

PRAKSISOVERSIGTER • SAMLET UDGAVE

Praksis inden for *penge* *og finansvæsen*

Bank, realkredit og betalinger – finansrettens tvister.

OVERSIGTER

13

AFGØRELSE

444

PERIODE

1993–2026

13 OVERSIGTER

Indhold

01	Bankrådgivning	33 afg.
02	God skik-normen for finansielle virksomheder (FIL § 43)	48 afg.
03	Hvidvask (§ 290 / § 290 a)	8 afg.
04	Hvidvask via kryptovaluta og digitale aktiver	5 afg.
05	Hvidvasktilsyn	17 afg.
06	Hæftelse for uautoriserede betalingstransaktioner (lov om betalinger §§ 97-100)	81 afg.
07	Investeringssvindel online (krypto, NFT, fake trading)	19 afg.
08	Investorbeskyttelse ved værdipapirhandel (MiFID II)	30 afg.
09	Klager over Finanstilsynet (Erhvervsankenævnet)	61 afg.
10	MiCA-regulering af kryptoaktiver	21 afg.
11	Realkredit-tvister	56 afg.
12	Rykkergebyrer og inkassoomkostninger	40 afg.
13	Straf for ulovlig finansiell virksomhed uden tilladelse (FIL § 373)	25 afg.

Hver oversigt er et selvstændigt kapitel med introduktion, principper, gennemgang, lovgrundlag og citerede afgørelser. Titlerne er klikbare, og kapitlerne findes også som bogmærker i PDF-læseren.

01

PRAKSISOVERSIGT · PENGE OG FINANSVÆSEN

Praksisoversigt over bankrådgivning

Pengeinstitutters erstatningsansvar for investerings-, lån- og kreditrådgivning af privatkunder

Version 2 · Opdateret 27. jun. 2026 · 33 afgørelser · 2009-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Denne praksisoversigt behandler pengeinstitutters erstatningsansvar for rådgivning af privatkunder om investeringer, lån og kredit, som den har udviklet sig i Det Finansielle Ankenævns praksis. Retsgrundlaget er god skik-normen i lov om finansiell virksomhed § 43, suppleret af bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder (BEK 330/2016) og – for boligkreditaftaler – bekendtgørelse om god skik for boligkredit. For kreditgivning gælder desuden kreditaftaleloven § 7 c om kreditværdighedsvurdering. Praksis viser et klart mønster: pengeinstituttet har en selvstændig pligt til at vurdere produkters risiko og må ikke ukritisk støtte sig på investeringsforeningens egen klassificering; lånefinansierede (gearede) investeringer udløser en skærpet rådgivningspligt; og komplekse produkter som rente- og valutaswaps kræver balanceret rådgivning om alle risikoscenarier. Forældelsesfristen på 3 år løber typisk fra det tidspunkt, hvor kunden via depotopgørelser eller årsoversigter burde have indset tabet.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Pengeinstituttet har en selvstændig pligt til at vurdere risikoen ved de produkter, det rådgiver om, og kan ikke berettiget støtte sig på investeringsforeningens egen risikoklassificering, hvis denne ikke er retvisende.
- 02** Investering i konjunkturfølsomme højrenteobligationer (fx BankInvest Højrentelande) kan ikke kvalificeres som lavrisikoprodukt, selv om investeringsforeningen selv klassificerer det som lav risiko.
- 03** Lånefinansieret (gearet) investering udløser en skærpet rådgivningspligt om risikospredning, kursrisikoens samspil med gælden og kundens samlede økonomi – manglende information om exit-risikoen er ansvarspådragende.
- 04** Rente- og valutaswaps kræver balanceret rådgivning om både rentestigning og rentefald samt om udtrædelses- og sikkerhedsstillelseskrav – ensidig fokus på rentebesparelser er ikke tilstrækkeligt.
- 05** En valutarenteswap med hovedstolsudveksling er et komplekst produkt, der pålægger banken en skærpet dokumentationspligt for, at rådgivningen var fyldestgørende.
- 06** En bankrådgivers professionelle baggrund og daglige kendskab til produktet kan udelukke erstatning, da rådgiveren selv bør have indset risikoen.

- 07** Overtrædelse af kreditaftaleloven § 7 c om kreditværdighedsvurdering udløser ikke i sig selv civilretlig ugyldighed – låneaftalen kan kun tilsidesættes efter aftaleloven §§ 36/38 c ved grovere tilsidesættelse af vurderingspligten.
- 08** Forældelsesfristen på 3 år efter forældelsesloven § 3 løber typisk fra det tidspunkt, hvor kunden modtog årsoversigten eller depotopgørelsen og derved burde have indset tabet og rådgivningens karakter.
- 09** Når sagens faktiske forhold afhænger af mundtlige drøftelser eller modstridende forklaringer om rådgivningen, afviser nævnet sagen og henviser til domstolene – dette er en bevisførelsesbegrænsning, ikke en frifindelse.
- 10** Bankens vejledningspligt ved boligkreditrådgivning er opfyldt, hvis kunden får forelagt og dokumenteret valg mellem fast og variabel rente og selv vælger den ønskede løsning.
- 11** Kunden bærer selv den almindelige kursrisiko ved investering, og banken er ikke ansvarlig for uforudsigelige markedsbegivenheder som finanskrisen, medmindre rådgivningen konkret var mangelfuld.
- 12** Erstatningen opgøres typisk som en restitution: kunden stilles, som om investeringen aldrig var foretaget, med fradrag af modtagne udbytter og under hensyn til tabsbegrænsningspligten.

Lovgrundlag: god skik-normen og dens udmøntning i bekendtgørelser

§ 1

Den overordnede retlige ramme for pengeinstitutters rådgivning af privatkunder udgøres af [lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1](#), der fastslår:

Finansielle virksomheder og finansielle holdingvirksomheder skal drives i overensstemmelse med redelig forretningsskik og god praksis inden for virksomhedsområdet.

Bestemmelsen er en retlig standard, hvis indhold i væsentlig grad er blevet udmøntet i to bekendtgørelser:

- [Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder \(BEK 330/2016\) § 3](#): En finansiel virksomhed skal handle redeligt og loyalt over for sine kunder.
- [Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 9](#): Før rådgivning skal virksomheden anmode kunden om at oplyse om sin økonomiske situation, erfaring, formål og risikovillighed.

For **boligkreditaftaler** gælder desuden [bekendtgørelse om god skik for boligkredit](#), der pålægger kreditgiveren en vejledningspligt, så låntageren kan vurdere produktet i forhold til sin økonomi (§§ 16-17). Denne bekendtgørelse afløser den generelle god skik-bekendtgørelse for lån med pant i fast ejendom.

For **kreditgivning generelt** suppleres reglerne af [kreditaftaleloven § 7 c](#), der pålægger kreditgiveren at vurdere forbrugers kreditværdighed inden aftalens indgåelse. Bestemmelsen har en pending nyaffattelse (lov nr. 1322 af 20. november 2025, ikrafttræden 20. november 2026), der skærper kravene til vurderingen.

Endelig suppleres af [bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 9](#), der implementerer MiFID II's egnethedstest: ved investeringsrådgivning skal værdipapirhandleren indhente oplysninger om kundens kendskab, finansielle situation og risikovillighed og kun anbefale produkter, der egner sig.

For tvister om [realkreditprodukter](#) (kursfastsættelse, bidragsforhøjelser mv.) henvises til den selvstændige praksisoversigt.

LOV

[Bekendtgørelse om god skik for boligkredit § 17](#)[Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 3](#)[Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 9](#)[Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 9](#)[Kreditaftaleloven § 7c, stk. 1](#)[Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1](#)

§ 2 **Selvstændig vurderingspligt: pengeinstituttet kan ikke ukritisk støtte sig på investeringsforeningens risikoklassificering**

Et gennemgående princip i Det Finansielle Ankenævns praksis er, at pengeinstituttet har en **selvstændig pligt** til at vurdere risikoen ved de produkter, det rådgiver om. Instituttet kan ikke blot videregive investeringsforeningens egen risikoklassificering, hvis denne ikke er retvisende.

Princippet blev fastslået i en række sager om Roskilde Banks rådgivning om BankInvest Højrentelande – en investeringsforening med fokus på obligationer fra Emerging Markets-lande. BankInvest selv klassificerede produktet som "lav risiko", men nævnet fandt, at denne klassificering ikke var retvisende henset til det snævre investeringsområde og den betydelige konjunkturfølsomhed.

I [1148/2009](#) havde klageren en utvetydigt lav risikoprofil (niveau 3 af 10). Nævnet gav medhold og fastslog, at banken burde have reageret på den store koncentration i ét konjunkturfølsomt produkt efter fastlæggelsen af den lave profil.

I [1203/2009](#) nåede Spar Nord Bank-sagen samme resultat. Klageren, en 73-årig kvinde med lav risikoprofil, fik ca. 35 % af sit depot placeret i BankInvest Højrentelande. Nævnet udtalte:

Selvom BankInvest oprindeligt havde kategoriseret produktet som lav risiko (en vurdering der senere blev ændret til høj risiko), påhviler det et pengeinstitut at foretage en selvstændig vurdering af risici ved de produkter, de rådgiver om.

Banken blev pålagt at stille klageren, som om investeringen aldrig var foretaget, med midlerne anset for placeret i BankInvest Lange Danske Obligationer.

Modsat gik det i [328/2009](#), hvor flertallet (3-2) fandt, at klageren selv havde underskrevet en profil med høj risikovillighed og accepteret risikoen for tab. Mindretallet fremhævede dog, at banken generelt havde anbefalet Højrentelande som alternativ til sikre statsobligationer til forsigtige investorer, hvilket de fandt problematisk.

Kundens **professionelle baggrund** kan begrænse rådgivningskravet. I [379/2011](#) var klageren selv ansat som investeringsansvarlig kunderådgiver i Roskilde Bank. Nævnet afviste erstatningskravet, da klageren "ikke kunne have været uvidende om de risici, der er forbundet med en investering i BankInvest Højrentelande, særligt når denne er lånefinansieret."

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1](#)

PRAKSIS

Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar for Roskilde Bank ved mangelfuld rådgivning om BankInvest Højrentelande i forhold til kundens lave risikoprofil 12.12.2012

Det finansielle ankenævn · Bankrådgivers krav om erstatning for tab på gearet investering afvist af Ankenævnet 12.09.2012

Det finansielle ankenævn · Spar Nord Bank dømt til at betale erstatning for investeringsrådgivning i strid med kundens lave risikoprofil 14.03.2011

Det finansielle ankenævn · Spørgsmål om rådgivning om kursrisiko ved køb af investeringsbeviser i BankInvest Højrentelande 22.07.2010

Lånefinansieret (gearet) investering: skærpet rådgivningspligt og exit-risikoen

Et område, hvor nævnet konsekvent stiller strenge krav, er **lånefinansierede investeringer**, hvor kunden optager lån (typisk i fast ejendom) og investerer provenuet. Det centrale produkt var Roskilde Banks "Aktiv BoligInvest"-koncept, hvor friværdi blev belånt via realkreditlån og investeret i BankInvest Højrentelande.

Nævnet har i en lang række afgørelser fastslået, at gearing udløser en **skærpet rådgivningspligt** om:

- Risikospredning (hele friværdien i ét produkt er utilstrækkeligt)
- Den særlige **exit-risiko**: risikoen for at investeringsbeviserne ved lånets udløb ikke kan realiseres til en kurs, der dækker indfrielsen af realkreditlånet
- Kursrisikoen samspil med den optagne gæld

I [163/2010](#) og [343/2010](#) fandt nævnet, at Roskilde Banks "støtteark" ikke indeholdt fyldestgørende oplysninger om exit-risikoen. Bankerne blev pålagt at stille klagerne, som om investeringen aldrig var foretaget, og erstatte renter og bidrag betalt på den del af realkreditlånet, der finansierede investeringen.

I [1297/2009](#) var der tale om et valutalån på 3,5 mio. kr., der efter bankens anbefaling blev investeret i Højrentelande. Nævnet gentog princippet om selvstændig vurderingspligt:

Det påhviler pengeinstituttet at foretage en selvstændig og korrekt vurdering af risici, uanset produktets officielle klassificering.

I [949/2010](#) var klageren advokat. Banken argumenterede for, at kravene til rådgivningen var lempede. Flertallet afviste dette argument og fastslog, at engagementet var fuldt ud lånefinansieret og placeret i kun ét værdipapir, og at banken ikke kunne klassificere det som lavrisiko.

Lånefinansieret køb af **bankens egne aktier** rejser tilsvarende spørgsmål. I [432/2014](#) fandt nævnet, at en lånefinansieret investering på 1 mio. kr. i Roskilde Bank-aktier var "åbenbart uegnet" for klageren – en 61-årig med negativ formue. Nævnet tilkendte 60 % erstatning i lighed med Forbrugerombudsmandens forlig og fremhævede bankens egeninteresse i salget.

Modsat gik det i [128/2009](#), hvor flertallet (3-2) fandt, at klageren ikke kunne være uvidende om risikoen ved aktieinvestering generelt, selv om købet var lånefinansieret. Dissensen illustrerer dog den vedvarende uenighed i nævnet.

I [1217/2009](#) blev Sydbank frifundet, fordi klagerne var bistået af egen revisor, investeringsforslaget indeholdt specifikke advarsler om tab ved gearing, og porteføljens profil var kodet som "spekulation" internt. Sagen illustrerer, at dokumenteret rådgivning og professionel bistand kan beskytte banken.

LOV	Lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Erstatning for lånefinansieret aktiekøb i Roskilde Bank: Uegnet rådgivning og manglende risikospredning	23.05.2017
	Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar for mangelfuld rådgivning om lånefinansieret investering i BankInvest Højrentelande	26.06.2012
	Det finansielle ankenævn · Roskilde Bank erstatningsansvarlig for mangelfuld rådgivning om gearret investering i BankInvest Højrentelande	04.07.2011
	Det finansielle ankenævn · Erstatningskrav mod Sydbank for tab på gearret investeringspakke afvist	14.03.2011
	Det finansielle ankenævn · Roskilde Bank dømt til at erstatte tab på 'Aktiv BoligInvest' grundet mangelfuld rådgivning om risiko	07.03.2011
	Det finansielle ankenævn · Mangelfuld rådgivning om det lånefinansierede investeringsprodukt Aktiv BoligInvest	07.03.2011
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af erstatningskrav for tab på lånefinansierede aktiekøb i Roskilde Bank	09.09.2009

§ 4 Rente- og valutaswaps: krav om balanceret rådgivning og risikoscenarier

Rente- og valutaswaps er komplekse finansielle produkter, der har givet anledning til en betydelig nævnspraksis. Nævnet stiller krav om **balanceret rådgivning**, der ikke alene fokuserer på den mulige rentebesparelse, men også på tabsscenarierne.

I [356/2010](#) blev Spar Nord Bank fundet erstatningsansvarlig for rådgivning om en valutarenteswap i schweizerfranc. Klageren havde et realkreditlån på ca. 3,1 mio. kr. og blev stillet en årlig rentebesparelse i udsigt. Nævnet lagde vægt på, at:

- Bankens præsentationsmateriale fokuserede **ensidigt på den aktuelle rentebesparelse**
- Det fremgik ikke tydeligt, at parterne skulle **udveksle hovedstole** i DKK og CHF ved aftalens udløb
- Besparelsen blev ikke sat i forhold til risikoen for **væsentlige tab ved valutakursændringer**

Nævnet fastslog, at en valutarenteswap i et ikke-erhvervsforhold er et nyt og komplekst produkt, der pålægger banken en **skærpet dokumentationspligt**.

I [903/2009](#) var en læge indgået i en renteswap med Jyske Bank med aftalte risikogrænser ("gul" og "rød" linje). Da det urealiserede tab oversteg den røde grænse, og klageren afslog at stille yderligere sikkerhed, lukkede banken swappen med et realiseret tab på 1,5 mio. kr. Flertallet frifandt banken, da lukningen var i overensstemmelse med den skriftlige aftale. Mindretallet fandt dog vilkårene urimelige efter [aftaleloven § 36](#), da produktet var tænkt som sikkerhed, men i stedet skabte risiko for tvangslukning.

I [592/2009](#) blev en valutaswapsag afvist pga. bevisusikkerhed. Sagen illustrerer nævnets begrænsning: når der er fundamental uenighed om mundtlig rådgivning, kan nævnet ikke afgøre sagen.

For **andelsboligforeningers** renteswaps har forældelse ofte været afgørende. I [122/2014](#) fandt nævnet, at en andelsboligforening senest ved modtagelsen af bankens brev i november 2009 – der orienterede om stærkt

negativ markedsværdi – burde have fået kendskab til et muligt krav. Da klagen først blev indgivet i april 2014, var forældelsesfristen overskredet.

I [134/2013](#) fandt nævnet derimod, at Danske Banks præsentationsmateriale i tilstrækkelig grad havde informeret en andelsboligforening om risiciene ved en renteswap, herunder at faldende renter ville medføre værditab.

LOV	Aftaleloven § 36	Lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings klage over rådgivning om indfrielse af renteswaps afvist på grund af bevisusikkerhed		05.03.2021
	Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings erstatningskrav for rådgivning om renteswap var forældet		05.11.2014
	Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings indsigelser mod rådgivning om variabelt forrentet lån kombineret med renteswap		04.10.2013
	Det finansielle ankenævn · Spar Nord Bank kendt erstatningsansvarlig for mangelfuld rådgivning om kompleks valutarenteswap aftale		27.01.2012
	Det finansielle ankenævn · Bankens rådgivning om kompleks valutaswap krævede bevisførelse og blev afvist af Ankenævnet		05.12.2011
	Det finansielle ankenævn · Krav om erstatning efter tvangslukning af renteswap grundet overskredet risikogrænse og manglende sikkerhedsstillelse		08.09.2010

§ 5 Kreditværdighedsvurdering: kreditaftaleloven § 7 c og grænsen for ugyldighed

Ved bevilling af forbrugslån har nævnet behandlet en række sager om bankens pligt til at foretage en kreditværdighedsvurdering efter [kreditaftaleloven § 7 c](#). Bestemmelsen kræver, at kreditgiveren vurderer forbrugers kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger.

Det centrale spørgsmål i praksis har været: **udløser en overtrædelse af § 7 c i sig selv ugyldighed af låneaftalen?** Nævnets klare svar er nej – civilretlig ugyldighed kræver en **grovere tilsidesættelse** og sker i givet fald efter [aftaleloven § 38 c](#), jf. [§ 36](#).

I [169/2024](#) havde Bank Norwegian bevilget en kreditramme og et lån med talrige forhøjelser til samlet over 423.000 kr. Klageren krævede aftalerne erklæret ugyldige. Flertallet (3-2) afviste kravet:

En tilsidesættelse kræver en "vis grovere tilsidesættelse" af pligten til kreditvurdering i kreditaftaleloven § 7 c. Selvom banken ikke havde indhentet et budget, vurderede flertallet, at bankens indhentelse af oplysninger fra e-Skat og KreditStatus [...] var tilstrækkeligt.

Mindretallet mente derimod, at det er en forudsætning for korrekt vurdering, at kreditgiver kender ansøgerens **faktiske udgifter** for at beregne et reelt rådighedsbeløb.

Samme mønster ses i [199/2023](#) (Nordea) og [377/2025](#) (Bank Norwegian), begge med 3-2-afgørelser. I sidstnævnte kritiserede mindretallet, at banken ikke havde inddraget pensionsoplysninger for en låntager tæt på folkepensionsalderen.

I [366/2020](#) blev kravet afvist som forældet, da lånene var optaget i 2013-2016 og klagen først indgivet i 2020.

Opsummeret er nævnets praksis følgende:

Kriterie	Nævnets vurdering
Manglende budget	Ikke i sig selv grov tilsidesættelse, hvis e-Skat og registre er konsulteret
Manglende kendskab til faktiske udgifter	Mindretallet anser det konsekvent for utilstrækkeligt
Brug af statistiske modeller	Acceptabelt som supplement, ikke alene
Civilretlig konsekvens	Kun ugyldighed ved "vis grovere tilsidesættelse"
Tilsynsretlig konsekvens	Påbud eller politianmeldelse via Finanstilsynet

LOV	Aftaleloven § 36	Aftaleloven § 38c	Kreditaftaleloven § 7c, stk. 1	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · 377/2025 Indsigelse om uansvarlig långivning og manglende vurdering af kreditværdighed, jf. kreditaftalelovens § 7 c.			23.02.2026
	Det finansielle ankenævn · Afslag på krav om nedsættelse af gæld som følge af påstået uansvarlig långivning hos Bank Norwegian			10.10.2025
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse om uansvarlig långivning og manglende kreditværdighedsvurdering hos Bank Norwegian			04.12.2024
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod Nordea for uansvarlig kreditgivning og manglende kreditværdighedsvurdering af forbrugslån i perioden 2011-2016			22.12.2023
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse om uansvarlig långivning og manglende kreditværdighedsvurdering afvist på grund af forældelse			30.06.2021

Boligkreditrådgivning: vejledningspligten ved valg af fast eller variabel rente

Bankens vejledningspligt ved boligkreditrådgivning er reguleret i [bekendtgørelse om god skik for boligkredit §§ 16-17](#). Nævnet har i nyere praksis vurderet, om banken har opfyldt denne pligt.

I [507/2023](#) klagede et par over Middelfart Sparekasses rådgivning i henholdsvis 2020 (frarådede omlægning til fast 0,5 % lån under COVID-kursfald) og 2022 (rådgav til variabelt F-kort lån). Nævnet frifandt sparekassen og lagde vægt på, at:

- Sparekassen havde udarbejdet en skriftlig "Anbefaling af lån"
- Klagerne var vejledt om risiciene ved rentetilpasningslån
- Klagerne ved underskrift havde erklæret sig indforstået med, at ydelsen kunne stige

I [218/2025](#) klagede en kunde over, at Nordea ikke proaktivt kontaktede hende om at skifte til fast rente før rentestigningerne i 2022. Nævnet frifandt banken:

Hverken efter gældsplejeaftalen eller alment lovgivet er der pligt for banker/realkreditinstitutioner til at kontakte kunder proaktivt for at sikre mod fremtidige rentestigninger.

Praksis viser dermed, at bankens vejledningspligt er **opfyldt**, hvis kunden har fået forelagt og dokumenteret valget mellem fast og variabel rente og selv har truffet sit valg. Der eksisterer ingen generel **overvågningspligt**, der forpligter banken til proaktivt at kontakte kunder ved ændrede markedsforhold, medmindre dette er særskilt aftalt.

For tvister specifikt om realkreditprodukter, kursfastsættelse og bidragsforhøjelser henvises til [praksisoversigten om realkredittvister](#).

LOV [Bekendtgørelse om god skik for boligkredit § 16](#)

[Bekendtgørelse om god skik for boligkredit § 17](#)

PRAKSIS **Det finansielle ankenævn** · Manglende rådgivning om rentestigninger i 2022 og krav til omlægning af lån ved ny finansiering i 2023 10.10.2025

Det finansielle ankenævn · Middelfart Sparekasse frifundet i sag om rådgivning vedrørende omlægning af realkreditlån til fast eller variabel rente 18.04.2024

§ 7 Forældelse: 3-årig frist fra depotopgørelsen eller årsoversigten

Forældelse er et hyppigt og ofte afgørende tema i bankrådgivningssager. Efter [forældelsesloven § 3, stk. 1](#) er den almindelige forældelsesfrist 3 år. Efter [stk. 2](#) regnes fristen fra det tidspunkt, hvor fordringshaveren "fik eller burde have fået kendskab" til fordringen.

Det afgørende spørgsmål er: **hvornår burde kunden have indset tabet og rådgivningens karakter?** Nævnet har her udviklet en klar praksis:

- **Depotopgørelsen/årsoversigten** er typisk det tidspunkt, hvor kundskabsfristen begynder at løbe
- **Markedsværdiopgørelser** for swaps starter ligeledes fristen
- **Bankens orienteringsbrev** om negativ markedsværdi kan udløse fristen

I [143/2013](#) fandt nævnet, at klageren **senest den 9. februar 2009**, da han hentede sin årsopgørelse i netbanken (der viste negativ markedsværdi på 212.052 kr.), fik kendskab til risiciene. Da klagen først blev indgivet i februar 2012, var fristen overskredet.

I [96/2014](#) fastslog nævnet, at klageren senest ved depotoversigten pr. 31. december 2009 måtte have indset det betydelige tab (depotværdi faldet fra 500.000 kr. til 280.000 kr.). Da klagen blev indgivet i marts 2014, var kravet forældet.

For **andelsboligforeningers swap-sager** har nævnet ligeledes afgjort adskillige sager på forældelse:

Sag	Kendskabtidspunkt	Klage indgivet	Resultat
122/2014	Nov. 2009 (brev om negativ markedsværdi)	April 2014	Forældet
21407089/2015	Sept. 2010 (møde med renteanalyse)	Juni 2014	Forældet
21410152/2015	Maj 2010 (generalforsamling)	Okt. 2014	Forældet

I [137/2018](#) blev et krav om mangelfuld rådgivning ved ejendoms køb i 2011 ligeledes afvist som forældet, da indsigelsen først kom i 2018.

Forældelsespraksis understreger, at kunder bør reagere **hurtigt**, når de modtager depotopgørelser eller markedsværdiopgørelser, der viser tab. Den blotte omstændighed, at kunden først senere blev opmærksom på muligheden for at rejse erstatningskrav (fx via medieomtale), forlænger normalt ikke fristen.

LOV [Forældelsesloven § 3, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · 293/2024 - Krav om erstatning for tab på investeringer og tilbagebetaling af private banking-gebyrer	04.03.2025
	Det finansielle ankenævn · Spørgsmål om bankens rådgivningsansvar for boligberegning ved ejendoms køb og efterfølgende salg med underskud	29.11.2018
	Det finansielle ankenævn · Tvist om forældelse af erstatningsansvar for gearret investering i Aktiv Boliginvest i Roskilde Bank	12.01.2016
	Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings erstatningskrav for rådgivning om renteswap var forældet	05.11.2014
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af erstatningskrav for tab på lånefinansieret investering grundet forældelse hos Saxo Privatbank	26.09.2014
	Det finansielle ankenævn · Erstatningskrav mod bank for rådgivning om rentekorridor afvist som forældet	05.02.2014

Nævnets bevisførelsesbegrænsning: afvisning ved modstridende mundtlige forklaringer

§ 8

Det Finansielle Ankenævn behandler sager på skriftligt grundlag og kan ikke gennemføre mundtlig bevisførelse i form af parts- og vidneafhøringer. Når sagens udfald afhænger af, hvad der konkret blev sagt under rådgivningssamtalerne, og parterne er uenige herom, **afviser nævnet sagen** og henviser til domstolene.

Denne bevisførelsesbegrænsning følger af nævnets vedtægter (§ 5, stk. 3, nr. 4) og har stor praktisk betydning: en ikke ubetydelig del af de indbragte sager afvises på dette grundlag.

I [145/2009](#) om garantikapital i Løkken Sparekasse var det uklart, om produktet var præsenteret som en højrentekonto med tre måneders opsigelse (som klagerne hævdede) eller som en risikofyldt kapitalindskud (som banken hævdede). Nævnet afviste sagen trods Finanstilsynets generelle kritik af sparekassens salg af garantbeviser.

I [947/2010](#) om pensionsmidler i BankInvest Højrentelande afviste nævnet ligeledes sagen, da der var afgørende uenighed om drøftelserne på et møde i oktober 2007.

I [2/2020](#) var en andelsboligforening uenig med Sparekassen Kronjylland om, hvad der blev gennemgået på en ekstraordinær generalforsamling, hvor tekniske problemer forhindrede fremvisning af en PowerPoint-præsentation.

Afvisning på grund af bevisførelsesbegrænsning er **ikke det samme som frifindelse**: nævnet tager simpelthen ikke stilling til, om rådgivningen var mangelfuld. Klageren kan efterfølgende anlægge sag ved de almindelige domstole.

Det er dog værd at bemærke, at nævnet i mange sager med lignende bevisproblemer alligevel har truffet afgørelse – typisk når bankens **skriftlige materiale** (støtteark, faktaark, præsentationer) i sig selv er mangelfuldt. Det er altså kvaliteten af bankens dokumentation, der afgør, om sagen kan behandles på skriftligt grundlag.

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings klage over rådgivning om indfrielse af renteswaps afvist på grund af bevisusikkerhed	05.03.2021
	Det finansielle ankenævn · Investering af pensionsmidler i BankInvest Højrentelande: Spørgsmål om mangelfuld rådgivning og afvisning pga. bevisførelse	12.12.2012

Det finansielle ankenævn · Klage over mangelfuld rådgivning om garantikapital i Løkken Sparekasse 13.12.2010
afvist på grund af bevisusikkerhed

§ 9 Erstatningsopgørelse og tabsbegrænsningspligt

Når nævnet finder banken erstatningsansvarlig, opgøres erstatningen typisk som en **restitution**: kunden stilles, som om den ansvarspådragende investering aldrig var foretaget. Det indebærer:

- Kunden tilbageleverer eventuelle resterende investeringsbeviser
- Banken tilbagebetaler investeringssummen
- Kunden tilbagebetaler modtagne udbytter
- Banken godtgør renter og bidrag betalt på den del af lånet, der finansierede investeringen

Denne model blev anvendt i bl.a. [343/2010](#), [163/2010](#) og [949/2010](#).

Alternativt kan erstatningen opgøres som **forskellen** mellem den faktiske investering og den investering, der ville have været passende. I [1203/2009](#) blev banken pålagt at stille klageren, som om midlerne havde været placeret i BankInvest Lange Danske Obligationer i stedet for Højrentelande.

Kunden har en **tabsbegrænsningspligt**. I [1148/2009](#) begrænsede nævnet erstatningen tidsmæssigt: da klageren den 10. juli 2008 solgte en mindre portion beviser til kurs 82,35 (mod købskurs 99,10), burde han have indset risikoen og solgt de resterende beviser. Erstatningen dækkede derfor kun kurstabet frem til denne dato.

I [432/2014](#) blev erstatningen fastsat til 60 % af tabet – i overensstemmelse med principperne i Forbrugerombudsmandens forlig med Roskilde Bank – fordi banken havde en egeninteresse i aktiesalget.

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Erstatning for lånefinansieret aktiekøb i Roskilde Bank: Uegnet rådgivning og manglende risikospredning	23.05.2017
	Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar for Roskilde Bank ved mangelfuld rådgivning om BankInvest Højrentelande i forhold til kundens lave risikoprofil	12.12.2012
	Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar for mangelfuld rådgivning om lånefinansieret investering i BankInvest Højrentelande	26.06.2012
	Det finansielle ankenævn · Spar Nord Bank dømt til at betale erstatning for investeringsrådgivning i strid med kundens lave risikoprofil	14.03.2011
	Det finansielle ankenævn · Mangelfuld rådgivning om det lånefinansierede investeringsprodukt Aktiv BoligInvest	07.03.2011
	Det finansielle ankenævn · Roskilde Bank dømt til at erstatte tab på 'Aktiv BoligInvest' grundet mangelfuld rådgivning om risiko	07.03.2011

§ 10 Sammenfatning: de centrale praksismønstre i bankrådgivningssager

Det Finansielle Ankenævns praksis om bankrådgivning viser følgende gennemgående mønstre:

Ansvarsgrundlag – hvornår er rådgivningen ansvarspådragende?

- Investering i konjunkturfølsomme produkter (Emerging Markets-obligationer, højrentelande) er ikke forenelig med en lav risikoprofil – banken har en selvstændig vurderingspligt

- Gearing (lånefinansieret investering) skærper rådgivningspligten markant – manglende information om exit-risiko og risikospredning er ansvarspådragende
- Swaps kræver balanceret rådgivning – ensidig fokus på rentebesparelse er utilstrækkeligt
- Kreditværdighedsvurdering efter kreditaftaleloven § 7 c – overtrædelse udløser kun civilretlig ugyldighed ved "vis grovere tilsidesættelse"

Frifindelsesgrunde – hvornår er banken beskyttet?

- Kunden har underskrevet profil med høj risikovillighed og accepteret risikoen
- Kunden er bistået af professionel rådgiver (revisor, advokat) eller har professionel baggrund
- Bankens skriftlige materiale beskriver risiciene fyldestgørende
- Kursfaldet skyldes uforudsigelige markedsbegivenheder (finanskrisen), og rådgivningen var korrekt på rådgivningstidspunktet

Procesuelle barrierer:

- Forældelse (3-årig frist fra depotopgørelse/årsoversigt) afskærer en betydelig del af kravene
- Bevisførelsesbegrænsning medfører afvisning, når rådgivningens indhold afhænger af modstridende mundtlige forklaringer

Erstatningsopgørelse:

- Restitution: kunden stilles, som om investeringen aldrig var foretaget
- Alternativ investering: midlerne anses for placeret i et passende produkt
- Tabsbegrænsningspligt reducerer erstatningen, når kunden burde have reageret på kursfaldene

Praksis er præget af **hyppige dissenser** (3-2-afgørelser), hvilket afspejler den vedvarende faglige uenighed om grænsen mellem kundens eget ansvar og bankens rådgivningsforpligtelse.

LOV

Forældelsesloven § 3, stk. 1, 2

Kreditaftaleloven § 7c, stk. 1

Lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1

REFERENCE Lovgrundlag

7 paragraffer

Aftaleloven § 36	Bekendtgørelse om god skik for boligkredit § 17
Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 3	Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 9
Forældelsesloven § 3	stk. 1, 2
Kreditaftaleloven § 7c	stk. 1
Lov om finansiel virksomhed § 43	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

33 afgørelser

DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGEINSTANS		33
23.02.2026	377/2025 Indsigelse om uansvarlig långivning og manglende vurdering af kreditværdighed, jf. kreditaftalelovens § 7 c.	377/2025
10.10.2025	Manglende rådgivning om rentestigninger i 2022 og krav til omlægning af lån ved ny finansiering i 2023	218/2025
10.10.2025	Afslag på krav om nedsættelse af gæld som følge af påstået uansvarlig långivning hos Bank Norwegian	260/2025
04.03.2025	293/2024 - Krav om erstatning for tab på investeringer og tilbagebetaling af private banking-gebyrer	293/2024
04.12.2024	Indsigelse om uansvarlig långivning og manglende kreditværdighedsvurdering hos Bank Norwegian	169/2024
18.04.2024	Middelfart Sparekasse frifundet i sag om rådgivning vedrørende omlægning af realkreditlån til fast eller variabel rente	507/2023
22.12.2023	Indsigelse mod Nordea for uansvarlig kreditgivning og manglende kreditværdighedsvurdering af forbrugslån i perioden 2011-2016	199/2023
30.06.2021	Indsigelse mod investeringsrådgivning og afregningskurs ved salg af investeringsbeviser under markedsuro	252/2020
30.06.2021	Indsigelse om uansvarlig långivning og manglende kreditværdighedsvurdering afvist på grund af forældelse	366/2020
05.03.2021	Andelsboligforenings klage over rådgivning om indfrielse af renteswaps afvist på grund af bevisusikkerhed	2/2020
29.11.2018	Spørgsmål om bankens rådgivningsansvar for boligberegning ved ejendoms køb og efterfølgende salg med underskud	137/2018
23.05.2017	Erstatning for lånefinansieret aktiekøb i Roskilde Bank: Uegnet rådgivning og manglende risikospredning	432/2014
12.01.2016	Tvist om forældelse af erstatningsansvar for gearret investering i Aktiv Boliginvest i Roskilde Bank	162/2014
05.11.2014	Andelsboligforenings erstatningskrav for rådgivning om renteswap var forældet	122/2014
26.09.2014	Afvisning af erstatningskrav for tab på lånefinansieret investering grundet forældelse hos Saxo Privatbank	96/2014
05.02.2014	Erstatningskrav mod bank for rådgivning om rentekorridor afvist som forældet	143/2013
04.10.2013	Andelsboligforenings indsigelser mod rådgivning om variabelt forrentet lån kombineret med renteswap	134/2013
12.12.2012	Erstatningsansvar for Roskilde Bank ved mangelfuld rådgivning om BankInvest Højrentelände i forhold til kundens lave risikoprofil	1148/2009
12.12.2012	Investering af pensionsmidler i BankInvest Højrentelände: Spørgsmål om mangelfuld rådgivning og afvisning pga. bevisførelse	947/2010

12.09.2012	Bankrådgivers krav om erstatning for tab på gearet investering afvist af Ankenævnet	379/2011
26.06.2012	Erstatningsansvar for mangelfuld rådgivning om lånefinansieret investering i BankInvest Højrentelande	949/2010
27.01.2012	Spar Nord Bank kendt erstatningsansvarlig for mangelfuld rådgivning om kompleks valutarenteswapaftale	356/2010
05.12.2011	Bankens rådgivning om kompleks valutaswap krævede bevisførelse og blev afvist af Ankenævnet	592/2009
04.07.2011	Roskilde Bank erstatningsansvarlig for mangelfuld rådgivning om gearet investering i BankInvest Højrentelande	1297/2009
14.03.2011	Spar Nord Bank dømt til at betale erstatning for investeringsrådgivning i strid med kundens lave risikoprofil	1203/2009
14.03.2011	Erstatningskrav mod Sydbank for tab på gearet investeringspakke afvist	1217/2009
07.03.2011	Roskilde Bank dømt til at erstatte tab på 'Aktiv BoligInvest' grundet mangelfuld rådgivning om risiko	163/2010
07.03.2011	Mangelfuld rådgivning om det lånefinansierede investeringsprodukt Aktiv BoligInvest	343/2010
13.12.2010	Klage over mangelfuld rådgivning om garantikapital i Løkken Sparekasse afvist på grund af bevisusikkerhed	145/2009
08.09.2010	Krav om erstatning efter tvangslukning af renteswap grundet overskredet risikogrænse og manglende sikkerhedsstillelse	903/2009
22.07.2010	Spørgsmål om rådgivning om kursrisiko ved køb af investeringsbeviser i BankInvest Højrentelande	328/2009
16.11.2009	Kunde fik ikke medhold i erstatningskrav mod Danske Bank for tab på investeringsdepoter trods indsigelse om utilstrækkelig rådgivning	310/2009
09.09.2009	Afvisning af erstatningskrav for tab på lånefinansierede aktiekøb i Roskilde Bank	128/2009

02

PRAKSISOVERSIGT · PENGE OG FINANSVÆSEN

Praksisoversigt over god skik-normen for finansielle virksomheder (FIL § 43)

Redelig forretningsskik og god praksis – bekendtgørelse 330/2016 i tilsyns- og nævnspraksis

Version 3 · Opdateret 4. sep. 2026 · 48 afgørelser · 1994-2026

[Læs online](#)**INTRODUKTION**

God skik-normen for finansielle virksomheder er en offentligretlig adfærdsstandard, der er forankret i [lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1](#) og udmøntet i bekendtgørelse nr. 330 af 7. april 2016 om god skik for finansielle virksomheder med tilhørende vejledning. Normen bæres af et delt håndhævelsesapparat: Finanstilsynet fører det primære adfærdstilsyn og kan give påbud efter [§ 348, stk. 2](#), Forbrugerombudsmanden har en subsidær søgsmålsret efter [§ 348, stk. 1](#), og Det Finansielle Ankenævn afgør de konkrete privatkundetvister. Praksis viser et gennemgående mønster: en god skik-overtrædelse er ikke i sig selv en civilretlig ugyldighedsgrund, men den tillægges betydelig vægt, når domstolene og nævnene efterprøver aftalevilkår efter [aftaleloven § 36](#) og [§ 38 c](#).

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Finanstilsynet har det primære tilsyn med finansielle virksomheders overholdelse af god skik; Forbrugerombudsmanden kan kun anlægge sag i særlige tilfælde, og retlig interesse mangler, når tilsynet allerede har udstedt påbud (BS-20317/2024-HJR).
- 02** Kunden er ikke part i Finanstilsynets tilsynssager og kan derfor ikke få prøvet en konkret god skik-klage hos tilsynet eller Erhvervsankenævnet – konkrete formueretlige tvister hører under de finansielle ankenævn og domstolene.
- 03** En overtrædelse af de offentligretlige god skik-regler medfører ikke uden videre, at den konkrete aftale er ugyldig; den civilretlige vurdering ligger uden for tilsynsområdet, men god skik-normen indgår i rimelighedsvurderingen efter [aftaleloven § 36/§ 38 c](#).
- 04** Principperne for rentefastsættelse i en låneaftale kan kun ændres, hvis der er taget et udtrykkeligt forbehold i selve låneaftalen – en generel henvisning til de almindelige forretningsbetingelser er ikke tilstrækkelig (Erhvervsankenævnets kendelse af 19. marts 2010).
- 05** Et vilkår, der giver instituttet vilkårlig adgang til at ændre renter, gebyrer eller andet vederlag, er i strid med bekendtgørelsens § 6, stk. 3; formuleringer som "markedsmæssige forhold" kræver konkretiserende eksempler.

- 06** Ændringer til ugunst for kunden kræver mindst én måneds varsel med begrundelse, og væsentlige ændringer i andet vederlag skal varsles ved individuel kommunikation – annoncering i dagspressen er ikke nok.
- 07** Væsentlighed ved gebyrændringer forstås som udgangspunkt som en stigning på 10 pct. eller mere, og hyppige mindre stigninger kan lægges sammen.
- 08** Et aftalevilkår, der alene forpligter selskabet til at varsle "væsentlige" prisstigninger, er uigennemsigtigt og arbitrært og tilsidesættes som ugyldigt efter aftalelovens § 38 c, jf. § 36 (BS-14227/2022-SHR, Tryg).
- 09** Opsigelse af et kundeforhold skal være sagligt begrundet og ske på varigt medium; trusler mod personalet, hvidvaskretlige hindringer og en tvungen ændring af forretningsmodel er saglige grunde, mens beskeden kontobrug og små overtræk ikke er det.
- 10** Et pengeinstitut kan ikke uden en individuel og saglig begrundelse nægte at oprette en basal indlånskonto til en privatkunde, og gebyret herfor er udtømmende reguleret (180 kr. årligt, nettoprisindeksreguleret).
- 11** Ændring af en kundes NemKonto uden kundens anmodning og samtykke er en overtrædelse af god skik.
- 12** Modregning i sociale ydelser, der er nødvendige til en beskeden levefod, eller i indestående på budgetkonti er som udgangspunkt i strid med bekendtgørelsens § 3 – men nævnspraksis frifinder banken, når kunden faktisk har haft rådighed over ydelserne.
- 13** Modregning i beløb, der åbenbart er indsat ved en fejl på en lukket konto eller en fejlkonto, er uberettiget, fordi instituttet burde have indset fejlen.
- 14** Væsentlige aftaler skal indgås eller bekræftes på varigt medium, og væsentlige forudsætninger for individuel rådgivning skal nedfældes – manglende dokumentation går ud over instituttet i bevisvurderingen.
- 15** Rådgivningspligten om bedre forrentning udløses kun, når omstændighederne tilsiger det – typisk når instituttet konkret behandler kundens økonomi, er i kontakt med kunden med adgang til dennes oplysninger, eller markedsfører et særligt rådgivningskoncept.
- 16** Skuffede økonomiske forventninger er ikke i sig selv erstatningsgrundlag, når rådgivningen ikke har været ansvarspådragende.
- 17** Diskrimination af kunder uden saglig begrundelse, fx på grundlag af nationalitet, er i strid med god skik, mens en objektivt afgrænset forretningsmodel er lovlig.
- 18** Sanktionen for en god skik-overtrædelse er som udgangspunkt et påbud om berigtigelse; det er den manglende efterlevelse af påbuddet – ikke overtrædelsen som sådan – der straffes med bøde.

Retsgrundlaget: generalklausulen i FIL § 43 og bekendtgørelse 330/2016

§ 1

Den bærende bestemmelse er [lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1](#):

Finansielle virksomheder og finansielle holdingvirksomheder skal drives i overensstemmelse med redelig forretningsskik og god praksis inden for virksomhedsområdet.

Bestemmelsen er en retlig standard uden selvstændigt gerningsindhold. Det materielle indhold udmøntes af erhvervsministeren i medfør af [§ 43, stk. 2](#), som samtidig indeholder en særskilt bemyndigelse til at fastsætte regler om "indholdet af en basal indlånskonto og om størrelsen af et eventuelt gebyr for en sådan konto". Bemyndigelsen er udnyttet ved [bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder](#) (B20160033005), suppleret af [Vejledning til bekendtgørelse nr. 330 af 7. april 2016](#), der i indledningen beskriver bekendtgørelsen som "en udmøntning af samfundets krav til, hvordan finansielle virksomheder skal opføre sig".

Anvendelsesområdet fremgår af [bekendtgørelsens § 1](#). Reglerne gælder for private kundeforhold og for erhvervsmæssige kundeforhold, der ikke adskiller sig væsentligt herfra, mens § 4, stk. 4, §§ 5 og 15 samt bilag 1 alene gælder for private kundeforhold. Generalklausulen i § 3, vildledningsforbuddet i § 4, stk. 1-3, saglighedskravet ved opsigelse i § 6, stk. 5, og rådgivningsreglerne i §§ 8-10 gælder derimod **alle** erhvervsmæssige kundeforhold. Bekendtgørelsen viger for værdipapirhandel omfattet af investorbeskyttelsesbekendtgørelsen og for boligkreditaftaler omfattet af [bekendtgørelse om god skik for boligkredit](#).

Lovforarbejderne til § 43 slår normens dobbelte funktion fast:

God skik-regler skal sikre, at kunderne kan have tillid til markedet og de finansielle virksomheder. God skik regler bidrager til et velfungerende finansielt marked.

Forarbejderne præciserer samtidig den afgørende afgrænsning mod civilretten:

Finanstilsynet påser alene overholdelsen af de offentligretlige regler og foretager en generel vurdering af, om de finansielle virksomheders aftaler og vilkår overfor kunderne er i overensstemmelse hermed. Den civilretlige vurdering ligger udenfor det lovmæssige tilsynsområde.

Den historiske baggrund for reguleringen findes i Betænkning nr. 1376/1999 "Den finansielle sektor efter år 2000", som behandlede gennemsigtighed og kundebeskyttelse som selvstændige tilsynshensyn i den finansielle sektor.

LOV

[Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 1](#)[Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 3](#)[Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1-2](#)

Kompetencefordelingen: Finanstilsynet, Forbrugerombudsmanden, § 2 ankenævnene og domstolene

God skik-normen håndhæves af fire adskilte instanser, og praksis handler i vidt omfang om grænserne mellem dem.

Finanstilsynet har påbudskompetencen efter [§ 348, stk. 2](#): "Finanstilsynet kan give påbud om berigtigelse af forhold, der er i strid med § 43." Tilsvarende følger det af [vejledningens bemærkninger til bekendtgørelsens § 29](#), at tilsynet kan påbyde berigtigelse af forhold i strid med bekendtgørelsen og bilag 1.

Forbrugerombudsmanden har en søgsmålsret efter [§ 348, stk. 1](#), der omfatter "sag om forbud, påbud, erstatning og tilbagesøgning af uretmæssigt opkrævede beløb" vedrørende handlinger i strid med redelig forretningsskik og god praksis. Kompetencen er dog **subsidiær**. Det fastslog Højesteret i [BS-20317/2024-HJR](#) (Resurs Bank):

Højesteret finder, at den fastsatte ordning indebærer, at Finanstilsynet har det primære tilsyn med finansielle virksomheder, herunder deres overholdelse af bl.a. god skik.

Da Finanstilsynet allerede havde udstedt påbud om bankens kreditværdighedsvurderinger, og forbrugeren uden forbehold havde fået tilbageført renter og gebyrer, manglede Forbrugerombudsmanden retlig interesse i sine tre anerkendelsespåstande – herunder påstanden om ugyldighed efter [aftaleloven § 38 c](#), jf. [§ 36](#). Højesteret fremhævede, at forarbejderne forudsætter tæt koordinering, så de to myndigheder ikke behandler samme sag samtidig.

Koordineringen er understøttet af [§ 348 a](#), hvorefter Finanstilsynet skal underrette Forbrugerombudsmanden, hvis tilsynet bliver bekendt med, at en virksomheds kunder kan have lidt tab som følge af en overtrædelse af [§ 43, stk. 1](#), eller regler udstedt i medfør heraf – og hvorefter Forbrugerombudsmanden uanset tavshedspligtsreglerne i [§§ 354 og 354 g](#) har adgang til samtlige oplysninger i sådanne sager.

Kunden er ikke part i Finanstilsynets tilsynssager. Erhvervsankenævnet fastslog allerede i [94-5.169](#) og igen i [97-178.108](#), at en kundes henvendelse indgår i grundlaget for tilsynets almindelige tilsyn, men at de rejste spørgsmål ikke kan behandles *i forhold til klageren*, der efter loven ikke kan have partsstatus. Ankenævnet tiltrådte i 1998-sagen, at tilsynet var berettiget til at afvise en klage over påstået tilsidesættelse af redelig forretningsskik i et konkret bankengagement.

De finansielle ankenævn og domstolene afgør de konkrete formueretlige tvister. Forarbejderne til [§ 43](#) udtrykker det direkte: sager, hvor privatpersoner ønsker afgørelse af en konkret formueretlig tvist, "skal som hidtil behandles af de private finansielle ankenævn". Det Finansielle Ankenævn markerer selv kompetencegrænsen – i [152/2023](#) præciserede nævnet, at det ligger uden for nævnets kompetence at vurdere, om markedsføring var i strid med markedsføringsloven, da nævnet kun behandler civilretlige tvister mellem kunder og pengeinstitutter.

Endelig kan Forbrugerombudsmandens søgsmål efter [§ 348, stk. 1](#), føres ved de almindelige domstole. I [BS-759/2014-OLR](#) stadfæstede Østre Landsret byrettens afvisning af parternes fælles anmodning om at henvise en sag mellem Forbrugerombudsmanden og et livsforsikringsselskab om redelig forretningsskik til landsretten som 1. instans.

LOV

[Aftaleloven § 38c](#)[Lov om finansiell virksomhed § 348, stk. 1, 2](#)[Lov om finansiell virksomhed § 348a](#)

PRAKSIS	Højesteret · Forbrugerombudsmandens manglende retlige interesse i anerkendelsessag mod Resurs Bank om kreditværdighedsvurdering	12.11.2024
	Landsretten · Landsretten stadfæster byrettens afgørelse om ikke at henvise sag om redelig forretningsskik til landsretten	09.05.2014
	Erhvervsankenævnet · Finanstilsynet berettiget til at afvise klage over pengeinstituts adfærd – kun banken er part i tilsynssager	14.05.1998

Erhvervsankenævnet · Afvisning af klage over pengeinstituts praksis grundet manglende partstatus i forhold til Finanstilsynet 27.10.1994

Det finansielle ankenævn · Krav om nedsættelse af leasingydelse efter ny og billigere markedsføringskampagne blev afvist 13.10.2023

§ 3 Generalklausulen i bekendtgørelsens § 3 – at handle redeligt og loyalt

Bekendtgørelsens § 3 er kort: "En finansiell virksomhed skal handle redeligt og loyalt over for sine kunder."

Bestemmelsen er den elastiske generalklausul, som resten af bekendtgørelsen konkretiserer, og som fanger de forhold, der falder uden for de specifikke regler.

Vejledningens bemærkninger til § 3 angiver bestemmelsens karakter og en række eksempler:

Der er tale om en retlig standard, som skal fortolkes i overensstemmelse med de til enhver tid gældende samfundsnormer.

Vejledningen opregner blandt andet følgende typetilfælde:

- **NemKonto:** "Hvis et pengeinstitut ændrer en kundes NemKonto uden dennes anmodning, vil det være en overtrædelse af god skik. En ændring af en kundes NemKonto kan kun ske på kundens foranledning og med dennes samtykke."
- **Modregning i sociale ydelser og budgetkonti:** det udgør som udgangspunkt en overtrædelse af § 3, hvis et pengeinstitut modregner i sociale ydelser, der er nødvendige for en beskeden levefod, eller i indestående på budgetkonti, medmindre indeståendet har karakter af opsparing til fri rådighed – og tilsvarende ved modregning i beløb, der fejlagtigt indsættes på en konto, hvor kunden ikke længere har en konto, fx en tidligere NemKonto.
- **Diskrimination:** "Det vil også være en overtrædelse af bestemmelsen om god skik, hvis en finansiell virksomhed uden saglig begrundelse diskriminerer kunder på baggrund af nationalitet." Derimod må en virksomhed gerne indrette sig mod objektivt afgrænsede persongrupper eller kun kommunikere på bestemte sprog.
- **Rentefastsættelsesprincipper:** principperne for rentefastsættelse kan kun ændres med et udtrykkeligt forbehold i selve låneaftalen; en generel henvisning til forretningsbetingelserne er ikke nok.
- **Markedsføringsmateriale:** materialet skal indeholde en afbalanceret beskrivelse af produktets egenskaber og risici og skal kunne forstås af en gennemsnitsforbruger.
- **Uanmodet henvendelse til aktionærer:** det vil være i strid med FIL § 43 at rette uanmodet henvendelse til et pengeinstituts aktionærer for at få dem til at acceptere et købstilbud, som banken selv har interesse i.
- **Overtrædelse af anden forbrugerlovgivning:** handler en finansiell virksomhed i strid med anden forbrugerbeskyttelseslovgivning, der ikke er offentligretligt sanktioneret, kan Finanstilsynet gribe ind, fordi der kan foreligge en overtrædelse af § 3.

Vejledningen fastslår desuden det tætte samspil med vildledningsforbuddet: forhold, der er i strid med § 4, vil ligeledes være i strid med § 3, og "§ 3 kan derfor anvendes som et supplement til § 4, således at forhold, der ligger på grænsen af eller falder uden for § 4, vil kunne være i strid med § 3".

Generalklausulen påberåbes rutinemæssigt af klagere i nævnspraksis. I [134/2022](#) gjorde en socialt udsat kunde således gældende, at banken havde overtrådt § 3 ved at opsigte kundeforholdet efter en episode

i filialen – nævnet gav ikke medhold, men prøvede opsigelsens saglighed. Forbrugerombudsmanden har på tilsvarende måde anvendt normen uden for de specifikke regler: i [en udtalelse af 4. november 2021](#) fandt Forbrugerombudsmanden, at en banks afvisning af at udlevere lånevilkår til en gældsrådgiver med gyldig fuldmagt – begrundet i bankens app-baserede forretningsmodel – var i strid med god skik for finansielle virksomheder, med bemærkning om, at nye teknologiske forretningsmodeller skal overholde den forbrugerbeskyttende lovgivning.

LOV

Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 3

Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 4

Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1

PRAKSIS **Det finansielle ankenævn** · Opsigelse af kundeforhold grundet truende adfærd mod bankens personale og vagt 22.12.2022

Forbrugerombudsmanden · Bank afviser at udlevere låneoplysninger til gældsrådgiver med fuldmagt: 04.11.2021

Strid med god skik og forbrugeraftaleloven

Modregning i sociale ydelser og på lukkede konti – Det Finansielle Ankenævns praksis

Modregningssagerne er den talmæssigt største gruppe, hvor god skik-normen møder transgbeneficiet i [retsplejeloven § 509](#). Nævnspraksis falder i to klart adskilte spor.

Spor 1 – transgbeneficiet: banken frifindes, når kunden faktisk har haft rådighed. Nævnet foretager en konkret gennemgang af posteringsoversigterne og spørger, om kunden reelt har kunnet disponere over de sociale ydelser.

Sag	Forhold	Udfald
103/2008	Modregning af 5.829 kr. på lønkonto med børneydelser; restsaldo over 20.000 kr.	Ikke medhold
15/2014	Modregning af 25.000 kr. i opsparet folkepension på NemKonto; restsaldo ca. 21.000 kr.	Ikke medhold (3-2)
7/2016	Modregning af 21.000 kr. i lønindkomst under afsoning	Ikke medhold
319/2018	Kontanthjælp indgik på konto i overtræk; faste overførsler til budgetkonto	Ikke medhold
62/2020	Automatiske låneydelser trukket fra kontanthjælpsmodtagers konto	Ikke medhold
287/2019	Dagpenge og boligstøtte på overtrukket NemKonto	Ikke medhold, klagegebyr retur
264/2024	Modregning af 125.000 kr. i førtidigt udbetalte pensionsmidler	Ikke medhold
736/2023	Modregning i opsparede dagpengeydelser efter indtægtsperiodens udløb	Se afgørelsen

Nævnet formulerer standardpræmissen som i [287/2019](#): banken er efter princippet i retsplejelovens § 509 forpligtet til at lade kunden råde over beløb, der er nødvendige til almindelige leveomkostninger – men

når posteringsoversigten viser, at kunden faktisk har rådet over ydelserne, foreligger der ingen retsstridig modregning.

Banken taber derimod, når kunden **har gjort indsigelse forinden**. I [85/2015](#) fandt nævnet det godtgjort, at klageren den 6. maj 2013 havde informeret banken om sin økonomiske nød; da banken alligevel trak ydelsen den 3. juni, blev trækket sidestillet med en uberettiget modregning, og de 2.116 kr. skulle tilbagebetales.

Spor 2 – fejlindsættelser: banken skal indse fejlen. Her er praksis markant strammere, og resultatet svarer direkte til vejledningens formulering om modregning i beløb, der fejlagtigt indsættes på en konto, hvor kunden ikke længere har en konto.

- [131/2019](#): banken havde to gange bekræftet, at kontoen var lukket. Da der otte måneder senere indgik et låneprovenu på 65.000 kr., burde banken have indset, at indsættelsen skete ved en fejl. Modregningen var uberettiget – men klageren fik alligevel ikke beløbet udbetalt, fordi banken havde foretaget et retsgyldigt udlæg i fordringen efter [retsplejelovent § 508](#), stadfæstet af landsretten.
- [538/2011](#): feriepenge på 18.267,09 kr. indgik på sparekassens **fejlkonto**, fordi klageren ikke længere havde en driftskonto. Nævnet fandt, at banken burde have indset fejlen, og pålagde tilbagebetaling.
- [202/2005](#): boligydelse på 2.904 kr. indsat ved kommunens fejl; nævnet pålagde fuld udbetaling, da klageren alene modtog pension og boligydelse.
- [96/2004](#): andelskassen oprettede på eget initiativ en konto i klagerens navn for derefter at kunne modregne en gave på 50.000 kr. Nævnet tilsidesatte dispositionen.

Endelig viser [548/2011](#) nævnets processuelle grænse: hvor parterne var uenige om, hvorvidt der ved oprettelsen af NemKontoen var indgået aftale om modregningsfrihed, blev sagen afvist, fordi afklaringen krævede parts- og vidneforklaringer.

LOV

Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 3

Retsplejelovent § 508

Retsplejelovent § 509, stk. 1-2

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Spar Nord Banks modregning i førtidig udbetaling af pensionsmidler var berettiget trods klagers indsigelse om transgbeneficium	04.03.2025
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod modregning i opsparede dagpengeydelse efter udløb af indtægtsperiode	30.08.2024
	Det finansielle ankenævn · Tvist om rådighed over dagpenge og boligstøtte på overtrukket konto samt vilkår for afvikling af gæld	17.11.2020
	Det finansielle ankenævn · Pengeinstitut frifundet i sag om modregning af låneydelse i kontanthjælpsmodtagers konto	07.09.2020
	Det finansielle ankenævn · Uberettiget modregning i låneprovenu på lukket NemKonto sikret ved efterfølgende retsligt udlæg	22.01.2020
	Det finansielle ankenævn · Krav om udbetaling af sociale ydelser anvendt til inddækning af overtræk på kassekredit	16.09.2019
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod modregning af gammel gæld i lønindkomst på NemKonto under afsoning	30.06.2016
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af låneydelse under henvisning til transgbeneficium og indsigelse mod renteniveau	11.11.2015
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod modregning i opsparede midler på Nemkonto og spørgsmål om forældelse af gammel gæld	30.09.2014
	Det finansielle ankenævn · Folkesparekassen dømt til at tilbagebetale feriepenge efter uberettiget modregning på en fejlkonto	04.10.2012

Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod modregning af forsikringssum på NemKonto og krav om tilbagebetaling af renter og afdrag	27.08.2012
Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod modregning på lønkonto til dækning af overtræk på udlægskredit	26.06.2008
Det finansielle ankenævn · Modregning i fejlagtigt indbetalt boligydelse i strid med trangsbeneficiet	26.01.2006
Det finansielle ankenævn · Andelskasses modregning i gavebeløb tilsidesat efter uberettiget oprettelse af konto i modtagers navn	26.08.2004

§ 5 Vildledning, aggressiv markedsføring og bilag 1 – bekendtgørelsens §§ 4-5 og EU-baggrunden

Bekendtgørelsens § 4 indeholder fire led, der spejler direktivet om urimelig handelspraksis:

- **Stk. 1:** forbud mod vildledende eller urigtige angivelser og mod at udelade væsentlige informationer, "hvis dette er egnet til mærkbart at forvride kundernes økonomiske adfærd på markedet".
- **Stk. 2:** forbud mod markedsføring, der er vildledende, aggressiv eller udsætter kunderne for utilbørlig påvirkning.
- **Stk. 3:** dokumentationskrav for angivelser om faktiske forhold.
- **Stk. 4:** de adfærdsformer, der er opregnet i bilag 1, er **under alle omstændigheder** urimelige i private kundeforhold – en per se-liste, hvor det ikke skal påvises, at adfærden er egnet til mærkbart at forvride kundernes økonomiske adfærd, jf. [vejledningens bemærkninger til § 4](#).

Vejledningen nævner som eksempel på forbudt adfærd "trusler om at træffe foranstaltninger, som ifølge loven ikke kan træffes" – fx at foranledige en kunde til at betale ved at true med inkasso eller RKI-registrering, uden at betingelserne herfor er opfyldt.

§ 5 pålægger ved **opfordring til køb** rettet mod private kunder at oplyse om produktets væsentligste karakteristika, virksomhedens navn og adresse, afvigende betalings- og klagevilkår, fortrydelsesret og prisen inklusive afgifter; kan prisen ikke rimeligt beregnes på forhånd, skal beregningsmåden angives.

Bestemmelserne gennemfører [direktiv 2005/29/EF om urimelig handelspraksis](#) på det finansielle område, med den EU-retlige gennemsnitsforbrugerstandard som målestok. Vejledningen til § 3 knytter standarden direkte til markedsføringsmateriale: materialet "skal kunne forstås og læses af en gennemsnitsforbruger", og ved markedsføring af højrentekonti med indskudsmulighed over 100.000 euro skal institutterne oplyse om begrænsningerne i Garantiformuens dækning.

Et konkret eksempel på vildledende produktinformation findes i [1065/2009](#), hvor Det Finansielle Ankenævn fandt et faktaark for en struktureret obligation misvisende, fordi det gav indtryk af garanteret indfrielse til kurs 100 via en AAA-rating uden at nævne konstruktionens faktiske risici. Nævnet lagde vægt på, at Finanstilsynet tidligere havde påtalt lignende faktaark som stridende mod [FIL § 43, stk. 1](#).

En beslægtet linje ses i [N-1-16](#), hvor Sø- og Handelsretten gav Forbrugerombudsmanden og en forsikret medhold i, at et pensionsselskab havde overtrådt kravet om redelig forretningsskik og god praksis ved at anvende en grundlagsrente på 2,5 pct. som grundlag for bonusberegningen, selv om dækningsoversigten oplyste, at præmien blev fastsat bl.a. på grundlag af Finanstilsynets maksimale grundlagsrente (1,5 pct.). Uoverensstemmelsen mellem aftaletilsagnet og den faktiske praksis udgjorde i sig selv overtrædelsen.

Til sammenligning viser [Højesterets dom om valideringsregler](#) grænserne for, hvor langt en generalklausul rækker: Højesteret gav ikke Forbrugerombudsmanden medhold i, at pengeinstitutternes valideringsregler kunne forbydes efter markedsføringsloven, fordi der var tale om en generel og kompleks problemstilling af betydning for hele sektorens indkomststruktur, som i givet fald måtte løses gennem lovgivning.

LOV

[Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 4, stk. 1-4](#)[Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 5, stk. 1-3](#)[Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1](#)

PRAKSIS	Sø- og Handelsretten · Sag om overtrædelse af god skik ved anvendelse af forkert grundlagsrente i pensionsordning	31.05.2017
	Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar for Ringkjøbing Landbobank ved rådgivning om højrisikoprodukter til kunde med lav risikoprofil	13.12.2010
	Forbrugerombudsmanden · Højesteret: Valideringsregler i pengeinstitutter er ikke i strid med Markedsføringsloven	01.12.1997

Formkrav og dokumentation af rådgivningsforudsætninger – § 6, stk. 1-2

[Bekendtgørelsens § 6, stk. 1](#) stiller tre krav: væsentlige aftaler skal indgås eller bekræftes i papirformat eller på andet varigt medium, aftalen skal beskrive parternes væsentlige rettigheder og pligter samt de omfattede ydelser, og – hvis der er ydet individuel rådgivning – skal "væsentlige forudsætninger for rådgivningen" nedfældes i aftalen eller i et bilag hertil. Efter [stk. 2](#) kan vilkår indgå ved henvisning til separate dokumenter, herunder de almindelige forretningsbetingelser.

[Vejledningen til § 6](#) definerer begrebet:

Ved »væsentlige forudsætninger« forstår de særlige forudsætninger for kunden, der i rådgivningen har været så afgørende, at de har været bestemmende for, at aftalen blev indgået eller for aftalens nærmere indhold.

Kravet gælder altså forudsætninger, "der ikke normalt vil foreligge hos en almindelig kunde, der efterspørger det pågældende produkt" – og vejledningen tilføjer en glidende skala: "Jo mere atypiske forudsætninger og jo større betydning for kundens privatøkonomi, desto større behov for skriftlig dokumentation." Som eksempler nævnes en 80-årig, der tegner livrente, fravalg af kaskodækning på en helt ny bil, og en 62-årig, der to år før pensionering ønsker sin ratepension omlagt fuldt ud til aktier. Omvendt kræver oprettelse af en almindelig indlånskonto uden Dankort eller kredit ikke skriftlig aftale eller bekræftelse.

Dokumentationskravets **bevismæssige** betydning er det, der slår igennem i nævnspraksis. I [246/2021](#) havde banken intet mødereferat og kunne ikke på anden måde dokumentere, at der var rådgivet om kurssikring. Nævnets flertal fandt, at bankens standarddokument underskrevet efter en SMS-opfordring om, at kunden "roligt" kunne skrive under, ikke i sig selv beviste, at reel rådgivning havde fundet sted. Banken blev pålagt at stille klagerne, som om fastkursaftalen var indgået på mødedatoen. Mindretallet ville have afvist sagen som bevismæssigt uegnet for nævnet – en dissens, der illustrerer, hvor ofte grænsen mellem manglende dokumentation og manglende bevis er afgørende.

Den modsatte udgang ses i [404/2022](#), hvor nævnet under henvisning til god skik-normen i [FIL § 43](#) fastslog, at skuffede økonomiske forventninger ikke i sig selv kan danne grundlag for erstatning, så længe rådgivningen ikke har været ansvarspådragende, og sparekassen ikke havde tilsikret en bestemt indfrielseskurs.

LOV

Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 6, stk. 1-2

Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Krav om erstatning for mangelfuld rådgivning om kurssikring ved låneomlægning afvist	18.09.2023
	Det finansielle ankenævn · Nordea Danmark erstatningsansvarlig for manglende dokumentation af rådgivning om kurssikring	08.02.2022

§ 7 Forbuddet mod vilkårlige ændringsklausuler – § 6, stk. 3

[§ 6, stk. 3](#) er den bestemmelse, der bærer flest tvister om rente- og gebyrforhøjelser:

Vilkår om ændringer i løbende kundeforhold af renter, gebyrer, eller andet vederlag skal være klart fremhævet i aftalen og skal indeholde en angivelse af de forhold, der kan udløse en ændring, og må ikke give den finansielle virksomhed en vilkårlig adgang til at foretage ændringer.

[Vejledningen](#) konkretiserer, hvad der er for vagt:

Forbuddet mod at forbeholde sig en vilkårlig adgang til at ændre i renter, gebyrer eller andet vederlag medfører, at vilkår som f.eks. at "markeds-mæssige forhold" begrundet en renteændring vil være i strid med § 6, stk. 3, medmindre der indsættes en ikke udtømmende række eksempler på, hvad begrebet kan dække over.

Det samme gælder "konkurrencemæssige forhold". Foretages en ændring, der ikke er begrundet i et af de anførte eksempler, skal dette anføres i begrundelsen for ændringen.

Den ledende tilsynsafgørelse er Erhvervsankenævnets kendelse af 19. marts 2010 i sag [2009-0019011](#). Et prioritetslån havde en helt præcis renteformel – "Debetrenten er variabel og følger Nationalbankens til enhver tid gældende udlånsrente med et fast tillæg på 0,95 %" – mens de almindelige forretningsbetingelser gav banken en generel adgang til at ændre variable satser. Da banken få måneder senere afkoblede renten fra Nationalbankens udlånsrente, udstedte Finanstilsynet påbud. Erhvervsankenævnet stadfæstede: den specifikke bestemmelse måtte i mangel af udtrykkelig bestemmelse om det modsatte forstås som en **fravigelse** af forretningsbetingelsernes renteændringsregler, og ændringen var i strid med [FIL § 43](#) og [bekendtgørelsens § 3](#). Kendelsen er direkte afspejlet i vejledningens tekst om, at en generel henvisning til forretningsbetingelserne ikke kan udgøre et udtrykkeligt forbehold. Bemærk samtidig, at tilsynet under sagen udtrykkeligt præciserede, at det ikke tog stilling til de civilretlige krav om tilbagebetaling af renter, men alene til bankens fremtidige adfærd.

En beslægtet linje findes i Erhvervsankenævnets kendelse i sag [2005-0002558](#), hvor et pengeinstituts handelsbetingelser gav adgang til at annullere gennemførte handler ved "manifest error" og ved manglende afdækning af bankens egen risiko. Nævnet stadfæstede Finanstilsynets påbud og lagde vægt på, at klausulerne overførte bankens egen driftsrisiko til kunden og var så upræcise, at kunden ikke kunne gennemskue sin retsstilling.

I **nævnspraksis** er billedet mere blandet, fordi Det Finansielle Ankenævn prøver den civilretlige gyldighed og ikke tilsynsnormen. Flertallet accepterer ofte generelle forhøjelser med hjemmel i forretningsbetingelserne:

- **12/2017:** flertallet fandt, at låneaftalerne gav den fornødne hjemmel til generelle renteforhøjelser af forretningsmæssige grunde, mens **et mindretal på to** mente, at rentevilkåret gav en for vilkårlig adgang og burde tilsidesættes efter **§ 6, stk. 3**.
- **459/2022:** fem renteforhøjelser fra 5,9 til 8,65 pct. på ét år blev accepteret som varslet i overensstemmelse med aftalegrundlaget; krav vedrørende betalinger mere end tre år tilbage var forældede efter **forældelsesloven § 3**.
- **200/2017:** renteforhøjelser til 14,40 pct. accepteret, selv om gælden ikke blev nedbragt; et mindretal fandt det i strid med god bankskik at opretholde et arrangement, hvor gælden ikke afvikles trods ni års indbetalinger.
- **247/2010:** banken bar som professionel part risikoen for en fejlagtig samlet rentesats i aftalen, men var berettiget til efterfølgende at forhøje rentetillægget efter forretningsbetingelserne.

Samme mønster gælder nye vederlag. I **184/2025** og **330/2025** fandt nævnet, at en kassekreditkontrakts angivelse af "Provision i hele kreditaftalens løbetid: 0,00 kr." ikke var en 30-årig prisgaranti, men en lovpligtig kreditplysning efter **kreditaftaleloven § 9** beregnet under statiske forudsætninger. Da forretningsbetingelserne var inkorporeret, kunne banken indføre en provision på 0,50 pct. med tre måneders varsel, når ændringen var sagligt begrundet i øgede kapitalkrav.

LOV	Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 6, stk. 3	Kreditaftaleloven § 9
	Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Lån & Spar Bank var berettiget til at indføre løbende provision på 0,50 % på eksisterende Friværdikonto	18.12.2025
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod indførelse af provision på Friværdikonto (kassekredit) afvist af Ankenævnet	28.08.2025
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod renteforhøjelser på variabelt forrentet boliglån og spørgsmål om forældelse	23.06.2023
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod høj variabel rente og manglende nedbringelse af gæld trods omfattende indbetalinger	24.05.2018
	Det finansielle ankenævn · Varsling af renteforhøjelse på fælles lån til én ægtefælle var tilstrækkelig	24.08.2017
	Det finansielle ankenævn · Tvist om beregning af rentetillæg og varsling af renteforhøjelser på andelsboliglån	30.09.2011
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til pengeinstitut om overholdelse af principper for rentefastsættelse og god skik	19.03.2010
	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnets kendelse om pengeinstituts handelsbetingelser og overholdelse af god skik	03.01.2007

§ 8 Varslingskravet – § 6, stk. 4: en måned, begrundelse, individuel kommunikation og 10 pct.-væsentligheden

§ 6, stk. 4 fastlægger den processuelle side af ændringsadgangen. Ændringer til ugunst for kunden af renter, gebyrer eller andet vederlag kan ikke finde sted uden "et forudgående varsel, der ikke må være kortere end en måned, og som indeholder en begrundelse for ændringen". Kravet gælder ikke ændringer begrundet i udefrakommende forhold, som virksomheden ikke har indflydelse på – her sker meddelelse i stedet efter **kreditaftaleloven § 9**. Ved væsentlige ændringer i andet vederlag eller ved opkrævning af et nyt vederlag skal

varslingen ske **ved individuel kommunikation**, inden ændringen får virkning, og har kunden opsigelsesret, skal det fremgå af varslingen. Bestemmelsen gælder ikke varsling af ændringer i skades- og livsforsikringsprodukter.

Vejledningen præciserer begge kernebegreber:

Ved væsentlige ændringer i andet vederlag eller ved opkrævning af et nyt vederlag skal varslingen ske til kunden ved individuel kommunikation, inden ændringen får virkning. Det vil sige, at ændringen ikke kan gennemføres ved annoncering i dagspressen.

og om væsentlighedstærsklen:

Ved en væsentlig ændring forstås som udgangspunkt en stigning på 10 pct. eller mere, med mindre ændringen er ubetydelig i forhold til hovedydelsens værdi. Ved vurderingen, af om der er tale om en væsentlig ændring, vil det endvidere indgå i vurderingen, om der sker eller er sket hyppige ændringer i det pågældende gebyr. Ved hyppige ændringer vil ændringer under 10 pct. kunne blive anset for en væsentlig ændring, hvis ændringerne samlet set overstiger 10 pct.

En tilsvarende formulering er videreført i **vejledningen til bekendtgørelse om god skik for boligkredit**, hvor renteændringer skal varsles med mindst én måned og gebyr-/bidragsændringer med mindst tre måneder.

Kravet om, at kunden skal varsles **individuelt og forståeligt**, blev sat på spidsen i **BS-14227/2022-SHR**. Sø- og Handelsretten fastslog, at en note på en betalingsoversigt ikke er en varsling:

En meddelelse nederst på en betalingsoversigt eller et girokort sammen med adskillige andre oplysninger med teksten "Vi har indekseret og reguleret din pris" eller "Vi har indekseret og justeret din pris" udgør ikke en varsling, idet det alene fremgår, at der er foretaget en regulering/justering, men ikke hverken begrundelsen herfor eller forholdet mellem den sædvanlige indeksregulering og den ekstraordinære regulering.

I nævnspraksis prøves varslingens **adressat** og **form**. I **12/2017** accepterede flertallet, at varsling af renteforhøjelser på fælles lån blev sendt alene til den ene ægtefælles e-Boks, fordi låneaftalerne indeholdt et udtrykkeligt vilkår om, at meddelelser til én havde virkning for begge. I **95/2022** fandt nævnet, at en fordobling af gebyret for en basal betalingskonto fra 480 til 1.000 kr. var korrekt varslet via netbank i overensstemmelse med forretningsbetingelserne.

LOV

Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 6, stk. 4

Kreditaftaleloven § 9, stk. 3-4

PRAKSIS	Sø- og Handelsretten · Tryk Forsikrings uvarslede prisstigninger kendt ugyldige: Omfattende krav om tilbagebetaling til privatkunder efter tilsidesættelse af uigennemsigtige aftalevilkår	05.04.2024
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod gebyrstigning på basal betalingskonto til 1.000 kr. årligt	15.11.2022
	Det finansielle ankenævn · Varsling af renteforhøjelse på fælles lån til én ægtefælle var tilstrækkelig	24.08.2017

§ 9 Saglighedskravet ved opsigelse af kundeforhold – § 6, stk. 5

§ 6, stk. 5 er kortfattet: "Opsiger en finansiell virksomhed en aftale indgået med en kunde, skal opsigelsen være sagligt begrundet og ske i papirformat eller på andet varigt medium." Efter **bekendtgørelsens § 1, stk. 3** gælder bestemmelsen også alle erhvervsmæssige kundeforhold.

[Vejledningen](#) henviser udtrykkeligt til nævnspraksis som fortolkningskilde: "Det nærmere indhold af dette kriterium skal forstås i overensstemmelse med Pengeinstitutankenævnets praksis vedrørende opsigelse af aftaler med deres kunder", og nævner som eksempel, at det vil være sagligt at opsiges en uudnyttet kreditfacilitet med henvisning til at nedbringe risici eller ændre forretningsmodel.

Det Finansielle Ankenævns praksis udkrystalliserer sig i to modsatrettede grupper.

Saglig opsigelse godkendt:

Sag	Begrundelse	Varsel
134/2022	Trusler og spyt mod filialpersonale og vagt	14 dage – passende
434/2019	Tvungen ændring af forretningsmodel efter Finanstilsynets påbud og kapitalkrav	3 måneder (flertal 3-2)
207/2024	Ændret risikoappetit og manglende bopælsopdatering	Berettiget
570/2024	Manglende kundekendskab efter hvidvaskloven § 14, stk. 5	3 måneder
491/2024	Manglende transaktionsdokumentation – også for basal betalingskonto	Berettiget
342/2025	Uigennemsigtigt transaktionsmønster; ingen diskrimination konstateret	3 måneder

Usaglig opsigelse tilsidesat: Den centrale afgørelse er [199/2021](#), hvor en bank lukkede en indlånskonto med henvisning til kundens begrænsede brug (11 transaktioner på fire måneder) og gentagne, men helt bagatelagtige overtræk – herunder ét på 6,63 kr., der stammede fra et gebyr. Kunden mistede derved sin NemKonto og adgangen til offentlige ydelser. Nævnet fandt, at banken ikke havde godtgjort, at overtrækkene og den begrænsede brug udgjorde en tilstrækkelig saglig begrundelse, og at det var uklart, om der overhovedet var givet varsel. Bankens blev pålagt inden 30 dage at tilbyde klageren en basal indlånskonto, der kan fungere som NemKonto, jf. [§ 15](#).

Hvidvaskregulerede opsigelser fortjener en særskilt bemærkning: nævnet anvender her en fast, tilbageholdende prøvelse. Standardpræmissen – gentaget i [570/2024](#), [342/2025](#) og [379/2023](#) – er, at det som udgangspunkt er op til pengeinstituttet selv at vurdere, hvilke krav der stilles til dokumentation og forklaringer på usædvanlige transaktioner. Selve hvidvasktilsynet ligger uden for denne oversigt og behandles under [hvidvasktilsyn](#).

LOV

[Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 6, stk. 5](#)

[Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 15, stk. 1](#)

[Hvidvaskloven § 14, stk. 5](#)

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod Danske Banks opsigelse af kundeforhold grundet hvidvaskregler og krav om basal betalingskonto	19.02.2026
	Det finansielle ankenævn · Fynske Bank berettiget til at opsiges kundeforhold med basal betalingskonto grundet manglende transaktionsdokumentation	28.05.2025
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod Sparekassen Danmarks opsigelse af kundeforhold grundet manglende kundekendskab efter hvidvaskreglerne	27.02.2025
	Det finansielle ankenævn · Saxo Banks opsigelse af kundeforhold grundet ændret risikoappetit og manglende bopælsopdatering var berettiget	31.01.2025
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hurtig opsigelse af kundeforhold grundet mistanke om hvidvask uden forudgående varsel	07.05.2024

Det finansielle ankenævn · Opsigelse af kundeforhold grundet truende adfærd mod bankens personale og vagt	22.12.2022
Det finansielle ankenævn · Vestjysk Bank pålagt at genåbne Nemkonto efter usaglig opsigelse begrundet i begrænset brug og små overtræk	23.11.2021
Det finansielle ankenævn · Pengeinstituts opsigelse af 30-årigt boliglån kort efter oprettelse grundet krav fra Finanstilsynet var saglig	07.09.2020

§ 10 Kontraheringspligten: basal indlånskonto efter § 15 og samspillet med basal betalingskonto

God skik-normen indeholder én egentlig kontraheringspligt. Efter [bekendtgørelsens § 15, stk. 1](#) kan et pengeinstitut "ikke uden en individuel og saglig begrundelse nægte at oprette en basal indlånskonto til en privatkunde", og begrundelsen skal på anmodning gives på varigt medium. Hjemlen er den udtrykkelige bemyndigelse i [FIL § 43, stk. 2, 2. pkt.](#)

Kontoens minimumsindhold følger af [§ 15, stk. 2](#): mulighed for at indsætte og hæve kontanter, gennemføre betalingstransaktioner med et debetkort med saldokontrol, og modtage indgående kredittransaktioner. Kasseekspeditioner kan begrænses til én om ugen, og institutter uden debetkort med saldokontrol skal i stedet tilbyde et hævekort. Prisen er udtømmende reguleret i [§ 15, stk. 5](#): vederlagsfrit eller mod et gebyr på højst 180 kr. årligt, nettoprisindeksreguleret, uanset antallet af transaktioner.

[Vejledningen til § 15](#) trækker grænserne skarpt op. Saglige afslagsgrunde er bl.a., at kunden "optræder anstødeligt eller er til gene for pengeinstituttets øvrige kunder og/eller ansatte", at kontoen bruges til ulovlige formål, eller at kunden ikke vil udlevere de oplysninger, der kræves efter hvidvaskloven. Derimod:

Et pengeinstitut kan ikke nægte at oprette en basal indlånskonto, fordi kunden ikke vil give oplysning om gæld. Et pengeinstitut kan endvidere ikke afvise at oprette en basal indlånskonto med den begrundelse, at kunden er registreret i RKI.

Retten gælder alene privatkunder – herunder børn, dog med mulighed for at kræve påvist et reelt behov for børn under 13 år – og personer bosat i udlandet med tilsvarende behov, fx ved midlertidigt arbejds- eller studieophold. Kontoen skal kunne fungere som NemKonto. Vejledningen understreger, at bestemmelsen ikke tvinger et institut til at ændre forretningsmodel: institutter uden kassefunktion skal ikke etablere en, og institutter, der kun formidler værdipapirinvesteringer, er ikke omfattet. Vælger instituttet at knytte flere funktioner til kontoen, kan der ikke opkræves gebyr herfor ud over de 180 kr., men kunden kan tilbydes tilkøb.

Den praktiske hovedafgørelse er [199/2021](#), hvor banken blev pålagt at tilbyde en basal indlånskonto, der kan fungere som NemKonto. Omvendt fandt nævnet i [565/2023](#) ikke grundlag for at pålægge omlægning til en basal indlånskonto efter [§ 15, stk. 2](#), når kundeforholdet var opsagt af hvidvaskgrunde.

Den parallelle – og i praksis ofte sammenfaldende – ret til en **basal betalingskonto** følger af **lov om betalingskonti**. Her er afslagsadgangen bredere: efter [§ 11, stk. 1](#) kan åbning afslås, hvis det ville indebære risiko for overtrædelse af hvidvasklovgivningen. Det er den bestemmelse, der bærer afgørelserne i [280/2024](#), [454/2025](#) og [342/2025](#). I [95/2022](#) accepterede nævnet et årligt gebyr på 1.000 kr. for en basal **betalingskonto** som "rimeligt" efter betalingskontolovens § 12 – bemærkelsesværdigt netop fordi loftet for en basal **indlånskonto** efter god skik-bekendtgørelsen ligger på 180 kr. Klageren havde i sagen forgæves anført, at hun ikke var blevet rådgivet om muligheden for en basal indlånskonto med gebyrloft efter [§ 15, stk. 5](#).

Vejledningen til § 3 fastslår endelig, at kontraheringspligten også har et forsikringsretligt sidestykke: et forsikringsselskab må ikke forskelsbehandle personer, der ønsker at tegne en lovpligtig forsikring, og kan ikke fastsætte skærpede vilkår, der ikke er begrundet i risikomæssige eller andre saglige hensyn – og navnlig ikke vilkår, "som i realiteten alene har til formål at få kunden til at forlade selskabet".

LOV

Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 15, stk. 1-5

Lov om betalingskonti § 11, stk. 1

Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 2

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod Danske Banks opsigelse af kundeforhold grundet hvidvaskregler og krav om basal betalingskonto	19.02.2026
	Det finansielle ankenævn · 454/2025: Afslag på basal betalingskonto til udlandsdanske grundet hvidvaskregler og manglende aktuelt behov	27.11.2025
	Det finansielle ankenævn · Opsigelse og spærring af kundeforhold grundet hvidvaskregler samt afslag på basal indlånskonto pga. tilknyttet forsikring	19.08.2024
	Det finansielle ankenævn · Afslag på oprettelse af basal betalingskonto hos Middelfart Sparekasse begrundet i hvidvaskregler	13.08.2024
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod gebyrstigning på basal betalingskonto til 1.000 kr. årligt	15.11.2022
	Det finansielle ankenævn · Vestjysk Bank pålagt at genåbne Nemkonto efter usaglig opsigelse begrundet i begrænset brug og små overtræk	23.11.2021

Interessekonflikter, provision og rådgivningspligtens rækkevidde –

§ 11 §§ 9-12

Bekendtgørelsens § 12 regulerer interessekonflikter i to led. Efter stk. 1 skal virksomheden, hvis den eller dens rådgiver "i rådgivningssituationen har en særlig interesse i rådgivningens resultat udover den almindelige indtjening", informere kunden om interessens art og omfang **inden** rådgivningen. Efter stk. 2 skal kunden gøres opmærksom på, at virksomheden modtager provision eller andet vederlag som følge af formidlingen – og det samme gælder, hvis den ekspederende rådgiver aflønnes med en direkte sammenhæng mellem konkrete salg og aflønning.

Oplysningspligten skal ses i sammenhæng med "kend din kunde"-reglerne i § 9 og § 10, hvorefter virksomheden før rådgivning skal anmode kunden om at oplyse om økonomisk situation, erfaring, formål og risikovillighed.

Vejledningen tilføjer et sårbarhedshensyn: virksomheden "skal i den forbindelse tage særligt hensyn til svage forbrugere, som f.eks. på grund af handicap eller alderdomssvækkelse har vanskeligt ved at varetage sine interesser". Efter **vejledningen til § 11** skal en finansiell virksomhed, der rådgiver om lån, som led i rådgivningen oplyse ÅOP for de enkelte lån, når der er konkretiseret et lånebehov og indhentet et lånetilbud.

Det centrale praksisspørgsmål er, **hvornår** rådgivningspligten overhovedet udløses. Det afklares i **420/2024**, hvor en 94-årig kunde havde ca. 800.000 kr. stående på tre uforrentede lønkontotyper og krævede 15.000 kr. i godtgørelse for manglende rådgivning om bedre forrentning. Nævnet gengav Finanstilsynets undersøgelse af 8. december 2023, som opstiller tre udløsende situationer:

God skik-reglerne giver et pengeinstitut pligt til at rådgive når "omstændighederne tilsiger det". [...] De tre situationer er, når et pengeinstitut:

- konkret behandler en forbrugers økonomi,
- i øvrigt er i kontakt med en forbruger, og rådgiveren har adgang til oplysninger om kundens økonomi,

- *markedsfører sig med en særlig type rådgivningskoncept og/eller -politik.*

Nævnets konklusion var afvisende:

Ankenævnet finder det ikke godtgjort, at der har foreligget omstændigheder, der tilsagde, at sparekassen skulle rådgive klageren om mulighederne for at opnå en højere forrentning af sit indestående.

Afgørende var, at kunden selv havde afslået et rådgivningsmøde i 2017, at bankens kontaktforsøg i 2018 var mislykkedes, og at banken havde varslet renteændringerne i 2020 og 2021 med opfordring til at kontakte sparekassen. Afgørelsen viser, at der ikke gælder en generel, uopfordret rådgivningspligt om produktoptimering.

Hvor rådgivning **faktisk** ydes, skærpes kravene derimod. I [1065/2009](#) fastslog nævnet, at et pengeinstitut har pligt til at foretage en **selvstændig** risikovurdering af de produkter, det rådgiver om, og ikke kan læne sig op ad udbyderens egen kategorisering. I [517/2009](#) blev en bank erstatningsansvarlig for et gearret investeringskoncept, hvor hele friværdien blev placeret i ét konjunkturfølsomt papir uden forudgående risikoprofil – begge afgørelser med udtrykkelig henvisning til [FIL § 43](#). Den civilretlige side af rådgivningsansvaret er nærmere behandlet under [bank-raadgivning](#).

Prisoplysningssiden reguleres selvstændigt: [FIL § 43, stk. 3](#) bemyndiger til regler om omkostnings-, provisions-, pris- og risikooplysninger, udmøntet i [bekendtgørelse om information til forbrugere om priser m.v. i pengeinstitutter](#).

LOV

[Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 9](#)

[Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 12, stk. 1-2](#)

[Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 3](#)

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Sag om manglende rådgivning om indlånsrente og erstatningsansvar for pengeinstitut	04.03.2025
	Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar for Ringkjøbing Landbobank ved rådgivning om højrisikoprodukter til kunde med lav risikoprofil	13.12.2010
	Det finansielle ankenævn · Roskilde Bank erstatningsansvarlig for mangelfuld rådgivning om gearret investering i BankInvest Højrentelande	14.10.2009

§ 12 Samspillet mellem den offentligretlige god skik-norm og civilretten

Det principielle udgangspunkt fastlægges i lovforarbejderne til [FIL § 43](#):

En overtrædelse af de offentligretlige regler om god skik indebærer eksempelvis ikke uden videre, at den konkrete aftale mellem den finansielle virksomhed og kunden er ugyldig eller uvirksom. En sådan vurdering af aftalen må som hidtil henvises til afgørelse ved et af de finansielle ankenævn eller indbringes for de almindelige domstole.

Vejledningen gentager punktet: "Det vil være de finansielle ankenævn og domstolene, der i forbindelse med behandlingen af konkrete sager skal tage stilling til, om en overtrædelse af bekendtgørelsen kan udløse krav på civilretligt grundlag"

Samspillet er ikke desto mindre tæt, og [BS-14227/2022-SHR](#) er den vigtigste illustration. Tryg havde efter indførelsen af god skik-bekendtgørelsens varslingsregel for forsikring omformuleret sine betingelser, så kun "væsentlige" ændringer af pris og betingelser blev varslet, og gennemførte herefter i 2017-2020 uvarslede

prisstigninger på 7-32 pct. af privatkundebestanden årligt med en gennemsnitlig stigning på 3,1-3,8 pct. Retten tilsidesatte vilkåret:

En formulering som i det omtvistede aftalevilkår er et uigennemsigtigt, bredt, ensidigt og arbitrært redskab for Tryg i fortolkningen af, hvad der er væsentligt for at gennemføre en ændring uden varsel. Desuden vil et sådant vilkår kunne medføre betydelige uvarslede forhøjelser set over flere år. Dette er efter rettens opfattelse i strid med aftalelovens § 38 c, stk. 1, jf. § 36, stk. 1.

Rækkefølgen i rettens ræsonnement er værd at bemærke: retten fandt **først** vilkåret ugyldigt efter [aftaleloven § 38 c](#), jf. [§ 36, stk. 1](#) – der gennemfører artikel 3 i [direktiv 93/13/EØF om urimelige kontraktvilkår](#), hvis bilag punkt 1, litra j, netop nævner ensidig ændringsadgang "uden gyldig og i aftalen anført grund" – og udledte **derefter** heraf, at der også forelå en overtrædelse af [FIL § 43, stk. 1](#). God skik-normen var altså konklusion, ikke præmis.

Retten afviste samtidig Trygs forsvar om, at vilkåret afspejlede en bindende administrativ bestemmelse og derfor faldt uden for direktivets anvendelsesområde efter artikel 1, stk. 2: bekendtgørelsen er **offentligretlig adfærdsregulering** og er ikke tilsigtet at udgøre aftalevilkår. Det er en central præcisering – et institut kan ikke afskærme et vilkår fra indholdscensur ved at kopiere en tilsynsregels ordlyd ind i sine betingelser. Retten fandt heller ikke branchesædvane godtgjort, fastslog tilbagebetalingskrav og lagde til grund, at forældelsen var suspenderet efter [forældelsesloven § 3, stk. 2](#), fordi kunderne hverken vidste eller burde vide, at de betalte for ulovlige prisstigninger.

Omvendt viser [BS-20317/2024-HJR](#), at den civilretlige vej lukkes, når kunden allerede er stillet, som en ugyldighedsdom ville medføre: banken havde uden forbehold tilbageført alle renter og gebyrer, og en stillingtagen til aftalens gyldighed havde derfor ingen betydning for retsforholdet mellem parterne.

I ankenævnspraksis anvendes de to normsæt regelmæssigt side om side – se fx [459/2022](#) og [200/2017](#), hvor mindretalsvota netop bygger på god skik-betragtninger, mens flertallet afgør sagen efter aftalelovens § 36. Den generelle civilretlige indholdscensur er behandlet under [urimelige-aftalevilkaar-aftaleloven-36-38c](#).

LOV

[Aftaleloven § 36, stk. 1](#)[Aftaleloven § 38c, stk. 1-2](#)[Forældelsesloven § 3, stk. 2](#)[Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Forbrugerombudsmandens manglende retlige interesse i anerkendelsessag mod Resurs Bank om kreditværdighedsvurdering	12.11.2024
	Sø- og Handelsretten · Tryg Forsikrings uvarslede prisstigninger kendt ugyldige: Omfattende krav om tilbagebetaling til privatkunder efter tilsidesættelse af uigennemsigtige aftalevilkår	05.04.2024
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod renteforhøjelser på variabelt forrentet boliglån og spørgsmål om forældelse	23.06.2023
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod høj variabel rente og manglende nedbringelse af gæld trods omfattende indbetalinger	24.05.2018

§ 13 Sanktionsmodellen: påbud først, bøde ved manglende efterlevelse

God skik-reglernes sanktionsmodel er trinvis og adskiller sig markant fra den øvrige finansielle regulering. [Vejledningens indledning](#) beskriver mekanikken:

Såfremt en virksomhed ikke overholder bekendtgørelsens regler, kan Finanstilsynet påbyde virksomheden at berigtige de forhold, der strider imod bekendtgørelsens regler, jf. § 29. Undlader virksomheden at efterkomme et påbud, kan den straffes med bøde, jf. § 30.

Strafhjemlen er dobbelt. Efter [vejledningens bemærkninger til § 30](#) kan **manglende efterlevelse af et påbud** straffes med bøde, og derudover er visse bestemmelser selvstændigt strafbelagte – bl.a. § 4, § 5, stk. 1 og 2, og § 6, stk. 4. Overtrædelse af generalklausulen i § 3 og af saglighedskravet i § 6, stk. 5, er derimod **ikke** selvstændigt strafbelagt; her er påbuddet det primære instrument.

Lovforarbejderne til § 43 beskriver påbuddets indhold:

Når Finanstilsynet træffer en afgørelse om, at en finansiell virksomhed har overtrådt reglerne om god skik på virksomhedsområdet, vil Finanstilsynet pålægge virksomheden at berigtige forholdet. Dette indebærer, at virksomheden tilkendegiver over for Finanstilsynet snarest muligt at ændre den kritisable handlemåde, og at virksomheden indretter fremtidig praksis i overensstemmelse med Finanstilsynets afgørelse.

Denne fremadrettede karakter forklarer, hvorfor Finanstilsynet i Erhvervsankenævnets sag [2009-0019011](#) udtrykkeligt understregede, at tilsynet ikke tog stilling til de konkrete civile krav om tilbagebetaling af renter, men alene til bankens fremtidige adfærd.

Den bagvedliggende sanktionspolitiske afvejning – herunder hvorfor adfærdsregulerende regler som god skik typisk håndhæves med påbud frem for direkte bødesanktion – er behandlet i Betænkning nr. 1561/2016 om bødesanktioner på det finansielle område, der opstiller kriterierne for, hvornår overtrædelser af finansiell regulering bør straffes, og hvordan bødeniveauet fastsættes efter overtrædelsens grovhed og virksomhedens økonomiske situation.

Endelig indeholder [FIL § 43, stk. 6](#) et supplerende, blødt reguleringsinstrument: Finanstilsynet kan efter forhandling med repræsentanter for forbrugerne og de relevante erhvervsorganisationer udarbejde og offentliggøre retningslinjer for redelig forretningsskik og god praksis på områder, der må anses for væsentlige, navnlig ud fra hensynet til forbrugerne.

LOV

[Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 6, stk. 4](#)

[Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 6](#)

[Lov om finansiell virksomhed § 348, stk. 2](#)

PRAKSIS

Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til pengeinstitut om overholdelse af principper for rentefastsættelse og god skik

19.03.2010

§ 14 Sammenfatning: hvad god skik-normen faktisk kan og ikke kan

Praksis efter [FIL § 43](#) og god skik-bekendtgørelsen tegner et konsistent billede, som kan sammenfattes i fem punkter.

1. Normen er offentligretlig og fremadrettet. Finanstilsynet vurderer generelt, om institutternes aftaler og vilkår er i overensstemmelse med god skik, og påbyder berigtigelse. Den civile vurdering – ugyldighed, tilbagebetaling, erstatning – ligger uden for tilsynsområdet og hos ankenævnene og domstolene. Kunden kan derfor hverken blive part i tilsynssagen eller få sin konkrete tvist afgjort dér, jf. Erhvervsankenævnets kendelser i [94-5.169](#) og [97-178.108](#).

2. Kompetencehierarkiet er afklaret. Efter [BS-20317/2024-HJR](#) har Finanstilsynet det primære tilsyn, og Forbrugerombudsmandens søgsmålsret efter [§ 348, stk. 1](#) er subsidiaer og forudsætter et tilsyns- eller håndhævelsesbehov ud over det, tilsynet allerede har varetaget. Underretnings- og aktindsigtsreglen i [§ 348 a](#) er den institutionelle bro mellem de to myndigheder.

3. De mest håndfaste regler er formkravene om ændring og opsigelse. [§ 6, stk. 3-5](#) leverer de kriterier, tilsyn, nævn og domstole rent faktisk anvender: klart fremhævede og konkretiserede ændringsgrunde, mindst én måneds begrundet varsel, individuel kommunikation ved væsentlige vederlagsændringer (10 pct.-tommelfingerreglen), og saglig, skriftlig begrundelse for opsigelse. Kendelsen i [2009-0019011](#) og dommen i [BS-14227/2022-SHR](#) er de to hovedafgørelser.

4. Generalklausulen bærer de sociale beskyttelseshensyn. [§ 3](#) er hjemlen for forbuddet mod uautoriseret NemKonto-ændring, mod modregning i sociale ydelser til en beskeden levestandard og i budgetkonti, og mod usaglig diskrimination. I Det Finansielle Ankenævn kombineres normen dog i praksis med transgbeneficiet i [retsplejeloven § 509](#), og udfaldet afhænger af, om kunden faktisk har haft rådighed over ydelserne – banken taber typisk kun, hvor der er gjort forudgående indsigelse, eller hvor indsættelsen åbenbart beroede på en fejl, jf. [131/2019](#) og [538/2011](#).

5. Kontraheringspligten er reel, men ikke ubegrænset. [§ 15](#) giver privatkunder krav på en basal indlånskonto til højst 180 kr. årligt, og [199/2021](#) viser, at bagatelagtige overtræk og lav kontoaktivitet ikke er saglige afslagsgrunde. Hvidvaskretlige hindringer er derimod gennemgående accepteret som saglige – både efter [§ 15](#) og efter [lov om betalingskonti § 11, stk. 1](#).

Retsstillingens aktualitet. Den konsoliderede lov om finansiell virksomhed er senest bekendtgjort 21. april 2026, og der er ingen vedtagne, ikke-konsoliderede ændringer til [§ 43](#). Selve god skik-bekendtgørelsen er derimod ændret flere gange siden 2016 – bl.a. ved ændringsbekendtgørelse af 25. september 2018, der flyttede reglerne om vildledende handelspraksis over for forbrugere til et nyt kapitel 2 a og ophævede §§ 4 og 5 i deres oprindelige form, og ved ændringsbekendtgørelse af 21. december 2024 med virkning fra 1. januar 2025. Bestemmelsernes numre og placering skal derfor kontrolleres mod den gældende bekendtgørelsestekst, når ældre afgørelser læses.

LOV

Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 6, stk. 3-5

Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 15, stk. 1

Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1-2

Lov om finansiell virksomhed § 348, stk. 1, 2

Retsplejeloven § 509

PRAKSIS	Højesteret · Forbrugerombudsmandens manglende retlige interesse i anerkendelsessag mod Resurs Bank om kreditværdighedsvurdering	12.11.2024
	Sø- og Handelsretten · Tryk Forsikrings uvarslede prisstigninger kendt ugyldige: Omfattende krav om tilbagebetaling til privatkunder efter tilsidesættelse af uigennemsigtige aftalevilkår	05.04.2024
	Det finansielle ankenævn · Vestjysk Bank pålagt at genåbne Nemkonto efter usaglig opsigelse begrundet i begrænset brug og små overtræk	23.11.2021
	Det finansielle ankenævn · Uberettiget modregning i låneprovenu på lukket NemKonto sikret ved efterfølgende retsligt udlæg	22.01.2020
	Det finansielle ankenævn · Folkesparekassen dømt til at tilbagebetale feriepenge efter uberettiget modregning på en fejlkonto	04.10.2012
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til pengeinstitut om overholdelse af principper for rentefastsættelse og god skik	19.03.2010

- Erhvervsankenævnet** · Finanstilsynet berettiget til at afvise klage over pengeinstituts adfærd – kun 14.05.1998
 banken er part i tilsynssager
- Erhvervsankenævnet** · Afvisning af klage over pengeinstituts praksis grundet manglende partstatus i 27.10.1994
 forhold til Finanstilsynet

REFERENCE Lovgrundlag

7 paragraffer

Aftaleloven § 38c	stk. 1	Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 3	
Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 6	stk. 1-5	Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 15	stk. 1
Lov om finansiell virksomhed § 43	stk. 1-2	Lov om finansiell virksomhed § 348	stk. 1, 2
Lov om finansiell virksomhed § 348a			

MATERIALE Citerede afgørelser

48 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		1
12.11.2024	Forbrugerombudsmandens manglende retlige interesse i anerkendelsessag mod Resurs Bank om kreditværdighedsvurdering	20317-2024
LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS		1
09.05.2014	Landsretten stadfæster byrettens afgørelse om ikke at henvise sag om redelig forretningsskik til landsretten	5861-7001
SØ- OG HANDELSRETTEEN · SPECIALRET		2
05.04.2024	Tryk Forsikrings uvarslede prisstigninger kendt ugyldige: Omfattende krav om tilbagebetaling til privatkunder efter tilsidesættelse af uigennemsigtige aftalevilkår	7060-8489
31.05.2017	Sag om overtrædelse af god skik ved anvendelse af forkert grundlagsrente i pensionsordning	N-1-16
DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGINSTANS		38
19.02.2026	Indsigelse mod Danske Banks opsigelse af kundeforhold grundet hvidvaskregler og krav om basal betalingskonto	342/2025
18.12.2025	Lån & Spar Bank var berettiget til at indføre løbende provision på 0,50 % på eksisterende Friværdikonto	330/2025
27.11.2025	454/2025: Afslag på basal betalingskonto til udlandsdanske grundet hvidvaskregler og manglende aktuelt behov	454/2025
28.08.2025	Indsigelse mod indførelse af provision på Friværdikonto (kassekredit) afvist af Ankenævnet	184/2025

28.05.2025	Fynske Bank berettiget til at opsigse kundeforhold med basal betalingskonto grundet manglende transaktionsdokumentation	491/2024
04.03.2025	Spar Nord Banks modregning i førtidig udbetaling af pensionsmidler var berettiget trods klagers indsigelse om transbeneficium	264/2024
04.03.2025	Sag om manglende rådgivning om indlånsrente og erstatningsansvar for pengeinstitut	420/2024
27.02.2025	Indsigelse mod Sparekassen Danmarks opsigelse af kundeforhold grundet manglende kundekendskab efter hvidvaskreglerne	570/2024
31.01.2025	Saxo Banks opsigelse af kundeforhold grundet ændret risikoappetit og manglende bopælsopdatering var berettiget	207/2024
30.08.2024	Indsigelse mod modregning i opsparede dagpengeydelse efter udløb af indtægtsperiode	736/2023
19.08.2024	Opsigelse og spærring af kundeforhold grundet hvidvaskregler samt afslag på basal indlånskonto pga. tilknyttet forsikring	565/2023
13.08.2024	Afslag på oprettelse af basal betalingskonto hos Middelfart Sparekasse begrundet i hvidvaskregler	280/2024
07.05.2024	Indsigelse mod hurtig opsigelse af kundeforhold grundet mistanke om hvidvask uden forudgående varsel	379/2023
13.10.2023	Krav om nedsættelse af leasingydelse efter ny og billigere markedsføringskampagne blev afvist	152/2023
18.09.2023	Krav om erstatning for mangelfuld rådgivning om kurssikring ved låneomlægning afvist	404/2022
23.06.2023	Indsigelse mod renteforhøjelser på variabelt forrentet boliglån og spørgsmål om forældelse	459/2022
22.12.2022	Opsigelse af kundeforhold grundet truende adfærd mod bankens personale og vagt	134/2022
15.11.2022	Indsigelse mod gebyrstigning på basal betalingskonto til 1.000 kr. årligt	95/2022
08.02.2022	Nordea Danmark erstatningsansvarlig for manglende dokumentation af rådgivning om kurssikring	246/2021
23.11.2021	Vestjysk Bank pålagt at genåbne Nemkonto efter usaglig opsigelse begrundet i begrænset brug og små overtræk	199/2021
17.11.2020	Tvist om rådighed over dagpenge og boligstøtte på overtrukket konto samt vilkår for afvikling af gæld	287/2019
07.09.2020	Pengeinstituts opsigelse af 30-årigt boliglån kort efter oprettelse grundet krav fra Finanstilsynet var saglig	434/2019
07.09.2020	Pengeinstitut frifundet i sag om modregning af låneydelser i kontanthjælpsmodtagers konto	62/2020
22.01.2020	Uberettiget modregning i låneprovenu på lukket NemKonto sikret ved efterfølgende retsligt udlæg	131/2019

16.09.2019	Krav om udbetaling af sociale ydelser anvendt til inddækning af overtræk på kassekredit	319/2018
24.05.2018	Indsigelse mod høj variabel rente og manglende nedbringelse af gæld trods omfattende indbetalinger	200/2017
24.08.2017	Varsling af renteforhøjelse på fælles lån til én ægtefælle var tilstrækkelig	12/2017
30.06.2016	Indsigelse mod modregning af gammel gæld i lønindkomst på NemKonto under afsoning	7/2016
11.11.2015	Krav om tilbageførsel af lånetydelser under henvisning til trangsbeneficiet og indsigelse mod renteniveau	85/2015
30.09.2014	Indsigelse mod modregning i opsparede midler på Nemkonto og spørgsmål om forældelse af gammel gæld	15/2014
04.10.2012	Folkesparekassen dømt til at tilbagebetale feriepenge efter uberettiget modregning på en fejlkonto	538/2011
27.08.2012	Indsigelse mod modregning af forsikringssum på NemKonto og krav om tilbagebetaling af renter og afdrag	548/2011
30.09.2011	Twist om beregning af rentetillæg og varsling af renteforhøjelser på andelsboliglån	247/2010
13.12.2010	Erstatningsansvar for Ringkjøbing Landbobank ved rådgivning om højrisikoprodukter til kunde med lav risikoprofil	1065/2009
14.10.2009	Roskilde Bank erstatningsansvarlig for mangelfuld rådgivning om gearet investering i BankInvest Højrentelande	517/2009
26.06.2008	Indsigelse mod modregning på lønkonto til dækning af overtræk på udlægskredit	103/2008
26.01.2006	Modregning i fejlagtigt indbetalt boligydelse i strid med trangsbeneficiet	202/2005
26.08.2004	Andelskasses modregning i gavebeløb tilsidesat efter uberettiget oprettelse af konto i modtagers navn	96/2004

ERHVERVSANKENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

4

19.03.2010	Stadfæstelse af påbud til pengeinstitut om overholdelse af principper for rentefastsættelse og god skik	2009-0019011
03.01.2007	Erhvervsankenævnets kendelse om pengeinstituts handelsbetingelser og overholdelse af god skik	2005-0002558
14.05.1998	Finanstilsynet berettiget til at afvise klage over pengeinstituts adfærd – kun banken er part i tilsynssager	97-178.108
27.10.1994	Afvisning af klage over pengeinstituts praksis grundet manglende partstatus i forhold til Finanstilsynet	94-5.169

FORBRUGEROMBUDSMANDEN · NÆVN / KLAGEINSTANS

2

04.11.2021	Bank afviser at udlevere låneoplysninger til gældsrådgiver med fuldmagt: Strid med god skik og forbrugeraftaleloven	
------------	---	--

01.12.1997 Højesteret: Valideringsregler i pengeinstitutter er ikke i strid med
Markedsføringsloven

FORARBEJDE Betænkninger

2 referencer

Den finansielle sektor efter år 2000

nr. 1376 · 1999 · Økonomiministeriet

Betænkning om bødesanktioner på det finansielle område

nr. 1561 · 2016 · Erhvervs- og Vækstministeriet

03

PRAKSISOVERSIGT · PENGE OG FINANSVÆSEN

Praksisoversigt over hvidvask (§ 290 / § 290 a)

Strafudmåling og afgrænsning af § 290 (hæleri) og § 290 a (hvidvask)

Version 2 · Opdateret 24. jun. 2026 · 8 afgørelser · 2024-2025

[Læs online](#)**INTRODUKTION**

Hvidvask og hæleri efter straffelovens § 290 og § 290 a udgør de centrale strafferetlige bestemmelser mod håndtering af udbytte fra kriminalitet. Siden den selvstændige hvidvaskbestemmelse i § 290 a blev indført ved lov nr. 711 af 8. juni 2018, er der sket en markant skærpelse af indsatsen – herunder kriminalisering af selvhvidvask og forhøjelse af strafmaksimum for grov hvidvask til 8 år. Praksis viser, at domstolene udmåler straffe fra betingede fængselsstraffe ved lavere beløb til flerårige ubetingede fængselsstraffe ved professionel og organiseret hvidvask, og Højesteret har i 2025 præciseret, at omveksling af kriminelle penge udgør hvidvask, uanset om de omvekslede penge skal bruges til ny kriminalitet.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Omveksling af kriminelle penge til en anden valuta udgør som udgangspunkt hvidvask efter § 290 a, da det er egnet til at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse – også selv om pengene efterfølgende skal bruges til ny kriminalitet (Højesteret, 29. januar 2025).
- 02** § 290 a (hvidvask) kræver konvertering eller overførsel af penge med det formål at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse; blot modtagelse, opbevaring, transport eller forbrug af udbytte er ikke hvidvask men hæleri efter § 290.
- 03** Den blotte indsættelse af udbytte på egen bankkonto eller overførsel mellem egne konti er ikke omfattet af § 290 a – men overførsel til en andens konto eller til et andet land er omfattet, når det sker for at tilsløre.
- 04** Investering i fast ejendom, værdipapirer eller andre aktiver med betydelig gensalgsværdi er konvertering omfattet af § 290 a, når formålet er at skjule udbyttets oprindelse.
- 05** Selvhvidvask – gerningsmanden til førforbrydelsens egen konvertering eller overførsel af udbytte – er strafbart efter § 290 a, men kun når handlingerne går væsentligt ud over sædvanlig håndtering af udbyttet.
- 06** Strafmaksimum for grov hvidvask efter § 290 a, stk. 2 er 8 år, mens grov hæleri efter § 290, stk. 2 har et strafmaksimum på 6 år.
- 07** Ved hvidvask af særligt grov beskaffenhed lægges navnlig vægt på forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter, den opnåede eller tilsigtede vinding, og om et større antal forbrydelser er begået.

- 08** Stille sin bankkonto eller MobilePay til rådighed for overførsler af kriminelt udbytte kan straffes som hvidvask (§ 290 a) for den, der aktivt overfører pengene, og som hæleri (§ 290) for den, der blot modtager pengene på sin konto.
- 09** Det er ikke et krav, at nogen er dømt for førforbrydelsen, eller at det påvises hvilken konkret strafbar handling udbyttet stammer fra – det er tilstrækkeligt at bevise, at udbyttet stammer fra en eller flere strafbare lovovertrædelser.
- 10** Fiktive fakturaer, der angiver en urigtig lovlig oprindelse til kriminelt udbytte, kan udgøre medvirken til hvidvask efter § 290 a, jf. § 23.
- 11** Konfiskation af udbytte efter straffelovens § 75 følger som fast praksis ved domfældelse for hvidvask og hæleri.

§ 1 Lovgrundlaget: Hæleri (§ 290) og hvidvask (§ 290 a)

Straffelovens to centrale bestemmelser om håndtering af udbytte fra kriminalitet er [§ 290 \(hæleri\)](#) og [§ 290 a \(hvidvask\)](#).

Hæleri (§ 290) kriminaliserer den, der uberettiget modtager, skaffer sig eller andre del i udbytte fra en strafbar lovovertrædelse, eller den, der ved at skjule, opbevare, transportere eller på lignende måde virker til at sikre en anden udbyttet. Strafferammen er bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder, som kan stige til 6 år ved hæleri af særligt grov beskaffenhed. Bestemmelsen undtager udtrykkeligt forhold omfattet af § 290 a.

Hvidvask (§ 290 a) blev indført som selvstændig bestemmelse ved lov nr. 711 af 8. juni 2018 med ikrafttræden den 1. juli 2018. Bestemmelsen kriminaliserer den, der *konverterer* eller *overfører* penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, *for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse*. Strafferammen er bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder (stk. 1), som kan stige til fængsel i 8 år ved hvidvask af særligt grov beskaffenhed (stk. 2).

Forskellen mellem de to bestemmelser er central: § 290 a kræver en aktiv konverterings- eller overførselshandling med tilsløringsforsæt, mens § 290 dækker den blotte modtagelse, opbevaring og transport af kriminelt udbytte. Som forarbejderne til [lov nr. 711 af 8. juni 2018](#) udtrykker det:

Den blotte indsættelse af udbyttet på en bankkonto eller overførsel mellem to almindelige konti [...] som tilhører samme person, er ikke omfattet af bestemmelsen. En overførsel til en konto, som tilhører en anden person, eller til en konto i et andet land vil imidlertid være omfattet, når det sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse.

En væsentlig nyskabelse ved § 290 a er kriminaliseringen af **selvhvidvask**: I modsætning til hæleribestemmelsen i § 290 omfatter § 290 a også gerningsmanden til førforbrydelsens egen konvertering eller overførsel af udbyttet. Gerningsmanden straffes dog kun, når handlingerne *går væsentligt ud over sædvanlig håndtering af udbyttet*.

[Rigsadvokatmeddelelsen om formueforbrydelser](#) sammenfatter afgrænsningen: Bestemmelsen omfatter veksling, overførsel til anden person/land, og investering i værdipapirer, fast ejendom eller andet – men ikke den *første* konvertering af et udbytte i andet end penge til penge, og heller ikke blot modtagelse, opbevaring eller transport.

LOV

[Straffeloven § 290, stk. 1-3](#)[Straffeloven § 290a, stk. 1-2](#)

§ 2 Strafferamme og strafpåstande ifølge Rigsadvokatmeddelelsen

Strafudmålingen for hvidvask og hæleri beror på en konkret helhedsvurdering, men [Rigsadvokatmeddelelsen](#) fastsætter følgende udgangspunkter:

Hæleri (§ 290):

- Ved værdier under 8.000 kr.: bødepåstand svarende til simple berigelsesforbrydelser
- Ved værdier over 8.000 kr.: udgangspunktet er fængselsstraf
- Ved særligt grov beskaffenhed: strafmaksimum 6 år

Hvidvask (§ 290 a):

- Strafferammen svarer til den almindelige ramme for berigelsesforbrydelser: bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder
- Ved hvidvask af [særligt grov beskaffenhed](#): strafmaksimum 8 år

Som [Rigsadvokatmeddelelsen](#) bemærker, er strafmaksimum for grov hvidvask sat til 8 år for at sikre, at domstolene har råderum til at udmåle den nødvendigt hårde straf *også i de allergroveste tilfælde*. Forhøjelsen fra 6 til 8 år (sammenlignet med grov hæleri) indebærer dog ikke en *generel* forhøjelse af straffniveauet.

Kvalificeringen af grov beskaffenhed beror navnlig på:

- Forbrydelsens erhvervmæssige eller professionelle karakter
- Den opnåede eller tilsigtede vinding
- Om et større antal forbrydelser er begået

Opregningen er ikke udtømmende – det afgørende er en konkret helhedsbedømmelse. Juridiske personer kan straffes for hvidvask, jf. [straffelovens § 306](#).

Straf i sammenstød ved selvhvidvask: Straffen for førforbrydelsen absorberer i visse tilfælde straffen for hvidvask, når hvidvaskhandlingerne knytter sig accessorisk til førforbrydelsen som normalt forekommende bi-omstændigheder.

LOV

[Straffeloven § 290, stk. 2](#)[Straffeloven § 290a, stk. 2](#)[Straffeloven § 306](#)

§ 3 Højesterets præjudikat: Valutaveksling af narkotikapenge

Den centrale Højesteretsdom om fortolkningen af § 290 a er [SS-64/2024-HJR](#) af 29. januar 2025.

Sagens omstændigheder: En syrisk statsborger fungerede som vekselerer for et organiseret narkokartel i perioden december 2020 til april 2022. Han modtog og omvekslede kontante pengebeløb i danske kroner, der stammede fra narkotikasalgs, til udenlandsk valuta. Det samlede beløb udgjorde ikke under 9.135.500 kr. i hvidvask af særligt grov beskaffenhed samt forsøg for yderligere 900.000 kr. Herudover var der hæleri af særligt grov beskaffenhed for 415.200 kr. og 31.700 euro.

Forsvarets anbringende: Omvekslingen havde til formål at finansiere yderligere narkotikakøb, ikke at *legalisere* udbyttet. Forholdet burde derfor falde uden for § 290 a.

Højesterets afgørelse: Domstolen fastslog, at bestemmelsens ordlyd og forarbejder fører til, at valutaveksling af kriminelt udbytte *som udgangspunkt* er hvidvask:

Højesteret finder, at straffelovens § 290 a efter sin ordlyd og forarbejderne må forstå således, at der som udgangspunkt er tale om hvidvask, når penge, der er udbytte af kriminalitet, veksles til en anden valuta, idet omveksling er egnet til at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse. Der er ikke grundlag for at fravige udgangspunktet, når de omvekslede penge skal bruges til at begå ny kriminalitet.

Højesteret stadfæstede straffen på **2 år og 6 måneders fængsel** samt udvisning med indrejseforbud i 6 år. Dommen er principiel, idet den klargør, at hvidvaskbegrebet ikke er begrænset til investering i lovlige aktiviteter.

LOV

Straffeloven § 290a, stk. 1-2

Straffeloven § 290, stk. 2

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret stadfæster dom for hvidvask af narkotikapenge efter Straffelovens § 290 a

29.01.2025

§ 4 Hvidvask via ejendomshandler og selskabskonstruktioner

Investering af kriminelt udbytte i fast ejendom via selskabskonstruktioner er en typisk og alvorlig form for hvidvask, som forarbejderne til § 290 a udtrykkeligt omfatter.

Byretten i Roskilde, 19. september 2025 – SS-5014/2024-ROS: Tiltalte 1 (en tidligere bankmand) fungerede som facilitator for tiltalte 2 (tidligere narkodømt) til at konvertere store kontantbeløb til aktiver. Pengene blev investeret i to ejendomme i Spanien til henholdsvis ca. 3,75 mio. kr. og 3,23 mio. kr. via spøgelsesselskaber, hvor tiltalte 1 stod som administrator, men tiltalte 2 var den reelle ejer. Retten fandt de tiltaltes påstand om, at det blot var hypotetisk finansiering, for "åbenbart utroværdig" på baggrund af skygge-regnskaber fundet ved ransagningen.

Herudover blev tiltalte 1 dømt for hvidvask af 750.000 kr. via fiktive fakturaer for "700 gipsplader", udstedt for at give pengene en lovlig facade.

Strafudmåling:

Tiltalt	Straf	Sanktioner
Tiltalte 1	2 års fængsel	Rettighedsfrakendelse (erhvervsvirksomhed)
Tiltalte 2	Tillægsstraf 1 år 7 mdr.	Konfiskation af ejendomme i Spanien
Tiltalte 3	Frifundet	Manglende forsæt bevist

Frifindelsen af tiltalte 3 illustrerer forsætskravets selvstændige betydning: Selv om han rent faktisk transporterede 2,75 mio. kr. i kontanter, fandt retten det ikke bevist, at han vidste eller antog, at pengene stammede fra kriminalitet. Sagen viser, at professionel hvidvask via ejendomshandler bedømmes efter [§ 290 a, stk. 2](#) som hvidvask af særligt grov beskaffenhed.

LOV	Straffeloven § 79, stk. 2	Straffeloven § 290a, stk. 2	
PRAKSIS	Byretten · Dom for omfattende professionel hvidvask via spanske ejendomshandler og fiktiv fakturering		19.09.2025
	Byretten · Tidligere bankmand tiltalt for grov hvidvask i sag om ejendomshandler med HA-rocker		15.08.2025

§ 5 Selvhvidvask via fiktive fakturaer i byggebranchen

Selvhvidvask – hvor gerningsmanden til førforbrydelsen selv konverterer sit udbytte – er en hyppig konstellation i praksis, særligt i byggebranchen.

Retten i Glostrup, 4. september 2025 – [SS-8445/2024-GLO](#): To ejere af en entreprenørvirksomhed benyttede 20 fiktive fakturaer udstedt af tre selskaber, der fungerede som "fakturafabrikker", i perioden marts 2019 til marts 2020. Overførsler på i alt 3.040.764 kr. blev foretaget som betaling for angiveligt udført arbejde, men dækkede reelt slusning af sort arbejdes udbytte (selvhvidvask). Momssvig for 585.432 kr. fulgte som afledt forbrydelse.

Retten fandt det bevist, at de fiktive fakturaer var udstedt for at skjule et ulovligt overskud fra sort arbejde – dvs. selvhvidvask efter [§ 290 a, stk. 2](#).

Strafudmåling: Tillægsstraf af fængsel i 1 år og 3 måneder samt tillægssbøde på 585.432 kr. Grundet en usædvanlig lang sagsbehandlingstid på næsten seks år – som retten anså for en krænkelse af EMRK artikel 6 – blev straffen gjort **betinget** med vilkår om 200 timers samfundstjeneste og en prøvetid på 1 år og 6 måneder.

Denne sag illustrerer flere vigtige principper:

- Fiktive fakturaer, der konstruerer en lovlig facade for kriminelt udbytte, er et centralt element i hvidvasktiltalen
- Selvhvidvask straffes separat fra førforbrydelsen, når handlingerne går ud over sædvanlig håndtering
- Lang sagsbehandlingstid kan medføre betinget straf selv ved alvorlige forhold

LOV	Straffeloven § 289	Straffeloven § 290a, stk. 2	
PRAKSIS	Byretten · Betinget fængsel for hvidvask og momssvig i byggevirksomhed efter lang sagsbehandlingstid		04.09.2025

§ 6 Hvidvask via digitale betalingsløsninger (MobilePay og bankkonto)

En voksende kategori i praksis er sager, hvor personer – ofte unge – stiller deres bankkonto eller MobilePay til rådighed for overførsel af penge fra strafbare handlinger.

Retten i Herning, 11. marts 2024 – [SS-3603/2023-HER](#): En ung mand (født 2003) lod sin barndomsven benytte hans MobilePay og bankkonto til at modtage og videreoverføre i alt ca. 21.250 kr. i fem tilfælde i

januar-februar 2022. Tiltalte forklarede, at vennen sagde, at nogen skyldte ham penge, og at hans MobilePay ikke virkede. Tiltalte fik efterhånden en fornemmelse af, at noget var galt.

Retten fandt tiltalte skyldig i hvidvask efter § 290 a, stk. 1 og fastsatte straffen til **fængsel i 14 dage**, der blev gjort **betinget** med en prøvetid på 1 år under hensyn til tiltaltes unge alder, gode personlige forhold og manglende tidligere straffe.

Retten i Glostrup, 22. maj 2025 – S41-1585/2024: I en sag om ulovligt hvalpesal udgjorde overførslerne via MobilePay til en andens bankkonto et hvidvaskelement. Tiltalte 1 havde knyttet sit telefonnummer og sin MobilePay til tiltalte 2's bankkonto i Spar Nord. Køberne overførte betalingen (i alt 115.800 kr. i 13 omgange) til tiltalte 1 via MobilePay. Retten fandt, at tiltalte 1 havde overført pengene for at skjule deres oprindelse (hvidvask), mens tiltalte 2, der blot modtog pengene på sin konto, blev dømt for **hæleri** efter § 290, da han ikke selv konverterede eller videreoverførte dem.

Afgrænsningen i hvalpesagen illustrerer præcist grænsen mellem § 290 og § 290 a:

- Den, der *aktivt overfører* pengene til en andens konto for at tilsløre: **hvidvask** (§ 290 a)
- Den, der *blot modtager* pengene på sin konto uden videre konvertering: **hæleri** (§ 290)

LOV

Straffeloven § 290a, stk. 1

Straffeloven § 290, stk. 1

PRAKSIS

Byretten · Dom for systematisk ulovlig import og salg af 103 hundehvalpe samt hvidvask

22.05.2025

Byretten · Betinget fængselsstraf for fem forhold af hvidvask via MobilePay

11.03.2024

§ 7 Typiske hvidvaskmetoder og gerningsindhold i praksis

Retspraksis og forarbejderne til § 290 a identificerer en række typiske hvidvaskmetoder:

Metoder der er hvidvask (§ 290 a):

- Veksling af udbytte til en anden valuta
- Overførsel af udbytte til en konto tilhørende en anden person
- Overførsel af udbytte til en konto i et andet land
- Investering i fast ejendom, værdipapirer eller andet (konvertering)
- Køb af genstande med betydelig gensalgsværdi: biler, både, kostbare ure, smykker, kunstgenstande
- Brug af selskabskonstruktioner, proformatransaktioner, stråmænd eller spejlhandler
- Fremstilling af fiktive fakturaer eller dokumenter der angiver urigtig lovlig oprindelse
- Valutaveksling til pengesedler i samme valuta, der er vanskeligere at spore

Handlinger der IKKE er hvidvask men evt. hæleri (§ 290):

- Blot indsættelse af udbytte på egen bankkonto i samme land
- Overførsel mellem egne konti (lønkonto → opsparingskonto)
- Blot modtagelse eller opbevaring af penge
- Transport af kontanter inden for samme land fra ét sted til et andet
- Forbrug af udbytte
- Den første omsætning af et udbytte i andet end penge til penge (fx salg af stjalne genstande)

Virtuel valuta: Forarbejderne fastslog i 2018, at virtuelle valutaer (fx bitcoin) ikke udgør "penge" i bestemmelsens forstand, men at *investering* i virtuel valuta er en konvertering omfattet af § 290 a. For praksis om hvidvask via kryptovaluta henvises til [praksisoversigten om hvidvask via krypto](#).

Forsætskrav: Bestemmelsen kræver forsæt, jf. [straffelovens § 19](#). Forsæt kan bevises på grundlag af objektive kendsgerninger. Forsøg og medvirken straffes efter de almindelige regler i [§§ 21 og 23](#).

LOV

[Straffeloven § 19](#)

[Straffeloven § 21](#)

[Straffeloven § 23](#)

[Straffeloven § 290a, stk. 1](#)

[Straffeloven § 290, stk. 1](#)

§ 8 Strafmålingsniveauer i praksis

De fundne afgørelser tegner følgende billede af strafmålingen:

Sag	Beløb	Karakter	Straf	Betinget?
SS-3603/2023-HER	21.250 kr.	MobilePay-overførsler, stk. 1	14 dage	Ja
S41-1585/2024 (hæleri)	115.800 kr.	Modtog penge på bankkonto, § 290	3 mdr.	Nej
SS-8445/2024-GLO	3.040.764 kr.	Selv hvidvask fiktive fakturaer, stk. 2	1 år 3 mdr. + bøde	Ja (lang sagsbehandlingstid)
SS-5014/2024-ROS	5,56 mio. kr.	Ejendoms køb + fiktive fakturaer, stk. 2	2 år	Nej
SS-64/2024-HJR	9,1 mio. kr.	Valutaveksling af narkopenge, stk. 2	2 år 6 mdr.	Nej

Mønstret viser:

- Ved lave beløb (under ca. 50.000 kr.) og simpel hvidvask (stk. 1): korte betingede fængselsstraffe
- Ved millionbeløb og professionel/erhvervsmæssig karakter (stk. 2): ubetingede fængselsstraffe fra 1-3 år
- Sagsbehandlingstid og personlige forhold kan føre til betingede straffe selv ved grov hvidvask
- Konfiskation af udbytte sker som fast praksis efter [straffelovens § 75](#)

LOV

[Straffeloven § 75, stk. 1](#)

[Straffeloven § 290a, stk. 1-2](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret stadfæster dom for hvidvask af narkotikapenge efter Straffelovens § 290 a

29.01.2025

Byretten · Dom for omfattende professionel hvidvask via spanske ejendomshandler og fiktiv fakturering

19.09.2025

Byretten · Betinget fængsel for hvidvask og momssvig i byggevirksomhed efter lang sagsbehandlingstid	04.09.2025
Byretten · Dom for systematisk ulovlig import og salg af 103 hundehvalpe samt hvidvask	22.05.2025
Byretten · Betinget fængselsstraf for fem forhold af hvidvask via MobilePay	11.03.2024

§ 9 Konfiskation og rettighedsfrakendelse

Konfiskation af udbytte efter [straffelovens § 75, stk. 1](#) er en fast følge af domfældelse for hvidvask og hæleri.

I Højesteretssagen [SS-64/2024-HJR](#) blev der konfiskeret 31.700 euro, 415.200 kr. i kontanter, en elektronisk pengetæller og en mobiltelefon. I ejendomssagen fra Roskilde ([SS-5014/2024-ROS](#)) skete der konfiskation af ejendomme og depoter i Spanien.

Rettighedsfrakendelse efter [straffelovens § 79, stk. 2](#) kan komme på tale ved professionel hvidvask, hvor tiltalte har misbrugt en erhvervsmæssig stilling. I ejendomssagen blev tiltalte 1 frakendt retten til at lede erhvervsvirksomhed indtil videre, da han havde udnyttet sine positioner i erhvervslivet aktivt i hvidvaskeordningen.

Modsat fandt retten i byggesagen ([SS-8445/2024-GLO](#)) ikke grundlag for rettighedsfrakendelse, da virksomheden oprindeligt var etableret med legitimt formål, og kriminaliteten opstod i en kaotisk vækstperiode uden nærliggende fare for gentagelse.

LOV	Straffeloven § 75, stk. 1	Straffeloven § 79, stk. 2	
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret stadfæster dom for hvidvask af narkotikapenge efter Straffelovens § 290 a		29.01.2025
	Byretten · Dom for omfattende professionel hvidvask via spanske ejendomshandler og fiktiv fakturering		19.09.2025
	Byretten · Betinget fængsel for hvidvask og momssvig i byggevirksomhed efter lang sagsbehandlingstid		04.09.2025

§ 10 Det forebyggende regelsæt: Hvidvaskloven og underretningspligt

Ud over de strafferetlige bestemmelser reguleres hvidvask af det forebyggende regelsæt i **lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme** (hvidvaskloven). Loven pålægger en bred kreds af virksomheder – pengeinstitutter, advokater, revisorer, ejendomsmæglere m.fl. – pligter til kundekendskab, overvågning af transaktioner og underretning af Hvidvasksekretariatet ved mistanke om hvidvask.

[Finanstilsynets vejledning om hvidvaskloven](#) beskriver, at karakteristisk for hvidvasktransaktioner er, at de har til formål at *skjule midlernes oprindelse gennem en sløringsproces*, og at det ikke er et krav, at processen skal være kompliceret.

Det forebyggende regelsæt spiller en væsentlig rolle for den strafferetlige praksis, idet mange hvidvasksager opdages netop som følge af underretninger fra pengeinstitutter eller andre forpligtede enheder. Hvidvasklovens definition af hvidvask er bredere end den strafferetlige og omfatter også handlinger, der strafferetligt henføres under hæleri (§ 290) frem for hvidvask (§ 290 a).

Det er vigtigt at sondre mellem det *forebyggende* regelsæt (hvidvaskloven) og det *strafferetlige* (§§ 290/290 a): Overtrædelse af hvidvasklovens pligter kan straffes efter hvidvasklovens egne sanktionsbestemmelser, men udgør ikke nødvendigvis hvidvask i straffelovens forstand.

§ 11 Sammenfatning: Centrale takeaways fra praksis

Praksisoversigten viser følgende gennemgående mønstre:

Afgrænsningen mellem **hæleri (§ 290)** og **hvidvask (§ 290 a)** er skarp og konkret: § 290 a kræver en aktiv konverterings- eller overførselshandling med tilsløringsforsæt, mens alt andet – modtagelse, opbevaring, transport – henføres under § 290. Denne afgrænsning har direkte betydning for strafferammen (6 vs. 8 års maksimum) og for spørgsmålet om selvhvidvask.

Højesterets dom af 29. januar 2025 har afklaret, at **valutaveksling** af kriminelt udbytte *som udgangspunkt* er hvidvask, uanset udbyttets videre anvendelse – en fortolkning, der fjerner enhver tvivl om, at § 290 a ikke er begrænset til legalisering i traditionel forstand.

Selvvidvask er et voksende praksisområde, særligt i byggebranchen, hvor fiktive fakturaer bruges til at kanalisere sort arbejdes udbytte gennem selskaber, der ingen reel virksomhed har.

Digitale betalingsløsninger som MobilePay er en ny, lavteknologisk hvidvaskkanal, der ofte involverer unge personer med begrænset bevidsthed om strafansvarets rækkevidde. Straffen er typisk kort og betinget, men den strafferetlige kvalifikation er klar.

Professionel hvidvask via ejendomshandel, selskabskonstruktioner og stråmænd bedømmes konsekvent som grov hvidvask (stk. 2) med flerårige ubetingede fængselsstraffe og konfiskation af de investerede aktiver.

LOV	Straffeloven § 290	Straffeloven § 290a	
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret stadfæster dom for hvidvask af narkotikapenge efter Straffelovens § 290 a		29.01.2025
	Byretten · Dom for omfattende professionel hvidvask via spanske ejendomshandler og fiktiv fakturering		19.09.2025
	Byretten · Betinget fængsel for hvidvask og momssvig i byggevirksomhed efter lang sagsbehandlingstid		04.09.2025
	Byretten · Dom for systematisk ulovlig import og salg af 103 hundehvalpe samt hvidvask		22.05.2025
	Byretten · Betinget fængselsstraf for fem forhold af hvidvask via MobilePay		11.03.2024

REFERENCE Lovgrundlag

4 paragraffer

Straffeloven § 23	Straffeloven § 75	stk. 1
Straffeloven § 290	stk. 1-3	Straffeloven § 290a
		stk. 1-2

MATERIALE Citerede afgørelser

7 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

1

29.01.2025	Højesteret stadfæster dom for hvidvask af narkotikapenge efter Straffelovens § 290 a	7062-8491
BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS		5
19.09.2025	Dom for omfattende professionel hvidvask via spanske ejendomshandler og fiktiv fakturering	10099-11840
04.09.2025	Betinget fængsel for hvidvask og momssvig i byggevirksomhed efter lang sagsbehandlingstid	10072-11799
15.08.2025	Tidligere bankmand tiltalt for grov hvidvask i sag om ejendomshandler med HA-rocker	10099-11846
22.05.2025	Dom for systematisk ulovlig import og salg af 103 hundehvalpe samt hvidvask	9856-11532
11.03.2024	Betinget fængselsstraf for fem forhold af hvidvask via MobilePay	5932-7086
RIGSADVOKATEN · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
16.02.2024	Erstatning for lang sagsbehandlingstid i bedragerisag; Afvisning af frifindelsessag grundet for sen fremsættelse af krav	AM2024.02.16RA

04

PRAKSISOVERSIGT · PENGE OG FINANSVÆSEN

Praksisoversigt over hvidvask via kryptovaluta og digitale aktiver

Straffeloven § 290/§ 290 a, hvidvaskloven og den regulatoriske ramme for digitale aktiver

Version 2 · Opdateret 26. jun. 2026 · 5 afgørelser · 2015-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Hvidvask via kryptovaluta og digitale aktiver reguleres i dansk ret primært af straffelovens § 290 (hæleri) og § 290 a (hvidvask), suppleret af hvidvasklovens krav om kundekendskab, underretningspligt og risikostyring for udbydere af kryptoaktivtjenester. Forarbejderne til § 290 a fastslår udtrykkeligt, at virtuelle valutaer som Bitcoin ikke udgør "penge" i bestemmelsens forstand, men at investering af kriminelt udbytte i kryptovaluta er dækket som "konvertering". Den danske retspraksis på området er fortsat i udvikling, med Højesterets dom af 29. januar 2025 (SS-64/2024-HJR) som det centrale præjudikat for fortolkningen af hvidvaskbegrebet under § 290 a, mens den regulatoriske ramme er under markant udbygning med EU's MiCA-forordning og TFR-forordningen om overførsel af kryptoaktiver.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Virtuelle valutaer som Bitcoin udgør ikke "penge" i straffelovens § 290 a's forstand, men investering af kriminelt udbytte i kryptovaluta er dækket som "konvertering" af penge.
- 02 Veksling af kriminelt udbytte til en anden valuta udgør som udgangspunkt hvidvask efter § 290 a, stk. 1, uanset om de omvekslede midler efterfølgende anvendes til ny kriminalitet.
- 03 Selvhvidvask – dvs. at gerningsmanden selv hvidvasker udbyttet af sin egen kriminalitet – er strafbart efter § 290 a, men ikke efter § 290 (hæleri).
- 04 Udbydere af kryptoaktivtjenester er underlagt hvidvaskloven som forpligtede enheder, jf. hvidvasklovens § 1, stk. 1, nr. 22, og skal opfylde krav om kundekendskab, risikovurdering og underretningspligt.
- 05 Underretningspligten i hvidvasklovens § 26 indebærer, at kryptobørser skal underrette Hvidvasksekretariatet ved mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering – også inden gennemførelse af transaktioner.
- 06 Konfiskation af kryptovaluta og digitale aktiver kan ske efter straffelovens § 75, stk. 1, som udbytte af en strafbar handling eller som surrogatværdi, og efter § 76 a med omvendt bevisbyrde ved grove forbrydelser.

- 07 Privacy coins (fx Monero), mixers/tumblers og scramblers identificeres i Finanstilsynets vejledning som skærpede risikoindikatorer, der kræver forstærkede kundekendskabsprocedurer.
- 08 EU's TFR-forordning (2023/1113) og MiCA-forordningen (2023/1114) indfører krav om sporbarhed af kryptoaktivoverførsler og tilsynsramme for kryptoaktivtjenesteudbydere – gennemført i dansk ret ved bl.a. bekendtgørelse om risikobegrænsende foranstaltninger ved overførsel af kryptoaktiver.
- 09 Kryptobørser skal anvende DLT-analyseværktøjer ved overførsler til eller fra selvhostede adresser for at vurdere hvidvaskrisiko, jf. bekendtgørelse nr. 1143/2024.
- 10 Ved blandet finansiering af aktiver (delvist kriminelt, delvist lovligt udbytte) kan kun den del der udgør kriminelt udbytte konfiskeres – ikke hele aktivet – jf. Højesterets dom i sag 136/2015.

§ 1 Straffelovens § 290 (hæleri) og § 290 a (hvidvask) – sondringen og kryptoaktivernes placering

Den strafferetlige regulering af hvidvask og hæleri hviler på to parallelle bestemmelser: [straffelovens § 290](#) om hæleri og [§ 290 a](#) om hvidvask. Sondringen mellem de to er afgørende for kryptorelaterede sager.

[§ 290](#) straffer den, der uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte opnået ved en strafbar lovovertrædelse. Bestemmelsen dækker *hæleri* i bred forstand, men omfatter **ikke** selvhvidvask – dvs. at gerningsmanden selv skjuler udbyttet af sin egen kriminalitet.

[§ 290 a](#), der blev indsat ved **lov nr. 711 af 8. juni 2018**, kriminaliserer specifikt *hvidvask*: at konvertere eller overføre penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse. Selvhvidvask er udtrykkeligt omfattet af denne bestemmelse.

Strafferammen for simpel hvidvask er bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Ved hvidvask af *særligt grov beskaffenhed* – navnlig pga. erhvervsmæssig eller professionel karakter eller størrelsen af vinding – kan straffen stige til fængsel i 8 år, jf. [§ 290 a, stk. 2](#).

Et centralt fortolkningsspørgsmål for kryptorelaterede sager er, om kryptovaluta udgør "penge" i § 290 a's forstand. Forarbejderne til bestemmelsen tager eksplicit stilling:

De virtuelle valutaer, som kendes i dag (f.eks. bitcoin), har ikke en sådan funktion som almindeligt betalingsmiddel, at de udgør penge i bestemmelsens forstand.

Konsekvensen er, at den *første konvertering til penge* af udbytte i anden form end penge (herunder kryptovaluta) falder uden for § 290 a's ordlyd. Derimod er investering af kriminelt udbytte i kryptovaluta klart dækket:

Investering af pengene, være sig i værdipapirer, fast ejendom eller andet, vil også være en konvertering af pengene, der er strafbar efter den foreslåede bestemmelse, når det sker med det formål at skjule eller tilsløre pengenes ulovlige oprindelse. Dette gælder også ved investering i (køb af) virtuel valuta (f.eks. bitcoin).

Som [Rigsadvokatmeddelelsen om formueforbrydelser](#) præciserer, er den praktiske konsekvens at:

- **Fiat → krypto:** Hvidvask efter § 290 a (investering/konvertering af penge til virtuel valuta)
-

Krypto → fiat: Kan udgøre hæleri efter § 290 (modtagelse af udbytte), men ikke hvidvask efter § 290 a medmindre det fiat-beløb der modtages derefter konverteres videre

- **Krypto → krypto:** Falder i udgangspunktet uden for § 290 a's ordlyd (da krypto ikke er "penge"), men kan efter omstændighederne udgøre hæleri efter § 290

LOV

Straffeloven § 290

Straffeloven § 290a, stk. 1, 2

§ 2 Højesterets dom af 29. januar 2025 – omveksling af narkotikapenge som hvidvask

Det centrale præjudikat for fortolkningen af § 290 a er Højesterets dom af 29. januar 2025 i sag [SS-64/2024-HJR](#). Sagen vedrørte en syrisk statsborger, der i perioden december 2020 til april 2022 modtog og omvekslede pengebeløb i danske kroner stammende fra organiseret narkotikasalg for at skjule udbyttets ulovlige oprindelse.

Oversigt over de pådømte beløb:

Forhold	Karakter	Beløb
1-15	Hvidvask af særligt grov beskaffenhed	9.135.500 kr.
1-15 (delvis)	Forsøg på hvidvask	900.000 kr.
17	Hæleri af særligt grov beskaffenhed	415.200 kr. og 31.700 euro

Forsvarets centrale anbringende var, at § 290 a kun finder anvendelse, når formålet med omvekslingen er at *legalisere* udbyttet – dvs. at kanalisere det ind i lovlige erhvervsaktiviteter. Da de omvekslede penge angiveligt skulle bruges til at købe mere narkotika, kunne det efter forsvarets opfattelse ikke kvalificeres som hvidvask.

Højesteret afviste dette synspunkt:

Højesteret finder, at straffelovens § 290 a efter sin ordlyd og forarbejderne må forstås således, at der som udgangspunkt er tale om hvidvask, når penge, der er udbytte af kriminalitet, veksles til en anden valuta, idet omveksling er egnet til at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse. Der er ikke grundlag for at fravige udgangspunktet, når de omvekslede penge skal bruges til at begå ny kriminalitet.

Dommen fastslår således, at det er selve *handlingen* – vekslingen – der konstituerer hvidvask, når den er egnet til at skjule den ulovlige oprindelse. Formålet med de omvekslede midler (om de bruges lovligt eller til ny kriminalitet) er uden betydning.

Straffen blev fastsat til 2 år og 6 måneders fængsel med udvisning og indrejseforbud i 6 år. Konfiskation af 31.700 euro, 415.200 kr., elektronisk pengetæller og mobiltelefon blev stadfæstet i medfør af § 75.

Dommens principielle betydning for kryptosager er, at *enhver veksling* af kriminelt udbytte – herunder veksling fra fiat til kryptovaluta – som udgangspunkt er hvidvask, forudsat at vekslingen er egnet til at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse. Det kræves ikke, at formålet er "legalisering".

LOV

Straffeloven § 75

Straffeloven § 290a, stk. 1, 2

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret stadfæster dom for hvidvask af narkotikapenge efter Straffelovens § 290 a

29.01.2025

§ 3 Hvidvasklovens dækning af kryptoaktivtjenesteudbydere

Hvidvaskloven (lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme) pålægger en række forpligtede enheder krav om kundekendskab, risikovurdering, overvågning og underretning. Kryptoaktivtjenesteudbydere er udtrykkeligt omfattet.

Hvidvasklovens § 1, stk. 1, nr. 22 fastslår, at loven gælder for:

Udbydere af kryptoaktivtjenester.

Bestemmelsen suppleres af nr. 23 og nr. 24, der omfatter henholdsvis udstedere af aktivbaserede tokens og udstedere af e-pengetokens. Dermed er hele bredden af kryptoaktivtjenester – fra veksling og handel til deponering og porteføljepleje – underlagt hvidvasklovens forpligtelsesregime.

De centrale forpligtelser for kryptobørser og andre kryptoaktivtjenesteudbydere omfatter:

- **Kundekendskabsprocedurer (KYC):** Identifikation og verifikation af kundernes identitet, herunder reelle ejere, jf. hvidvasklovens kapitel 3
- **Risikovurdering:** Løbende vurdering af risikoen for hvidvask og terrorfinansiering forbundet med kundeforhold og transaktioner
- **Overvågning:** Løbende overvågning af transaktioner med henblik på at opdage usædvanlige eller mistænkelige mønstre
- **Underretningspligt:** Pligt til at underrette Hvidvasksekretariatet ved mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering, jf. § 26

Hvidvasklovens § 26, stk. 1 bestemmer, at virksomheder og personer omfattet af loven skal underrette Hvidvasksekretariatet, hvis de er vidende om, har mistanke om eller rimelig grund til at formode, at en transaktion, midler eller en aktivitet har eller har haft tilknytning til hvidvask eller terrorfinansiering. Underretningen skal som udgangspunkt ske *inden* transaktionen gennemføres, jf. § 26, stk. 4, og transaktionen må ikke gennemføres uden Hvidvasksekretariatets samtykke, medmindre det er umuligt at undlade at gennemføre den.

Denne underretningspligt har særlig praktisk betydning for kryptobørser, da kryptoaktivoverførsler kan gennemføres hurtigt og irreversibelt – i modsætning til traditionelle banktransaktioner, der lettere kan tilbageholdes.

LOV

Hvidvaskloven § 1, stk. 1

Hvidvaskloven § 26, stk. 1, 4

§ 4 Finanstilsynets vejledning om kryptospecifikke risikofaktorer – privacy coins, mixers og tumblers

Finanstilsynets vejledning om hvidvaskloven indeholder detaljerede retningslinjer for kryptoaktivtjenesteudbyderes håndtering af hvidvaskrisici. Vejledningen identificerer en række teknologiske og transaktionsmæssige risikofaktorer, der er særegne for kryptovalutamarkedet.

Vejledningen fremhæver følgende som skærpede risikoindikatorer:

- **Privacy coins** (fx Monero, Zcash): Kryptovalutaer med indbyggede anonymiseringsmekanismer, der vanskeliggør sporbarhed
- **Mixers/tumblers/scramblers**: Tjenester der blander kryptovalutaoverførsler fra flere brugere for at tilsløre forbindelsen mellem afsender og modtager
- **Peer-to-peer (P2P) overførsler**: Direkte overførsler uden mellemmand, der vanskeliggør identifikation
- **Decentraliserede børser (DEX)**: Handelsplatforme uden central kontrol eller KYC-krav
- **Selvhostede wallets** ("unhosted wallets"): Kryptovaluta opbevaret i brugerens egen wallet uden en tjenesteudbyders kontrol

Ved forekomst af disse risikofaktorer skal kryptoaktivtjenesteudbydere anvende *forstærkede kundekendskabsprocedurer*, herunder:

- Indhentning af yderligere oplysninger om kundens formål med handlen
- Skærpet overvågning af transaktionsmønstre
- Analyse af blockchain-transaktioner med DLT-analyseværktøjer
- Vurdering af om underretningspligten er udløst

Vejledningen omtaler specifikt, at vekslingstjenester for virtuelle valutaer skal være opmærksomme på kunder, der foretager hyppige overførsler mellem forskellige kryptovalutaer (cross-chain-overførsler), store engangsoverførsler til selvhostede wallets, eller overførsler med tilknytning til jurisdiktioner med svag AML-regulering.

LOV

Hvidvaskloven § 1, stk. 1

§ 5 Bekendtgørelsen om selvhostede adresser og krav om DLT-analyseværktøjer

Bekendtgørelse nr. 1143 af 14. november 2024 ([bekendtgørelse om gennemførelse af risikobegrænsende foranstaltninger ved overførsel af kryptoaktiver rettet mod eller stammende fra en selvhostet adresse](#)) gennemfører i dansk ret EU's krav om sporbarhed af kryptoaktivoverførsler til og fra selvhostede adresser.

Bekendtgørelsen er udstedt med hjemmel i hvidvaskloven og pålægger udbydere af kryptoaktivtjenester at:

- **Anvende DLT-analyseværktøjer** (Distributed Ledger Technology-analyse, fx Chainalysis, Elliptic) til at vurdere risikoen ved overførsler til eller fra selvhostede adresser
- **Indhente oplysninger** om ordregiverens eller ordremodtagerens identitet ved overførsler til/fra selvhostede adresser
- **Foretage risikovurdering** af om den selvhostede adresse er forbundet med kriminelle aktiviteter, sanktionslister eller andre risikofaktorer
- **Dokumentere analyseresultater** og stille dem til rådighed for tilsynsmyndigheder

Kravet om DLT-analyseværktøjer er bemærkelsesværdigt, da det formaliserer den praksis, som retshåndhævende myndigheder som SØIK (Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International

Kriminalitet) allerede anvender i efterforskningen af kryptorelateret kriminalitet. Blockchain-analyseværktøjer som Chainalysis gør det muligt at spore kryptoaktivoverførsler på offentlige blockchains, identificere klynger af adresser tilhørende samme entitet, og flagge forbindelser til kendte kriminelle wallets eller sanctionerede adresser.

Supplerende er [bekendtgørelse om indberetningspligt for udbydere af kryptoaktivtjenester](#) (nr. 1155/2025) indført, som pålægger udbyderne indberetningspligt til skattemyndighederne vedrørende kunders kryptoaktivtransaktioner.

LOV

Hvidvaskloven § 1, stk. 1

Hvidvaskloven § 26

Konfiskation af kryptovaluta og digitale aktiver efter straffelovens §§ 75-76 a

Konfiskation af kryptovaluta og digitale aktiver kan ske efter de almindelige konfiskationsregler i [straffelovens § 75](#) og de udvidede konfiskationsregler i [§ 76 a](#).

[§ 75, stk. 1](#) hjemler konfiskation af "udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse", herunder genstande der er trådt i stedet for udbyttet. Kryptovaluta, der repræsenterer kriminelt udbytte – fx Bitcoin købt med narkotikapenge – kan således konfiskeres som surrogatværdi.

[§ 75, stk. 2](#) hjemler konfiskation af "genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en strafbar lovovertrædelse", herunder hardware wallets, computere med kryptografiske nøgler og elektroniske enheder anvendt til at gennemføre hvidvasktransaktioner.

Højesterets dom af 29. januar 2025 ([SS-64/2024-HJR](#)) stadfæstede konfiskation af pengetællemaskine, mobiltelefon og kontante midler i medfør af [§ 75](#) i en hvidvasksag.

Ved grove forbrydelser (med strafferamme på 6 års fængsel eller mere) kan [§ 76 a, stk. 1](#) anvendes med omvendt bevisbyrde: alle formuegoder tilhørende den domfældte kan konfiskeres, medmindre den pågældende sandsynliggør, at de er erhvervet på lovlig måde. Denne bestemmelse er særlig relevant for kryptorelaterede sager, da kryptovaluta i en selvhostet wallet ofte er vanskelig for anklagemyndigheden at spore til et specifikt kriminelt forhold.

Højesterets dom af 3. december 2015 ([Sag 136/2015](#)) fastslog en vigtig begrænsning ved blandet finansiering:

På baggrund af forarbejderne til straffelovens § 76 a sammenholdt med de nævnte omstændigheder finder Højesteret, at det uanset oplysningerne om T1's beskedne indtægtsforhold må anses for tilstrækkeligt sandsynliggjort, at den del af købesummen for ejendommen [...] som overstiger 3,1 mio. kr., er betalt med lovligt erhvervede midler.

Dommen illustrerer, at når et aktiv (fx en kryptovalutabeholdning) er anskaffet med en blanding af kriminelt og lovligt erhvervede midler, kan kun den kriminelle andel konfiskeres. Det er anklagemyndighedens bevisbyrde at godtgøre den kriminelle andels omfang, med mindre [§ 76 a's](#) omvendte bevisbyrde finder anvendelse.

Praktisk konfiskation af kryptovaluta kræver adgang til den domfældtes private nøgler (private keys). Uden disse er det teknisk umuligt at overføre kryptovalutaen. Politiet kan beslaglægge hardware wallets og elektroniske enheder, men hvis nøglerne er memoriserede eller opbevaret uden for dansk jurisdiktion, kan konfiskationen i praksis blive vanskelig at gennemføre.

LOV

[Straffeloven § 75, stk. 1, 2](#)[Straffeloven § 76a, stk. 1, 4](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret stadfæster dom for hvidvask af narkotikapenge efter Straffelovens § 290 a 29.01.2025**Højesteret** · Konfiskation af fast ejendom købt med midler fra groft hæleri: Afgørelse om grænsen for udbyttekonfiskation 03.12.2015

§ 7 Bitcoin som kriminalitetsinstrument – afpresning og hacking

Ud over hvidvask optræder kryptovaluta i dansk retspraksis som betalingsmiddel i forbindelse med anden kriminalitet, navnlig afpresning og IT-kriminalitet.

I byretssagen [SS 1-31954/2015](#) blev tiltalte dømt for omfattende afpresning og hacking mod behandlingssteder og forsikringsselskaber, hvor kravet om betaling blev stillet i Bitcoin. Sagen illustrerer det fænomen, der er velkendt fra *ransomware*-angreb: kryptovalutaens pseudonyme karakter gør det muligt at modtage betalinger uden at afsløre modtagerens identitet.

I sådanne tilfælde kan kryptovalutaen udgøre:

- **Udbytte** af den strafbare handling (afpresningsbeløbet betalt i Bitcoin) → konfiskation efter [§ 75, stk. 1](#)
- **Redskab** til den strafbare handling (den wallet-adresse der anvendes til at modtage betaling) → konfiskation efter [§ 75, stk. 2](#)

Blockchain-analyse spiller en central rolle i efterforskningen af sådanne sager, da politiet via offentligt tilgængelige transaktionsdata på blockchains kan spore betalingsstrømme fra ofrets wallet til den kriminelles wallet og videre til eventuelle kryptobørser, hvor identifikation kan ske via KYC-oplysninger.

LOV

[Straffeloven § 75, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Byretten · Betinget fængsel for omfattende afpresning og hacking mod behandlingssted og forsikringsselskaber

09.05.2016

§ 8 EU-regulering: MiCA-forordningen og TFR-forordningen om kryptoaktiver

Den EU-retlige ramme for kryptoaktiver og bekæmpelse af hvidvask gennem digitale aktiver er fundamentalt omlagt med vedtagelsen af to forordninger i 2023:

MiCA-forordningen ([forordning \(EU\) 2023/1114](#)) – Markets in Crypto-Assets Regulation – indfører et samlet tilsynsregime for kryptoaktivtjenesteudbydere i EU. Forordningen kræver bl.a.:

- Tilladelse til udbydere af kryptoaktivtjenester (veksling, deponering, handel, porteføljepleje mv.), jf. [art. 60](#)
- Krav om interne kontrolmekanismer og politikker til forebyggelse af hvidvask i overensstemmelse med 4. hvidvaskdirektiv
- Kundekendskabskrav (KYC) ved optagelse af kunder på handelsplatforme, jf. [art. 76](#)
- Krav om hvidbøger (white papers) ved udbud af kryptoaktiver

TFR-forordningen ([forordning \(EU\) 2023/1113](#)) – Transfer of Funds Regulation, også kaldet EU's "Travel Rule" for krypto – udvider de eksisterende sporbarhedskrav for pengeoverførsler til også at gælde overførsler af kryptoaktiver. Forordningen kræver, at:

- Ordregiverens og ordremodtagerens identitetsoplysninger medsendes ved overførsler af kryptoaktiver, jf. [art. 1](#)
- Udbydere af kryptoaktivtjenester verificerer disse oplysninger og opbevarer dem
- Transaktioner kan spores af retshåndhævende myndigheder og FIU'er (Financial Intelligence Units)

I dansk ret er TFR-forordningens krav om selvhostede adresser gennemført ved [bekendtgørelse om gennemførelse af risikobegrænsende foranstaltninger ved overførsel af kryptoaktiver rettet mod eller stammende fra en selvhostet adresse](#).

FATF (Financial Action Task Force) har i sin evaluering af Danmark vurderet landet som "Partially Compliant" med hensyn til regulering af VASP'er (Virtual Asset Service Providers) under FATF anbefaling 15. Dette signalerer et behov for fortsat styrkelse af den regulatoriske ramme og tilsynsindsatsen over for kryptoaktivtjenesteudbydere.

LOV

Hvidvaskloven § 1, stk. 1

§ 9 Organiseret kriminalitet, krypteret kommunikation og hvidvask – samspillet i praksis

Moderne hvidvasksager involverer ofte en kombination af traditionelle pengeoverførsler og digitale kommunikationsmetoder. Nyere dansk retspraksis illustrerer, hvordan krypterede kommunikationsplatforme anvendes til at koordinere hvidvasknetværk.

I Højesteretssagen [SS-64/2024-HJR](#) blev politiets dokumentation af hvidvaskaktiviteterne understøttet af GPS-observationer, teleoplysninger og krypteret korrespondance på SKY og WhatsApp. Ligeledes byggede sagen [AM2025.03.12H](#) bl.a. på dekrypterede meddelelser fra krypterede kommunikationsplatforme.

SØIK (Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet) – siden 2023 opdelt i NSK (National enhed for Særlig Kriminalitet) og en ny bagmandsafdeling – varetager efterforskningen af komplekse hvidvasksager med internationale forgreninger. Kryptoaktiver tilføjer yderligere kompleksitet til disse efterforskninger:

- **Pseudonymitet:** Kryptovalutaadresser er pseudonyme, men ikke anonyme – blockchain-analyse kan afsløre transaktionsmønstre og forbindelser til kendte entiteter
- **Grænseoverskridende karakter:** Kryptoaktiver kan overføres globalt uden mellemmand, hvilket kræver internationalt samarbejde om bevisoptagelse og beslaglæggelse
- **Volatilitet:** Værdien af beslaglagte kryptoaktiver kan ændre sig markant mellem beslaglæggelse og dom, hvilket rejser spørgsmål om opgørelse af konfiskationsbeløb
- **Teknisk kompleksitet:** Effektiv efterforskning kræver specialiseret viden om blockchain-teknologi, DeFi-protokoller og privacy-enhancing technologies

Samarbejdet med udenlandske myndigheder og kryptobørser er afgørende, da mange kryptobørser opererer fra jurisdiktioner uden for dansk jurisdiktion. European Judicial Cooperation Network og Europol's European Cybercrime Centre (EC3) faciliterer dette samarbejde.

LOV	Straffeloven § 290a, stk. 2	
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret skærper straffen til 4 års fængsel, men nedsætter indrejseforbud til 6 år i sag om medvirken til narkotikakriminalitet (kokain)	13.03.2025
	Højesteret · Højesteret stadfæster dom for hvidvask af narkotikapenge efter Straffelovens § 290 a	29.01.2025

§ 10 Sammenfatning og regulatorisk udvikling

Dansk ret er i en løbende tilpasningsproces for at adressere hvidvask via kryptovaluta og digitale aktiver. De centrale retlige rammer kan opsummeres således:

- **Strafferetligt** er hvidvask via kryptovaluta dækket af [§ 290 a](#) som "konvertering" af penge, når kriminelt udbytte investeres i kryptovaluta. Omvendt falder konvertering *fra* kryptovaluta til penge som udgangspunkt uden for § 290 a's ordlyd, men kan straffes som hæleri efter [§ 290](#). Højesterets dom af 29. januar 2025 har bekræftet, at veksling af kriminelt udbytte er hvidvask uanset formålet med de omvekslede midler.
- **Regulatorisk** er kryptoaktivtjenesteudbydere underlagt hvidvasklovens fulde forpligtelsesregime, herunder kundekendskab, risikovurdering, overvågning og underretningspligt. Bekendtgørelsen om selvhostede adresser kræver anvendelse af DLT-analyseværktøjer.
- **EU-retligt** sætter MiCA-forordningen og TFR-forordningen en ny ramme for tilsyn med og sporbarhed af kryptoaktiver.
- **Konfiskationsmæssigt** kan kryptovaluta konfiskeres som udbytte efter § 75 eller med omvendt bevisbyrde efter § 76 a, men praktisk gennemførelse kræver adgang til private nøgler.

Der er ingen vedtagne men ikke-konsoliderede ændringer til hverken straffelovens § 290 a (senest konsolideret 14. november 2025) eller hvidvaskloven (senest konsolideret 21. april 2026).

Den publicerede retspraksis om hvidvask *specifikt via kryptovaluta* er endnu begrænset i Danmark. Hovedparten af de pådømte hvidvasksager involverer traditionel valutaveksling eller kontantoverførsler. I takt med at kryptovalutamarkedet modnes og den regulatoriske ramme styrkes – herunder kryptobørsernes underretningspligt og Hvidvasksekretariatets analysekapacitet – må det forventes, at antallet af kryptorelaterede hvidvasksager vil stige.

LOV	Hvidvaskloven § 1, stk. 1	Hvidvaskloven § 26	Straffeloven § 75	Straffeloven § 76a
	Straffeloven § 290a	Straffeloven § 290		
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret stadfæster dom for hvidvask af narkotikapenge efter Straffelovens § 290 a			29.01.2025

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Hvidvaskloven § 1	stk. 1	Hvidvaskloven § 26	
Straffeloven § 75	stk. 1	Straffeloven § 76a	stk. 1

[Straffeloven § 290](#)[Straffeloven § 290a](#)

MATERIALE Citerede afgørelser

4 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

3

13.03.2025	Højesteret skærper straffen til 4 års fængsel, men nedsætter indrejseforbud til 6 år i sag om medvirken til narkotikakriminalitet (kokain)	AM2025.03.12H
29.01.2025	Højesteret stadfæster dom for hvidvask af narkotikapenge efter Straffelovens § 290 a	7062-8491
03.12.2015	Konfiskation af fast ejendom købt med midler fra groft hæleri: Afgørelse om grænsen for udbyttekonfiskation	Sag 136/2015

BYRETEN · FØRSTE INSTANS

1

09.05.2016	Betinget fængsel for omfattende afpresning og hacking mod behandlingssted og forsikringsselskaber	SS 1-31954/2015
------------	---	-----------------

05

PRAKSISOVERSIGT · PENGE OG FINANSVÆSEN

Praksisoversigt over hvidvasktilsyn

Erhvervsankenævnets prøvelse af Erhvervsstyrelsens og Finanstilsynets tilsynsreaktioner

Version 2 · Opdateret 27. jun. 2026 · 17 afgørelser · 2016-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Hvidvasktilsynet i Danmark udøves af Erhvervsstyrelsen (revisorer, bogholdere, rådgivere, kunsthåndlere, ejendomsmæglere) og Finanstilsynet (pengeinstitutter, valutavekslere, betalingstjenester) med hjemmel i hvidvaskloven. Klager over tilsynsmyndighedernes påbud og påtaler behandles af Erhvervsankenævnet, som har udviklet en fast og konsistent praksis. Nævnet underlægger tilsynets skønsmæssige vurderinger en tilbageholden prøvelse og stadfæster det store flertal af påbud – men hjemviser, når tilsynet ikke har inddraget virksomhedens eksisterende procedurer korrekt eller ikke har begrundet tilstrækkeligt, hvorfor et konkret forhold udløser underretningspligt. Praksis viser særligt, at hvidvasklovens krav gælder fuldt ud uanset virksomhedens størrelse, at risikovurderingen skal måle den iboende risiko uden hensyn til allerede iværksatte foranstaltninger, og at generiske brancheskabeloner aldrig er tilstrækkelige som skriftlige politikker.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Risikovurderingen efter hvidvaskloven § 7 skal måle den iboende risiko UDEN hensyntagen til risikobegrænsende foranstaltninger, virksomheden allerede har iværksat.
- 02** Skriftlige politikker og forretningsgange efter § 8 skal være konkret tilpasset virksomhedens egen forretningsmodel – generiske brancheskabeloner eller standardformuleringer fra brancheforeninger er IKKE tilstrækkelige, uanset virksomhedens størrelse.
- 03** Kundekendskabsprocedurer efter § 11 forudsætter dokumenteret, individuel risikovurdering af HVER ENKELT kunde – personligt eller lokalt kendskab kan IKKE erstatte skriftlige procedurer.
- 04** PEP-kontrollen efter § 18 omfatter kunder, reelle ejere og deres nærtstående og samarbejdspartnere; en kundeerklæring kombineret med opslag i Finanstilsynets PEP-register kan være tilstrækkelig, men kun hvis tilsynsmyndigheden ikke konkret godtgør det modsatte.
- 05** Et tilsynsbesøg er et øjebliksbillede – materiale der indsendes EFTER høringsfristens udløb, men før den endelige afgørelse, er tilsynsmyndigheden som udgangspunkt IKKE forpligtet til at inddrage.
- 06** En beslutning om at indgive politianmeldelse er en procesledende beslutning, der IKKE kan påklages til Erhvervsankenævnet.

- 07** Offentliggørelse af tilsynsreaktioner efter § 62 kan kun undlades, hvis virksomheden konkret godtgør, at offentliggørelse vil medføre uforholdsmæssig stor skade – økonomisk tab eller omdømmemæssig skade er IKKE i sig selv tilstrækkeligt.
- 08** Undersøgelles- og underretningspligten efter §§ 25-26 udløses ved usædvanlige transaktionsmønstre, og virksomheden skal kunne dokumentere, at en mistanke er AFKRÆFTET, før underretning kan undlades.
- 09** Erhvervsankenævnet anlægger en tilbageholden prøvelse af tilsynsmyndighedens skønsmæssige vurdering af, om en virksomhed opfylder hvidvasklovens krav, og tilsidesætter kun skønnet ved konkrete fejl.
- 10** Hvidvasklovens krav gælder fuldt ud for små virksomheder og enkeltmandsvirksomheder – virksomhedens størrelse kan IKKE begrunde fravigelse af kravene til risikovurdering, politikker eller intern kontrol.
- 11** En vejledning fra tilsynsmyndigheden er alene vejledende og fritager IKKE virksomheden fra at overholde lovens faktiske bestemmelser – lovens krav står altid over vejledende materiale.
- 12** Tilsynsmyndigheden skal tilstrækkeligt begrunde, HVORFOR et konkret kundeforhold udløser underretningspligt – manglende begrundelse kan føre til hjemvisning.

Hvidvasktilsynets organisering og Erhvervsankenævnets prøvelsesintensitet

§ 1

Hvidvasktilsynet i Danmark er delt mellem to myndigheder. **Finanstilsynet** fører tilsyn med finansielle virksomheder, valutavekslere, krypto- og betalingstjenester, mens **Erhvervsstyrelsen** fører tilsyn med revisorer, bogholdere, advokater, ejendomsmæglere, kunsthåndlere og øvrige ikke-finansielle virksomheder omfattet af [hvidvaskloven § 1](#). Tilsynet sker med hjemmel i [hvidvaskloven § 57](#) (Erhvervsstyrelsen) og [hvidvaskloven § 60](#) (Finanstilsynet).

Begge myndigheders afgørelser kan påklages til **Erhvervsankenævnet**. I samtlige de nedenfor gennemgåede sager har nævnet fastholdt, at vurderingen af, om en virksomhed opfylder hvidvasklovens krav, beror på en **skønsmæssig vurdering** foretaget af tilsynsmyndigheden. Nævnet anlægger en **tilbageholden prøvelse** og tilsidesætter kun skønnet, hvis det hviler på konkrete fejl – eksempelvis ukorrekte faktiske forudsætninger eller utilstrækkelig begrundelse.

Denne prøvelsesstandard er formuleret enslydende i bl.a. [23/08990](#), [23/11997](#) og [24/03037](#):

"Ankenævnet tiltræder efter en gennemgang af sagen Erhvervsstyrelsens vurderinger af, at klagers risikovurderinger, skriftlige politikker, forretningsgange og kontroller m.v., efter en samlet bedømmelse er utilstrækkelige."

For Finanstilsynets afgørelser – herunder om tilladelse til valutavekslingsvirksomhed, fit & proper-vurderinger og påbud til pengeinstitutter – gælder en tilsvarende prøvelsesintensitet, jf. [18/09255](#). For Finanstilsynets øvrige afgørelser om kapitalkrav, solvens og fit & proper uden for hvidvasklovens regi, se i stedet [praksisoversigten over Finanstilsynets afgørelser](#).

PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til revisionsvirksomhed for utilstrækkelige hvidvaskprocedurer og risikovurderinger	21.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler til revisionsvirksomhed for omfattende mangler i overholdelse af hvidvaskloven	10.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler til revisionsvirksomhed for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven	06.12.2023
	Erhvervsankenævnet · Afslag på tilladelse til valutavekslingsvirksomhed stadfæstet – mangelfuld hvidvaskforretningsgang og utilstrækkelig egnethed hos indehaver	22.08.2019

§ 2 Krav til den overordnede risikovurdering – iboende risiko uden risikobegrænsende foranstaltninger

Efter [hvidvaskloven § 7, stk. 1](#) skal virksomheder identificere og vurdere risikoen for misbrug til hvidvask eller terrorfinansiering med udgangspunkt i deres forretningsmodel. Risikovurderingen skal omfatte kundetyper, produkter, tjenesteydelser, leveringskanaler og geografiske områder, og den skal dokumenteres og løbende opdateres.

Et centralt fortolkningspunkt i praksis er, at risikovurderingen skal måle den **iboende risiko** – dvs. risikoen UDEN hensyn til de risikobegrænsende foranstaltninger, virksomheden allerede har iværksat. I [22/16433](#) (kunstgalleri, 2023) stadfæstede Erhvervsankenævnet et påbud, fordi galleriet havde anset sin risiko for lav under henvisning til, at det kun handlede med danske privatkunder – uden at analysere de iboende risici ved kontantbetalinger for kunst af høj værdi.

Samme princip blev fastslået endnu tydeligere i [18/09255](#) (valutaveksling, 2019), hvor Finanstilsynet afviste en ansøgning om tilladelse, fordi risikovurderingen var udarbejdet "under hensyntagen til de risikobegrænsende foranstaltninger, virksomheden allerede havde iværksat". Virksomheden havde vurderet sin risiko som lav, bl.a. fordi den maksimalt vekslede 30.000 kr. pr. dag – men Finanstilsynet og nævnet fastholdt, at vekselkontorer ifølge SØIKs nationale risikovurdering er et **højrisikoområde**, og at den iboende risiko skal vurderes uden disse begrænsninger.

I [24/03037](#) (revisionsvirksomhed, 2025) påpegede Erhvervsstyrelsen, at virksomheden fejlagtigt havde vurderet risikoen ved kontantbaserede virksomheder og håndværkere til at være lav, i strid med de nationale risikovurderinger. Virksomheden havde argumenteret med, at "kriminelle ofte fravælger revisorbistand" – men styrelsen og nævnet fastholdt, at revisorer kan blive brugt til at *legitimere* ulovligheder.

Praksis viser også, at risikovurderingen skal forholde sig specifikt til alle ydelser, virksomheden udbyder. Eksempelvis blev det i flere sager kritiseret, at revisionsvirksomheder ikke havde vurderet risikoen ved ydelsen "virksomhedsstiftelser" selvstændigt, når de reelt udbød denne ydelse ([24/03037](#), [24/03152](#)).

LOV	Hvidvaskloven § 7, stk. 1	
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud om hvidvaskprocedurer og hjemvisning af sag om specifik kundevurdering	31.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til revisionsvirksomhed for utilstrækkelige hvidvaskprocedurer og risikovurderinger	21.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler til kunstgalleri for mangelfuld overholdelse af hvidvaskloven	05.04.2023
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til kunstvirksomhed om opdatering af risikovurdering og hvidvaskpolitikker	21.03.2023

§ 3 Skriftlige politikker og forretningsgange – generiske skabeloner er utilstrækkelige

Efter [hvidvaskloven § 8, stk. 1](#) skal virksomheder have tilstrækkelige skriftlige politikker, forretningsgange og kontroller, der omfatter risikostyring, kundekendskabsprocedurer, undersøgelses- og underretningspligt, opbevaring, medarbejderscreening og intern kontrol. Politikkerne skal udarbejdes med udgangspunkt i den risikovurdering, virksomheden har foretaget efter § 7.

Erhvervsankenævnet har i en lang række sager stadfæstet påbud om at opdatere skriftlige politikker, fordi de var for generiske eller ikke tilpasset virksomhedens konkrete forhold:

- I [23/08990](#) (revisionsvirksomhed, 2023) havde virksomheden fremsendt generisk standardmateriale fra en brancheforening. Nævnet tiltrådte, at dette ikke opfyldte lovens krav.
- I [23/08116](#) (bogføringsvirksomhed, 2023) argumenterede virksomheden for, at den havde indrettet sig efter Erhvervsstyrelsens egen "Quick-guide". Nævnet fastslog, at en vejledning alene indeholder eksempler og **ikke kan fritage en virksomhed fra at overholde lovens faktiske bestemmelser**.
- I [23/12027](#) (rådgivningsvirksomhed, 2025) bar politikkerne præg af standardformuleringer og manglede konkrete procedurer for, hvordan medarbejdere skulle agere ved mistanke om hvidvask.
- I [17/00338](#) (revisionsfirma, 2017) – den ældste af de gennemgåede sager – blev FDRs fortrykte kvalitetsmanual til FDRaudit underkendt, da den ikke tog udgangspunkt i virksomhedens egne forhold. Erhvervsstyrelsen udtalte:

"De interne regler bør tage udgangspunkt i virksomhedens egne forhold, dvs. risikoanalysen af virksomhedens forretningsmodel, kundetyper og produkter mv. og beskrive, hvad der forstås ved hvidvask og terrorfinansiering, hvordan dette kan tænkes at forekomme netop i denne virksomhed."

Det er gennemgående i praksis, at virksomhedens **størrelse ikke kan begrunde lempeligere krav**. Selv for enkeltmandsvirksomheder fastholder nævnet, at der skal være interne kontroller – eksempelvis stikprøver med et fast interval – jf. [18/09255](#) og [22/14116](#).

LOV	Hvidvaskloven § 8, stk. 1	
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven i rådgivningsvirksomhed	10.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler til revisionsvirksomhed for omfattende mangler i overholdelse af hvidvaskloven	10.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til bogføringsvirksomhed for manglende overholdelse af hvidvaskloven	08.12.2023
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler til revisionsvirksomhed for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven	06.12.2023
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til kunstvirksomhed om opdatering af risikovurdering og hvidvaskpolitikker	21.03.2023
	Erhvervsankenævnet · Afslag på tilladelse til valutavekslingsvirksomhed stadfæstet – mangelfuld hvidvaskforretningsgang og utilstrækkelig egnethed hos indehaver	22.08.2019

Kundekendskab – dokumentationskrav og afvisning af mundtligt kendskab

§ 4

Hvidvasklovens § 10 og § 11 stiller krav om, at virksomheder gennemfører kundekendskabsprocedurer ved etablering af en forretningsforbindelse. Procedurerne skal bl.a. omfatte identifikation og kontrol af kunden og reelle ejere (§ 11, stk. 1, nr. 1-3), indhentelse af oplysninger om forretningsforbindelsens formål og tilsigtede beskaftenhed (§ 11, stk. 1, nr. 4) og en individuel risikovurdering af det enkelte kundeforhold (§ 11, stk. 3).

I praksis er to gennemgående mønstre tydelige:

1. Personligt kendskab kan ikke erstatte skriftlig dokumentation. I 17/01953 (bogføringsvirksomhed, 2018) argumenterede klageren, at man allerede havde et "indgående kendskab" til den nye ejer, der var hustru til en eksisterende kundes direktør, og at man besad hendes CPR-nummer fra en skattesag i 2014. Nævnet stadfæstede påbuddet og fastslog, at dette ikke fritog for pligten til at gennemføre og *dokumentere* de specifikke kundekendskabsprocedurer, når ejerstrukturen ændres.

Tilsvarende blev argumentet om "revisors DNA" afvist i 23/08990 (2023), hvor revisionsvirksomheden anførte, at en godkendt revisor i sit daglige arbejde opnår en dyb indsigt, der langt overstiger hvidvasklovens krav. Nævnet fastslog, at loven stiller eksplicitte krav om **dokumenteret** risikovurdering og systematiske procedurer.

2. Individuel risikovurdering af kunder kræver mere end afkrydsning. I 24/03037 (2025) fandt nævnet, at en revisionsvirksomheds "afkrydsning i et skema" ikke opfyldte kravene i § 11, stk. 3, fordi der ikke var inddraget konkrete faktorer som omfang, regelmæssighed og varighed eller lovens bilag 2 og 3.

Særligt om rettidighed har nævnet i 23/10505 (revisionsselskab, 2024) stadfæstet en påtale for manglende rettidig PEP-kontrol, idet efterfølgende indhentelse af PEP-erklæringer ikke kunne reparere den oprindelige mangel.

LOV	Hvidvaskloven § 10	Hvidvaskloven § 11, stk. 1, 3	
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til revisionsvirksomhed for utilstrækkelige hvidvaskprocedurer og risikovurderinger		21.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Afgørelse om revisionsselskabs overholdelse af hvidvaskloven: Frafald, hjemvisning og stadfæstelse af påtaler		21.06.2024
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler til revisionsvirksomhed for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven		06.12.2023
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til revisionsvirksomhed for mangelfulde kundekendskabsprocedurer og utilstrækkelig undersøgelse af usædvanlige guldtransaktioner		13.10.2023
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud om skærpede kundekendskabsprocedurer og identifikation af reelle ejere		03.05.2018

PEP-kontrol – kundeerklæring og registeropslag kan være tilstrækkeligt

§ 5

Kontrollen af politisk eksponerede personer (PEP) efter [hvidvaskloven § 18](#) omfatter ikke blot kunden selv, men også kundens **reelle ejere** og disses **nærtstående** og **nære samarbejdspartnere**. Praksis viser en nuanceret tilgang, hvor nævnet i visse tilfælde har stadfæstet påbud, men i andre har hjemvist til fornyet behandling.

Stadfæstelse af PEP-påbud: I [23/03072](#) (revisionsvirksomhed, guldtransaktioner, 2023) konstaterede nævnet, at virksomheden konsekvent havde undladt at kontrollere, om kunderne var nærtstående eller nære samarbejdspartnere til en PEP. Selvom virksomheden i visse tilfælde havde tjekket Finanstilsynets PEP-liste, dækkede dette ikke de udvidede relationer.

Hjemvisning ved eksisterende procedurer: I [23/08958](#) (revisionsvirksomhed, 2024) hjemviste nævnet et PEP-påbud, fordi virksomheden allerede anmodede kunder om at erklære deres PEP-status, og styrelsen ikke havde inddraget dette korrekt.

I [23/14798](#) (revisionsselskab, 2025) ændrede nævnet ligeledes Erhvervsstyrelsens påbud, idet virksomheden havde fremlagt dokumentation for, at kunderne ved indgåelse af kundeforholdet bekræftede, at der ikke var PEP-forhold, kombineret med opslag i Finanstilsynets register. Nævnet fandt, at styrelsen ikke tilstrækkeligt havde godtgjort, hvorfor disse procedurer var utilstrækkelige.

Omvendt blev et PEP-påbud i [23/06287](#) (revisionsvirksomhed, 2023) hjemvist, fordi virksomheden havde fremlagt mailkorrespondance og interne arbejdsfiler, der viste, at PEP-kontrollen faktisk var gennemført inden afgørelsen.

Samlet set viser PEP-praksis, at en **kundeerklæring kombineret med registeropslag kan være tilstrækkelig** – men virksomheden bærer bevisbyrden for, at procedurerne reelt er gennemført og dokumenteret.

LOV

[Hvidvaskloven § 18, stk. 1](#)

PRAKSIS

Erhvervsankenævnet · Ankenævnet tiltræder delvist Erhvervsstyrelsens påbud og påtaler til revisionsselskab efter hvidvasktilsyn	31.01.2025
Erhvervsankenævnet · Afgørelse om revisionsselskabs overholdelse af hvidvaskloven: Frafald, hjemvisning og stadfæstelse af påtaler	21.06.2024
Erhvervsankenævnet · Delvis stadfæstelse og hjemvisning i sag om revisorvirksomheds overholdelse af hvidvaskregler	25.04.2024
Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af påbud om PEP-kontrol og stadfæstelse af offentliggørelse i sag om revisionsvirksomheds overholdelse af hvidvaskloven	06.12.2023
Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til revisionsvirksomhed for mangelfulde kundekendskabsprocedurer og utilstrækkelig undersøgelse af usædvanlige guldtransaktioner	13.10.2023

§ 6 Undersøgelses- og underretningspligt – krav til begrundelse og afkræftelse af mistanke

Hvidvasklovens [§ 25](#) pålægger virksomheder en undersøgelsespligt ved usædvanlige eller komplekse transaktioner, og [§ 26](#) kræver underretning til Hvidvasksekretariatet, når der foreligger mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering.

I praksis er underretningspligten det område, hvor Erhvervsankenævnet hyppigst hjemviser sager til fornyet behandling – typisk fordi Erhvervsstyrelsen ikke i tilstrækkelig grad har begrundet, *hvorfor* de konkrete forhold burde have udløst mistanke.

Hjemvisning ved utilstrækkelig begrundelse: I [23/08958](#) (2024) hjemviste nævnet underretningspåbuddet for alle fire kundeforhold. Virksomheden havde i ét tilfælde (DD ApS) dokumenteret, at mistanken var afkræftet, og styrelsen havde ikke forholdt sig hertil. Nævnet fandt, at styrelsens begrundelse ikke opfyldte kravene i [forvaltningsloven § 24](#).

Stadfæstelse ved grove tilfælde: I modsætning hertil blev underretningspåbud stadfæstet i sager med åbenlyst mistænkelige forhold:

- I [23/03072](#) (2023) havde en transportvirksomhed under konkurs bogført investeringsguld for **18,2 mio. kr.** – en voldsom stigning fra samlede aktiver på 255.950 kr. året før. Revisionsvirksomheden havde hverken foretaget fysisk lageroptælling eller undersøgt, hvordan en kurer-tjeneste pludselig havde likviditet til guldinvesteringer i den størrelse.
- I [23/12027](#) (rådgivningsvirksomhed, 2025) havde en kioskvirksomhed uden bogført varelager påfaldende lav omsætning, og virksomheden havde ikke foretaget undersøgelser eller underretning.
- I [23/11997](#) (revisionsvirksomhed, 2025) kritiserede nævnet, at virksomheden ikke havde undersøgt ejerforholdene nærmere for en kunde, hvis tidligere reelle ejere var sat i forbindelse med omfattende konkurser.

Mønstret er klart: nævnet forventer, at tilsynsmyndigheden konkret godtgør, hvad der gør et forhold mistænkeligt, og virksomheden har omvendt pligt til at kunne dokumentere, at en mistanke er afkræftet.

LOV	Forvaltningsloven § 24, stk. 1	Hvidvaskloven § 25, stk. 1	Hvidvaskloven § 26, stk. 1
PRAKSIS			
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven i rådgivningsvirksomhed		10.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler til revisionsvirksomhed for omfattende mangler i overholdelse af hvidvaskloven		10.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Delvis stadfæstelse og hjemvisning i sag om revisorvirksomheds overholdelse af hvidvaskregler		25.04.2024
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til revisionsvirksomhed for mangelfulde kundekendskabsprocedurer og utilstrækkelig undersøgelse af usædvanlige guldtransaktioner		13.10.2023

§ 7 Tilsynsbesøget som øjebliksbillede – materiale efter høringsfrist

Et gennemgående processuelt tema i sagerne er, om Erhvervsstyrelsen er forpligtet til at inddrage materiale, som virksomheden indsender *efter* høringsfristen er udløbet, men *før* den endelige afgørelse træffes. Erhvervsankenævnet har konsekvent støttet styrelsens position om, at tilsynet er et **øjebliksbillede** af virksomhedens status på tilsynstidspunktet.

Princippet blev formuleret klarest i [23/11997](#) og [23/12027](#) (begge 2025), hvor Erhvervsstyrelsen udtalte:

"Skal Erhvervsstyrelsen løbende tage stilling til nyt materiale, som en virksomhed udarbejder eller indhenter efter høringsperioden, vil tilsynet reelt blive illusorisk. Styrelsen vil i givet fald skulle vurdere det nye materiale, skrive et nyt udkast til afgørelse, som på ny vil skulle i høring hos virksomheden. Processuelt vil dette minde om et nyt tilsyn."

Nævnet tiltrådte dette og fandt ikke, at de forvaltningsretlige regler om partshøring i [forvaltningsloven § 19](#) og retten til at udtale sig efter [forvaltningsloven § 21](#) var overtrådt, da virksomhederne havde fået tilstrækkelig tid og aktindsigt inden for høringsfristen.

Der er dog en vigtig **undtagelse**: i [23/03072](#) (2023) havde virksomheden indsendt nyt materiale den 14. februar 2023, men den endelige afgørelse var allerede truffet den 31. januar 2023, hvorfor det slet ikke kunne indgå. Og i [23/06287](#) (2023) hjemviste nævnet et PEP-påbud, fordi virksomheden fremlagde dokumentation for, at kontrollen *faktisk var gennemført* inden afgørelsen – dvs. at det processuelle skæringspunkt var, om forholdet var rettet *før* tilsynsbesøget, ikke blot *efter* høringen.

Når et kundeforhold ophører efter høringsfristen men før afgørelsen, kan nævnet ændre et påbud til en påtale, da et påbud forudsætter et aktivt kundeforhold at rette op på – som nævnet gjorde i [23/11997](#) vedrørende kunden GG ApS.

LOV	Forvaltningsloven § 19, stk. 1	Forvaltningsloven § 21, stk. 1	
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler til revisionsvirksomhed for omfattende mangler i overholdelse af hvidvaskloven		10.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven i rådgivningsvirksomhed		10.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af påbud om PEP-kontrol og stadfæstelse af offentliggørelse i sag om revisionsvirksomheds overholdelse af hvidvaskloven		06.12.2023
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til revisionsvirksomhed for mangelfulde kundekendskabsprocedurer og utilstrækkelig undersøgelse af usædvanlige guldtransaktioner		13.10.2023

§ 8 Politianmeldelse som procesledende beslutning

Erhvervsstyrelsen kan efter [hvidvaskloven § 57](#) indgive politianmeldelse ved grove overtrædelser. I samtlige gennemgåede sager, hvor virksomheden har klaget over beslutningen om politianmeldelse, har Erhvervsankenævnet afvist at behandle klagepunktet.

Nævnets begrundelse er enslydende: beslutningen om at overgive en sag til politimæssig efterforskning er en **procesledende beslutning**, der ikke er en selvstændig afgørelse i forvaltningsretlig forstand og derfor ikke kan påklages til nævnet.

Dette er fastslået i bl.a.:

- [23/08990](#) (2023)
- [23/08958](#) (2024)
- [23/11997](#) (2025)
- [23/12027](#) (2025)
- [24/03037](#) (2025)
- [23/14798](#) (2025)

Virksomhederne har argumenteret for, at politianmeldelse var uproportional, bl.a. fordi de ikke tidligere var straffet, men nævnet har konsekvent afvist at tage stilling til dette. Virksomhedens eneste retsbeskyttelse mod en uberettiget politianmeldelse er således den strafferetlige sagsbehandling hos politiet og anklagemyndigheden.

LOV	Hvidvaskloven § 57, stk. 1	
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Ankenævnet tiltræder delvist Erhvervsstyrelsens påbud og påtaler til revisionsselskab efter hvidvasktilsyn	31.01.2025

Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til revisionsvirksomhed for utilstrækkelige hvidvaskprocedurer og risikovurderinger	21.01.2025
Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler til revisionsvirksomhed for omfattende mangler i overholdelse af hvidvaskloven	10.01.2025
Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven i rådgivningsvirksomhed	10.01.2025
Erhvervsankenævnet · Delvis stadfæstelse og hjemvisning i sag om revisorvirksomheds overholdelse af hvidvaskregler	25.04.2024
Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler til revisionsvirksomhed for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven	06.12.2023

§ 9 Offentliggørelse af tilsynsreaktioner efter § 62

Tilsynsreaktioner givet efter [hvidvaskloven § 62, stk. 1](#) skal som udgangspunkt offentliggøres på Erhvervsstyrelsens hjemmeside med angivelse af virksomhedens navn. Offentliggørelse kan kun undlades, hvis det vil medføre "uforholdsmæssig stor skade" for virksomheden, jf. [§ 62, stk. 6](#).

I [23/06287](#) (revisionsvirksomhed, 2023) klagede virksomheden over, at offentliggørelsen var sket for hurtigt og uden tilstrækkelig partshøring. Nævnet konstaterede, at virksomheden i høringsperioden havde haft mulighed for at fremføre argumenter mod offentliggørelse, herunder om uforholdsmæssig skade. Da virksomheden ikke havde gjort dette, var der intet grundlag for at tilsidesætte styrelsens beslutning.

I [22/14116](#) (kunstvirksomhed, 2023) følte virksomheden sig "udskammet" af offentliggørelsen og kritiserede styrelsens lange sagsbehandlingstider kombineret med korte svarfrister i ferieperioden. Nævnet fastslog dog, at det ikke har kompetence til at behandle klager over styrelsens generelle sagsbehandlingstid eller serviceniveau.

Praksis viser, at tærsklen for at undgå offentliggørelse er **høj**: almindelig økonomisk skade eller omdømmemæssig belastning – som enhver virksomhed kan forvente ved offentliggørelse af et påbud – er ikke tilstrækkelig. Virksomheden skal godtgøre en **specifik og konkret** skade, der går ud over det, der normalt følger af offentliggørelse.

Indbringes en reaktion for Erhvervsankenævnet, skal dette fremgå af offentliggørelsen, og nævnets afgørelse skal ligeledes offentliggøres efterfølgende, jf. [§ 62, stk. 4](#).

LOV	Hvidvaskloven § 62, stk. 1, 4, 6	
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af påbud om PEP-kontrol og stadfæstelse af offentliggørelse i sag om revisionsvirksomheds overholdelse af hvidvaskloven	06.12.2023
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til kunstvirksomhed om opdatering af risikovurdering og hvidvaskpolitikker	21.03.2023

§ 10 Tilsynet på tværs af virksomhedstyper – mønstret fra revisorer til kunsthandlere og vekselkontorer

Erhvervsankenævnets praksis dækker et bredt spektrum af virksomhedstyper, og kravene er i det væsentlige ens:

Virksomhedstype	Sag	År	Udfald
-----------------	-----	----	--------

Revisionsvirksomheder	23/08990, 24/03037- 23/11997	2023–2025	Stadfæstet
Bogføringsvirksomhed	23/08116	2023	Stadfæstet
Rådgivningsvirksomhed	23/12027	2025	Stadfæstet
Kunstgalleri	22/16433	2023	Stadfæstet
Kunstvirksomhed	22/14116	2023	Stadfæstet
Selskabsoprettelse/bogføring	17/01953	2018	Stadfæstet
Vekselkontor (Finanstilsynet)	18/09255	2019	Stadfæstet
Vekselkontor (Erhvervsstyrelsen)	2016-6584	2016	Stadfæstet

Revisionsvirksomheder udgør det klart hyppigste sagstype, hvilket afspejler Erhvervsstyrelsens risikobaserede tilsynsstrategi. De typiske mangler – utilstrækkelig risikovurdering, generiske politikker, manglende individuel kundevurdering – gentager sig på tværs af virksomhedstyper.

For **vekselkontorer** gælder de strengeste krav, da branchen i den nationale risikovurdering er klassificeret som et højrisikoområde. I [18/09255](#) medførte de kumulative mangler et direkte **afslag** på tilladelse – ikke blot et påbud – kombineret med en vurdering af, at indehaveren ikke opfyldte egnethedskravene i [hvidvaskloven § 45](#).

LOV	Hvidvaskloven § 1, stk. 1	Hvidvaskloven § 45, stk. 1	
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til revisionsvirksomhed for utilstrækkelige hvidvaskprocedurer og risikovurderinger		21.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler til revisionsvirksomhed for omfattende mangler i overholdelse af hvidvaskloven		10.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven i rådgivningsvirksomhed		10.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til bogføringsvirksomhed for manglende overholdelse af hvidvaskloven		08.12.2023
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler til revisionsvirksomhed for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven		06.12.2023
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler til kunstgalleri for mangelfuld overholdelse af hvidvaskloven		05.04.2023
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til kunstvirksomhed om opdatering af risikovurdering og hvidvaskpolitikker		21.03.2023
	Erhvervsankenævnet · Afslag på tilladelse til valutavekslingsvirksomhed stadfæstet – mangelfuld hvidvaskforretningsgang og utilstrækkelig egnethed hos indehaver		22.08.2019
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud om skærpede kundekendskabsprocedurer og identifikation af reelle ejere		03.05.2018
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til vekselkontor om noteringspligt og kundelegitimation efter hvidvaskloven		25.02.2016

Sammenfatning – centrale linjer i Erhvervsankenævnets hvidvaskpraksis

Erhvervsankenævnets praksis over hvidvasktilsyn fra 2016 til 2025 tegner et klart billede:

•

Stadfæstelse er hovedreglen. Langt de fleste påbud og påtaler opretholdes, fordi nævnet anlægger en tilbageholden prøvelse af tilsynets skøn.

- **Hjemvisning forekommer**, men typisk kun på to områder: (1) PEP-kontrol, hvor virksomheden kan dokumentere eksisterende procedurer, som styrelsen ikke har inddraget, og (2) underretningspligt, hvor styrelsens begrundelse for, at et konkret forhold burde have udløst mistanke, er utilstrækkelig.
- **Virksomhedens størrelse er ingen undskyldning.** Fra enkeltmandsvirksomheder med tre kunder til revisionsselskaber med over hundrede – kravene gælder fuldt ud.
- **Mundtlig viden erstatter aldrig dokumentation.** Hvidvasklovens systematik bygger på, at procedurerne er *skriftlige* og *dokumenterede*, og hverken personligt kendskab til kunder eller brancheerfaring kan erstatte dette.
- **Tilsynets øjebliksbillede respekteres.** Virksomheder kan ikke reparere mangler ved at indsende nyt materiale efter høringsfristens udløb.
- **Politianmeldelse er uangribelig for nævnet.** Den eneste retsbeskyttelse er den strafferetlige sagsbehandling.

Finanstilsynets vejledning om lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme uddyber kravene til politikker og risikovurdering, og PEP-bekendtgørelsen regulerer Finanstilsynets PEP-register, som virksomhederne rutinemæssigt henviser til i deres kontrolprocedurer.

For virksomheder, der er underlagt hvidvasktilsyn, er den vigtigste praktiske konsekvens af praksis, at compliance-indsatsen skal dokumenteres *før* tilsynsbesøget – ikke efter. Et tilsynsbesøg kan ikke "bestås" med efterfølgende indsendelse af materiale, og styrelsens vejledninger er hjælpemidler, ikke sikre havne.

REFERENCE Lovgrundlag

9 paragraffer

Forvaltningsloven § 19	stk. 1	Forvaltningsloven § 24	stk. 1
Hvidvaskloven § 7	stk. 1	Hvidvaskloven § 8	stk. 1
Hvidvaskloven § 11	stk. 1, 3	Hvidvaskloven § 18	stk. 1
Hvidvaskloven § 25	stk. 1	Hvidvaskloven § 26	stk. 1
Hvidvaskloven § 62	stk. 1, 6		

MATERIALE Citerede afgørelser

17 afgørelser

ERhvervsSANKENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

17

31.01.2025	Ankenævnet tiltræder delvist Erhvervsstyrelsens påbud og påtaler til revisionsselskab efter hvidvasktilsyn	23/14798
31.01.2025	Stadfæstelse af påbud om hvidvaskprocedurer og hjemvisning af sag om specifik kundevurdering	24/03152
21.01.2025	Stadfæstelse af påbud til revisionsvirksomhed for utilstrækkelige hvidvaskprocedurer og risikovurderinger	24/03037

10.01.2025	Stadfæstelse af påbud og påtaler til revisionsvirksomhed for omfattende mangler i overholdelse af hvidvaskloven	23/11997
10.01.2025	Stadfæstelse af påbud og påtaler for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven i rådgivningsvirksomhed	23/12027
21.06.2024	Afgørelse om revisionsselskabs overholdelse af hvidvaskloven: Frafald, hjemvisning og stadfæstelse af påtaler	23/10505
25.04.2024	Delvis stadfæstelse og hjemvisning i sag om revisorvirksomheds overholdelse af hvidvaskregler	23/08958
08.12.2023	Stadfæstelse af påbud til bogføringsvirksomhed for manglende overholdelse af hvidvaskloven	23/08116
06.12.2023	Hjemvisning af påbud om PEP-kontrol og stadfæstelse af offentliggørelse i sag om revisionsvirksomheds overholdelse af hvidvaskloven	23/06287
06.12.2023	Stadfæstelse af påbud og påtaler til revisionsvirksomhed for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven	23/08990
13.10.2023	Stadfæstelse af påbud til revisionsvirksomhed for mangelfulde kundekendskabsprocedurer og utilstrækkelig undersøgelse af usædvanlige guldtransaktioner	23/03072
05.04.2023	Stadfæstelse af påbud og påtaler til kunstgalleri for mangelfuld overholdelse af hvidvaskloven	22/16433
21.03.2023	Stadfæstelse af påbud til kunstvirksomhed om opdatering af risikovurdering og hvidvaskpolitikker	22/14116
22.08.2019	Afslag på tilladelse til valutavekslingsvirksomhed stadfæstet – mangelfuld hvidvaskforretningsgang og utilstrækkelig egnethed hos indehaver	18/09255
03.05.2018	Stadfæstelse af påbud om skærpede kundekendskabsprocedurer og identifikation af reelle ejere	17/01953
07.08.2017	Statsautoriseret revisionsfirma påbudt at opfylde hvidvasklovens krav til kundelegitimation og interne regler – Erhvervsankenævnet stadfæster	17/00338
25.02.2016	Stadfæstelse af påbud til vekselkontor om noteringspligt og kundelegitimation efter hvidvaskloven	2016-6584

06

PRAKSISOVERSIGT · PENGE OG FINANSVÆSEN

Praksisoversigt over hæftelse for uautoriserede betalingstransaktioner (lov om betalinger §§ 97-100)

Hæftelsestrappen i § 100, bevisbyrden i § 98 og chargeback efter § 112 i Det Finansielle Ankenævns praksis

Version 2 · Opdateret 6. sep. 2026 · 81 afgørelser · 2004-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Hæftelsen for uautoriserede betalingstransaktioner er reguleret i [lov om betalinger §§ 97-100](#), der gennemfører artikel 71-74 i 2. betalingstjenestedirektiv (PSD2). Udgangspunktet er, at betalerens udbyder hæfter for tab ved andres uberettigede anvendelse af en betalingstjeneste, men loven opstiller en hæftelsestrappe fra 375 kr. over 8.000 kr. til ubegrænset hæftelse afhængigt af betalerens adfærd. Praksis stammer helt overvejende fra Det Finansielle Ankenævn, hvor det afgørende skæringspunkt er sondringen mellem den *autoriserede* transaktion, kunden selv har godkendt – også under grov manipulation – og det *uautoriserede* tredjemandsmisbrug, hvor § 100 overhovedet finder anvendelse. Oversigten kortlægger dette skæringspunkt, bevisbyrdefordelingen i § 98, "groft uforsvarlig adfærd"-vurderingen i MitID-sagerne, bortfaldsreglerne i § 100, stk. 6-9, indsigelsesfristerne i § 97 samt indsigelsesretten ved fjernsalg efter § 112.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Autorisationsspørgsmålet efter § 82 afgøres før hæftelsesspørgsmålet: har betaleren selv meddelt samtykke, finder § 100 slet ikke anvendelse, og kunden bærer hele tabet.
- 02** Social engineering – hvor kunden selv indtaster og godkender overførslen efter et bedragerisk opkald – anses efter Det Finansielle Ankenævns faste flertalspraksis for en autoriseret transaktion, uanset at kunden er blevet manipuleret.
- 03** Et fast mindretal på to nævnsmedlemmer stemmer i social engineering-sagerne for analog anvendelse af § 100, stk. 4, så forbrugerens hæftelse begrænses til 8.000 kr.
- 04** Registrering af brug af et betalingsinstrument er efter § 98, stk. 2 ikke i sig selv bevis for, at betaleren har godkendt transaktionen, har handlet svigagtigt eller har tilsidesat sine forpligtelser efter § 93.
- 05** Bevisbyrden for, at betingelserne i § 100, stk. 4 eller stk. 5 er opfyldt, påhviler udbyderen – løftes den ikke, falder hæftelsen tilbage på selvriskoen på 375 kr. i § 100, stk. 3.

- 06 Godkendelse i MitID-appen af en tekst, der udtrykkeligt angiver beløb og betalingsmodtager, udgør efter flertalspraksis groft uforsvarlig adfærd efter § 100, stk. 4, nr. 3.
- 07 Godkendelse af, at tredjemand kan aktivere MitID på en fremmed enhed, eller udlevering af aktiveringskode og midlertidig PIN-kode, er ligeledes groft uforsvarlig adfærd efter § 100, stk. 4, nr. 3.
- 08 Uforvarende overgivelse af den personlige sikkerhedsforanstaltning ved phishing er efter forarbejderne hverken "forsætlig overgivelse" efter § 100, stk. 4, nr. 2 eller forsætlig oplysning efter § 100, stk. 5.
- 09 Hvor kortet blot er bortkommet, og banken ikke kan godtgøre uforsvarlig kodeopbevaring, hæfter kunden kun 375 kr. efter § 100, stk. 3 – trods korrekt PIN-kode i første forsøg.
- 10 Er der ikke anvendt stærk kundeautentifikation, bortfalder kundens hæftelse helt efter § 100, stk. 7, medmindre kunden har handlet svigagtigt.
- 11 Indrullering af et betalingskort i tredjemands Apple Pay-Wallet er efter nævnets flertal ikke sket med stærk kundeautentifikation, når det andet autentifikationselement tilhører tredjemand og ikke kortholderen.
- 12 Indsigelse efter § 97 skal fremsættes både "snarest muligt" og inden for den absolutte frist på 13 måneder fra debiteringen – passivitet efter opdagelsen fortaber kravet, selv om 13-månedersfristen ikke er udløbet.
- 13 Chargeback efter § 112 forudsætter en fjernsalgsaftale iværksat med et betalingsinstrument; almindelige kontooverførsler og køb i fysisk butik falder uden for.
- 14 Er den bestilte ydelse leveret – herunder kryptovaluta købt for de overførte midler – er tilbageførselsretten efter § 112, stk. 1, nr. 2 ikke i spil.
- 15 Betalingslovens §§ 97, 98, 100 og 112 kan efter § 6, stk. 3 fraviges over for erhvervskunder, og sådanne sager afvises tillige ofte som liggende uden for nævnets kompetence.
- 16 Det Finansielle Ankenævn afviser systematisk sager, hvor hændelsesforløbet kun kan afklares ved mundtlige parts- og vidneforklaringer, jf. vedtægternes § 5, stk. 3, nr. 4, og henviser til domstolene.

§ 1 Retsgrundlaget: fra samtykke i § 82 til hæftelsestrappen i §§ 97-100

Betalingslovens hæftelsessystem er bygget op om en toleddet vurdering. Først afgøres det efter § 82, stk. 1, om transaktionen overhovedet er *uautoriseret*:

Stk. 1. En betalingstransaktion er kun autoriseret, hvis betaleren har meddelt samtykke til at gennemføre transaktionen. [...] Er der ikke meddelt samtykke, skal betalingstransaktionen anses for uautoriseret.

Er transaktionen uautoriseret, indtræder udbyderens hæftelse efter § 99, stk. 1, hvorefter betalerens udbyder hæfter for tab som følge af uautoriserede betalingstransaktioner og "straks og senest ved afslutningen på den

efterfølgende arbejdsdag" skal tilbagebetale beløbet – medmindre udbyderen har rimelige grunde til at have mistanke om svig og underretter Finanstilsynet om disse grunde.

Dernæst modificeres udgangspunktet af § 100, der fastlægger, i hvilket omfang betaleren selv bærer en del af tabet ved andres uberettigede anvendelse. Bestemmelsen viderefører § 62 i den tidligere lov om betalingstjenester og elektroniske penge og gennemfører artikel 74 i 2. betalingstjenestedirektiv. Af de oprindelige bemærkninger til § 100 i lovforslag L 157 (2016-17) fremgår formålet:

Der er således hensigten med forslaget til § 100 at videreføre eksisterende praksis vedrørende hæftelses- og ansvarsreglerne i forbindelse med uberettigede anvendelse af en betalingstjeneste, dog med de to ændringer, der følger af 2. betalingstjenestedirektiv. Med disse to ændringer indføres to nye ansvarsnormer, idet betaler ifølge 2. betalingstjenestedirektiv ikke hæfter for tab, såfremt betalerens udbyder ikke kræver stærk kundeautentifikation, medmindre betaleren har handlet svigagtigt, eller hvis betaler ikke med rimelighed kunne opdage tabet, tyveriet eller den uberettigede tilegnelse [...]

De almindelige bemærkninger til lovforslaget beskriver samtidig baggrunden for, at selvrisikoen blev sat ned:

I overensstemmelse med 2. betalingstjenestedirektiv foreslås det, at betalers hæftelsesforpligtelse for andres uberettigede anvendelse af betalingsinstrumentet i tilfælde, hvor den personlige sikkerhedsforanstaltning er blevet anvendt, såsom en PIN-kode, sættes ned fra 1.200 kr. til 375 kr.

Den ældre praksis efter lov om visse betalingsmidler illustrerer kontinuiteten i vurderingsnormen: i 38/2005 blev selvrisikoen på dagældende 1.200 kr. opkrævet to gange, fordi der var tale om to selvstændige betalingsmidler, og i 411/2003 var anvendelsen af korrekt PIN-kode tilstrækkelig til at udløse selvrisikoen. Omvendt fandt nævnet allerede i 78/2006, at det ikke var groft uforsvarligt, at en tredjemand tilfældigt overhørte kunden oplyse sin PIN-kode til kæresten i eget hjem – en vurdering der er direkte parallel til den, nævnet i dag foretager efter § 100, stk. 4, nr. 3.

LOV	Lov om betalinger § 82, stk. 1	Lov om betalinger § 99, stk. 1	Lov om betalinger § 100
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Kunde fik medhold efter misbrug af dankort, hvor pinkode blev overhørt af gæst i eget hjem 29.08.2006 Det finansielle ankenævn · Hæftelse for dobbelt selvrisiko ved misbrug af to stjalne betalingskort efter tyveri 08.06.2005 Det finansielle ankenævn · Uenighed om selvrisiko ved to uautoriserede pengeautomathævninger med dankort 26.02.2004		

§ 2 Autorisationsspørgsmålet: social engineering falder uden for § 100

Det kvantitativt mest betydningsfulde spor i praksis angår de sager, hvor kunden efter et bedragerisk opkald eller en phishing-besked *selv* logger på netbanken, indtaster overførslen og godkender den. Her har Det Finansielle Ankenævn en fast – men delt – praksis: transaktionen er autoriseret efter § 82, og hæftelsesreglerne i § 100 finder derfor slet ikke anvendelse.

I 39/2025 havde klageren overført 47.068 kr. til en "kreditorbeskyttet konto" efter et opkald fra et nummer, der fremstod som Nordeas hovednummer, og havde undervejs besvaret bankens advarsels-SMS med "JA". Flertallet på tre medlemmer fandt, at transaktionen var iværksat og godkendt af klageren selv og derfor autoriseret, og at banken ikke på andet grundlag kunne gøres erstatningsansvarlig – "uanset at klageren var blevet narret

og presset". Samme resultat i [490/2022](#) (306.352 kr. i seks overførsler efter opkald fra "politiet"), [526/2022](#) (721.028 kr., hvor kunderne endda fik banken til at ophæve en spærring ved at give urigtige oplysninger), [74/2024](#), [161/2024](#), [325/2024](#) og [9/2025](#).

Sondringen er teknologineutral. I [469/2025](#) havde en svindler fået fjernadgang til klagerens telefon og manipuleret hende til at godkende tre Apple Pay-betalinger med FaceID. Flertallet lagde vægt på, at klageren "selv fysisk trykkede på knapperne og bekræftede med FaceID", hvorfor der ikke forelå tredjemandsmisbrug omfattet af § 100.

I **alle** disse sager afgiver et mindretal på to medlemmer dissens for analog anvendelse af [§ 100, stk. 4](#).

Mindretallets standardbegrundelse formuleres i 39/2025 således: den grove manipulation bør sidestilles med situationer, hvor forbrugeren har udleveret koder, der efterfølgende misbruges, og det er urimeligt, at "mindre forskelle i handlingsmønstret ved organiseret svindel" skal føre til store forskelle i den økonomiske hæftelse.

Sondringen gælder også, når banken beskyldes for mangelfuld rådgivning forud for overførslen. I [495/2022](#) – træpillesvindel med efterfølgende udenlandsk kontooverførsel – fastslog nævnet, at overførslerne skete med klagerens eget samtykke og dermed var autoriserede, hvorfor § 100 ikke fandt anvendelse, og at der ikke var grundlag for et selvstændigt rådgivningsansvar.

Domstolene følger samme systematik. I [BS-34279/2020-VIB](#) krævede en kunde 446.299,36 kr. tilbageført fra Jyske Bank efter to overførsler til EVG Trading Limited i forlængelse af et investeringsforløb med selskabet Greenfields Capital. Retten i Viborg lagde efter en samlet vurdering af de tekniske spor (samme IP-adresse, styresystem og browser som ved de erkendte overførsler), kundens tre ugers passivitet og det forhold, at yderligere ca. 73.000 kr. blev stående urørt på kontoen, til grund, at betalingerne var sket med hendes medvirken og samtykke:

Da overførslerne var autoriserede, fandt hæftelsesreglerne i betalingslovens § 100 ikke anvendelse.

Retten bemærkede udtrykkeligt, at hverken kundens sikre forklaring, hendes tro- og loveerklæring eller det forhold, at hun formentlig var blevet manipuleret, kunne føre til et andet resultat.

LOV	Lov om betalinger § 82, stk. 1	Lov om betalinger § 100, stk. 4
PRAKSIS		
	Byretten · Dom i sag om bankens hæftelse for påståede uautoriserede overførsler via NemID til udenlandsk investeringsselskab	23.06.2023
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod at hæfte for korttransaktioner via Apple Pay efter manipulation (social engineering)	23.02.2026
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af netbankoverførsel efter bedragerisk opkald: Spørgsmål om autorisation ved social engineering	20.06.2025
	Det finansielle ankenævn · 9/2025 Krav om tilbageførsel af netbankoverførsler efter svindelopkald (Social Engineering)	28.05.2025
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af netbankoverførsler efter svindel via 'barn i nød'-beskeder	12.02.2025
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af netbankoverførsler foretaget under psykisk manipulation ved bedrageriske telefonopkald	19.12.2024
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af 90.000 kr. efter svindelopkald afvist da overførslen blev anset for autoriseret	19.08.2024
	Det finansielle ankenævn · Krav om erstatning for tab ved netbankoverførsel efter påstået rådgivning om sikkerhed	18.09.2023
	Det finansielle ankenævn · Afvist krav om tilbageførsel af netbankoverførsler efter social engineering-bedrageri	22.08.2023

Bevisbyrden i § 98 og udbyderens straks-tilbagebetalingspligt efter § 99

§ 3

Når betaleren nægter at have autoriseret transaktionen, ligger den primære bevisbyrde hos udbyderen. Efter § 98, stk. 1 skal udbyderen godtgøre, at transaktionen er korrekt registreret og bogført og ikke ramt af tekniske svigt eller andre fejl, og ved brug af et betalingsinstrument tillige, at den tilhørende personlige sikkerhedsforanstaltning er blevet anvendt. Afgørende er dog begrænsningen i § 98, stk. 2:

Stk. 2. Hvor en betaler nægter at have autoriseret eller iværksat en betalingstransaktion, er registrering af brug af betalingsinstrumentet ikke i sig selv bevis for, at betaleren har godkendt transaktionen, at betaleren har handlet svigagtigt, eller at betaleren har undladt at opfylde sine forpligtelser.

Denne bestemmelse er nævnets faste indgangsformel. Den gentages ordret i bl.a. 163/2023, 253/2023-, 477/2023, 305/2024 og 579/2023. Den betyder konkret, at en MitID-log eller et 3D Secure-spor ikke i sig selv afgør sagen – banken skal derudover godtgøre de kvalificerende adfærdsbetingelser i § 100, stk. 4 eller 5.

At bevisbyrden reelt bider, ses i 201/2014: banken kunne dokumentere kundens underskrift på den ene faktura, men ikke det påståede telefoniske samtykke til den anden. Nævnets flertal lagde vægt på, at banken ikke havde sikret sig bevis for samtykket eller foretaget en tilstrækkelig specifik notering, og pålagde banken at kreditere de 45.450 kr. som en uautoriseret betalingstransaktion.

EU-Domstolen har skærpet kravene til udbyderens kontrol. I C-409/22 – hvor 982.000 EUR blev overført på grundlag af en forfalsket notarfuldmagt med apostille – fastslog Domstolen, at en bank ikke kan nøjes med at kontrollere fuldmagtens formelle korrekthed for at fritages for ansvar; bevisbyrden for brugerens samtykke er skærpet, og kontrol af dokumentets ydre fremtoning er utilstrækkelig. I C-351/21 fastslog Domstolen tilsvarende, at udbyderens oplysningspligt om betalingsmodtagerens identitet er en *resultatforpligtelse* – oplysningerne er centrale for den nationale rets vurdering af, om transaktionen var autoriseret, selv om en tilsidesættelse ikke automatisk udløser tilbagebetalingspligt.

På tilbagebetalingssiden pålægger § 99, stk. 1 udbyderen at tilbagebetale beløbet straks og senest ved afslutningen på den efterfølgende arbejdsdag. Forarbejderne præciserer, at udbyderen kun kan tilbageholde beløbet, "indtil mistanken om svig er bekræftet eller afkræftet", og kun mod underretning af Finanstilsynet. I 96/2015 klagede en kunde over ti bankdages ekspeditionstid, men nævnet afviste sagen, fordi banken havde tilbageført beløbet med valør på hævnings tidspunktet og bevilget et omkostningsfrit overtræk, så der ikke længere forelå et økonomisk mellemværende.

LOV

Lov om betalinger § 98, stk. 1, 2

Lov om betalinger § 99, stk. 1

Lov om betalinger § 100, stk. 4, 5

PRAKSIS	EU-Domstolen · Betalingstjenesteudbyders ansvar ved uautoriserede transaktioner foretaget med forfalsket fuldmagt og betydningen af apostille	11.07.2024
	EU-Domstolen · Udbyderes oplysningspligt ved betalingstransaktioner: Resultatforpligtelse til identifikation af betalingsmodtager	16.03.2023
	Det finansielle ankenævn · Kunde hæfter for 8.000 kr. efter godkendelse af svindeltransaktion på 21.000 kr. via MitID	17.01.2025

Det finansielle ankenævn · Uretmæssig korttransaktion efter MitID-svindel på Tise: Klager hæfter for tab på grund af groft uforsvarlig adfærd	25.09.2024
Det finansielle ankenævn · Kunde får medhold i sag om misbrug af bortkommet betalingskort efter formodet tyveri i hjemmet	07.05.2024
Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret MitID-transaktion afvist grundet behov for bevisførelse	12.12.2023
Det finansielle ankenævn · Afvisning af indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret kortbetaling godkendt via MitID	30.11.2023
Det finansielle ankenævn · Ekspeditionstid ved tilbageførsel af uautoriserede korttransaktioner hos Nordea	14.09.2015
Det finansielle ankenævn · Bank dømt til tilbagebetaling af fakturabeløb grundet manglende samtykke til betalingstransaktion	21.01.2015

§ 4 Hæftelsestrappen i § 100, stk. 1-5 – de fire niveauer

§ 100 opstiller fire hæftelsesniveauer, som nævnet gennemgår trinvist:

Niveau	Hjemmel	Betingelse	Kundens hæftelse
Udgangspunkt	§ 100, stk. 1	Andres uberettigede anvendelse	0 kr. (udbyder hæfter)
Selvrisiko	§ 100, stk. 3	Personlig sikkerhedsforanstaltning anvendt	op til 375 kr.
Udvidet hæftelse	§ 100, stk. 4, nr. 1-3	Manglende underretning, forsætlig overgivelse eller groft uforsvarlig adfærd	op til 8.000 kr.
Ubegrænset	§ 100, stk. 2 og stk. 5	Svig, forsætlig tilsidesættelse af § 93, eller forsætlig oplysning af koden under risikoindsigt	hele tabet

Det er en betingelse for hæftelse efter stk. 3-5, at transaktionen er korrekt registreret og bogført, jf. § 100, stk. 1, 2. pkt. Forarbejderne uddyber: "Dette indebærer, at betalers udbyder hæfter for eventuelle tab, hvis betalingstransaktionen er fejlagtigt gennemført eller ramt af andre former tekniske svigt."

Forpligtelserne i § 93, hvis forsætlig tilsidesættelse udløser ubegrænset hæftelse efter stk. 2, omfatter at beskytte den personlige sikkerhedsforanstaltning, at anvende betalingsinstrumentet i overensstemmelse med betingelserne og snarest muligt at underrette udbyderen ved tab eller uberettiget brug.

To forarbejdsudsagn er afgørende for afgrænsningen opad i trappen. Om § 100, stk. 4, nr. 2 hedder det:

I tilfælde, hvor betaler uforvarende har overladt den personlige sikkerhedsforanstaltning til andre, eksempelvis i forbindelse med phishing, finder forslaget til stk. 4, nr. 2, dog ikke anvendelse, idet betaler ikke overdrog den personlige sikkerhedsforanstaltning med forsæt til at der skal foretages den uberettigede anvendelse.

Og tilsvarende om stk. 5:

I tilfælde, hvor betaler uforvarende har overladt den personlige sikkerhedsforanstaltning til andre, eksempelvis i forbindelse med phishing, hæfter betaler ikke efter forslaget til stk. 5, idet betaler ikke overdrog den personlige sikkerhedsforanstaltning med forsæt på at der skal foretages den uberettigede anvendelse.

Dette er baggrunden for, at praktisk talt samtlige phishing- og MitID-sager afgøres inden for rammen af stk. 4, nr. 3 (groft uforsvarlig adfærd) og ikke som forsætsforhold – og dermed med et hæftelsesloft på 8.000 kr. Bankerne påberåber sig i sagerne rutinemæssigt stk. 5 subsidiært, som i **BS-34279/2020-VIB**, men bestemmelsen slår sjældent igennem.

Forarbejderne indeholder endelig en billighedsreservation til selvriskoreglen i stk. 3:

Det forudsættes som hidtil, at selvriskoen ikke vil blive gjort gældende af en udbyder over for en betaler i situationer, hvor det vil være klart stødende at lade betaleren hæfte, eksempelvis når betalingsinstrumentet og koden er fratrængt betaleren ved anvendelse af vold, trussel om vold eller anden form for afpresning.

En beslægtet situation forelå i **230/2020**, hvor to kunder havde indtastet PIN-kode gentagne gange på en kroatisk natklub uden at kunne se beløbet på terminalen og under et oplevet pres – sagen blev dog afvist, fordi tvangsspørgsmålet krævede mundtlig bevisførelse.

LOV	Lov om betalinger § 93	Lov om betalinger § 100, stk. 1-5	
PRAKSIS	Byretten · Dom i sag om bankens hæftelse for påståede uautoriserede overførsler via NemID til udenlandsk investeringsselskab		23.06.2023
	Det finansielle ankenævn · Spørgsmål om hæftelse for uautoriserede transaktioner på en kroatisk natklub under påstået tvang og svindel		05.03.2021

§ 5 "Groft uforsvarlig adfærd" i MitID-sagerne – kerneområdet for § 100, stk. 4, nr. 3

Det kvantitativt største sagskompleks angår kortbetalinger godkendt via kundens MitID efter en phishing-henvendelse. Hvor nævnet realitetsbehandler sagerne, er det [§ 100, stk. 4, nr. 3](#), der bærer resultatet – og afgørelserne falder typisk 3-2.

Godkendelse af en tekst med beløb og modtager. I **305/2024** fik klageren i MitID-appen præsenteret teksten "Betal 2800,00 EUR til [P] fra kort xx5321". Flertallet udtalte:

Vi finder herefter, at banken har godtgjort, at klageren ved groft uforsvarlig adfærd har muliggjort den uberettigede anvendelse, da han burde have reageret på teksten i MitID, hvor han fik oplysninger om beløbet på 2.800 EUR og beløbsmodtageren, P, og at klageren som følge heraf hæfter med op til 8.000 DKK.

Mindretallet på to medlemmer stemte for kun 375 kr. efter § 100, stk. 3:

Vi finder, at der er tale om organiseret professionel svindel. Forbrugere har forskellige forudsætninger for at gennemskue professionel svindel. Det må aldrig blive utrygt for den almindelige forbruger at anvende de digitale løsninger og betalingstjenester, der er nødvendige for at fungere i vores samfund. [...] Vi finder, at banken er nærmest til at bære risikoen for, at det betalingssystem, forbrugerne anvender, er tilstrækkelig sikkert og tydeligt til at hindre svindel.

Godkendelse af, at tredjemand kan aktivere MitID på fremmed enhed. I **477/2023** blev en 17-årig sælger på handelsplatformen Tise ledt til en falsk side; hun godkendte to gange, at MitID-profilen kunne ændres, hvorefter svindleren aktiverede MitID på en fremmed iPhone og godkendte en betaling på 894,94 EUR. Flertallet fandt dette groft uforsvarligt og pålagde hende hele tabet på 6.749,80 kr. inden for 8.000-kroners-loftet; mindretallet

fremhævede, at der var tale om organiseret professionel svindel og stemte for 375 kr. Samme mønster i [246/2023](#) og [569/2023](#).

Udlevering af aktiverings- og PIN-koder. I [171/2024](#) blev klageren ringet op fra Danske Banks eget nummer (spoofing) af en person, der kendte navnene på hendes nuværende og tidligere rådgiver samt hendes arbejdspladser. Hun videregav både en MitID-valideringskode og en midlertidig PIN-kode – sidstnævnte modtaget i en SMS med teksten "VIGTIGT: Del aldrig denne kode med andre. Heller ikke med én som påstår at komme fra banken eller supporten." Flertallet fandt videregivelsen groft uforsvarlig; mindretallet fandt svindlen for professionel til at bebrejde klageren. Tilsvarende [503/2024](#) (3-2 for hæftelse), [42/2024](#) og [542/2024](#).

Modvægten: bortkomst uden dokumenteret uforsvarlighed. [579/2023](#) viser, hvor grænsen går. Syv transaktioner på i alt 21.342,08 kr. blev gennemført med chip og korrekt PIN-kode i første forsøg efter et formodet tyveri i hjemmet. Sparekassen havde pålagt 8.000 kr. i selvrisiko, men nævnet fandt, at det "efter det foreliggende ikke [kan] lægges til grund, at klageren har udvist uagtsomhed i forbindelse med kortets bortkomst og med hensyn til opbevaringen af pinkoden, og at uagtsomheden var betydelig i hvert fald i den ene henseende". Da bevisbyrden ikke var løftet, hæftede kunden kun 375 kr. efter [§ 100, stk. 3](#), og sparekassen skulle efterbetale 7.625 kr. Praksis er altså ikke en formodningsregel: den korrekte PIN-kode udløser selvrisikoen, men ikke automatisk den udvidede hæftelse.

LOV	Lov om betalinger § 100, stk. 3, 4	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret kontooverførsel via MitID-svindel	14.05.2025
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af kortbetaling og MobilePay-overførsel efter svindelopkald fra falsk energiselskab	12.05.2025
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse på 8.000 kr. efter svindel med MitID-godkendelse af korttransaktion	21.03.2025
	Det finansielle ankenævn · Kunde hæfter for 8.000 kr. efter godkendelse af svindeltransaktion på 21.000 kr. via MitID	17.01.2025
	Det finansielle ankenævn · Uretmæssig korttransaktion efter MitID-svindel på Tise: Klager hæfter for tab på grund af groft uforsvarlig adfærd	25.09.2024
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for svindeltransaktion efter aktivering af ny MitID-app på svindlers enhed	19.08.2024
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved MitID-godkendt transaktion efter phishing-besked i MobilePay-kontekst	19.08.2024
	Det finansielle ankenævn · Kunde får medhold i sag om misbrug af bortkommet betalingskort efter formodet tyveri i hjemmet	07.05.2024
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod kortbetaling efter aktivering af MitID på svindlers enhed – Ringkjøbing Landbobank	22.12.2023

§ 6 Bortfald af kundefæftelsen: § 100, stk. 6-9, og kravet om stærk kundeautentifikation

[§ 100, stk. 6-9](#) opregner de tilfælde, hvor kundens hæftelse efter stk. 3-5 bortfalder helt. Praktisk vigtigst er [stk. 7](#):

Stk. 7. Uanset stk. 3-5 hæfter betalerens udbyder tillige, hvis udbyderen ikke kræver stærk kundeautentifikation, medmindre betaleren har handlet svigagtigt.

Bestemmelsen skal sammenholdes med [§ 128, stk. 1](#), der pålægger udbyderen at anvende stærk kundeautentifikation, når brugeren tilgår sin betalingskonto online, iværksætter en elektronisk betalingstransaktion eller udfører handlinger gennem en enhed til fjernkommunikation, der kan indebære risiko for misbrug. Forarbejderne fremhæver formålet:

Formålet med ændringen af retstillingen er tilskynde til, at der udbydes tilstrækkeligt sikre betalingsløsninger.

I [172/2022](#) var to kortbetalinger gennemført uden to-faktorgodkendelse, fordi betalingsmodtageren havde markeret dem som lavrisiko under en undtagelse i RTS-forordningen. Nævnet fastslog, at registreringen af kortnummeret efter [§ 98, stk. 2](#) ikke var bevis for godkendelse, og at banken – da der ikke var anvendt stærk kundeautentifikation, og der ikke var bevis for svig – hæftede for det fulde tab efter [§ 99](#) og [§ 100, stk. 7](#).

Den principielt vigtigste afgørelse er [722/2023](#). To minutter efter at banken havde sendt en installationskode på SMS, blev klagerens Mastercard Debit indrulleret som virtuelt kort i en tredjemands Apple Pay-Wallet og en uge senere brugt til 15 betalinger. Flertallet udtalte:

Vi finder, at indrullering af et betalingskort i en Apple Pay-Wallet udgør en situation omfattet af betalingslovens § 128, stk. 1, nr. 3. Efter vores opfattelse er kravet til stærk kundeautentifikation kun opfyldt, hvis minimum to sikkerhedselementer vedrører samme kunde.

Og videre:

Vi finder det ikke godtgjort, at indrulleringen af klagerens betalingskort i tredjemands Apple Pay-Wallet er sket ved stærk kundeautentifikation. Det bemærkes herved, at det forhold, at tredjemand logger ind via sin enheds AppleID, ikke indebærer, at der er anvendt stærk kundeautentifikation, idet dette element ikke tilhører klageren men tredjemand.

Flertallet betragtede indrulleringen og den efterfølgende brug samlet, fordi misbruget var muliggjort ved indrulleringen, og pålagde banken at tilbageføre de 8.000 kr. efter [§ 100, stk. 7](#) "eller denne bestemmelses analogi". Mindretallet anså indrullering og misbrug for to separate processer og ville have afvist sagen.

[§ 100, stk. 8](#) fritager kunden, hvor tabet, tyveriet eller den uberettigede tilegnelse ikke kunne opdages forud for anvendelsen. Forarbejderne giver et konkret eksempel:

Eksempelvis vil det ikke kunne forventes, at en betaler er i stand til at opdage, at andre har tilegnet sig betalingskortoplysninger og koder, som følge af en utilstrækkelig sikkerhed hos en internetforretning, hvor betaleren har handlet. I et sådan tilfælde vil selvriskoen således ikke gælde for betaler [...]

Bestemmelsen blev påberåbt i [83/2024](#), hvor et krav på 1,78 mio. kr. blev afvist på grund af bevisusikkerhed. Endelig hæfter udbyderen efter [stk. 6](#) for anvendelse efter modtaget spæringsunderretning, og efter [stk. 9](#), hvis betalingsmodtageren vidste eller burde vide, at der forelå uberettiget anvendelse.

LOV

[Lov om betalinger § 98, stk. 2](#)
[Lov om betalinger § 99, stk. 1](#)
[Lov om betalinger § 100, stk. 6-9](#)
[Lov om betalinger § 128, stk. 1](#)

PRAKSIS

Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af netbankoverførsler efter indbrud og påstået misbrug afvises af Ankenævnet grundet bevisusikkerhed

21.03.2025

Det finansielle ankenævn · Hæftelse ved misbrug af virtuelt kort i Apple Pay efter manglende stærk kundeautentifikation ved indrullering

31.05.2024

Det finansielle ankenævn · Medhold til kortholder i sag om uautoriserede transaktioner: Bankens afvisning pga. sen indsigelse tilsidesat 21.03.2023

§ 7 Indsigelsesfristen i § 97: "snarest muligt" og 13 måneder

§ 97, stk. 1 opstiller en dobbelt frist:

Stk. 1. Indsigelser mod uautoriserede eller fejlbehæftede betalingstransaktioner skal være udbyderen i hænde, snarest muligt efter at betaleren har konstateret en sådan betalingstransaktion og senest 13 måneder efter debiteringen af den pågældende betalingstransaktion.

Begge led har selvstændig betydning. Den absolutte 13-månedersfrist blev anvendt i [425/2019](#), hvor 39 uautoriserede abonnementstræk à 89 kr. blev opdaget for sent: banken tilbageførte 1.157 kr. for de transaktioner, der lå inden for fristen, mens de resterende 2.314 kr. var fortabt. Samme resultat i [256/2019](#), hvor en fængslet kunde først i 2017 opdagede overførsler fra 2015 – fristen løb fra det tidspunkt, hvor oplysningerne var stillet til rådighed i kundens elektroniske netboks.

Kravet om at reagere "snarest muligt" kan derimod fortabe kravet, selv om 13-månedersfristen ikke er udløbet. I [59/2017](#) havde kunden spærret kortet i marts 2016, men først indgivet formel indsigelse i oktober 2016; flertallet fandt kravet fortabt ved passivitet. Tilsvarende i [92/2020](#), hvor indsigelse mod kortbetalinger fra foråret 2018 først kom i juli 2019.

Omvendt viser [172/2022](#), at banken ikke kan afvise en rettidig reaktion under henvisning til formkrav: en e-mail sendt samme dag, som kunden opdagede posteringerne, udgjorde en rettidig indsigelse efter § 97, stk. 1, og det kunne ikke lægges kunden til last, at han ikke udfyldte bankens særlige indsigelsesformular, når banken selv havde instrueret ham i at rette henvendelse til forretningen.

EU-Domstolen har fastlagt fristens karakter. I [C-295/18](#) fastslog Domstolen, at også uautoriserede direkte debiteringer er omfattet af direktivet, og at kontohaveren dermed både nyder beskyttelsen og er bundet af den præklusive frist. I [C-337/20](#) fastslog Domstolen, at ansvarsordningen er udtryk for fuld harmonisering: en bruger, der har overskredet 13-månedersfristen, kan ikke i stedet holde udbyderen ansvarlig efter nationale erstatningsregler (kautionisten kan derimod, fordi denne ikke er "bruger"). Endelig præciserede Domstolen i [C-665/23](#), at fortabelse ved for sen underretning forudsætter svig, forsæt eller grov forsømmelse, og at tabet af retten kun omfatter de transaktioner, der direkte skyldes forsinkelsen – en individuel årsagsvurdering ved fortløbende uautoriserede transaktioner.

LOV	Lov om betalinger § 97, stk. 1	
PRAKSIS	EU-Domstolen · Brugerens underretningspligt og ret til tilbagebetaling ved uautoriserede betalingstransaktioner og misbrug af betalingskort	01.08.2025
	EU-Domstolen · Ansvarsordning for uautoriserede betalingstransaktioner og kautionisters adgang til erstatningskrav efter betalingstjenestedirektivet	02.09.2021
	EU-Domstolen · Uautoriserede direkte debiteringer og anvendelsesområdet for betalingstjenestedirektivet (Direktiv 2007/64/EF)	11.04.2019
	Det finansielle ankenævn · Medhold til kortholder i sag om uautoriserede transaktioner: Bankens afvisning pga. sen indsigelse tilsidesat	21.03.2023
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af investeringstab til uautoriseret firma afvist grundet for sen indsigelse og manglende dækning for kontooverførsler	30.10.2020

Det finansielle ankenævn · Sydbank frifundet for krav om tilbagebetaling af uautoriserede transaktioner ældre end 13 måneder grundet betalingslovens frister	06.02.2020
Det finansielle ankenævn · Spørgsmål om overskridelse af 13 måneders indsigelsesfrist for uautoriserede transaktioner under fængselsophold	22.01.2020
Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af uautoriserede kortbetalinger fortabt grundet passivitet	27.09.2017

Chargeback ved fjernsalg efter § 112 – anvendelsesområde og "levering"

§ 8

§ 112, stk. 1 giver betaleren ret til at få krediteret sin konto ved betalingstransaktioner "i forbindelse med aftaler om køb af varer eller tjenesteydelser ved fjernsalg, som er iværksat ved brug af et betalingsinstrument", når (1) det debiterede beløb er højere end aftalt, (2) den bestilte vare eller tjenesteydelse ikke er leveret, eller (3) betaleren udnytter en fortrydelsesret, før levering er sket. Efter stk. 2 skal betaleren først forgæves have kontaktet betalingsmodtageren, og efter stk. 3 bærer udbyderen bevisbyrden for, at indsigelsen er uberettiget.

Anvendelsesområdet er snævrere, end forbrugerne ofte antager. Bestemmelsen kræver både *fjernsalg* og *et betalingsinstrument*:

- **Kontooverførsler falder udenfor.** I 223/2022 blev 14.759 kr. overført via netbank til et møbelfirma, der aldrig leverede. Nævnet fastslog, at § 100 ikke fandt anvendelse (betalingen var autoriseret), og at § 112 heller ikke gjaldt, fordi betalingen skete som kontooverførsel og ikke ved brug af et betalingsinstrument. Samme afgrænsning i 92/2020.
- **Køb i fysisk butik falder udenfor.** I 606/2024 krævede en kunde 22.000 kr. tilbageført efter en møbelbutiks konkurs; da handlen var indgået fysisk i butikken, var fjernsalgsreglerne uanvendelige.
- **Handel mellem privatpersoner falder udenfor.** I 159/2018 – MobilePay-betaling for en knallert købt via DBA – fandt nævnet, at § 112 har et forbrugerbeskyttende sigte målrettet aftaler mellem forbruger og erhvervsdrivende, og at sælger var privatperson.
- **Mellemlid bryder kæden.** I 284/2022 var kortbetalingen sket til en pengeoverførselsvirksomhed, som havde leveret sin ydelse ved at videresende beløbet; banken kunne ikke gøres ansvarlig for slutmodtagerens svigt. Tilsvarende afvistes crowdfunding-donation i 284/2025.

"Levering"-vurderingen. Er ydelsen leveret, bortfalder indsigelsesretten, uanset at den ikke svarer til det aftalte. I 119/2017 blev kravet afvist, fordi kunden havde modtaget en pakke og taget varerne i brug – uenighed om varens korrekthed er et mellemværende mellem køber og sælger. I 453/2024 var et mangelfuldt hotelophold stadig "leveret". Og ved kryptokøb i investeringssvindelsager anses ydelsen for leveret, når kryptovalutaen er krediteret kundens wallet, jf. 162/2024, 19/2025 og 712/2023.

Fortrydelsesret og forudbetaling. Efter § 112, stk. 1, nr. 3 skal fortrydelsesretten udnyttes, *før* der er foretaget levering. I 204/2008 blev kravet afvist, fordi kunden først fortrød efter at have modtaget varen. Ved betalingsmodtagerens konkurs efter forudbetaling er der som udgangspunkt ingen tilbageførselsret; i 465/2008 fremhævede nævnet, at formålet med indsigelsesordningen er, at kortbrugere ikke stilles ringere end forbrugere, der betaler pr. efterkrav – ved forudbetaling er kunden ikke stillet ringere ved at have brugt kort.

Fristen i stk. 4. Indsigelse skal fremsættes "snarest muligt efter, at betaleren er blevet bekendt med eller burde være blevet bekendt med, at debitering er sket uretmæssigt". Anvendelsen er streng: i 368/2025 fandt flertallet, at kunden "senest ved udgangen af april 2025 burde være blevet bekendt med, at levering ikke ville ske som

aftalt", hvorfor en indsigelse den 30. juni var for sen – trods løbende imødekommende svar fra sælgeren. Mindretallet advarede mod konsekvensen:

Bankens synspunkt om, at forbrugeren allerede ved udgangen af april burde have indset det udsigtsløse heri, trods den erhvervsdrivendes tilbagemeldinger om at ønske at løse problemet, strider mod det almindelige aftaleretlige loyalitetsprincip om, at parter må antages at handle i god tro.

Er leveringsspørgsmålet reelt omtvistet, afvises sagen; se [328/2021](#) (luftrensere) og [445/2024](#) (guldmønter).

LOV	Lov om betalinger § 100, stk. 1	Lov om betalinger § 112, stk. 1-4
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Afslag på tilbageførsel af købesum for manglende levering af seng grundet passivitet	02.02.2026
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel for manglende levering af robotplæneklipper via crowdfunding-platform afvist	22.09.2025
	Det finansielle ankenævn · Afslag på tilbageførsel af 22.000 kr. efter møbelbutiks konkurs – regler om fjernsalg gælder ikke ved køb i fysisk butik	20.06.2025
	Det finansielle ankenævn · Investeringsvindel via kryptovalutabørser og krav om tilbageførsel af autoriserede kortbetalinger	20.06.2025
	Det finansielle ankenævn · Sag 453/2024: Krav om tilbageførsel af betaling for hotelophold grundet mangler og værelsesændring ved fjernsalg	14.05.2025
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af betaling for guldmønter afvist på grund af bevisusikkerhed om levering	14.05.2025
	Det finansielle ankenævn · 162/2024: Krav om tilbageførsel af kortbetalinger afvist efter svindel med kryptoinvestering via Telegram	04.12.2024
	Det finansielle ankenævn · Danske Bank frifundet i sag om investeringsvindel og krav om tilbageførsel af autoriserede kortbetalinger til kryptobørser	19.08.2024
	Det finansielle ankenævn · 284/2022: Afvisning af krav om tilbageførsel af betaling for boligleje foretaget via pengeoverførselsvirksomhed	21.03.2023
	Det finansielle ankenævn · Krav mod pengeinstitutter om tilbageførsel af kontooverførsel ved manglende levering af møbler	27.01.2023
	Det finansielle ankenævn · 328/2021 Krav om tilbageførsel af købesum ved påstået manglende levering af luftrensere	21.03.2022
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af investeringstab til uautoriseret firma afvist grundet for sen indsigelse og manglende dækning for kontooverførsler	30.10.2020
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af MobilePay-betaling efter køb af knallert på DBA: Spørgsmål om erhvervsdrivende sælger og fjernsalg	18.12.2018
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af betaling for børnetøj ved fjernsalg trods indsigelse om fejlliverance	01.02.2018
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af betalinger for flybilletter efter flyselskabs konkurs	27.03.2009
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af kortbetaling ved udnyttelse af fortrydelsesret efter modtagelse af vare	25.09.2008

§ 9 Erhvervskunder: fravigelse efter § 6, stk. 3, og nævnets kompetence

Betalingsloven er som udgangspunkt præceptiv til fordel for brugeren, jf. [§ 6, stk. 1](#). Men [§ 6, stk. 3](#) åbner for aftalt fravigelse over for ikke-forbrugere:

Stk. 3. En udbyder af betalingstjenester kan aftale med en bruger, der ikke er en forbruger, at kapitel 5 og § 80, § 82, stk. 3, og §§ 97, 98, 100-102, 104, 104 a, 111, 112, 117-119 og 125 ikke skal finde anvendelse.

Hele det hæftelsessystem, oversigten her beskriver – §§ 97, 98, 100 og 112 – kan altså sættes ud af kraft i erhvervsforhold. Det skete i [505/2024](#), hvor en enkeltmandsvirksomhed konstaterede fem uautoriserede fjernsalgstransaktioner på i alt 14.179,56 kr. med et Visa Debit Business-kort. Banken havde i medfør af § 6, stk. 3 aftalt, at § 100 ikke fandt anvendelse, og nævnet afviste klagen som liggende uden for kompetencen, jf. vedtægternes § 2, stk. 3 og 4.

Afvisningen sker uafhængigt af, om fravigelsen konkret er aftalt: det afgørende er, om engagementet er erhvervsmæssigt. I [161/2015](#) blev en klage over transaktioner på et Eurocard i Tokyo afvist, fordi kontohaveren var den ansattes arbejdsgiver – også selv om kortet måtte have kunnet bruges privat. Tilsvarende i [21/2018](#), hvor et firmakort blev misbrugt for 25.059 kr. efter tyveri i en pirattaxi; klageren fik dækket misbruget af sit *private* kort med kun 1.100 kr. i selvrisiko, mens firmakortsagen blev afvist. Kontrasten illustrerer, hvor stor praktisk forskel forbrugerstatus gør.

Nævnet kan dog realitetsbehandle erhvervssager, der ikke adskiller sig væsentligt fra private kundeforhold. Det skete i [201/2014](#), hvor en landmands erhvervsengagement blev behandlet, og banken blev pålagt at tilbageføre 45.450 kr. som en uautoriseret betaling, fordi det påståede telefoniske samtykke ikke kunne dokumenteres.

LOV	Lov om betalinger § 6, stk. 1, 3	Lov om betalinger § 100
PRAKSIS		
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af klage over uautoriserede transaktioner på Visa Debit Business kort grundet erhvervsforhold	21.03.2025
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af klage over misbrug af firmakort: Tvist om hæftelse vedrørte erhvervsforhold	09.11.2018
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af klage over uautoriserede transaktioner i Japan grundet erhvervsforhold	04.03.2016
	Det finansielle ankenævn · Bank dømt til tilbagebetaling af fakturabeløb grundet manglende samtykke til betalingstransaktion	21.01.2015

Procesmønsteret: afvisning efter vedtægternes § 5, stk. 3, nr. 4, og § 10 henvisning til domstolene

Det mest markante træk ved praksis er, at Det Finansielle Ankenævn i en meget stor andel af sagerne *ikke* når frem til en realitetsafgørelse. Nævnet kan ikke optage mundtlig bevisførelse, og hvor hændelsesforløbet kun kan afklares ved parts- og vidneforklaringer under strafansvar, afvises sagen i medfør af vedtægternes § 5, stk. 3, nr. 4, med henvisning til domstolene. Klagegebyret tilbagebetales.

Afvisningsformlen er stereotyp: nævnet lægger til grund, at transaktionen er korrekt registreret og bogført, at registreringen efter [§ 98, stk. 2](#) ikke i sig selv er bevis for godkendelse, at der er anvendt stærk kundeautentifikation – og konstaterer derefter, at det centrale spørgsmål, om kunden ved groft uforsvarlig adfærd har muliggjort misbruget efter [§ 100, stk. 4](#), ikke kan afgøres på skriftligt grundlag.

Afvisningerne fordeler sig på flere sagstyper:

- **MitID-godkendte fjernbetalinger, hvor kunden bestrider at have godkendt:** [163/2023](#), [253/2023](#), [447/2023](#), [495/2023](#), [587/2023](#), [14/2024](#), [193/2024](#), [266/2024](#), [311/2024](#), [244/2024](#), [230/2025](#), [278/2025](#), [160/2024](#), [88/2025](#) og [263/2023](#).
- **Kort- og kodemisbrug efter bytur, tyveri eller bortkomst:** [510/2022](#), [201/2022](#), [125/2021](#), [731/2023](#), [508/2024](#) og [283/2025](#).

- **Komplekse forløb med mistanke om kundens egen medvirken:** [216/2020](#) (kunden fortsatte med at overføre penge til den dømte gerningsmand), [550/2023](#), [427/2023](#), [256/2023](#) og [279/2019](#).

Afvisning er dog ikke automatik. I [579/2023](#) nedlagde sparekassen udtrykkeligt påstand om afvisning, men nævnet fandt, at de faktiske omstændigheder kunne vurderes på det foreliggende grundlag, og gav kunden medhold. Afvisningsspørgsmålet kan tilmed selv være genstand for dissens: i [722/2023](#) stemte flertallet for realitetsbehandling og medhold, mens mindretallet stemte for afvisning.

Domstolssporet er reelt. **BS-34279/2020-VIB** blev netop anlagt, efter at nævnet i december 2019 havde afvist at realitetsbehandle sagen – og endte med frifindelse af banken og sagsomkostninger på 50.000 kr. til kunden. Det illustrerer den økonomiske risiko ved at forfølge et hæftelseskrav ved domstolene, når nævnets vej er lukket.

LOV	Lov om betalinger § 98, stk. 2	Lov om betalinger § 100, stk. 4
PRAKSIS	Byretten · Dom i sag om bankens hæftelse for påståede uautoriserede overførsler via NemID til udenlandsk investeringsselskab 23.06.2023 Det finansielle ankenævn · Afvisning af klage over hæftelse for 8.000 kr. ved misbrug af betalingskort efter tyveri under lift 27.11.2025 Det finansielle ankenævn · Afvisning af klage over selvrisko på 8.000 kr. ved uautoriseret MitID-godkendt kortbetaling 23.09.2025 Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om indsigelse mod uautoriseret korttransaktion godkendt med MitID kodeviser 28.08.2025 Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. efter misbrug af betalingskort i forbindelse med phishing-SMS 15.08.2025 Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om misbrug af Apple Pay efter tyveri af mobiltelefon grundet behov for bevisførelse 14.05.2025 Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret MitID-transaktion afvist grundet behov for bevisførelse 12.02.2025 Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om selvrisko på 8.000 kr. ved uautoriseret korttransaktion godkendt med MitID-kodeviser 17.01.2025 Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om misbrug af betalingskort og MitID grundet behov for bevisførelse 19.12.2024 Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for MitID-godkendt transaktion efter phishing-henvendelse fra sundhed.dk 04.12.2024 Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om 41 uautoriserede kontanthævninger på grund af behov for bevisførelse 04.12.2024 Det finansielle ankenævn · Sag om indsigelse mod uautoriseret korttransaktion godkendt med MitID afvist på grund af behov for vidneforklaringer 14.11.2024 Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret korttransaktion godkendt med MitID afvises grundet bevisusikkerhed 30.08.2024 Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om uautoriserede netbankoverførsler og korttransaktioner grundet behov for bevisførelse 19.08.2024 Det finansielle ankenævn · Hæftelse ved misbrug af virtuelt kort i Apple Pay efter manglende stærk kundeautentifikation ved indrullering 31.05.2024 Det finansielle ankenævn · Kunde får medhold i sag om misbrug af bortkommet betalingskort efter formodet tyveri i hjemmet 07.05.2024 Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret korttransaktion godkendt med MitID 18.04.2024 Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriserede korttransaktioner efter misbrug af MitID 19.03.2024	

Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om misbrug af betalingskort godkendt med MitID grundet behov for bevisførelse	19.03.2024
Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om indsigelse mod korttransaktion på 3.478 kr. efter bedragerisk telefonopkald og MitID-godkendelse	06.02.2024
Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af netbankoverførsler efter svindelopkald afvist på grund af behov for bevisførelse	06.02.2024
Det finansielle ankenævn · 256/2023 Krav om tilbageførsel efter bedragerisk telefonopkald: Spørgsmål om autorisation af netbankoverførsler godkendt med MitID og SMS	18.01.2024
Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret MitID-transaktion afvist grundet behov for bevisførelse	12.12.2023
Det finansielle ankenævn · Afvisning af indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret kortbetaling godkendt via MitID	30.11.2023
Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om kortmisbrug efter bytur grundet behov for vidneforklaringer	13.10.2023
Det finansielle ankenævn · Hæftelse for kontanthævninger med stjålet kort – bank mistænker svigagtig adfærd	13.06.2023
Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af overførsler via mobilbank afvist på grund af usikkerhed om hændelsesforløbet	20.12.2021
Det finansielle ankenævn · Krav om erstatning for netbankoverførsler efter misbrug af NemID afvist grundet usikkerhed om hændelsesforløbet	02.06.2021
Det finansielle ankenævn · Krav om erstatning for uautoriserede betalinger til afdød ægtefælles ejendom via Betalingsservice	15.05.2020

§ 11 Sammenfatning: hvor risikoen faktisk placeres

Praksis efter [lov om betalinger §§ 97-100](#) tegner et ret klart billede af, hvor risikoen for betalingssvindel i dag placeres.

Det afgørende skæringspunkt ligger i § 82, ikke i § 100. Har kunden selv indtastet og godkendt betalingen – også efter timelang manipulation fra en spoofet myndighed eller bank – er transaktionen autoriseret, og kunden bærer hele tabet. Har tredjemand godkendt betalingen med kundens kompromitterede sikkerhedsforanstaltning, er transaktionen uautoriseret, og loftet er 8.000 kr. Denne binære sondring producerer store forskelle i udfald ud fra ofte små forskelle i svindelmetoden – hvilket netop er, hvad nævnets mindretal konsekvent kritiserer i sager som [39/2025](#), [490/2022](#), [526/2022](#) og [469/2025](#).

Inden for § 100 er 8.000-kroners-hæftelsen normen, ikke undtagelsen. Hvor kunden har godkendt en MitID-tekst med beløb og modtager ([305/2024](#)), godkendt ændring af MitID-profilen ([477/2023](#)) eller udleveret aktiverings- og PIN-koder ([171/2024](#)), finder flertallet groft uforsvarlig adfærd efter [§ 100, stk. 4, nr. 3](#). Mindretallets modposition – at professionel, organiseret svindel ikke kan bebrejdes en almindelig forbruger – har hidtil ikke vundet flertal i disse sager.

Kunden vinder tre steder. For det første når banken ikke kan løfte sin bevisbyrde for den kvalificerede adfærd, jf. [579/2023](#), hvor hæftelsen faldt fra 8.000 kr. til 375 kr. For det andet når stærk kundeautentifikation ikke er anvendt, jf. [172/2022](#) og – principielt – [722/2023](#), hvor kravet om, at begge autentifikationselementer skal tilhøre kortholderen, flyttede risikoen for wallet-indrullering over på udbyderen. Og for det tredje når banken ikke kan dokumentere et påstået samtykke, jf. [201/2014](#).

Tidsfaktoren er selvstændigt afgørende. Både [§ 97](#) og [§ 112, stk. 4](#) kræver reaktion "snarest muligt", og praksis anvender kravet strengt – [59/2017](#) og [368/2025](#) viser, at forsøg på i god tro at nå til enighed med

sælgeren eller på egen hånd at inddrive beløbet kan koste kravet. EU-Domstolen har i [C-665/23](#) dog modereret dette: fortabelse forudsætter svig, forsæt eller grov forsømmelse, og virkningen skal knyttes individuelt til de transaktioner, forsinkelsen faktisk har forårsaget – en fortolkning der kan lægge pres på den danske passivitetspraksis.

Endelig er den processuelle flaskehals reel. Fordi Det Finansielle Ankenævn ikke kan optage mundtlige forklaringer, ender en betydelig del af sagerne uafgjort med henvisning til domstolene – og **BS-34279/2020-VIB** viser, at den vej kan blive dyr. For den praktiserende rådgiver betyder det, at sagens skæbne ofte afgøres af, hvor godt det skriftlige materiale (MitID-log, SMS-tekster, teleudskrifter, indsigelsestidspunkt) er sikret allerede ved den første henvendelse til banken.

LOV

[Lov om betalinger § 82, stk. 1](#)

[Lov om betalinger § 97, stk. 1](#)

[Lov om betalinger § 100, stk. 3, 4](#)

[Lov om betalinger § 112, stk. 4](#)

PRAKSIS	EU-Domstolen · Brugers underretningspligt og ret til tilbagebetaling ved uautoriserede betalingstransaktioner og misbrug af betalingskort	01.08.2025
	Byretten · Dom i sag om bankens hæftelse for påståede uautoriserede overførsler via NemID til udenlandsk investeringsselskab	23.06.2023
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod at hæfte for korttransaktioner via Apple Pay efter manipulation (social engineering)	23.02.2026
	Det finansielle ankenævn · Afslag på tilbageførsel af købesum for manglende levering af seng grundet passivitet	02.02.2026
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af netbankoverførsel efter bedragerisk opkald: Spørgsmål om autorisation ved social engineering	20.06.2025
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret kontooverførsel via MitID-svindel	14.05.2025
	Det finansielle ankenævn · Kunde hæfter for 8.000 kr. efter godkendelse af svindeltransaktion på 21.000 kr. via MitID	17.01.2025
	Det finansielle ankenævn · Uretmæssig korttransaktion efter MitID-svindel på Tise: Klager hæfter for tab på grund af groft uforsvarlig adfærd	25.09.2024
	Det finansielle ankenævn · Hæftelse ved misbrug af virtuelt kort i Apple Pay efter manglende stærk kundeautentifikation ved indrullering	31.05.2024
	Det finansielle ankenævn · Kunde får medhold i sag om misbrug af bortkommet betalingskort efter formodet tyveri i hjemmet	07.05.2024
	Det finansielle ankenævn · Afvist krav om tilbageførsel af netbankoverførsler efter social engineering-bedrageri	22.08.2023
	Det finansielle ankenævn · Kunde nægtet godtgørelse for netbankoverførsler foretaget under bedragerisk telefonopkald	09.05.2023
	Det finansielle ankenævn · Medhold til kortholder i sag om uautoriserede transaktioner: Bankens afvisning pga. sen indsigelse tilsidesat	21.03.2023
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af uautoriserede kortbetalinger fortabt grundet passivitet	27.09.2017
	Det finansielle ankenævn · Bank dømt til tilbagebetaling af fakturabeløb grundet manglende samtykke til betalingstransaktion	21.01.2015

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

[Lov om betalinger § 6](#)

stk. 3

[Lov om betalinger § 82](#)

stk. 1

Lov om betalinger § 97	stk. 1	Lov om betalinger § 98	stk. 1, 2
Lov om betalinger § 99	stk. 1	Lov om betalinger § 100	stk. 1-9
Lov om betalinger § 112	stk. 1-4	Lov om betalinger § 128	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser 81 afgørelser

EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL 5

01.08.2025	Brugerens underretningspligt og ret til tilbagebetaling ved uautoriserede betalingstransaktioner og misbrug af betalingskort	C-665/23
11.07.2024	Betalingstjenesteudbyders ansvar ved uautoriserede transaktioner foretaget med forfalsket fuldmagt og betydningen af apostille	C-409/22
16.03.2023	Udbyderes oplysningspligt ved betalingstransaktioner: Resultatforpligtelse til identifikation af betalingsmodtager	C-351/21
02.09.2021	Ansvarsordning for uautoriserede betalingstransaktioner og kautionisters adgang til erstatningskrav efter betalingstjenestedirektivet	C-337/20
11.04.2019	Uautoriserede direkte debiteringer og anvendelsesområdet for betalingstjenestedirektivet (Direktiv 2007/64/EF)	C-295/18

BYRET TEN · FØRSTE INSTANS 1

23.06.2023	Dom i sag om bankens hæftelse for påståede uautoriserede overførsler via NemID til udenlandsk investeringsselskab	3964-4782
------------	---	-----------

DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGEINSTANS 75

23.02.2026	Indsigelse mod at hæfte for korttransaktioner via Apple Pay efter manipulation (social engineering)	469/2025
02.02.2026	Afslag på tilbageførsel af købesum for manglende levering af seng grundet passivitet	368/2025
27.11.2025	Afvisning af klage over hæftelse for 8.000 kr. ved misbrug af betalingskort efter tyveri under lift	283/2025
23.09.2025	Afvisning af klage over selvrisko på 8.000 kr. ved uautoriseret MitID-godkendt kortbetaling	278/2025
22.09.2025	Krav om tilbageførsel for manglende levering af robotplæneklipper via crowdfunding-platform afvist	284/2025
28.08.2025	Afvisning af sag om indsigelse mod uautoriseret korttransaktion godkendt med MitID kodeviser	230/2025
15.08.2025	Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. efter misbrug af betalingskort i forbindelse med phishing-SMS	88/2025
20.06.2025	Investeringssvindel via kryptovalutabørser og krav om tilbageførsel af autoriserede kortbetalinger	19/2025

20.06.2025	Krav om tilbageførsel af netbankoverførsel efter bedragerisk opkald: Spørgsmål om autorisation ved social engineering	39/2025
20.06.2025	Afslag på tilbageførsel af 22.000 kr. efter møbelbutiks konkurs – regler om fjernsalg gælder ikke ved køb i fysisk butik	606/2024
28.05.2025	9/2025 Krav om tilbageførsel af netbankoverførsler efter svindelopkald (Social Engineering)	9/2025
14.05.2025	Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret kontooverførsel via MitID-svindel	171/2024
14.05.2025	Krav om tilbageførsel af betaling for guldmønter afvist på grund af bevisusikkerhed om levering	445/2024
14.05.2025	Sag 453/2024: Krav om tilbageførsel af betaling for hotelophold grundet mangler og værelsesændring ved fjernsalg	453/2024
14.05.2025	Afvisning af sag om misbrug af Apple Pay efter tyveri af mobiltelefon grundet behov for bevisførelse	508/2024
12.05.2025	Krav om tilbageførsel af kortbetaling og MobilePay-overførsel efter svindelopkald fra falsk energiselskab	542/2024
21.03.2025	Indsigelse mod hæftelse på 8.000 kr. efter svindel med MitID-godkendelse af korttransaktion	503/2024
21.03.2025	Afvisning af klage over uautoriserede transaktioner på Visa Debit Business kort grundet erhvervsforhold	505/2024
21.03.2025	Krav om tilbageførsel af netbankoverførsler efter indbrud og påstået misbrug afvises af Ankenævnet grundet bevisusikkerhed	83/2024
12.02.2025	Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret MitID-transaktion afvist grundet behov for bevisførelse	311/2024
12.02.2025	Krav om tilbageførsel af netbankoverførsler efter svindel via 'barn i nød'-beskeder	325/2024
17.01.2025	Afvisning af sag om selvrisko på 8.000 kr. ved uautoriseret korttransaktion godkendt med MitID-kodeviser	244/2024
17.01.2025	Kunde hæfter for 8.000 kr. efter godkendelse af svindeltransaktion på 21.000 kr. via MitID	305/2024
19.12.2024	Krav om tilbageførsel af netbankoverførsler foretaget under psykisk manipulation ved bedrageriske telefonopkald	161/2024
19.12.2024	Afvisning af sag om misbrug af betalingskort og MitID grundet behov for bevisførelse	266/2024
04.12.2024	Indsigelse mod hæftelse for MitID-godkendt transaktion efter phishing-henvendelse fra sundhed.dk	160/2024
04.12.2024	162/2024: Krav om tilbageførsel af kortbetalinger afvist efter svindel med kryptoinvestering via Telegram	162/2024
04.12.2024	Afvisning af sag om 41 uautoriserede kontanthævninger på grund af behov for bevisførelse	731/2023

14.11.2024	Sag om indsigelse mod uautoriseret korttransaktion godkendt med MitID afvist på grund af behov for vidneforklaringer	193/2024
25.09.2024	Uretmæssig korttransaktion efter MitID-svindel på Tise: Klager hæfter for tab på grund af groft uforsvarlig adfærd	477/2023
30.08.2024	Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret korttransaktion godkendt med MitID afvises grundet bevisusikkerhed	14/2024
19.08.2024	Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved MitID-godkendt transaktion efter phishing-besked i MobilePay-kontekst	42/2024
19.08.2024	Afvisning af sag om uautoriserede netbankoverførsler og korttransaktioner grundet behov for bevisførelse	550/2023
19.08.2024	Indsigelse mod hæftelse for svindeltransaktion efter aktivering af ny MitID-app på svindlers enhed	569/2023
19.08.2024	Danske Bank frifundet i sag om investeringssvindel og krav om tilbageførsel af autoriserede kortbetalinger til kryptobørser	712/2023
19.08.2024	Krav om tilbageførsel af 90.000 kr. efter svindelopkald afvist da overførslen blev anset for autoriseret	74/2024
31.05.2024	Hæftelse ved misbrug af virtuelt kort i Apple Pay efter manglende stærk kundeautentifikation ved indrullering	722/2023
07.05.2024	Kunde får medhold i sag om misbrug af bortkommet betalingskort efter formodet tyveri i hjemmet	579/2023
18.04.2024	Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret korttransaktion godkendt med MitID	587/2023
19.03.2024	Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriserede korttransaktioner efter misbrug af MitID	447/2023
19.03.2024	Afvisning af sag om misbrug af betalingskort godkendt med MitID grundet behov for bevisførelse	495/2023
06.02.2024	Afvisning af sag om indsigelse mod korttransaktion på 3.478 kr. efter bedragerisk telefonopkald og MitID-godkendelse	263/2023
06.02.2024	Krav om tilbageførsel af netbankoverførsler efter svindelopkald afvist på grund af behov for bevisførelse	427/2023
18.01.2024	256/2023 Krav om tilbageførsel efter bedragerisk telefonopkald: Spørgsmål om autorisation af netbankoverførsler godkendt med MitID og SMS	256/2023
22.12.2023	Indsigelse mod kortbetaling efter aktivering af MitID på svindlers enhed – Ringkjøbing Landbobank	246/2023
12.12.2023	Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret MitID-transaktion afvist grundet behov for bevisførelse	253/2023
30.11.2023	Afvisning af indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret kortbetaling godkendt via MitID	163/2023

13.10.2023	Afvisning af sag om kortmisbrug efter bytur grundet behov for vidneforklaringer	510/2022
18.09.2023	Krav om erstatning for tab ved netbankoverførsel efter påstået rådgivning om sikkerhed	495/2022
22.08.2023	Afvist krav om tilbageførsel af netbankoverførsler efter social engineering-bedrageri	526/2022
13.06.2023	Hæftelse for kontanthævninger med stjålet kort – bank mistænker svigagtig adfærd	201/2022
09.05.2023	Kunde nægtet godtgørelse for netbankoverførsler foretaget under bedragerisk telefonopkald	490/2022
21.03.2023	Medhold til kortholder i sag om uautoriserede transaktioner: Bankens afvisning pga. sen indsigelse tilsidesat	172/2022
21.03.2023	284/2022: Afvisning af krav om tilbageførsel af betaling for boligleje foretaget via pengeoverførselsvirksomhed	284/2022
27.01.2023	Krav mod pengeinstitutter om tilbageførsel af kontooverførsel ved manglende levering af møbler	223/2022
21.03.2022	328/2021 Krav om tilbageførsel af købesum ved påstået manglende levering af luftrensere	328/2021
20.12.2021	Krav om tilbageførsel af overførsler via mobilbank afvist på grund af usikkerhed om hændelsesforløbet	125/2021
02.06.2021	Krav om erstatning for netbankoverførsler efter misbrug af NemID afvist grundet usikkerhed om hændelsesforløbet	216/2020
05.03.2021	Spørgsmål om hæftelse for uautoriserede transaktioner på en kroatisk natklub under påstået tvang og svindel	230/2020
30.10.2020	Krav om tilbageførsel af investeringstab til uautoriseret firma afvist grundet for sen indsigelse og manglende dækning for kontooverførsler	92/2020
15.05.2020	Krav om erstatning for uautoriserede betalinger til afdød ægtefælles ejendom via Betalingsservice	279/2019
06.02.2020	Sydbank frifundet for krav om tilbagebetaling af uautoriserede transaktioner ældre end 13 måneder grundet betalingslovens frister	425/2019
22.01.2020	Spørgsmål om overskridelse af 13 måneders indsigelsesfrist for uautoriserede transaktioner under fængselsophold	256/2019
18.12.2018	Krav om tilbageførsel af MobilePay-betaling efter køb af knallert på DBA: Spørgsmål om erhvervsdrivende sælger og fjernsalg	159/2018
09.11.2018	Afvisning af klage over misbrug af firmakort: Tvist om hæftelse vedrørte erhvervsforhold	21/2018
01.02.2018	Krav om tilbageførsel af betaling for børnetøj ved fjernsalg trods indsigelse om fejllVERAGE	119/2017
27.09.2017	Krav om tilbageførsel af uautoriserede kortbetalinger fortabt grundet passivitet	59/2017
04.03.2016	Afvisning af klage over uautoriserede transaktioner i Japan grundet erhvervsforhold	161/2015

14.09.2015	Ekspeditionstid ved tilbageførsel af uautoriserede korttransaktioner hos Nordea	96/2015
21.01.2015	Bank dømt til tilbagebetaling af fakturabeløb grundet manglende samtykke til betalingstransaktion	201/2014
27.03.2009	Krav om tilbageførsel af betalinger for flybilletter efter flyselskabs konkurs	465/2008
25.09.2008	Krav om tilbageførsel af kortbetaling ved udnyttelse af fortrydelsesret efter modtagelse af vare	204/2008
29.08.2006	Kunde fik medhold efter misbrug af dankort, hvor pinkode blev overhørt af gæst i eget hjem	78/2006
08.06.2005	Hæftelse for dobbelt selvrisko ved misbrug af to stjålne betalingskort efter tyveri	38/2005
26.02.2004	Uenighed om selvrisko ved to uautoriserede pengeautomathævninger med dankort	411/2003

07

PRAKSISOVERSIGT · PENGE OG FINANSVÆSEN

Praksisoversigt over investeringssvindel online (krypto, NFT, fake trading)

Strafferetlig forfølgning og civilretlig tabsfordeling ved digital investeringssvindel

Version 2 · Opdateret 24. jun. 2026 · 19 afgørelser · 2018-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Investeringsvindel via falske trading-platformer, krypto/NFT-projekter og forex-bots kvalificeres typisk som bedrageri af særligt grov beskaffenhed efter straffelovens § 286, stk. 2, jf. § 279, med en strafferamme på op til 8 års fængsel. Området rejser to parallelle retsspor: det strafferetlige mod bagmændene og det civilretlige om tabsfordeling mellem offer og bank. I dansk praksis viser det civilretlige spor – særligt via det Finansielle Ankenævn – et konsistent mønster: når forurettede selv har autoriseret betalinger til kryptosvindelplatforme, hæfter banken som udgangspunkt ikke for tabet efter betalingslovens regler. Det strafferetlige spor er derimod præget af vanskeligheder med identifikation af udenlandske bagmænd og grænseoverskridende efterforskning.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Investeringsvindel via falske trading-platformer og kryptoprojekter kvalificeres typisk som bedrageri af særligt grov beskaffenhed efter straffelovens § 286, stk. 2, jf. § 279, med en strafferamme på op til 8 års fængsel.
- 02 Bedrageri er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af udførelsesmåden, fordi forbrydelsen er udført af flere i forening, som følge af omfanget af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.
- 03 Betalinger til kryptosvindelplatforme, som betaleren selv har autoriseret – herunder via MobilePay, netbank eller kortbetaling – er autoriserede transaktioner efter betalingslovens § 82, og banken hæfter derfor som udgangspunkt ikke for tabet.
- 04 Betalingslovens § 100 om hæftelse for uberettiget anvendelse forudsætter, at betalingsinstrumentet er anvendt af en anden end betaleren, hvilket ikke er tilfældet, når betaleren selv godkender transaktionen under påvirkning af svindlerens manipulation.
- 05 Betalingslovens § 112 om chargeback ved fjernsalg forudsætter en aftale om køb af varer eller tjenesteydelser, og der kan ikke foretages chargeback, når ydelsen faktisk er leveret (fx kryptovaluta er modtaget på kundens wallet), uanset at ydelsens bagvedliggende formål var svindelagtigt.

- 06** At en investeringsplatform ikke har Finanstilsynets tilladelse til at tilbyde finansielle tjenesteydelser, medfører ikke i sig selv, at bankens betalingsformidling er uberettiget.
- 07** Udbydere af veksling mellem virtuelle valutaer og fiatvalutaer samt udbydere af opbevaringstjenester for kryptografiske nøgler er underlagt hvidvasklovens kundekendskabskrav.
- 08** Finanstilsynets advarsler mod ulovlige investeringsplatforme udgør en vigtig offentlig beskyttelsesforanstaltning, men etablerer ikke i sig selv en civilretlig hæftelse for bankerne.
- 09** Ved strafudmåling i bedragerisager med mange forurettede og store beløb fastsættes straffen under hensyntagen til det samlede omfang, og straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt., kan anvendes til at forhøje strafmaksimum til 12 år ved ekstraordinært mange forhold.
- 10** Hvidvask af udbytte fra investeringssvindel via kryptovaluta behandles selvstændigt som hvidvask efter straffelovens § 290.

§ 1 Strafferetligt lovgrundlag: bedrageri af særligt grov beskaffenhed

Investeringssvindel via falske trading-platforme, kryptovalutaprojekter og forex-bots rammes strafferetligt af [straffelovens § 279](#) (bedrageri) i sammenhæng med [§ 286, stk. 2](#) (bedrageri af særligt grov beskaffenhed).

Normalstraffen for bedrageri efter [§ 285](#) er fængsel indtil 1 år og 6 måneder, men når forholdet er af særligt grov beskaffenhed, kan straffen stige til fængsel i indtil 8 år.

Ifølge [Rigsadvokatmeddelelsen om formueforbrydelser](#) vil bedrageri navnlig være af særligt grov beskaffenhed:

- på grund af **udførelsesmåden** – fx avancerede falske platforme med simulerede markedsdato
- fordi forbrydelsen er udført af **flere i forening** – fx organiserede callcentre
- som følge af **omfanget af den opnåede eller tilsigtede vinding** – typisk millionbeløb
- når **et større antal forbrydelser** er begået – fx mange forurettede investorer

[Straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt.](#) kan anvendes, så strafmaksimum forhøjes til 12 år i tilfælde med et ekstraordinært stort antal forhold. Forarbejderne til [§ 286](#) går tilbage til den borgerlige straffelov af 1930, der i § 286 indførte forhøjet straf for berigelsesforbrydelser udført erhvervs- eller vanemæssigt. Bestemmelsen er siden nyaffattet og udvidet flere gange, senest med indsættelse af kvalifikationsgrunde for organiseret indbrudskriminalitet (2011) og systematisk afpresning (2017), men stk. 2 om underslæb, bedrageri, databedrageri, mandatsvig og skyldnersvig har bevaret sin grundstruktur.

Hvor investeringssvindlen indebærer skattesvig – fx urigtige selvangivelser eller uberettiget tilbagesøgning af udbytteskat – kan forholdet kvalificeres efter [straffelovens § 289](#), der hjemler fængsel i indtil 8 år for forsætligt skatteunddragelse af særlig grov karakter.

LOV

[Straffeloven § 88, stk. 1](#)[Straffeloven § 279](#)[Straffeloven § 285](#)[Straffeloven § 286, stk. 2](#)[Straffeloven § 289](#)

§ 2 Strafudmåling ved grov investeringssvindel med mange forurettede

Retspraksis om strafudmåling i sager om investeringssvindel viser, at straffen fastsættes under hensyntagen til det samlede antal forurettede, det samlede tab og svindelens organiserede karakter.

I [SS-41/2024-HJR](#) behandlede Højesteret spørgsmålet om navneforbud i en sag, hvor tiltalte var fundet skyldig i bedrageri af særlig grov beskaffenhed efter [straffelovens § 279](#), jf. [§ 286, stk. 2](#), samt skattesvig efter [§ 289](#).

Svindlen var rettet mod 99 investorer, og tiltalte var idømt 2 år og 6 måneders fængsel med tillæggsbøde på 1.856.000 kr. Sagen illustrerer, hvordan det store antal forurettede i sig selv er en kvalificerende omstændighed under [§ 286, stk. 2](#).

I en anden markant sag – [Sag 53/2024](#) om udbytteskattebedrageri for ca. 320 mio. kr. – idømte byretten tiltalte 6 års fængsel for bedrageri af særlig grov beskaffenhed efter [§ 279](#), jf. [§ 286, stk. 2](#). Sagen, der involverede internationale selskabskonstruktioner og en parallel belgisk straffesag, eksemplificerer den strafferetlige håndtering af grænseoverskridende finansiell kriminalitet i den absolutte tunge ende af strafferammen.

Overordnet viser praksis følgende strafudmålingsfaktorer:

Faktor	Betydning
Antal forurettede	Kvalificerende under § 286, stk. 2 ("et større antal forbrydelser")
Samlet tab/tilsigtet vinding	Jo højere, jo strengere straf
Organiseret karakter	Callcenter, falsk platform, udenlandske selskaber skærper
Varighed	Langvarig svindel over flere år skærper
Udnyttelse af tillid	Fx finansiell rådgiverrolle eller professionelt udseende platform
Tilbagelevering af udbytte	Kan virke formildende, men sjældent ved organiseret svindel

LOV

[Straffeloven § 279](#)
[Straffeloven § 286, stk. 2](#)
[Straffeloven § 289](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets vurdering af proportionalitet ved varetægtsfængsling og beregning af forventet prøveløsladelse 10.01.2025

Højesteret · Højesteret ophæver afgørelse om navneforbud grundet procedurefejl i sag om omfattende investeringsbedrageri 25.10.2024

§ 3 Bankens ansvar for autoriserede betalinger til kryptosvindelplatforme

Det Finansielle Ankenævn har i en lang række afgørelser taget stilling til, om pengeinstitutter hæfter for kunders tab ved investeringssvindel via kryptovaluta og falske trading-platforme. Den gennemgående linje er klar: **bankerne hæfter som udgangspunkt ikke, når kunden selv har autoriseret betalingerne.**

Sondringen hviler på [betalingslovens § 82](#), der definerer en betalingstransaktion som autoriseret, når betaleren har meddelt samtykke til gennemførelse af transaktionen. Hæftelsesreglerne i [betalingslovens § 100](#) – der pålægger betalerens udbyder ansvar for "andres uberettigede anvendelse" – forudsætter netop, at en anden end betaleren har anvendt betalingsinstrumentet. I svindelsager har betaleren typisk selv logget ind i netbank, godkendt overførsler med NemID/MitID eller foretaget kortbetalinger, blot under påvirkning af svindlerens manipulation.

I [204/2023](#) havde klageren overført 4,8 mio. kr. til en platform kaldet "U" via kryptobørser. Ankenævnet fandt, at transaktionerne var autoriserede, idet klageren selv havde iværksat overførslerne. Banken hæftede ikke.

I [339/2024](#) mistede klageren 1,3 mio. kr. via et påstået kryptoinvesteringskursus "Person F and friends". Også her var overførslerne autoriserede og banken ikke ansvarlig.

I [412/2024](#) havde svindlerne fået fjernadgang til klagerens computer via AnyDesk, men klageren havde selv godkendt transaktionerne med NemID. Ankenævnet fastholdt, at transaktionerne var autoriserede.

I [589/2024](#) tabte klageren 535.000 kr. efter at have klikket på en Facebook-annonce. Afgørelsen faldt med **dissens** – det ene nævnsmedlem fandt, at banken burde have reageret på det usædvanlige transaktionsmønster. Flertallet afviste dog ansvaret.

I [92/2022](#) havde klageren foretaget kortbetalinger til 227.000 kr. og en bankoverførsel. Ankenævnet frifandt banken, da klageren selv havde autoriseret alle transaktioner.

LOV	Betalingsloven § 82	Betalingsloven § 100	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Afslag på erstatning for tab ved investeringssvindel trods indledende bekymring til banken		19.06.2025
	Det finansielle ankenævn · 339/2024 - Krav om tilbageførsel efter omfattende investeringssvindel med kryptovaluta afvist		01.05.2025
	Det finansielle ankenævn · 412/2024 Krav om tilbageførsel af autoriserede korttransaktioner til kryptovalutabørs under påskud af sikkerhedsstillelse		21.03.2025
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af netbankoverførsler på 4,8 mio. kr. efter omfattende investeringssvindel		07.05.2024
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af kortbetalinger og overførsel i sag om kryptovaluta-svindel		12.12.2022

§ 4 Chargeback-reglernes begrænsninger ved kryptosvindel

[Betalingslovens § 112](#) giver betaleren ret til tilbageførsel ved fjernsalg, når det debiterede beløb er højere end aftalt, varen eller tjenesteydelsen ikke er leveret, eller betaleren udnytter en fortrydelsesret. I kryptosvindelsager forsøger forurettede ofte at påberåbe sig denne bestemmelse for at få banken til at tilbageføre betalinger.

Ankenævnet har imidlertid konsekvent afvist dette, primært med to begrundelser:

1. **Tjenesteydelsen er faktisk leveret:** Når klageren har købt kryptovaluta via en kryptobørs (fx Coinbase, Binance) og modtaget den på sin wallet, er leveringen sket – uanset at kryptovalutaen derefter er videresendt til svindlernes wallet. Chargebacken vedrører forholdet mellem betaleren og betalingsmodtageren (kryptobørsen), ikke det bagvedliggende svindelforhold.

2. **Manglende aftale om køb af varer eller tjenesteydelser:** I visse tilfælde er overførslerne foretaget direkte fra netbank til en modtagers bankkonto (ikke som kortbetaling), hvorved § 112 slet ikke finder anvendelse.

I [712/2023](#) havde klageren overført beløb til kryptobørser via Danske Bank. Ankenævnet fandt, at kryptovalutaen var leveret som aftalt mellem klageren og kryptobørsen, og at chargebackreglen derfor ikke kunne påberåbes.

I [485/2024](#) afviste Ankenævnet ligeledes chargeback ved kortbetalinger til en svindelside.

I [388/2025](#) og [424/2025](#) – sidstnævnte om guldinvestering – nåede Ankenævnet samme resultat. Den ydelse, der var aftalt (kryptovaluta eller guldcertifikater), var enten leveret eller ikke dokumenteret som uleveret.

Mønstret er entydigt: chargebackreglen i § 112 beskytter mod manglende levering fra den betalingsmodtager, korttransaktionen går til – ikke mod det bagvedliggende svindelforhold mellem offeret og den falske investeringsplatform.

LOV	Betalingsloven § 112	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · 424/2025 Krav om tilbageførsel af kortbetalinger foretaget i forbindelse med investering i guld.	18.02.2026
	Det finansielle ankenævn · Afslag på tilbageførsel af kortbetalinger ved kryptoinvestering trods indsigelse om svindel	12.12.2025
	Det finansielle ankenævn · 485/2024 - Afslag på tilbageførsel af kortbetalinger til svindelside for kryptoinvestering	10.10.2025
	Det finansielle ankenævn · Danske Bank frifundet i sag om investeringssvindel og krav om tilbageførsel af autoriserede kortbetalinger til kryptobørser	19.08.2024

Tidlige former for online investeringssvindel: binære optioner og uautoriserede firmaer

§ 5

Før kryptovalutabølgen dominerede binære optioner og uautoriserede investeringsplatforme svindelbilledet. Det Finansielle Ankenævn tog stilling til denne ældre svindelform i flere afgørelser, der lagde grunden for den nuværende praksis.

I [3/2018](#) havde klageren foretaget kortbetalinger til en binær optionsplatform via MasterCard. Ankenævnet afviste kravet mod banken, da betalingerne var autoriserede.

I [318/2018](#) drejede sagen sig om betalinger til et firma uden Finanstilsynets tilladelse. Ankenævnet fastslog, at det forhold, at firmaet ikke var autoriseret af Finanstilsynet, ikke i sig selv medførte, at bankens betalingsformidling var uberettiget – banken var ikke forpligtet til at kontrollere betalingsmodtagerens regulatoriske status.

I [280/2020](#) nåede Ankenævnet et tilsvarende resultat.

Disse tidlige afgørelser etablerede det princip, der stadig gælder: bankens forpligtelse vedrører gennemførelsen af den konkrete betalingstransaktion, ikke kontrol af betalingsmodtagerens lovlighed eller investeringens kvalitet.

LOV	Betalingsloven § 82
-----	-------------------------------------

PRAKSIS

Det finansielle ankenævn · Manglende ret til chargeback ved MasterCard-betalinger til uautoriseret investeringsfirma	05.03.2021
Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af MasterCard-betalinger til uautoriseret investeringsfirma afvist	27.02.2020
Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af MasterCard-betalinger til binære optioner afvist trods indsigelse om langsom sagsbehandling	18.09.2018

§ 6 Social engineering og AnyDesk-svindel: grænsen mellem autoriseret og uautoriseret betaling

En central juridisk problemstilling i nyere kryptosvindelsager er grænsen mellem autoriserede og uautoriserede betalinger, når svindleren har fået fjernadgang til ofrets computer eller manipuleret ofret til at foretage betalinger under pres.

I [412/2024](#) havde svindlerne overtalt klageren til at installere AnyDesk (fjernstyringsprogram), hvorefter de foretog transaktioner fra klagerens computer. Klageren havde dog selv godkendt hver transaktion med NemID, og Ankenævnet fandt transaktionerne autoriserede.

I [19/2025](#) blev klageren manipuleret til at overføre penge med henvisning til et påstået "Proof of Funds"-krav – altså at klageren skulle bevise sin økonomiske formåen for at få udbetalt sin gevinst. Ankenævnet afviste også her bankens ansvar.

I [427/2024](#) blev svindlen udført via en romantisk relation ("pig butchering"-svindel), hvor offeret blev overtalt til kryptoinvesteringer af en person, de troede var en kæreste. Ankenævnet fandt heller ikke her grundlag for bankansvar.

Afgørelserne viser, at **social engineering og psykologisk manipulation i sig selv ikke ændrer betalingens karakter fra autoriseret til uautoriseret**. Så længe ofret selv godkender transaktionen – herunder med NemID/MitID – er betalingen autoriseret i betalingslovens forstand, uanset den bagvedliggende viljesmanipulation. Dissensen i [589/2024](#) åbner dog for et muligt fremtidigt skift, idet mindretallet fandt, at banken burde have reageret på usædvanlige transaktionsmønstre.

LOV	Betalingsloven § 82	Betalingsloven § 100	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af kortbetalinger ved kryptosvindel: Bank frifundet da transaktioner var autoriserede	22.09.2025	
	Det finansielle ankenævn · Investeringssvindel via kryptovalutabørser og krav om tilbageførsel af autoriserede kortbetalinger	20.06.2025	
	Det finansielle ankenævn · Afslag på erstatning for tab ved investeringssvindel trods indledende bekymring til banken	19.06.2025	
	Det finansielle ankenævn · 412/2024 Krav om tilbageførsel af autoriserede korttransaktioner til kryptovalutabørs under påskud af sikkerhedsstillelse	21.03.2025	

§ 7 Regulering af kryptoaktiver: indberetningspligt og hvidvaskforpligtelser

Den regulatoriske ramme for kryptoaktiver i Danmark er under hastig udvikling. Tre hovedsøjler er relevante for investeringssvindel:

1. Hvidvaskloven: Udbydere af veksling mellem virtuelle valutaer og fiatvalutaer samt udbydere af opbevaringstjenester for kryptografiske nøgler er underlagt hvidvasklovens kundekendskabskrav.

[Finanstilsynets vejledning om hvidvaskloven](#) fremhæver særligt risikoen ved Privacy Coins og "tumblers"/"mixers" – tjenester der bruges til at sløre kryptoaktivernes oprindelse. Vejledningen peger på, at "Før-forbrydelsen er typisk bedrageri (scams), løsesum (ransomware) og hacks."

2. Indberetningspligt for kryptoaktivtjenester: [Bekendtgørelse om indberetningspligt for udbydere af kryptoaktivtjenester](#) (BEK nr. 1155 af 2. oktober 2025) implementerer OECD's Crypto-Asset Reporting Framework (CARF) og DAC8-direktivet. Udbydere skal indberette vekslingstransaktioner, herunder veksling mellem kryptoaktiver indbyrdes og mellem kryptoaktiver og fiatvalutaer.

3. Risikobegrænsende foranstaltninger: [Bekendtgørelse om risikobegrænsende foranstaltninger ved overførsel af kryptoaktiver](#) pålægger udbydere at foretage risikovurdering ved overførsler til og fra selvhostede adresser (wallets uden for regulerede platforme).

4. Finanstilsynets advarsler: Finanstilsynet udsteder løbende advarsler mod ulovlige investeringsplatforme, fx Bugatrex, der markedsfører AI-baserede investeringsservices uden tilladelse. Tilsynet påpeger, at kunder hos sådanne platforme ikke er dækket af Garantiformuen og ikke kan klage til det Finansielle Ankenævn.

Denne regulatoriske ramme skal ses i sammenhæng med EU's MiCA-forordning (Markets in Crypto-Assets Regulation), der fra 2024 etablerer en fælles EU-ramme for kryptoaktivtjenester.

Afgrænsningen mod [hvidvask via krypto](#) er væsentlig: når investeringssvindlens udbytte hvidvaskes via kryptovaluta, behandles hvidvaskelementet selvstændigt efter [straffelovens § 290](#).

LOV

[Straffeloven § 290](#)

§ 8 Identifikation af bagmænd og udenlandske selskabskonstruktioner

En gennemgående udfordring i sager om online investeringssvindel er identifikation og retsforfølgning af bagmændene, der typisk opererer via udenlandske selskabskonstruktioner, falske identiteter og krypteret kommunikation.

I [BS-36569/2019-KBH](#) blev et gruppesøgsmål mod Hellerup Finans behandlet ved Københavns Byret. Sagen illustrerer vanskelighederne ved den civile retlige forfølgning af selskaber bag investeringssvindel.

I [BS-16981/2019-SHR](#) – en sag ved Sø- og Handelsretten mellem kryptobørsen Bitstamp og betalingsformidleren CNG Processing – blev de kommercielle relationer mellem kryptobørser og betalingsformidlere belyst. Sagen viser den komplekse infrastruktur, som svindlere kan udnytte.

Den internationale dimension er afgørende. Højesterets sag om det britisk-brasilianske udbytteskattebedrageri ([Sag 53/2024](#)) illustrerer, hvordan grænseoverskridende selskabskonstruktioner komplicerer både efterforskning og retsforfølgning – sagen involverede parallelle straffesager i Danmark og Belgien, europæiske arrestordrer og surrogatfængsling i Storbritannien.

Praksis viser følgende mønstre ved identifikation af bagmænd:

- **Europæisk arrestordre (EAW)** er det centrale instrument til at sikre udlevering af mistænkte fra andre EU-lande
- **Varetægtsfængsling** opretholdes typisk ved alvorlig unddragelsesrisiko, særligt når tiltalte ikke har tilknytning til Danmark
- **Konfiskation** af kryptoaktiver og fiat-midler sker efter [straffelovens § 75](#), men forudsætter, at myndighederne kan identificere og beslaglægge de relevante wallets
- **Blockchain-analyse** er et stadig vigtigere efterforskningsredskab – Hvidvasksekretariatet samarbejder internationalt om sporbarhed af kryptotransaktioner

Hvidvasksekretariatet har i sine kvartalsrapporter fremhævet, at grænseoverskridende kriminalitet via kryptovaluta udgør en stigende trussel, og at internationalt FIU-samarbejde via Egmont Group er afgørende for at kunne følge pengestrømmene.

LOV	Straffeloven § 75	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets vurdering af proportionalitet ved varetægtsfængsling og beregning af forventet prøveløsladelse	10.01.2025
	Sø- og Handelsretten · Dom om misligholdelse af betalingsaftale, overfakturering og tilbageholdelse af midler mellem Bitstamp og CNG Processing	02.12.2020
	Byretten · Afgørelse om afvisning af gruppesøgsmål i sag om investeringstab i Hellerup Finans Holding A/S	13.01.2021

§ 9 Sammenfatning og praksisoverblik

Investeringsvindel via kryptovaluta, falske trading-platformer og NFT-projekter er et område i hastig vækst, hvor retspraksis udvikler sig løbende. De centrale retlige linjer kan sammenfattes således:

Strafferetligt: Investeringsvindel kvalificeres som bedrageri af særligt grov beskaffenhed efter [straffelovens § 286, stk. 2](#), jf. [§ 279](#), med en strafferamme op til 8 år (12 år ved kumulation). Strafedmålingen afhænger af det samlede tab, antal forurettede og svindelens organiserede karakter. Praksis viser straffe fra ca. 2½ år til 6 år i de publicerede sager.

Civilretligt: Det Finansielle Ankenævn har i over 15 afgørelser entydigt fastslået, at banker ikke hæfter for kunders tab ved kryptosvindel, når kunden selv har autoriseret betalingerne. Hverken social engineering, AnyDesk-fjernstyring eller romantisk manipulation ændrer betalingens karakter fra autoriseret til uautoriseret. Chargebackreglen i [betalingslovens § 112](#) giver heller ikke grundlag for tilbageførsel, når den aftalte ydelse (kryptovaluta) faktisk er leveret.

Regulatorisk: Kryptoaktivtjenester er underlagt stigende regulering via hvidvasklovens kundekendskabskrav, indberetningspligt efter CARF/DAC8 og MiCA-forordningen. Finanstilsynets advarsler mod ulovlige platforme udgør en vigtig, men utilstrækkelig, beskyttelsesforanstaltning.

Praktisk konsekvens for forurettede: Ofrene for investeringsvindel står typisk uden civilretlig mulighed for at få tilbageført pengene via banken. Deres primære retsmiddel er politianmeldelse og den efterfølgende strafferetlige forfølgning af bagmændene – herunder mulig konfiskation og erstatningskrav i straffesagen. Denne "retsbeskyttelsesgab" er en strukturel udfordring, som dissensen i [589/2024](#) antyder kan komme under pres fremover.

For hvidvask af udbytte fra investeringssvindel via kryptovaluta henvises til [praksisoversigten om hvidvask via krypto](#). For sager hvor romantisk manipulation er det primære virkemiddel, henvises til [praksisoversigten om romance-scam](#).

LOV	Betalingsloven § 112	Straffeloven § 279	Straffeloven § 286, stk. 2	
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret ophæver afgørelse om navneforbud grundet procedurefejl i sag om omfattende investeringsbedrageri			25.10.2024
	Det finansielle ankenævn · Afslag på erstatning for tab ved investeringssvindel trods indledende bekymring til banken			19.06.2025

REFERENCE	Lovgrundlag			6 paragraffer
	Betalingsloven § 82	Betalingsloven § 100		
	Betalingsloven § 112	Straffeloven § 279		
	Straffeloven § 286	Straffeloven § 289	stk. 2	

MATERIALE	Citerede afgørelser			18 afgørelser
HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS				2
10.01.2025	Højesterets vurdering af proportionalitet ved varetægtsfængsling og beregning af forventet prøveløsladelse			53-2024
25.10.2024	Højesteret ophæver afgørelse om navneforbud grundet procedurefejl i sag om omfattende investeringsbedrageri			6462-7754
SØ- OG HANDELSRET TEN · SPECIALRET				1
02.12.2020	Dom om misligholdelse af betalingsaftale, overfakturering og tilbageholdelse af midler mellem Bitstamp og CNG Processing			BS-16981/2019-SHR
BYRET TEN · FØRSTE INSTANS				1
13.01.2021	Afgørelse om afvisning af gruppesøgsmål i sag om investeringstab i Hellerup Finans Holding A/S			2385-2849
DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGEINSTANS				14
18.02.2026	424/2025 Krav om tilbageførsel af kortbetalinger foretaget i forbindelse med investering i guld.			424/2025
12.12.2025	Afslag på tilbageførsel af kortbetalinger ved kryptoinvestering trods indsigelse om svindel			388/2025
10.10.2025	485/2024 - Afslag på tilbageførsel af kortbetalinger til svindelside for kryptoinvestering			485/2024

22.09.2025	Krav om tilbageførsel af kortbetalinger ved kryptosvindel: Bank frifundet da transaktioner var autoriserede	427/2024
20.06.2025	Investeringsvindel via kryptovalutabørser og krav om tilbageførsel af autoriserede kortbetalinger	19/2025
19.06.2025	Afslag på erstatning for tab ved investeringsvindel trods indledende bekymring til banken	589/2024
01.05.2025	339/2024 - Krav om tilbageførsel efter omfattende investeringsvindel med kryptovaluta afvist	339/2024
21.03.2025	412/2024 Krav om tilbageførsel af autoriserede korttransaktioner til kryptovalutabørs under påskud af sikkerhedsstillelse	412/2024
19.08.2024	Danske Bank frifundet i sag om investeringsvindel og krav om tilbageførsel af autoriserede kortbetalinger til kryptobørser	712/2023
07.05.2024	Krav om tilbageførsel af netbankoverførsler på 4,8 mio. kr. efter omfattende investeringsvindel	204/2023
12.12.2022	Krav om tilbageførsel af kortbetalinger og overførsel i sag om kryptovaluta-svindel	92/2022
05.03.2021	Manglende ret til chargeback ved MasterCard-betalinger til uautoriseret investeringsfirma	280/2020
27.02.2020	Krav om tilbageførsel af MasterCard-betalinger til uautoriseret investeringsfirma afvist	318/2018
18.09.2018	Krav om tilbageførsel af MasterCard-betalinger til binære optioner afvist trods indsigelse om langsom sagsbehandling	3/2018

08

PRAKSISOVERSIGT · PENGE OG FINANSVÆSEN

Praksisoversigt over investorbeskyttelse ved værdipapirhandel (MiFID II)

Finanstilsynets håndhævelse og Erhvervsankenævnets prøvelse af MiFID II-adfærdsreglerne

Version 3 · Opdateret 4. sep. 2026 · 30 afgørelser · 1998–2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Investorbeskyttelsen ved værdipapirhandel hviler på en hjemmelskæde, hvor MiFID II (direktiv 2014/65/EU) er gennemført i danske adfærds- og tilsynsregler: erhvervsministeren udsteder med hjemmel i bl.a. [lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 2](#) og [lov om fondsmæglerselskaber og investeringservice og -aktiviteter § 45, stk. 2](#) bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel (senest bekendtgørelse nr. 760 af 14. juni 2024). Reglerne håndhæves offentligretligt af Finanstilsynet med påtaler, påbud og – ved grove overtrædelser – inddragelse af tilladelsen, og prøves af Erhvervsankenævnet. Praksis viser et konsekvent mønster: markedsføringsmateriale skal i sig selv være afbalanceret, egnetheds- og hensigtsmæssighedsvurderingerne er reelle procesforpligtelser med dokumentationskrav, og sammenblanding af egne og kunders interesser er den overtrædelstype, der udløser den hårdeste sanktion. Oversigten dækker ikke den civile erstatningssag mod den enkelte bank, som hører under [bank-raadgivning](#).

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Investorbeskyttelsesreglerne er offentligretlige adfærdsnormer, som Finanstilsynet håndhæver med påtale, påbud og i sidste ende inddragelse af tilladelsen – de er ikke i sig selv et civilretligt erstatningsgrundlag.
- 02 En påtale fra Finanstilsynet er en forvaltningsretlig afgørelse, der kan indbringes for Erhvervsankenævnet og realitetsprøves, fordi den er en målrettet del af tilsynsarbejdet og ikke blot almindelig vejledning.
- 03 Markedsføringsmateriale skal i sig selv give et afbalanceret billede af produktets egenskaber og risici; det er ikke tilstrækkeligt at henvise til et mere svært tilgængeligt prospekt.
- 04 Egnethedsvurderingen kræver oplysninger om kundens kendskab og erfaring, finansielle situation inklusive evne til at bære tab samt investeringsformål og risikovillighed – mangler oplysningerne, må der hverken rådgives eller ydes porteføljepleje.
- 05 Hensigtsmæssighedsvurderingen indeholder intet handelsforbud, men en udtrykkelig advarselspligt over for kunden, når produktet ikke er hensigtsmæssigt, eller når oplysningsgrundlaget er utilstrækkeligt.

- 06** For »fødte« professionelle kunder kan evnen til at bære tab forudsættes, mens værdipapirhandleren for opt-up-kunder fortsat skal indhente oplysninger om den finansielle situation.
- 07** Ved ordreudførelse for en detailkunde er det bedst mulige resultat som udgangspunkt det, der giver det mindst mulige samlede vederlag – pris plus alle direkte udførelsesomkostninger.
- 08** Aggregering af egne og kunders ordrer med efterfølgende allokering efter kendt kursudvikling er en grov overtrædelse, der kan begrunde inddragelse af tilladelsen, fordi mindre indgribende reaktioner ikke er tilstrækkelige.
- 09** MiFID II's dokumentationskrav er teknologineutrale: der er metodefrihed ved opbevaring af egnethedsvurderinger og omkostningsoplysninger, så længe tilsynsmyndigheden let kan tilgå dokumentationen.
- 10** Formidling rettet mod indgåelse af en porteføljeplejeaftale er ikke i sig selv tilladelsespligtig investeringsservice efter MiFID, uanset direktivets investorbeskyttelsesformål.
- 11** Sager om god skik og investorbeskyttelse efter lov om finansiell virksomhed § 43 er undtaget fra Finanstilsynets skærpede tavshedspligt, så aktindsigt skal vurderes efter offentlighedslovens almindelige regler.
- 12** Kunder, aktionærer og investorer er som udgangspunkt ikke parter i Finanstilsynets tilsynssager, og et dokument mister ikke sin fortrolighed ved en ulovlig lækage.
- 13** En påtale fra Finanstilsynet af mangelfuldt produktmateriale kan i den efterfølgende civile sag vende bevisbyrden, så pengeinstituttet skal godtgøre, at kunden fik fyldestgørende rådgivning.
- 14** Adgangen til at sidestille nye produkttyper med tilladte aktivklasser i puljeordninger administreres meget restriktivt, og et produkt uden på forhånd fastsat indløsningskurs anses som et afledt finansielt instrument.

Hjemmelskæden fra MiFID II til bekendtgørelsen om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel

§ 1

De danske investorbeskyttelsesregler ved værdipapirhandel findes ikke i loven selv, men i en bekendtgørelse udstedt af erhvervsministeren. Den gældende bekendtgørelse nr. 760 af 14. juni 2024 om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel (accession B20240076005) er udstedt i medfør af fire selvstændige bemyndigelser, som fremgår ordret af bekendtgørelsens medfør-klausul:

Hjemmelslov	Bemyndigelse
Lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter	§ 45, stk. 2-4 og § 270, stk. 1
Lov om finansiell virksomhed	§ 43, stk. 2 og stk. 5 samt § 373, stk. 4

Lov om finansielle rådgivere, investeringsrådgivere og boligkreditformidlere	§ 7, stk. 2 og 3, og § 26, stk. 4
Lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v.	§ 18, stk. 3, og § 190, stk. 5

Grundnormen i [lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1](#) er, at finansielle virksomheder »skal drives i overensstemmelse med redelig forretningsskik og god praksis inden for virksomhedsområdet«, og [§ 43, stk. 2](#) bemyndiger ministeren til at fastsætte nærmere regler herom. Den parallelle bestemmelse for fondsmæglerselskaber er [§ 45](#), hvis stk. 6 udtrykkeligt fastslår, at handlinger i strid med regler fastsat i medfør af stk. 2 »pådrager erstatningsansvar i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler«.

En selvstændig – og i praksis endnu uudnyttet – bemyndigelse findes i [lov om kapitalmarkeder § 105](#), hvorefter erhvervsministeren fastsætter regler om »generelle principper om investorbeskyttelse, oplysninger til kunder, egnetheds- og hensigtsmæssighedsvurderinger, pligt til at udføre ordrer på de for kunden mest gunstige betingelser og øvrige regler for behandling af kundeordrer, der gennemføres via en organiseret handelsfacilitet (OHF)«. Af de oprindelige lovforarbejder fremgår, at bestemmelsen gennemfører MiFID II artikel 20, stk. 8, og at formålet er at sikre OHF-operatørens neutralitet:

»Med henblik på fortsat at sikre operatørens neutralitet i forbindelse med gennemførelse af en transaktion og varetagelse af de kundeinteresser, der bringes sammen via OHF'en, bør operatøren, der driver OHF'en, være underlagt regler fastsat i medfør af § 43, stk. 2, i lov om finansiell virksomhed om egnetheds- og hensigtsmæssighedsvurderinger, pligt til at udføre ordrer på de for kunden mest gunstige betingelser og øvrige regler for behandling af kundeordrer over for de kunder, der anvender OHF'en på linje med systematiske internalisatorer og andre fondsmæglerselskaber.«

Bemyndigelsen blev udvidet til også at omfatte »generelle principper om investorbeskyttelse og oplysninger til kunder« ved **lov nr. 706 af 8. juni 2018**, hvor forarbejderne konstaterer, at bestemmelsen på det tidspunkt »endnu ikke [var] anvendt«. Det er stadig tilfældet: bekendtgørelse nr. 760 af 14. juni 2024 påberåber sig ikke § 105 i sin medfør-klausul. Rammen for OHF-ordrer er dermed etableret, men udmøntningen sker fortsat gennem fondsmæglerselskabslovens og lov om finansiell virksomheds bemyndigelser.

Historisk går den danske investorbeskyttelsestanke tilbage til Børsudvalgets arbejde. Generalklausulen om god værdipapirhandelsskik blev i [betænkning nr. 1290/1995 om Børsreform II, s. 41](#) beskrevet som »værdipapirhandelsrettens generalklausul« og »et væsentligt element i den investorbeskyttelse, som ønskes opnået«, og som en »dynamisk målestok, der ændres og udvikles i takt med udviklingen på værdipapirmarkedet«. Et mindretal advarede allerede dengang mod en udhuling af investorbeskyttelsen og fremhævede investorernes behov for produktkendskab og for at kunne handle til de bedst opnåelige priser, jf. [betænkning nr. 1290/1995, bind 2, s. 38](#).

LOV

[Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1, 2](#)[Lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 45, stk. 2](#)[Lov om kapitalmarkeder § 105](#)

§ 2 Generalklausulen i § 3 og kundekategoriseringen i § 4 med bilag 1

Bekendtgørelsens materielle grundnorm er kort og kategorisk. Efter [§ 3](#) skal en værdipapirhandler »handle ærligt, redeligt og professionelt og i sine kunders bedste interesse«. Bestemmelsen er et supplement til [lov](#)

om [finansiel virksomhed § 43](#), og Finanstilsynets vejledning præciserer, at det indgår i forpligtelsen, at værdipapirhandleren som led i rådgivningen inddrager de skatteregler, der er relevante for kunden i forhold til de omfattede produkter, eller henviser kunden til anden rådgivning herom, jf. [vejledningens bemærkninger til generalklausulen](#).

Beskyttelsesniveauet afhænger af kundekategorien. [§ 4](#) og bilag 1 opererer med den treleddede MiFID II-inddeling i detailkunde, professionel kunde og godkendt modpart:

- **Opt-down:** en godkendt modpart kan anmode om at blive behandlet som professionel kunde eller detailkunde, generelt eller ad hoc, jf. [§ 4, stk. 1](#).
- **Oplysningspligt:** værdipapirhandleren skal oplyse en »født« professionel kunde om kategoriseringen og om muligheden for at aftale en højere grad af beskyttelse, jf. [§ 4, stk. 2](#) og [stk. 3](#). Initiativet påhviler kunden, og det er frivilligt for værdipapirhandleren at indgå aftalen.
- **Opt-up:** en detailkunde kan give afkald på detailkundebeskyttelsen efter en formaliseret procedure i [bilag 1](#) – skriftlig anmodning, skriftlig orientering om den beskyttelse og de investorgarantirettigheder, der mistes, og en særskilt skriftlig erklæring i et andet dokument end kontrakten om, at kunden kender følgerne.

For kommuner og regioner er kravene skærpet ved en udtrykkelig kobling til EU-retten: vurderingen skal ske efter artikel 55 og artikel 56, stk. 1, 1. pkt., i [Kommissionens delegerede forordning \(EU\) 2017/565](#), og afkaldet »anses således kun for gyldigt, hvis værdipapirhandleren har opnået en rimelig sikkerhed for, at kommunen eller regionen er i stand til at træffe sine egne investeringsbeslutninger og forstå de involverede risici«. Klassificeringen er ikke statisk: bliver værdipapirhandleren opmærksom på, at kunden ikke længere opfylder betingelserne, skal der træffes passende forholdsregler.

Kategoriseringen har direkte betydning for egnethedsvurderingens indhold. Vejledningen sonder skarpt mellem de to typer professionelle kunder:

»For så vidt angår de kunder, som er »fødte professionelle«, kan værdipapirhandleren i forbindelse med investeringsrådgivning lægge til grund, at denne type kunder er i stand til finansielt at bære eventuelle tab som følge af investeringen. For så vidt angår kunder, som er løftet op til at blive behandlet som professionelle kunder, skal værdipapirhandleren derimod indhente oplysninger om kundens finansielle situation og kan ikke lægge til grund, at disse typer kunder er i stand til finansielt at bære et eventuelt tab.«

Endelig kræver [§ 4, stk. 5](#), at der indgås og dokumenteres en kundeaftale med en beskrivelse af parternes rettigheder og pligter og af de omfattede finansielle ydelser. Erhvervsankenævnet har prøvet indholdet af sådanne handelsvilkår og fundet, at bestemmelser i et pengeinstituts handelsaftale kunne være i strid med kravet om redelig forretningsskik og god praksis, jf. kendelsen af 3. januar 2007 ([2005-0002558](#)).

LOV

[Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 3](#)[Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 4, stk. 1-5](#)[Lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1](#)

PRAKSIS

Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnets kendelse om pengeinstituts handelsbetingelser og overholdelse af god skik

03.01.2007

Egnethedsvurderingen ved investeringsrådgivning og porteføljepleje

§ 3 – bekendtgørelsens § 9

Egnethedsvurderingen er kernen i den danske MiFID II-implementering. Efter § 9, stk. 1 skal værdipapirhandleren, når der ydes investeringsrådgivning eller porteføljepleje, indhente de nødvendige oplysninger om kundens

1. kendskab til og erfaring på det relevante investeringsområde,
2. finansielle situation, **herunder kundens evne til at bære tab**, og
3. investeringsformål, **herunder kundens risikovillighed**.

På det grundlag skal værdipapirhandleren efter § 9, stk. 2 anbefale de finansielle instrumenter, »der egner sig for kunden, og som er i overensstemmelse med vedkommendes risikovillighed og evne til at bære et tab«.

To særlige analysepligter blev tilføjet med MiFID II:

- **Switch-analysen** i § 9, stk. 3: ved skift af finansielle instrumenter for detailkunder skal omkostningerne og fordelene ved skiftet analyseres, og kunden skal ved investeringsrådgivning oplyses om, hvorvidt fordelene overstiger omkostningerne. Professionelle kunder kan skriftligt anmode om samme oplysning, og anmodningerne skal registreres.
- **Krydssalgsanalysen** i § 9, stk. 4: munder rådgivningen ud i en anbefaling om krydssalg, skal den **samlede pakke** være egnet for kunden.

Vurderingen skal dokumenteres. Ved investeringsrådgivning til en detailkunde skal der efter § 10 udarbejdes en egnethedserklæring på et varigt medium **inden** transaktionen, med angivelse af rådgivningstypen og af, hvordan rådgivningen stemmer overens med kundens præferencer, mål og øvrige karakteristika. Ved fjernkommunikation kan erklæringen undtagelsesvis afgives umiddelbart efter, at kunden er bundet, hvis kunden har indvilliget heri og er blevet tilbudt at udskyde transaktionen. Ved porteføljepleje og ved periodisk egnethedsvurdering skal den periodiske rapport efter § 16 indeholde en ajourført egnethedserklæring.

Finanstilsynets vejledning – som knytter sig til den tidligere bekendtgørelse, hvor egnethedstesten stod i § 16 – fastholder en proportional, men indholdsmæssigt reel test. Omfanget af oplysninger afhænger af produktets kompleksitet, beløbets størrelse og kundekategorien, og vurderingen kan begrænses til den del af formuen, kunden ønsker rådgivning om. Vejledningen understreger samtidig, at egnethed skal vurderes på porteføljeniveau og over tid:

»En række transaktioner, der hver især er egnede, når de betragtes isoleret, kan være uegnede, hvis anbefalingen eller beslutningen om at handle gives eller træffes med en hyppighed, der ikke er i kundens bedste interesse. En transaktion kan også være uegnet, hvis den resulterer i en uhensigtsmæssigt sammensat portefølje.«

Se [vejledningens bemærkninger om egnethedstesten](#). Får værdipapirhandleren ikke de fornødne oplysninger, må der hverken rådgives eller udøves porteføljepleje – men der kan anbefales et alternativt, mindre komplekst produkt, hvis oplysningsgrundlaget rækker til det.

EU-Domstolen har afklaret dokumentationskravets form i **C-95/20** (Varchev Finans), hvor den bulgarske tilsynsmyndighed havde bødelagt et investeringselskab for ikke at føre særskilte registre over egnethedsvurderinger og omkostningsoplysninger. Domstolen fastslog i **C-95/20**, at forordningen bygger på teknologisk neutralitet:

»Det følger heraf, at den nævnte delegerede forordning bygger på en vis »teknologisk neutralitet« således, at den overlader valget af opbevaringsmetoden for dokumentation til investeringsselskaberne på betingelse af, at den valgte metode opfylder alle de krav, der er fastsat i artikel 72, stk. 1, i delegeret forordning 2017/565.«

Der er altså metodefrihed – men ikke frihed fra dokumentationspligten som sådan.

LOV

Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 9, stk. 1-4

Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 10

Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 16

PRAKSIS EU-Domstolen · Investeringsselskabers dokumentationspligt: Frihed i metodevalg under MiFID II-reglerne

28.10.2021

Hensigtsmæssighedsvurderingen, kend-din-kunde-princippet og

§ 4 »execution only«

Uden for investeringsrådgivning og porteføljepleje gælder en lempeligere, men reel test. Efter § 12, stk. 1 skal værdipapirhandleren, når den udfører eller formidler ordrer for en detailkunde, indhente oplysninger om kundens kendskab til og erfaring med den relevante produkttype og vurdere, om produktet eller ydelsen er **hensigtsmæssig** for kunden. Ved krydssalg vurderes den samlede pakke, jf. § 12, stk. 2.

Det centrale er, at bestemmelsen ikke indeholder et handelsforbud, men en **advarselspligt**:

- Er produktet ikke hensigtsmæssigt, skal kunden gøres udtrykkeligt opmærksom herpå, jf. § 12, stk. 3.
- Giver kunden utilstrækkelige oplysninger, skal kunden udtrykkeligt oplyses om, at værdipapirhandleren derfor ikke kan afgøre hensigtsmæssigheden, jf. § 12, stk. 4.
- Advarslerne kan gives standardiseret, jf. § 12, stk. 5.

Finanstilsynets vejledning bekræfter dette udtrykkeligt: »Hvis kunden alligevel ønsker at gennemføre transaktioner i det pågældende produkt eller ønsker den efterspurgte tjenesteydelse, kan værdipapirhandleren gennemføre kundens ordre. Bestemmelsen indeholder således ikke et handelsforbud.« Se [vejledningens bemærkninger om hensigtsmæssighedstesten](#).

Undtagelsen »execution only« i § 13 fritager helt for hensigtsmæssighedsvurderingen, men kun når fire kumulative betingelser er opfyldt: tjenesteydelsen vedrører de i bestemmelsen opregnede ikke-komplekse instrumenter, den ydes på kundens initiativ, kunden er underrettet om, at der ikke foretages hensigtsmæssighedsvurdering og derfor ikke nydes godt af beskyttelsen efter § 12, og værdipapirhandleren opfylder interessekonfliktforpligtelserne i [lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 95, stk. 2, nr. 2](#).

Hensigtsmæssighedsvurderingen er i de senere år et af Finanstilsynets mest aktive tilsynsområder. Ved [funktionsinspektionen i Ringkjøbing Landbobank](#) konstaterede tilsynet i juli 2026 »alvorlige mangler i bankens vurdering af, om komplekse investeringsprodukter er hensigtsmæssige for kunderne«, og udstedte påbud herom.

At vurderingen har praktisk gennemslagskraft, illustreres af nævnspraksis om gearede produkter. I 139/2018 havde en kunde i 2011 gennemført en egnethedstest og var blevet godkendt til at handle gearede produkter; fuldmægtigen – kundens far – havde derimod aldrig gennemgået nogen test, men handlede med kundens log-in. Nævnet lagde til grund, at handlerne var foretaget af kunden selv eller med hendes samtykke, og fandt ikke

grundlag for at pålægge banken at begrænse adgangen til at handle 17 gange gearede bullcertifikater. Testen binder altså kunden, ikke kun instituttet.

LOV [Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 12, stk. 1-5](#)

[Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 13](#)

[Lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 95, stk. 2](#)

PRAKSIS **Det finansielle ankenævn** · Krav om erstatning for tab på 177.829 kr. ved handel med 17 gange gearede bullcertifikater via fuldmægtig

30.04.2019

§ 5 Information, prisoplysning og rapportering – §§ 6 og 15

Informationskravene udgør investorbeskyttelsens forreste led. Efter [§ 6, stk. 2](#) skal værdipapirhandleren i god tid inden investeringsrådgivning oplyse kunden om tre forhold, der er afgørende for rådgivningens uafhængighed og rækkevidde:

1. om rådgivningen ydes på et uafhængigt grundlag,
2. om rådgivningen bygger på en generel eller en mere begrænset analyse af produkttyper, herunder om udvalget er begrænset til instrumenter fra enheder med nære forbindelser til værdipapirhandleren, og
3. om egnetheden vil blive vurderet periodisk.

Efter [§ 6, stk. 3](#) skal der gives relevant vejledning og advarsler om risici ved de konkrete instrumenter og strategier, og det skal oplyses, om instrumentet er målrettet detailkunder eller professionelle kunder. Oplysningerne skal efter [stk. 4](#) gives på en forståelig måde, der sætter kunden i stand til at forstå ydelsens og instrumentets art og risici.

Kravet om uafhængig rådgivning er samtidig lovfæstet i [lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 47](#), hvorefter betegnelsen kun må bruges, hvis der rådgives om et bredt udsnit af markedets instrumenter, som ikke er begrænset til instrumenter udstedt af selskabet selv eller af nært forbundne enheder.

Spørgsmålet om incitamenter og tredjepartsbetalinger – MiFID II's såkaldte inducement-regler – er behandlet i Finanstilsynets vejledning, der på den ene side fastslår, at »provisionsordninger [ikke er] generelt i strid med bestemmelsen«, når de øger kvaliteten af tjenesten, fx ved at give kunden adgang til en bredere vifte af investeringsservices, og på den anden side kræver, at vilkårene om præmiering oplyses til kunden, om nødvendigt som procentsats eller procentinterval og på anmodning i uddybet form, jf. [vejledningens bemærkninger om præmiering](#).

Efterfølgende gennemsigtighed sikres af [§ 15](#), hvorefter værdipapirhandleren skal rapportere til kunden om de udførte ydelser med periodiske meddelelser tilpasset instrumenternes type og ydelsens kompleksitet og – hvor det er relevant – informere kunden om omkostninger ved de gennemførte transaktioner og tjenesteydelser. Professionelle kunder er kun omfattet, hvis de skriftligt har anmodet herom, og anmodningerne skal registreres.

Oplysningspligt om omkostninger er også et aktuelt tilsynstema på fondssiden. Ved temainspektioner i november 2025 udstedte Finanstilsynet i april 2026 påbud til bl.a. [Investeringsforeningen BankInvest](#), [Investeringsforeningen Danske Invest Index](#) og [Investeringsforeningen IA Invest](#) om bestyrelsernes opfølgning på afkast og omkostninger og om fastlæggelse af klare vurderingskriterier.

LOV

[Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 6, stk. 2-4](#)
[Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 15](#)
[Lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 47](#)

§ 6 Påtalen som prøvelig afgørelse – Erhvervsankenævnets kompetence

En forudsætning for, at Erhvervsankenævnet overhovedet kan udgøre kontrolinstans på investorbeskyttelsesområdet, er, at Finanstilsynets mildeste reaktion – påtalen – anses for en afgørelse. Det spørgsmål blev afklaret i kendelsen af 3. juni 2010 ([2009-0019732](#)), hvor Finanstilsynet havde påtalt en investeringsforenings salgsbrochure og offentliggjort påtalen. Tilsynet gjorde gældende, at påtalen ikke var en forvaltningsretlig afgørelse, fordi den ikke skabte nye rettigheder eller pligter, men blot konstaterede en historisk lovovertrædelse. Nævnet afviste synspunktet:

»Den foreliggende påtale fra Finanstilsynet er ikke afgivet som led i en almindelig vejledningspligt, men for at få K til at agere på en bestemt måde, som Finanstilsynet finder er i overensstemmelse med gældende ret. Påtalen indgår dermed som en målrettet del af hele det tilsynsarbejde, som fremgår efter § 116, jf. § 18 i lov om investeringsforeninger...«

Nævnet lagde vægt på, at klageren havde en væsentlig saglig interesse i at få prøvet grundlaget for påtalen, og besluttede at realitetsbehandle både påtalens materielle indhold og offentliggørelsen.

Samme resultat nåede nævnet i CDO-sagen af 16. februar 2011 ([2010-0021890](#)), hvor påtalen blev realitetsbehandlet i overensstemmelse med [lov om finansiel virksomhed § 372](#).

Proceslinjen har dog grænser. I kendelsen af 10. december 2016 ([2016-13026](#)) fastslog nævnet, at det ikke har kompetence til at behandle klager over selve sagsbehandlingen – sagsbehandlingstid, mangelfulde begrundelser for udsættelser eller spørgsmål om opsættende virkning – som i stedet hører under ressortministeriet eller Folketingets Ombudsmand. Og i kendelsen af 22. marts 1994 ([22-03](#)) blev det slået fast, at nævnet ikke kan prøve, om Finanstilsynet burde have udnyttet en bemyndigelse til at fastsætte generelle regler.

Når Finanstilsynets afgørelser om god skik prøves ved de almindelige domstole, tillægges søgsmålet ikke uden videre opsættende virkning. I Østre Landsrets kendelse af 28. juni 2022 ([BS-10730/2022-OLR](#)) om et påbud udstedt med hjemmel i [lov om finansiel virksomhed § 43](#) afviste landsretten anmodningen om opsættende virkning, fordi »hensynet til effektiv forbrugerbeskyttelse og Danmarks opfyldelse af EU-retlige forpligtelser klart vejede tungere end bankens økonomiske interesser«.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 372](#)

PRAKSIS

Landsretten · Kendelse om opsættende virkning af søgsmål vedrørende Finanstilsynets påbud om kreditværdighedsvurdering	28.06.2022
Erhvervsankenævnet · Delvis afvisning og stadfæstelse af afslag på aktindsigt i sag om bidragssatser hos Finanstilsynet	10.12.2016
Erhvervsankenævnet · Finansiel virksomhed fik påtale for vildledende markedsføring af strukturerede obligationer med CDO-sikkerhed	16.02.2011
Erhvervsankenævnet · Afgørelse om klageadgang ved Finanstilsynets påtale af investeringsforenings markedsføring	03.06.2010

Grove overtrædelser: sammenblanding af egne og kunders forretninger og inddragelse af tilladelsen

Den strengeste sanktion på området er inddragelse af tilladelsen efter [lov om finansiel virksomhed § 224, stk. 1, nr. 1](#). Den ledende afgørelse er Erhvervsankenævnets kendelse af 2. oktober 2013 (2012-0033274), hvor et fondsmæglerselskabs tilladelse blev inddraget efter en samlet vurdering af tre overtrædelsestyper:

Forhold	Konstatering	Retsgrundlag
Uautoriseret egenhandel	Ca. 2.100 handler for egen regning maj 2011 – oktober 2012 uden tilladelse hertil; gearede intradagshandler på en kreditramme på 3 mio. kr.	FIL § 9 og § 157
Sammenblanding på bundthandelsdepot	Aggregerede ordrer uden straksallokering; fordelingen mellem kunder og egenbeholdning skete ofte efter børstid, når dagens kursudvikling var kendt	Dagældende §§ 27 og 29 i bekendtgørelsen om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel
Mangelfuld intern kontrol	Direktionen kontrollerede ikke investeringsdirektørens dispositioner; virksomheden blev drevet fra investeringsdirektørens private bopæl	Bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.

Det skærpende var ikke overtrædelsernes antal, men deres retning: Finanstilsynet konstaterede konkrete eksempler, hvor **profitable handler blev allokeret til selskabets egenbeholdning, mens handler med kursfald blev allokeret til kunderne**, og selskabet kunne ikke dokumentere, at allokeringen var fastlagt før ordreduførelsen.

Selskabet påberåbte sig proportionalitetshensyn og henviste til en sag mod en sparekasse, hvor lignende forhold kun havde ført til påtale. Nævnet afviste sammenligningen, fordi overtrædelserne her var systematiske og indebar en bevidst sammenblanding af interesser til selskabets fordel, og konkluderede, at »mindre indgribende foranstaltninger (såsom påbud eller påtale) ikke var tilstrækkelige«, navnlig fordi selskabet slet ikke opfyldte kapitalkravet for egenhandel.

Den praktiske konsekvens for de skadelidte er begrænset. I den parallelle kendelse af 30. september 2013 (2013-0034166) søgte to minoritetsaktionærer med et samlet tab på ca. 5,3 mio. kr. aktindsigt for at vurdere et muligt ledelsesansvar. Nævnet fastslog, at hovedreglen i [FIL § 355, stk. 1](#) er, at kun den finansielle virksomhed er part, og at undtagelsen for kapitalejere i [§ 355, stk. 2, nr. 9](#) kun gælder, hvis afgørelsen vedrører dem personligt. Materialet var omfattet af den skærpede tavshedspligt i [FIL § 354](#).

Tilladelsespligten er i sig selv et investorbeskyttelsesinstrument. I kendelsen af 5. november 2012 (-2012-0031859) stadfæstede nævnet, at formidling af aktier i solcelleprojekter krævede tilladelse som værdipapirhandler efter [FIL § 9, stk. 1](#) – uden tilladelse gælder investorbeskyttelsesreglerne ikke, og investorerne står uden den beskyttelse, regelsættet forudsætter.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 9, stk. 1](#)[Lov om finansiel virksomhed § 224, stk. 1](#)[Lov om finansiel virksomhed § 355, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af inddragelse af fondsmæglerselskabs tilladelse grundet omfattende uautoriseret egenhandel og sammenblanding af kundeaktiver

02.10.2013

Erhvervsankenævnet · Sag om aktindsigt for minoritetsaktionærer i sag om inddragelse af fondsmæglersekskabs tilladelse	30.09.2013
Erhvervsankenævnet · Krav om tilladelse som værdipapirhandler ved formidling af aktier i solcelleprojekter	05.11.2012

Markedsføringsmateriale og risikooplysning: fakta-ark, brochurer og salgsbreve

Den mest udviklede danske praksis på investorbeskyttelsesområdet handler om, hvor meget risikoinformation der skal fremgå af det materiale, kunden faktisk læser.

Hovedafgørelsen er CDO-sagen, Erhvervsankenævnets kendelse af 16. februar 2011 ([2010-0021890](#)). Et pengeinstitut havde udbudt strukturerede obligationer, hvor fakta-arkene angav, at hovedstolen ville blive indløst til minimum kurs 100, sikret ved en pantsat AAA-ratet CDO-obligation. Virksomheden forsvarede sig med, at fakta-arkene blot var resuméer, og at det egentlige markedsføringsmateriale var det godkendte prospekt. Finanstilsynet afviste:

»Man kan således ikke give en overfladisk beskrivelse med fokus på optionselementet i et fakta-ark, mens de negative aspekter ved produktet kun beskrives udførligt og dækkende i det mere svært tilgængelige prospekt.«

Nævnet stadfæstede påtalen efter [lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1](#) og lagde vægt på, at fakta-arkene i sig selv burde have givet et afbalanceret billede, når de gav indtryk af en nærmest risikofri investering ved brug af udtryk som »minimum kurs 100« og »AAA-ratet sikkerhed«. Ratingen dækkede alene kreditrisikoen, ikke markedspriserisikoen eller kompleksiteten i den underliggende globale låneportefølje.

Samme norm gælder, når instituttet markedsfører sine egne kapitalinstrumenter. I kendelsen af 20. februar 2015 ([2014-0038307](#)) havde en andelskasse under overskriften »Andelskassen vokser!« opfordret andelshaverne til at købe mere andelskapital med udsigt til over 8 % i forrentning – en uge efter at have modtaget en risikooplysning fra Finanstilsynet om en udlånsvækst på 46,2 %, begrænset kapitaloverdækning og en skrøbelig organisation. Nævnet stadfæstede påtalen efter [bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 3](#) og [§ 4](#):

»Andelskassens markedsføring havde således et ensidigt fokus på fordelene ved at erhverve yderligere andelsbeviser og gav modtageren et mangelfuld billede af den risiko, der var forbundet med investeringen.«

En generel risikobemærkning reparerer altså ikke et brev, der i øvrigt er entydigt positivt og udelader kendte, konkrete risici.

Den tilsynsretlige kritik af produktmateriale får ofte civilretlig gennemslagskraft. Efter at Finanstilsynet havde påtalt salgsbrochuren for et gearret hedge-obligationsprodukt som ikke afbalanceret, fandt Det Finansielle Ankenævn i [479/2010](#), at det påhvilede banken at godtgøre, at kunden havde modtaget fyldestgørende rådgivning om produktets særlige risici og gearing – reelt en omvendt bevisbyrde. Banken kunne ikke løfte den, og investeringen på 421.668 kr. skulle tilbagekøbes til købskursen. Samme mønster ses i [568/2009](#), hvor et flertal på 3 mod 2 fandt banken ansvarlig for ikke at have oplyst tilstrækkeligt om gearingen.

Forbrugerombudsmanden har spillet en tilsvarende rolle på obligationssiden: i [Scandinotes-sagen fra marts 2011](#) bistod ombudsmanden en forbruger, hvilket førte til et forlig, hvor banken erkendte, at informationsmaterialet ikke var tilstrækkeligt oplysende om de særlige risici, og tilbagekøbte obligationerne

til nominal værdi. Ombudsmanden fastslog samtidig, at det afgørende for ansvarsvurderingen er materialets indhold **på købstidspunktet** – en senere korrektion af materialet er uden betydning.

LOV

Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 3

Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 4

Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar for Jyske Bank ved rådgivning om komplekst hedge-obligationsprodukt	03.11.2011
	Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar for Jyske Bank ved mangelfuld rådgivning om hedgefonde	09.03.2010
	Erhvervsankenævnet · Andelskasses markedsføringsbrev til andelshavere var i strid med god skik grundet mangelfulde risikoplysninger	20.02.2015
	Erhvervsankenævnet · Finansiell virksomhed fik påtale for vildledende markedsføring af strukturerede obligationer med CDO-sikkerhed	16.02.2011
	Forbrugerombudsmanden · Forbrugerombudsmanden: Mangelfuld risikoinformation ved salg af Scandinotes obligationer fører til forlig	08.03.2011

Produktafgrænsning: hvilke instrumenter må sælges til hvilke kunder

Investorbeskyttelsen virker også som en produktfilterordning, hvor visse instrumenter enten er udelukket fra bestemte opsparingsformer eller kun må sælges under skærpede betingelser.

Den principielle danske afgørelse er Erhvervsankenævnets kendelse af 1. februar 2013 ([2012-0031919](#)) om bonus- og gearede certifikater i puljeordninger. Udstederen argumenterede bl.a. med, at certifikaterne efter bekendtgørelsen om risikomærkning af investeringsprodukter lå i **gul** kategori – samme kategori som erhvervsobligationer på regulerede markeder og aktier – mens hedgeforeninger, der er tilladt i puljer, ligger i **rød** kategori, og at MiFID-investorbeskyttelsen med hensigtsmæssigheds- og egnethedstest under alle omstændigheder beskyttede kunderne. Et flertal på 2 mod 1 stadfæstede alligevel Finanstilsynets afslag:

Der er for certifikaterne ikke på forhånd fastsat en indløsningskurs, og værdien afhænger fuldt ud af et underliggende aktiv. Herved adskiller værdipapirerne sig væsentligt fra traditionelle erhvervsobligationer og må anses som afledte finansielle instrumenter.

Flertallet understregede, at dispensationsadgangen skal administreres »meget restriktivt« i overensstemmelse med forarbejderne, hvorefter den alene skal bruges til at sidestille visse udenlandske værdipapirer med tilsvarende danske papirer og til at tillade nye finansielle instrumenter. Mindretallet ville have givet medhold, fordi certifikaterne var obligationer udstedt af en bank under tilsyn, og fordi afkastets kobling til underliggende aktiver ikke ændrer instrumentets karakter af erhvervsobligation. Afgørelsen viser, at risikomærkningens kategorisering ikke i sig selv er afgørende for adgangen til pensionsopsparring.

MiFID II har siden tilføjet et selvstændigt produktfilter i bekendtgørelsen. Efter [§ 11](#) må nedskrivningsrelevante passiver kun sælges til en detailkunde, hvis der er gennemført en egnethedstest efter [§ 9](#), egnetheden er godtgjort og dokumenteret. Er detailkundens portefølje af finansielle instrumenter på købstidspunktet 500.000 EUR eller derunder, gælder desuden to kvantitative grænser: den samlede investering i sådanne forpligtelser må ikke overstige 10 pct. af porteføljen, og det oprindeligt investerede beløb skal være mindst 10.000 EUR.

Også den centrale investorinformation er en del af filtret. [PRIIP-forordningen \(EU\) nr. 1286/2014](#) kræver et dokument med central information til detailinvestorer for sammensatte og forsikringsbaserede investeringsprodukter, og de nærmere krav til præsentation og indhold følger af [Kommissionens delegerede forordning \(EU\) 2017/653](#). Kvaliteten af sådanne dokumenter kan dog ikke prøves af Det Finansielle Ankenævn over for udstederen: i [377/2020](#) blev en klage over et faktablad for Bull & Bear-certifikater afvist, fordi forholdet mellem en udsteder og en investor på børsen ikke udgør et kundeforhold.

De ældre danske regler om identifikation ved værdipapirhandel viser samme mønster af ufravigelighed. I kendelsen af 3. marts 1998 ([97-124.927](#)) fandt nævnet, at der ikke var hjemmel til at dispensere fra legitimationskravet ved handel med præmieobligationer, heller ikke ved handler til nominelt 850 kr.

LOV

Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 9

Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 11, stk. 1-3

PRAKSIS

Erhvervsankenævnet · Certifikater uden hovedstolsgaranti kan ikke sidestilles med erhvervsobligationer i puljeordninger

01.02.2013

Erhvervsankenævnet · Finanstilsynet havde ikke hjemmel til at dispensere fra legitimationskravet ved handel med præmieobligationer

03.03.1998

§ 10 Best execution: ordredørførelse på de for kunden mest gunstige betingelser

Ordredørførelsespligten er reguleret i en selvstændig bekendtgørelse (B20170091705). Efter [§ 3, stk. 1](#) skal virksomheden træffe »alle tilstrækkelige foranstaltninger« for at opnå det efter omstændighederne bedst mulige resultat med hensyn til pris, omkostninger, hurtighed, gennemførelses- og afregningssandsynlighed, omfang og art.

For detailkunder er kriteriet konkretiseret i [§ 3, stk. 2](#):

»Udfører virksomheden en ordre på vegne af en detailkunde [...] er det bedst mulige resultat dét, som giver det mindst mulige samlede vederlag, med mindre formålet med udførelsen af ordren tilsiger, at de øvrige elementer nævnt i stk. 1 er af større relevans.«

Det samlede vederlag omfatter prisen for instrumentet **og** alle direkte udførelsesomkostninger – handelsstedsgebyrer, clearing- og afviklingsomkostninger, gebyrer til tredjemand samt virksomhedens egne provisioner. Ved valg mellem flere handelssystemer skal virksomhedens egne provisioner og omkostninger indregnes for hvert system, jf. [§ 3, stk. 3](#). Modtages en **specifik** ordre fra kunden, gælder kravene i stk. 1-3 ikke, jf. [§ 3, stk. 4](#).

Procesrammen består af fire elementer:

- en skriftlig **ordredørførelsespolitik** med angivelse af handelssteder pr. instrumentkategori og de faktorer, der påvirker valget, jf. [§ 4](#),
- kundens **forudgående samtykke** til politikken og særskilt samtykke, hvis ordrer udføres uden om et reguleret marked, en MHF eller en OHF, jf. [§ 5](#),
- en **redegørelsespligt** på kundens anmodning, jf. [§ 6](#), og
- løbende **kontrol og revurdering** af, om handelsstederne giver det bedst mulige resultat, jf. [§ 7](#).

NB: § 3, stk. 2 er ændret ved ændringsbekendtgørelse af 5. september 2025 med ikrafttræden 29. september 2025, hvor henvisningen til detailkundedefinitionen blev rettet fra »stk. 9« til »nr. 9«. Ændringen er endnu ikke konsolideret ind i den offentliggjorte tekst, men er alene teknisk.

Best execution har dybe rødder i dansk forbrugerpraksis. Allerede i [betænkning nr. 1376/1999 om den finansielle sektor efter år 2000, s. 377](#) er Forbrugerombudsmandens opfattelse af god markedsføringsskik ved afregning af værdipapirhandler for private investorer gengivet: »Værdipapirhandler skal altid foretages efter princippet om »best execution«, og værdipapirhandleren har pligt til at rådgive investor om valg af afregningsform.

I praksis afgrænses forpligtelsen dog af, hvad der teknisk er muligt. I [432/2024](#) blev en limitordre på en CFD ikke eksekveret, selv om limitprisen fik »hit«, fordi bankens afdækningsordre på den underliggende futureskontrakt aldrig blev fyldt på den eksterne børs. Nævnet frifandt banken, da den ikke havde handlet ansvarspådragende.

EU-Domstolen har til gengæld i [C-346/25](#) (FIBO Markets) styrket forbrugerens position ved forsinket ordreudførelse. En cypriotisk mægler havde udført en tjekkisk forbrugers FOREX-ordre 16 sekunder for sent med et kurstab på ca. 8.928 USD til følge, og påberåbte sig en rammeaftaleklausul om ret til at afvise eller ændre udførelsesbetingelserne samt lovvalg til cypriotisk ret. Domstolen sondrede skarpt: de rettigheder og forpligtelser, der angår de **finansielle betingelser** for ordrens udførelse – navnlig fastsættelsen af forskellen mellem referencekurserne – udgør det finansielle instrument, mens klausuler om **ikke at udføre** ordren eller at udføre den på andre betingelser henhører under levering af en finansiell tjenesteydelse og dermed er omfattet af forbrugerbeskyttelsen. Domstolen støttede sig på bilag I til MiFID, der netop sonderer mellem investeringsservices (afsnit A) og finansielle instrumenter (afsnit C).

LOV

[Bekendtgørelse om værdipapirhandleres udførelse af ordrer § 3, stk. 1-4](#)

[Bekendtgørelse om værdipapirhandleres udførelse af ordrer § 4](#)

[Bekendtgørelse om værdipapirhandleres udførelse af ordrer § 5](#)

[Bekendtgørelse om værdipapirhandleres udførelse af ordrer § 7](#)

PRAKSIS **EU-Domstolen** · FIBO Markets mod J.P. (C-346/25): Rammeaftaleklausuler om ordreudførelse er ikke "rettigheder og forpligtelser, der udgør finansielle instrumenter" under Rom I-forordningens artikel 6, stk. 4, litra d) 18.06.2026

Det finansielle ankenævn · Klage over manglende eksekvering af limitordre på CFD hos Saxo Bank 21.03.2025

§ 11 Beskyttelse af kunders aktiver, interessekonflikter og aflønning

Investorbeskyttelsen omfatter ikke kun rådgivningssituationen, men også de organisatoriske forudsætninger for, at kundens midler og instrumenter er sikret. [Lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 95, stk. 2](#) forpligter fondsmæglerselskabet til at

1. have passende regler og procedurer for ledelsens, de ansattes og de tilknyttede agents egne transaktioner,
2. have effektive procedurer til at hindre interessekonflikter, der kan skade kundernes interesser,
3. sikre kundernes ejendomsret til deres midler og instrumenter,
4. beskytte kundernes rettigheder og ikke uden udtrykkeligt samtykke disponere over deres midler og instrumenter, og
5. føre og opbevare fyldestgørende lister over alle udførte tjenesteydelser og transaktioner i mindst 5 år.

Samledepot kræver forudgående information om retsvirkningerne og kundens samtykke, og der skal føres et register, hvoraf de enkelte kunders ejerforhold klart fremgår, jf. § 95, stk. 3. Ved konkurs eller rekonstruktion kan kunden udtage sine instrumenter af samledepotet på grundlag af registret, hvis der ikke forinden er tvist om ejendomsretten, jf. § 95, stk. 4. Finanstilsynet kan fratage et selskab retten til at føre samledepot.

Aflønning er gjort til et selvstændigt investorbeskyttelsesinstrument. Efter § 108, stk. 1 må aflønning af de ansatte ikke være i strid med pligten til at handle i kundernes bedste interesse, og § 108, stk. 2 forbyder aflønningsordninger, salgsmål eller andre ordninger, der kan tilskynde ansatte til at anbefale et bestemt finansielt instrument til en detailkunde, når selskabet kunne tilbyde et andet instrument, som ville dække kundens behov bedre.

Kompetencekravene udgør det sidste led. Efter [bekendtgørelse om kompetencekrav til ansatte, der yder investeringsrådgivning og formidler information om visse investeringsprodukter § 7, stk. 1](#) skal virksomheden sikre, at ansatte, der rådgiver om andre end de ikke-komplekse produkter opregnet i investorbeskyttelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 1, litra a-f, har **bestået en prøve** hos en af Finanstilsynet godkendt prøveudbyder, **inden** rådgivningen påbegyndes. Prøven skal bestå på ny med tre års mellemrum, jf. § 7, stk. 2. Bekendtgørelsens kundekategorier defineres ved direkte henvisning til bilag 1 og 2 i investorbeskyttelsesbekendtgørelsen, jf. § 2, nr. 2. Hjemlen er [lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 46](#) og [lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 4](#).

Interessekonflikter i selve organiseringen har også været prøvet. I kendelsen af 14. september 2006 (- [2005-0004171](#)) blev en bestyrelsesformand i et pengeinstitut udelukket fra investeringsforeningers bestyrelser på grund af en væsentlig markedsføringsaftale, og i kendelsen af 21. december 2016 ([2016-4752](#)) stadfæstede nævnet påbud om, at inhabile bestyrelsesmedlemmer ikke må deltage i selve **behandlingen** af en sag – ikke kun i afstemningen.

LOV

[Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 4](#)
[Lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 46](#)
[Lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 95, stk. 2-4](#)
[Lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 108, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Erhvervsankenævnet · Bestyrelsesformand i pengeinstitut udelukket fra investeringsforeningers bestyrelser på grund af væsentlig markedsføringsaftale

14.09.2006

§ 12 MiFID II's rækkevidde i EU-Domstolens praksis

EU-Domstolen har i en række præjudicielle afgørelser trukket grænserne for, hvad MiFID-regelsættet dækker – og har konsekvent afvist at udvide anvendelsesområdet med henvisning til investorbeskyttelsesformålet alene.

Formidling af porteføljeplejeaftaler falder uden for. I [C-678/15](#) (Khorassani mod Pflanz) havde en formidler uden tilladelse formidlet en »Grand Slam«-formueplejeaftale med et liechtensteinsk selskab, hvorefter investoren mistede størstedelen af sine indbetalinger. Domstolen fastslog, at »modtagelse og formidling af ordrer vedrørende et eller flere finansielle instrumenter« forudsætter ordrer om konkret **køb eller salg**, jf. den tætte forbindelse til ordreduførelse. Investorbeskyttelsen kunne ikke bære en udvidende fortolkning:

»Dette formål kan imidlertid ikke i sig selv begrunde en særlig bred betydning af den investeringservice, der er omhandlet i afsnit A, nr. 1), i bilag I til direktiv 2004/39, som omfatter formidling, der er rettet mod indgåelse af en aftale, som omhandler en porteføljepleje.«

Domstolen erkendte udtrykkeligt, at der kan opstå et beskyttelseshul, når aftalen indgås med et selskab i et tredjeland, men lod det være lovgivers problem.

Undtagne formidlere må formidle på tværs af grænser. I [C-695/22](#) (Fondee mod Česká národní banka) havde den tjekkiske nationalbank bødelagt en investeringsformidler for at sende 407 kundeordrer til en værdipapirhandler i Nederlandene. Domstolen fastslog, at [MiFID II artikel 3, stk. 1, litra c\), nr. i\)](#) »vedrører formidling af ordre til ethvert investeringsselskab, der er meddelt tilladelse, og ikke kun til de investeringsselskaber, der er etableret og meddelt tilladelse i hjemlandet«. Da direktivet har foretaget fuld harmonisering, skulle spørgsmålet bedømmes efter direktivet og ikke efter [artikel 56 TEUF](#).

Tilknyttede agenter er ikke investeringsselskaber. I [C-53/18](#) (Mastromartino) fandt Domstolen, at et midlertidigt étårigt forbud mod en italiensk finansiel rådgiver med autorisation til dørsalg hverken var omfattet af MiFID eller af de traktatsikrede friheder, fordi en tilknyttet agent ikke er et investeringsselskab i direktivets forstand, og situationen var rent intern.

Tilsynets tavshedspligt kan vige for retten til forsvar. I [C-358/16](#) fastslog Domstolen, at undtagelsen for »tilfælde omfattet af straffelovgivningen« i direktiv 2004/39/EF artikel 54 kun angår egentlig strafferetlig retsforfølgning, men at den nationale domstol i en konkret afvejning kan give aktindsigt i oplysninger, der har objektiv forbindelse til klagepunkterne, jf. [chartrets artikel 47](#) og [artikel 48](#).

Samlet tegner praksis et billede af et regelsæt, der fortolkes **ordlyds- og systemtro**: beskyttelsesformålet i [MiFID II](#) er retningsgivende, men ikke en selvstændig udvidelseshjemmel.

PRAKSIS	EU-Domstolen · Grænseoverskridende formidling af investeringsordrer: Medlemsstaters adgang til at begrænse undtagne investeringsformidlers virksomhed efter MiFID II	16.05.2024
	EU-Domstolen · Investeringselskabers dokumentationspligt: Frihed i metodevalg under MiFID II-reglerne	28.10.2021
	EU-Domstolen · Rækkevidde af MiFID-direktivet og EU-retlige friheder ved midlertidigt forbud mod virksomhed for tilknyttede agenter	08.05.2019
	EU-Domstolen · Tavshedspligt for finanstilsyn og retten til forsvar: Fortolkning af 'tilfælde omfattet af straffelovgivningen'	13.09.2018
	EU-Domstolen · Fortolkning af MiFID: Formidling af porteføljeplejeaftale falder uden for investeringservice	13.06.2017

§ 13 Aktindsigt og tavshedspligt i investorbeskyttelsessager

Adgangen til at få indsigt i Finanstilsynets tilsynssager er et selvstændigt og velbelyst spor i Erhvervsankenævnets praksis – og har direkte betydning for, hvor synlig investorbeskyttelseshåndhævelsen bliver.

Udgangspunktet er restriktivt. Finanstilsynets skærpede tavshedspligt i [lov om finansiel virksomhed § 354, stk. 1](#) omfatter alle fortrolige oplysninger modtaget som led i tilsynsvirksomheden efter [§ 344](#) og går forud for offentlighedslovens almindelige regler, jf. [offentlighedsloven § 35](#). Partsbegrebet i [§ 355, stk. 1](#) er udtømmende, og forarbejderne fastslår, at kunder, aktionærer og investorer ikke opnår partsstatus uanset deres økonomiske

interesse. Det bekræftede nævnet i kendelsen af 5. september 2022 (22/03370), hvor britiske investorer forgæves søgte indsigt i en inspektionsrapport. Nævnet afviste også, at et dokument mister sin fortrolighed, fordi en tredjemand er kommet i besiddelse af det og udbyder det til salg: oplysninger mister kun fortroligheden, hvis de er blevet **almindeligt kendt**.

Men god skik- og investorbeskyttelsessager er netop undtaget. I kendelsen af 29. september 2016 (2016-4768) fastslog nævnet, at når sagen vedrører tilsyn med reglerne om god skik efter [lov om finansiel virksomhed § 43](#), finder den skærpede tavshedspligt ikke anvendelse, jf. [§ 354, stk. 3, nr. 1](#). Nævnet stadfæstede derfor, at der skulle gives aktindsigt i Finanstilsynets udkast til påbud og i instituttets høringssvar. Udkastet havde mistet sin interne karakter ved at blive sendt i høring hos instituttet og Forbrugerombudsmanden uden en lovbestemt pligt hertil:

»Baggrunden for bestemmelsen er, at den myndighed, der har afgivet et dokument til en udenforstående, må anses for at have opgivet retten til at beskytte det pågældende interne dokument.«

Instituttets indsigelse om omdømmeskade blev afvist som liggende uden for det snævre anvendelsesområde for [offentlighedsloven § 33, nr. 2 og nr. 5](#). Den parallelle kendelse af 10. december 2016 (2016-13026) fastholdt dog, at bestyrelsesreferater fortsat er interne dokumenter, og at hensynet til bestyrelsens frie drøftelser vejer tungere end klagerens interesse i meroffentlighed.

Denne sondring mellem **tilsynsvirksomhed** (fortrolig) og **god skik-tilsyn** (offentligt tilgængeligt) er investorbeskyttelsesområdet vigtigste gennemsigtighedsmekanisme: den er forudsætningen for, at Finanstilsynets påtaler og påbud om egnetheds- og hensigtsmæssighedsvurdering kan offentliggøres og dermed virke normdannende for hele branchen.

LOV	Lov om finansiel virksomhed § 43	Lov om finansiel virksomhed § 354, stk. 1, 3
	Lov om finansiel virksomhed § 355, stk. 1	Offentlighedsloven § 35
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af afslag på aktindsigt i tilsynsdokumenter vedrørende forventeligt nødlidende pengeinstitut 05.09.2022 Erhvervsankenævnet · Delvis afvisning og stadfæstelse af afslag på aktindsigt i sag om bidragssatser hos Finanstilsynet 10.12.2016 Erhvervsankenævnet · Aktindsigt i Finanstilsynets udkast til påbud og høringssvar vedrørende bidragssatser hos realkreditinstitut 29.09.2016 Erhvervsankenævnet · Sag om aktindsigt for minoritetsaktionærer i sag om inddragelse af fondsmæglerselskabs tilladelse 30.09.2013	

Samspillet med den civile erstatningssag – og afgrænsningen af § 14 oversigten

Investorbeskyttelsesreglerne er offentligretlige adfærdsnormer. De giver Finanstilsynet håndhævelsesbeføjelser, men er ikke i sig selv et selvstændigt erstatningsgrundlag – bortset fra den udtrykkelige regel i [lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 45, stk. 6](#), hvorefter handlinger i strid med regler udstedt i medfør af stk. 2 pådrager erstatningsansvar »i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler«.

De to spor er ikke desto mindre tæt forbundet på tre måder:

1.

Tilsynskritik vender bevisbyrden. Efter Finanstilsynets påtale af salgsbrochuren for et gearret hedge-produkt fandt Det Finansielle Ankenævn i [479/2010](#), at det påhvilede banken at godtgøre, at kunden havde fået fyldestgørende rådgivning om gearingen.

2. **Bekendtgørelsen påberåbes direkte af kunderne.** I [517/2008](#) gjorde en alvorligt syg kunde gældende, at banken havde overtrådt bekendtgørelsen om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel ved ikke at have udarbejdet en skriftlig aftale eller foretaget en tilstrækkelig egnethedstest. Sagen blev afvist, fordi afgørelsen forudsatte parts- og vidneforklaringer om de mundtlige drøftelser – et gennemgående træk ved sager, hvor egnethedsdokumentationen er mangelfuld.
3. **Regelændringer slår igennem på aftaleforholdet.** I [171/2021](#) havde en bank i juni 2020 varslet opsigelse af en formueplejeaftale, fordi MiFID II krævede indgåelse af nye investeringsaftaler. Da der ikke forelå en underskrevet aftale ved fristens udløb, blev værdipapirerne realiseret. Nævnet fandt, at kunden burde have handlet tidligere for at begrænse sit tab.

Den strafferetlige dimension er beskeden, men findes. Overtrædelse af bekendtgørelsens materielle kernebestemmelser er bødesanktioneret, og manglende efterlevelse af et påbud kan straffes med bøde, jf. [vejledningens afsnit om tilsyn og straf](#). [Betænkning nr. 1561/2016 om bødesanktioner på det finansielle område, s. 22](#) beskriver, at bl.a. bekendtgørelsen om risikomærkning af investeringsprodukter er udstedt med hjemmel i den daværende [lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 3](#), og at bestemmelserne som udgangspunkt er strafbelagte. Ved siden heraf står den strafferetlige praksis om ordredførelse i markedsmisbrugssager, hvor Finanstilsynet i [vejledningen om udførelse af kundeordrer og indberetning heraf i medfør af markedsmisbrugsforordningen](#) anbefaler, at den ansatte afstår fra at udføre ordren ved begrundet mistanke, og at værdipapirhandleren indsætter et udtrykkeligt forbehold herom i ordredførelsespolitikken. Se herom nærmere [markedsmisbrug-kursmanipulation](#) og [insiderhandel-misbrug-af-intern-viden](#).

Denne oversigt dækker det tilsynsretlige spor. Den civile erstatningssag mod pengeinstitutter for konkret investerings-, lån- og kreditrådgivning af privatkunder behandles under [bank-raadgivning](#)-, realkreditprodukter under [realkredit-tvister](#), Finanstilsynets øvrige afgørelser om fit & proper, solvens og partsbegreb under [finansstilsynets-afgørelser](#), og prospektkrav ved udbud under [prospektpligt-og-prospektansvar-vaerdipapirudbud](#).

LOV

[Lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 3](#)

[Lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 45, stk. 6](#)

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Erstatningskrav afvist efter opsigelse af investeringsaftale som følge af formuekrav og MiFID II	04.10.2022
	Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar for Jyske Bank ved rådgivning om komplekst hedge-obligationsprodukt	03.11.2011
	Det finansielle ankenævn · Tvist om investeringsrådgivning til alvorligt syg kunde afvist pga. behov for bevisførelse	18.11.2009

§ 15 Sammenfatning og aktuelle regelændringer

Praksis på investorbeskyttelsesområdet kan sammenfattes i fem linjer.

For det første er reaktionsstigen reel og proportional. Finanstilsynet vælger mellem påtale, påbud og inddragelse af tilladelsen, og Erhvervsankenævnet prøver valget. Påtalen – den mildeste reaktion – er en prøvelig

afgørelse, jf. [2009-0019732](#). Inddragelse forudsætter derimod, at overtrædelserne er systematiske, og at mindre indgribende midler ikke rækker, jf. [2012-0033274](#).

For det andet vurderes markedsføringsmateriale efter det, kunden faktisk læser. Et fakta-ark må ikke tegne et risikofrit billede med henvisning til, at prospektet nuancerer, jf. [2010-0021890](#), og en generel risikobemærkning reparerer ikke et ensidigt positivt salgsbrev, jf. [2014-0038307](#).

For det tredje er egnetheds- og hensigtsmæssighedsvurderingerne procesforpligtelser med dokumentationskrav, men uden handelsforbud. Egnethedsvurderingen efter [§ 9](#) blokerer for rådgivning og porteføljepleje, hvis oplysningerne mangler; hensigtsmæssighedsvurderingen efter [§ 12](#) udløser kun en advarselspligt. Dokumentation kan opbevares frit, så længe tilsynet let kan tilgå den, jf. [C-95/20](#).

For det fjerde er interessekonflikten det centrale skærpende moment. Både inddragelsessagen fra 2013, aflønningsforbuddet i [§ 108, stk. 2](#), kravet om uafhængig rådgivning i [§ 47](#) og best execution-reglen om det mindst mulige samlede vederlag i [§ 3, stk. 2](#) sigter mod samme risiko: at værdipapirhandleren tjener på kundens bekostning.

For det femte virker offentliggørelsen som den egentlige sanktion. Fordi god skik-sager efter [FIL § 354, stk. 3, nr. 1](#) er undtaget fra den skærpede tavshedspligt, jf. [2016-4768](#), kan Finanstilsynets afgørelser om egnethed, hensigtsmæssighed og omkostningsoplysning offentliggøres og virke normdannende for hele branchen.

Aktuelle regelændringer. Bekendtgørelse nr. 760 af 14. juni 2024 er fortsat gældende og har ingen vedtagne, ikke-konsoliderede ændringer. Finanstilsynet sendte imidlertid den 19. august 2026 et udkast til en **nyudstedelse** af bekendtgørelsen i høring med frist den 16. september 2026, jf. [høringen om nyudstedelse af bekendtgørelsen om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel](#). Udkastet præciserer reglerne om detailkunders ret til gratis papirinformation og indfører en frist på mindst otte uger, inden eksisterende detailkunder overgår til elektronisk format – en videreførelse af den varslingsregel, der allerede findes i [§ 6, stk. 4](#). Hjemmelskæden er i udkastet opdateret, så der henvises til lov om **investeringsrådgivere og boligkreditformidlere** i stedet for den tidligere lov om finansielle rådgivere, investeringsrådgivere og boligkreditformidlere. Endelig er [§ 3, stk. 2](#) i bekendtgørelsen om værdipapirhandleres udførelse af ordrer teknisk ændret med virkning fra 29. september 2025, uden at ændringen endnu er konsolideret.

LOV

[Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 9](#)
[Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 12](#)
[Bekendtgørelse om værdipapirhandleres udførelse af ordrer § 3, stk. 2](#)
[Lov om finansiell virksomhed § 354, stk. 3](#)

PRAKSIS

EU-Domstolen · Investeringselskabers dokumentationspligt: Frihed i metodevalg under MiFID II-reglerne	28.10.2021
Erhvervsankenævnet · Aktindsigt i Finanstilsynets udkast til påbud og høringssvar vedrørende bidragssatser hos realkreditinstitut	29.09.2016
Erhvervsankenævnet · Andelskasses markedsføringsbrev til andelshavere var i strid med god skik grundet mangelfulde risikoplysninger	20.02.2015
Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af inddragelse af fondsmæglerselskabs tilladelse grundet omfattende uautoriseret egenhandel og sammenblanding af kundeaktiver	02.10.2013
Erhvervsankenævnet · Finansiell virksomhed fik påtale for vildledende markedsføring af strukturerede obligationer med CDO-sikkerhed	16.02.2011
Erhvervsankenævnet · Afgørelse om klageadgang ved Finanstilsynets påtale af investeringsforenings markedsføring	03.06.2010

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 3		Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 4	
Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 9	stk. 1-4	Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel § 12	
Bekendtgørelse om værdipapirhandleres udførelse af ordrer § 3	stk. 2	Lov om finansiel virksomhed § 43	stk. 2
Lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 45	stk. 2	Lov om kapitalmarkeder § 105	

MATERIALE Citerede afgørelser

30 afgørelser

EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL		6
18.06.2026	FIBO Markets mod J.P. (C-346/25): Rammeaftaleklausuler om ordreudførelse er ikke "rettigheder og forpligtelser, der udgør finansielle instrumenter" under Rom I-forordningens artikel 6, stk. 4, litra d)	C-346/25
16.05.2024	Grænseoverskridende formidling af investeringsordrer: Medlemsstaters adgang til at begrænse undtagne investeringsformidlers virksomhed efter MiFID II	C-695/22
28.10.2021	Investeringselskabers dokumentationspligt: Frihed i metodevalg under MiFID II-reglerne	C-95/20
08.05.2019	Rækkevidde af MiFID-direktivet og EU-retlige friheder ved midlertidigt forbud mod virksomhed for tilknyttede agenter	C-53/18
13.09.2018	Tavshedspligt for finanstilsyn og retten til forsvar: Fortolkning af 'tilfælde omfattet af straffelovgivningen'	C-358/16
13.06.2017	Fortolkning af MiFID: Formidling af porteføljeplejeaftale falder uden for investeringsservice	C-678/15
LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS		2
28.06.2022	Kendelse om opsættende virkning af søgsmål vedrørende Finanstilsynets påbud om kreditværdighedsvurdering	2932-3476
23.02.2010	Landsrettens dom i sag om overtrædelse af lov om investeringsforeninger	2591-3087
ERHVERVSANKENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		14
05.09.2022	Stadfæstelse af afslag på aktindsigt i tilsynsdokumenter vedrørende forventeligt nødlidende pengeinstitut	22/03370

10.12.2016	Delvis afvisning og stadfæstelse af afslag på aktindsigt i sag om bidragssatser hos Finanstilsynet	2016-13026
29.09.2016	Aktindsigt i Finanstilsynets udkast til påbud og høringssvar vedrørende bidragssatser hos realkreditinstitut	2016-4768
20.02.2015	Andelskasses markedsføringsbrev til andelshavere var i strid med god skik grundet mangelfulde risikoplysninger	2014-0038307
02.10.2013	Stadfæstelse af inddragelse af fondsmæglerselskabs tilladelse grundet omfattende uautoriseret egenhandel og sammenblanding af kundeaktiver	2012-0033274
30.09.2013	Sag om aktindsigt for minoritetsaktionærer i sag om inddragelse af fondsmæglerselskabs tilladelse	2013-0034166
01.02.2013	Certifikater uden hovedstolsgaranti kan ikke sidestilles med erhvervsobligationer i puljeordninger	2012-0031919
05.11.2012	Krav om tilladelse som værdipapirhandler ved formidling af aktier i solcelleprojekter	2012-0031859
16.02.2011	Finansiell virksomhed fik påtale for vildledende markedsføring af strukturerede obligationer med CDO-sikkerhed	2010-0021890
03.06.2010	Afgørelse om klageadgang ved Finanstilsynets påtale af investeringsforenings markedsføring	2009-0019732
19.03.2010	Stadfæstelse af påbud til pengeinstitut om overholdelse af principper for rentefastsættelse og god skik	2009-0019011
03.01.2007	Erhvervsankenævnets kendelse om pengeinstituts handelsbetingelser og overholdelse af god skik	2005-0002558
14.09.2006	Bestyrelsesformand i pengeinstitut udelukket fra investeringsforeningers bestyrelser på grund af væsentlig markedsføringsaftale	2005-0004171
03.03.1998	Finanstilsynet havde ikke hjemmel til at dispensere fra legitimationskravet ved handel med præmieobligationer	97-124.927

DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGEINSTANS

6

21.03.2025	Klage over manglende eksekvering af limitordre på CFD hos Saxo Bank	432/2024
04.10.2022	Erstatningskrav afvist efter opsigelse af investeringsaftale som følge af formuekrav og MiFID II	171/2021
30.04.2019	Krav om erstatning for tab på 177.829 kr. ved handel med 17 gange gearede bullcertifikater via fuldmægtig	139/2018
03.11.2011	Erstatningsansvar for Jyske Bank ved rådgivning om komplekst hedge-obligationsprodukt	479/2010
09.03.2010	Erstatningsansvar for Jyske Bank ved mangelfuld rådgivning om hedgefonde	568/2009
18.11.2009	Twist om investeringsrådgivning til alvorligt syg kunde afvist pga. behov for bevisførelse	517/2008

FORBRUGEROMBUDSMANDEN · NÆVN / KLAGEINSTANS

1

08.03.2011 Forbrugerombudsmanden: Mangelfuld risikoinformation ved salg af Scandinotes obligationer fører til forlig

PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

1

31.07.2023 Afvisning af klage over kontrolafgift på midlertidig parkeringsplads grundet erhvervsmæssig brug

park-3087

FORARBEJDE Betænkninger

5 referencer

Børsreform II – Betænkning afgivet af Børsudvalget, Bind 1 (Betænkning nr. 1290)

nr. 1290 · 1995 · Erhvervsministeriet

Børsreform II – Betænkning nr. 1290 afgivet af Børsudvalget, Bind 2

nr. 1290 · 1995 · Erhvervsministeriet

Børsreform II - Betænkning nr. 1290 - Lovforslag til lov om værdipapirhandel og lov om fondsmæglerselskaber

nr. 1290 · 1995 · Erhvervsministeriet

Den finansielle sektor efter år 2000

nr. 1376 · 1999 · Økonomiministeriet

Betænkning om bødesanktioner på det finansielle område

nr. 1561 · 2016 · Erhvervs- og Vækstministeriet

09

PRAKSISOVERSIGT · PENGE OG FINANSVÆSEN

Praksisoversigt over klager over Finanstilsynet (Erhvervsankenævnet)

Erhvervsankenævnets prøvelse af tilsynsskøn, hjemmel, sagsoplysning, partsbegreb og aktindsigt

Version 2 · Opdateret 16. jul. 2026 · 61 afgørelser · 1993–2025

[Læs online](#)**INTRODUKTION**

Erhvervsankenævnet er den administrative klageinstans for Finanstilsynets afgørelser, jf. [lov om finansiel virksomhed § 372](#) med parallelbestemmelser i lov om kapitalmarkeder, hvidvaskloven og betalingsloven. Praksis siden 1993 viser et markant tosidet mønster: nævnet udviser betydelig tilbageholdenhed med at tilsidesætte tilsynets FAGLIGE skøn over solvensbehov, kreditrisiko og governance – men prøver til gengæld intensivt de RETLIGE rammer, dvs. hjemmel, proportionalitet, officialprincippet, partsbegrebet og begrundelseskravet. Klagere vinder derfor sjældent på tallene, men ofte på sagsbehandlingen, og udfaldet bliver typisk hjemvisning frem for realitetsændring.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Erhvervsankenævnet tilsidesætter ikke Finanstilsynets faglige skøn over solvensbehov, kreditrisiko og governance, medmindre skønnet hviler på et fejlagtigt eller utilstrækkeligt oplyst grundlag.
- 02** Klagefristen er 4 uger fra afgørelsens meddelelse – dog kun 24 timer ved afgørelser om nødlidende institutter og krisehåndtering efter LFV §§ 224 a og 246.
- 03** En klage har ikke opsættende virkning, medmindre nævnet eller formanden konkret bestemmer andet; klagegebyret er 4.000 kr., men bortfalder helt ved klager over afslag på aktindsigt.
- 04** Nævnets kompetence omfatter kun egentlige AFGØRELSE – ikke Finanstilsynets regeludstedelse, vejledende udtalelser, politianmeldelser eller administrative bødeforlæg.
- 05** Kapitaltillæg er en sidste udvej og kan ikke pålægges, mens andre tilsynsforanstaltninger med en fremtidig frist endnu ikke har haft mulighed for at virke.
- 06** Finanstilsynet kan kun det, loven hjemler – tilsynet har aldrig selv haft kompetence til at afsætte en direktør, kun til at påbyde virksomheden at gøre det inden for en fastsat frist.
- 07** Inddragelse af en tilladelse forudsætter normalt en forudgående frist til berigtigelse; undladelse heraf medfører hjemvisning, selv om de materielle inddragelsesgrunde er til stede.

- 08** Officialprincippet kræver konkret og individuel sagsoplysning før bebyrdende afgørelser – en parts egen tilkendegivelse fritager ikke tilsynet for selvstændigt at vurdere de materielle regler.
- 09** Partsbegrebet i LFV § 355 er udtømmende og snævrere end forvaltningslovens – kunder, investorer, kapitalejere og tidligere ledelsesmedlemmer er som hovedregel ikke parter.
- 10** Den finansielle virksomhed ER dog part i fit & proper-sagen om sin egen direktør, fordi udfaldet fastlægger retsstillingen for både direktøren og virksomheden.
- 11** Den skærpede tavshedspligt i LFV § 354 er en særlig tavshedspligtsbestemmelse, der går forud for offentlighedsloven, jf. OFL § 35, og som meroffentlighed ikke kan bryde.
- 12** Tavshedspligten omfatter ikke automatisk alle oplysninger – afslag forudsætter en konkret vurdering af hver enkelt oplysning, og generelle afslag er utilstrækkeligt begrundede.
- 13** Oplysninger, der er blevet almindeligt kendte – fx fordi virksomheden selv har offentliggjort dem – mister deres fortrolighed og skal udleveres.
- 14** Tavshedspligten gælder ikke i sager om god skik, prisoplysning og kontraktforhold, jf. LFV § 354, stk. 3, hvor offentlighedsprincippet derfor slår igennem.
- 15** En sagsbehandlingsfejl som fejljournalisering ophæver ikke fortroligheden af en oplysning, men kun helt åbenbare fejljournaliseringer kan omvendt undtages fra partsaktindsigt.
- 16** Nævnets typiske sanktion ved retlige mangler er ikke realitetsændring, men ophævelse og hjemvisning til fornyet behandling.

§ 1 Klagegrundlaget: § 372 og parallelbestemmelserne på tværs af den finansielle lovgivning

Erhvervsankenævnet er efter [lov om Erhvervsankenævnet § 1, stk. 1](#) klageinstans for administrative afgørelser "i det omfang, det fastsættes ved lov eller i henhold til lov". Nævnet har altså ingen almindelig, selvstændig kompetence – hjemlen skal findes i den enkelte sektorlov. Nævnet er samtidig i sin virksomhed uafhængigt af instrukser, og dets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. [§ 1, stk. 2-3](#).

På Finanstilsynets område findes hjemlen i en række enslydende bestemmelser:

Retsgrundlag	Bestemmelse	Rækkevidde
Lov om finansiell virksomhed § 372, stk. 1	Klageadgang	Afgørelser efter LFV, regler udstedt i medfør heraf samt en lang række EU-forordninger (CRR, SFDR, PEPP, DORA, MiCA m.fl.)
Lov om kapitalmarkeder § 232, stk. 1	Klageadgang	Afgørelser efter de i §§ 211 og 213 nævnte regler – dog med udtrykkelige undtagelser i stk. 2

Hvidvaskloven § 76	Klageadgang	Finanstilsynets og Erhvervsstyrelsens afgørelser efter hvidvaskloven og sanktionsforordninger
Betalingsloven § 143	Klageadgang	Finanstilsynets afgørelser efter betalingsloven, SEPA-forordningen, MiCA, DORA m.fl.

Et vigtigt afgrænsningspunkt: [betalingsloven § 145](#) angår **ikke** Erhvervsankenævnet, men Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens tilsyn med lovens kapitel 4 og §§ 120-123, hvor klageadgangen efter [§ 145, stk. 4](#) går til **Konkurrenceankenævnet**. Tilsvarende kan Forbrugerombudsmandens afgørelser efter [§ 144, stk. 5](#) slet ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Klageren skal derfor først identificere, hvilken myndighed der har truffet afgørelsen og med hvilken hjemmel – ellers ender klagen med en afvisning.

Klageretten tilkommer efter ordlyden af [§ 372, stk. 1](#), "den, som afgørelsen retter sig til". Det er en snæver formulering, der spiller direkte sammen med det udtømmende partsbegreb i [LFV § 355](#) – se afsnittet herom nedenfor.

Endelig gælder en udtrykkelig begrænsning i [§ 372, stk. 4](#): fælles beslutninger truffet af Finanstilsynet sammen med Finansiell Stabilitet, tilsynskollegiets kompetente myndigheder eller andre myndigheder kan **ikke** indbringes for Erhvervsankenævnet – uanset [stk. 1](#).

LOV

[Betalingsloven § 143](#)[Betalingsloven § 145, stk. 4](#)[Hvidvaskloven § 76](#)[Lov om Erhvervsankenævnet § 1, stk. 1-3](#)[Lov om finansiell virksomhed § 355](#)[Lov om finansiell virksomhed § 372, stk. 1, 4](#)[Lov om kapitalmarkeder § 232, stk. 1, 2](#)

Klagens formalia: frist, gebyr, opsættende virkning og nævnets

§ 2 sammensætning

Hovedreglen er en klagefrist på **4 uger** fra afgørelsens meddelelse, jf. [LFV § 372, stk. 1](#), [lov om kapitalmarkeder § 232, stk. 1](#), [hvidvaskloven § 76](#) og [betalingsloven § 143](#).

Ved krisehåndtering gælder dog en ekstremt kort frist på **24 timer**:

- Afgørelser om forhold omfattet af [LFV § 246](#) (afvikling), jf. [§ 372, stk. 2](#).
- Afgørelser om, at et institut er nødlidende eller forventeligt nødlidende efter [LFV § 224 a](#), jf. [§ 372, stk. 3](#). Klageretten tilkommer her den bestyrelse og direktion, der modtog afgørelsen – **uanset** om Finansiell Stabilitet har overtaget kontrollen med virksomheden.

De processuelle rammer følger i øvrigt af [bekendtgørelse om Erhvervsankenævnet](#):

- **Gebyr:** 4.000 kr., eller 2.000 kr. ved klager uden forbindelse til klagerens erhvervsudøvelse. Betales gebyret ikke inden formandens frist, afvises klagen. Ved klage over **afslag på aktindsigt opkræves intet gebyr**, jf. [§ 7](#).
- **Afvisning:** Nævnet eller formanden kan afvise klager, der ikke er omfattet af nævnets kompetence, er indgivet for sent, eller er indgivet af en ikke-klageberettiget. Gebyret tilbagebetales ved afvisning, jf. [§ 8](#).
-

Opsættende virkning: En klage har **ikke** opsættende virkning, medmindre det er fastsat i anden lovgivning. Nævnet eller formanden kan dog bestemme andet, hvor særlige grunde taler derfor, jf. § 9. Formanden afslog fx opsættende virkning i **24/09250**.

- **Sagsoplysning:** Klagen forelægges den indklagede myndighed, der returnerer den med en udtalelse og en redegørelse for sagens faktiske og retlige omstændigheder samt sagens dokumenter, jf. § 11.
- **Sammensætning:** Formanden eller en næstformand plus 2 eller 4 sagkyndige, jf. § 4. Formandskabet skal opfylde betingelserne for udnævnelse til landsdommer, og de sagkyndige udpeges blandt personer med kendskab til bl.a. kapitalmarkedsforhold, nationaløkonomi og forsikringsmatematik, jf. [lov om Erhvervsankenævnet § 2, stk. 2](#). Netop denne sagkyndige sammensætning forklarer en del af nævnets tilbageholdenhed: nævnet har den faglige forudsætning for at efterprøve tilsynets modeller, men bruger den til at kontrollere skønnets rammer – ikke til at sætte sit eget skøn i stedet.

Sagsbehandlingen er skriftlig, medmindre formanden af særlige grunde bestemmer, at mundtlig forhandling skal finde sted, jf. [lov om Erhvervsankenævnet § 4](#).

En praktisk faldgrube: i **22/14133** havde Finanstilsynet fejlagtigt vejledt om en 4-ugers klagefrist i en aktindsigtssag. Tilsynet anerkendte under sagen, at der ikke gælder klagefrister for aktindsigt efter [offentlighedsloven § 7, stk. 1](#), og lovede at rette fremtidige vejledninger.

LOV

[Betalingsloven § 143](#)[Hvidvaskloven § 76](#)[Lov om Erhvervsankenævnet § 2, stk. 2](#)[Lov om Erhvervsankenævnet § 4](#)[Lov om finansiel virksomhed § 372, stk. 1-3](#)[Lov om kapitalmarkeder § 232, stk. 1](#)[Offentlighedsloven § 7, stk. 1](#)

PRAKSIS

Erhvervsankenævnet · Delvis aktindsigt i aktlister hos Finanstilsynet efter offentliggørelse af oplysninger i pressen

22.03.2023

§ 3 Grænserne for nævnets kompetence – regeludstedelse, vejledende udtalelser, politianmeldelser og bødeforlæg

Kompetencen er knyttet til **afgørelsesbegrebet**. Fire kategorier falder konsekvent udenfor.

1. Generel regeludstedelse. I [Erhvervsankenævnets kendelse af 22. marts 1994](#) afviste formanden en klage fra Assurandør-Societetet over, at Finanstilsynet ikke ville udnytte sin bemyndigelse til at fastsætte generelle regler om puljeopsparing:

"Industriministeriets Erhvervsankenævn ikke efter lov nr. 858 af 23. december 1987 om ankenævnet, jf. § 52 b i lov om banker og sparekasser, har hjemmel til at tage stilling til det rejste spørgsmål, der vedrører udnyttelsen af bemyndigelsen for Finanstilsynet efter § 42 a, stk. 2, til at fastsætte nærmere regler for opsparing i puljer m.v."

Folketingets Ombudsmand tiltrådte denne kompetenceafgrænsning i udtalelsen [Kompetence til at behandle klager over Finanstilsynets regeludstedelse](#) og fandt **ikke grundlag for kritik** af nævnet. Ombudsmanden fremhævede en principiel fortolkningsregel:

"Ved henlæggelse af opgaver fra et ministerstyret organ til et organ uden for den ministerstyrede forvaltning er det almindeligt antaget at der kræves udtrykkelig lovhjemmel. Det forhold, at en opgave ikke (længere) er undergivet parlamentarisk kontrol gennem vedkommende minister, taler endvidere for, at opgavens art og omfang beskrives

forholdsviis præcist i lovhjemmelen for et uafhængigt organs beføjelser, og at der ved tvivl om hvilke opgaver, der er omfattet af et organs beføjelser, udvises tilbageholdenhed i fortolkningen."

Konsekvensen er, at klager over Finanstilsynets bekendtgørelser i stedet må rettes til det ansvarlige ministerium, der fører det overordnede tilsyn med tilsynets administrative praksis.

2. Vejledende udtalelser. I [94-67.290](#) havde Finanstilsynet udtalt sig om, hvorvidt tilsynsskrivelser og bestyrelsesreferater kunne fremlægges under en civil retssag mod konkursboet efter en andelskasse. Nævnet afviste klagen: udtalelsen havde alene karakter af en **vejledende udtalelse** til brug for en verserende retssag, og kompetencen til at afgøre, om dokumenterne kunne fremlægges som bevis, tilkommer udelukkende domstolene efter retsplejelovens regler.

3. Politianmeldelser. I [24/05548](#) om mulige wash trades tiltrådte nævnet, at klageren ikke var part i forhold til beslutningen om at foretage politianmeldelse – netop fordi en politianmeldelse **ikke er en afgørelse i forvaltningsretlig forstand**, da den ikke fastlægger en endelig retsstilling. Samme resultat i [22/14119](#), hvor nævnet afviste at behandle klagen over en politianmeldelse for overtrædelse af [selskabsloven § 366](#) og [straffeloven § 296, stk. 1, nr. 2](#).

4. Administrative bødeforlæg. Nævnet behandler ikke selve bødeforlægget – kun de forvaltningsretlige spørgsmål, der knytter sig til det. I [22/14140](#) prøvede nævnet således kun **aktindsigten** i bødesagen (journalnr. 21-012161) og tiltrådte, at dokumenterne og selv deres titler i aktlisten kunne undtages efter [forvaltningsloven § 15 b, nr. 1](#) af hensyn til retshåndhævelsen – uanset at der allerede forelå et udkast til bødeforelæg.

5. Klager over de tilsynsbelagte virksomheder selv. Nævnet er klageinstans over for Finanstilsynet, ikke over for bankerne. I [93-21.362](#) og [97-178.108](#) tiltrådte nævnet, at Finanstilsynet med rette havde afvist at behandle civilretlige klager over et pengeinstituts rådgivning og adfærd – kun banken er part i tilsynssagen, og civilretlige krav hører under domstolene og de finansielle ankenævn (se [/praksisoversigt/bank-raadgivning](#)).

Endelig kan kompetencen mangle, selv hvor sagen ellers ligner en klassisk aktindsigtsklage: i [25/06432](#) og [25/06435](#) afviste nævnet klagen som liggende uden for dets kompetence efter [LFV § 372](#).

LOV

[Forvaltningsloven § 15b](#)
[Lov om finansiell virksomhed § 372](#)
[Selskabsloven § 366](#)
[Straffeloven § 296, stk. 1](#)

PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnets afvisning af klage over aktindsigt grundet manglende kompetence	28.08.2025
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af afslag på aktindsigt i sag om markedsmisbrug grundet manglende partsstatus og skærpet tavshedspligt	27.09.2024
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af nægtelse af registrering af ejerforhold og stadfæstelse af lukning for straksregistrering	09.02.2023
	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet stadfæster delvis aktindsigt i Finanstilsynets sager om hvidvasktilsyn og bødeforlæg	31.01.2023
	Erhvervsankenævnet · Finanstilsynet berettiget til at afvise klage over pengeinstituts adfærd – kun banken er part i tilsynssager	14.05.1998
	Erhvervsankenævnet · Finanstilsynets udtalelse om dokumenters fortrolighed under retssag mod konkursbo ansat for vejledende	10.08.1995
	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnets afvisning af klage over manglende udstedelse af generelle regler for puljeopsparing	22.03.1994
	Erhvervsankenævnet · Finanstilsynets afvisning af at behandle en civilretlig klage over et pengeinstituts rådgivning om aktieindløsning	02.11.1993

§ 4 Tilbageholdenheden over for det faglige skøn – solvens, kreditrisiko og kapitalopgørelse

Det bærende mønster i nævnets praksis er formuleret næsten identisk gennem tre årtier: **der er ikke grundlag for at tilsidesætte det af Finanstilsynet udøvede skøn.**

Hovedafgørelsen er [2007-0012531](#), hvor Finanstilsynet forhøjede solvenskravet for en lille sparekasse (gruppe 4, 7 ansatte) fra 8 % til **12,5 %** i medfør af [LFV § 124, stk. 5](#). Tilsynet byggede på fem faktorer: kontrolmiljø, kapitalfremskaffelse, store engagementer, svage engagementer og udlånsvækst. Nøgletallene var alarmerende sammenlignet med gruppen:

Nøgletal	Sparekassen (30.6.2006)	Gruppe 4-gennemsnit
Udlånsvækst (1 år)	38 %	7,9 %
Udlåns gearing	7,2	2,69
Solvens	9,9 % (laveste i gruppen)	–
Andel store engagementer	291,33 %	–

En gennemgang af 45 engagementer (46,3 % af udlån og garantier) viste, at 36,6 % af engagementerne var svage (karakter 2b) og 17,1 % var nedskrivningsengagementer. Sparekassen indvendte, at tilsynets datagrundlag pr. 30. juni 2006 var forældet, at solvensen pr. 31. december 2006 var forbedret til 13,7 %, og at et kapitaltilbud på 10 mio. kr. var på vej. Finanstilsynet fastholdt, at solvensbehovsopgørelsen skal være **fremadrettet**:

"Det indebærer endvidere, at virksomheden ved opgørelse af den tilstrækkelige basiskapital skal lægge vægt på de fremtidige forventninger og mindre på de historiske erfaringer."

Nævnet gav tilsynet medhold i alle led:

Erhvervsankenævnet fandt efter en gennemgang af de forelagte oplysninger, at der ikke var grundlag for at tilsidesætte det af Finanstilsynet udøvede skøn vedrørende sparekassens solvensbehov.

Samme linje i [2009-0020371](#) fra oktober 2009 – midt i finanskrisen – om fastsættelse af forhøjet individuelt solvenskrav efter [§ 124, stk. 1-5](#), sammenholdt med [§ 145](#) og [§ 225](#).

Tilbageholdenheden rækker videre end selve solvenstallet og omfatter også tilsynets **fortolkning af sine egne kapitalregler**:

- I [2012-0032476](#) stadfæstede nævnet et afslag på dispensation fra 150-basispunktsgrensen for rentestigninger (step-ups) på ansvarlig lånekapital. Nævnet tiltrådte specifikt tilsynets faste praksis om, at dispensationsansøgningen skal foreligge **ved aftalens indgåelse** – ikke mange år efter, blot fordi markedsforholdene har ændret sig til instituttets fordel.
- Allerede i [93-8.240](#) tiltrådte nævnet, at ansvarlig indskudskapital ikke kunne medregnes ved solvensopgørelsen, da forfaldskravene ikke var opfyldt.

Også i **kvalitative** vurderinger af governance og hæderlighed er tærsklen høj. I [Erhvervsankenævnets kendelse af 1. oktober 2002](#) blev en ansøgning om koncession afslået, fordi eneejeren af moderselskabet ikke kunne godkendes som kapitalejer – begrundet i forhold, der lå knap 10 år tilbage (usandfærdig ledelseserklæring,

fortiede interesser i en samhandelspartner, uautoriseret kautionsforsikring). Nævnet fandt ikke grundlag for at tilsidesætte skønnet og var – som tilsynet – ikke overbevist om ejerens egnethed til at sikre selskabet en **sund og forsigtig drift**, jf. artikel 8, stk. 2, i 3. skadesforsikringsdirektiv.

Og i [22/14143](#) strakte tilbageholdenheden sig til tilsynets skøn over, hvilke oplysninger der kunne **kombineres** til at afsløre fortrolige forhold i en hvidvask-inspektionsrapport.

Tilbageholdenheden er dog ikke ubetinget. Den knytter sig til det **faglige** skøn – ikke til skønnets retlige rammer eller til beslutningsgrundlagets rigtighed. Se de følgende afsnit.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 124, stk. 1-5](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 145](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 225](#)

PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af delvist afslag på aktindsigt i hvidvask-inspektionsrapport på grund af særlig tavshedspligt	06.02.2023
	Erhvervsankenævnet · Afslag på dispensation fra regler om rentestigninger på ansvarlig lånekapital ved opgørelse af basiskapital	20.06.2013
	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnets kendelse om fastsættelse af forhøjet individuelt solvenskrav for et pengeinstitut	29.10.2009
	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet stadfæster Finanstilsynets forhøjede solvenskrav på 12,5 % for sparekasse med mangelfuld kreditstyring og høj udlånsvækst	07.02.2008
	Erhvervsankenævnet · Forsikringsselskab nægtet tilladelse: Kapitalejer underkendtes grundet ledelsesmæssigt svigt som tidligere forsikringsdirektør	01.10.2002
	Erhvervsankenævnet · Afvisning af medregning af ansvarlig indskudskapital ved solvensopgørelse pga. manglende opfyldelse af forfalds krav	05.07.1993

§ 5 Hjemmelskravet – kapitaltillæg som sidste udvej og manglende kompetence til at afsætte ledelsen

Hvor det faglige skøn nyder respekt, prøver nævnet **hjemmelsgrundlaget** fuldt ud. To afgørelser illustrerer det med usædvanlig klarhed.

Kapitaltillæg som last resort. I [19/05715](#) havde Finanstilsynet efter en ordinær inspektion konstateret omfattende governance-mangler i et forsikringsselskab (utilstrækkelig kontrol med outsourcete aktiviteter i udlandet, mangelfuld compliance- og risikostyring, svigt i intern audit). Den **5. juli 2019** udstedte tilsynet en governance-afgørelse med en række påbud efter [LFV § 71, stk. 1](#) og satte frist til 1. september 2019 for indsendelse af udbedringsplaner. **Fem dage senere** – den 10. juli 2019 – pålagde tilsynet selskabet et kapitaltillæg på 39,2 mio. kr. efter den dagældende [LFV § 350 b, stk. 1, nr. 2](#), med den begrundelse, at risikostyringen var ineffektiv på kort sigt.

Nævnet ophævede afgørelsen:

"I hvert fald under disse omstændigheder, hvor Finanstilsynet den 5. juli 2019 havde valgt som fremgangsmåde at meddele en række påbud vedrørende K A/S' virksomhedsstyring og fastsætte frister for selskabets planer for opfyldelse heraf, finder ankenævnet, at der ikke var et fornødent hjemmelsgrundlag for Finanstilsynet til den 10. juli 2019 at fastsætte et kapitaltillæg... idet der ikke på dette tidspunkt var grundlag for at antage, at de iværksatte tilsynsforanstaltninger var ineffektive."

Afgørelsen hviler på, at kapitaltillæg efter forarbejderne og **Solvens II-direktivet** er en "sidste mulighed" i særlige tilfælde. Er der allerede iværksat mindre indgribende foranstaltninger med en frist, der endnu ikke er udløbet, er betingelsen om, at andre foranstaltninger ikke kan udbedre manglerne inden for en passende tidshorisont, ikke opfyldt.

Vær opmærksom på retskildeflytningen: **LFV § 350 b** er nu **ophævet** som følge af udskillelsen af forsikringsområdet i en selvstændig lov. Den materielt tilsvarende bestemmelse findes i dag i **lov om forsikringsvirksomhed § 278**, hvorefter Finanstilsynet fastsætter kapitaltillæg, hvis selskabets risikoprofil afviger væsentligt fra standardformlens forudsætninger, virksomhedsstyringen afviger væsentligt fra § 132, eller risikoprofilen afviger væsentligt fra forudsætningerne for matchtilpasning/volatilitetsjustering. Kravet skal tages op til revision **mindst en gang årligt** og ophæves, når selskabet har rettet op. Sidste udvej-betragtningen i 19/05715 må antages fortsat at have bærekraft under den nye bestemmelse, da den udspringer af Solvens II selv.

Manglende hjemmel til at afsætte en direktør. I **03-200.737** havde Finanstilsynet i september 2003 meddelt en forretningsfører i en søassuranceforening, at han ikke opfyldte kravene om egnethed og hæderlighed og **skulle fratræde** sin stilling som direktør, fordi han var under gældssanering. Under sagen indrømmede tilsynet selv det afgørende:

"Finanstilsynet skal gentage, at Finanstilsynet ikke har, og aldrig har haft, kompetence til at afsætte en direktør i en finansiell virksomhed."

Hjemlen til at **påbyde virksomheden at afsætte** en direktør kom først med **LFV § 351** pr. 1. januar 2004 – efter den påklagede afgørelse. Efter den dagældende lov om forsikringsvirksomhed var tilsynets eneste retsmiddel at inddrage foreningens tilladelse. Nævnet ophævede derfor afgørelsen i sin helhed uden at tage stilling til, om direktøren materielt opfyldte habilitetskravene.

Denne sontring består: § 351 giver Finanstilsynet kompetence til at **påbyde virksomheden** at afsætte en direktør eller nøgleperson inden for en fastsat frist – ikke til selv at afsætte nogen. Efterkommes påbuddet ikke, kan tilsynet inddrage tilladelsen, jf. **§ 351, stk. 9**, jf. **§ 224, stk. 1, nr. 2**. Bemærk desuden, at påbud efter § 351, stk. 1-5, **ikke** går til Erhvervsankenævnet, men kan forlanges indbragt for **domstolene** i den borgerlige retsplejes former inden 4 uger, jf. **§ 351, stk. 7** – og at anmodningen ikke har opsættende virkning, om end retten ved kendelse kan bestemme, at den pågældende kan opretholde sit hverv under sagen.

Også på kapitalmarkedsområdet har nævnet ophævet et tilsynsindgreb som uhjemlet: i **2007-0012239** ophævede nævnet en fondsbørspåtale, idet et selskab ikke var forpligtet til at offentliggøre en igangværende auktionsproces om salg af et datterselskab efter den dagældende værdipapirhandelslovs § 27.

LOV

[Lov om finansiell virksomhed § 71, stk. 1](#)
[Lov om finansiell virksomhed § 224, stk. 1](#)
[Lov om finansiell virksomhed § 350b](#)
[Lov om finansiell virksomhed § 351, stk. 1, 7, 9](#)
[Lov om forsikringsvirksomhed § 278, stk. 1](#)

PRAKSIS

Erhvervsankenævnet · Ophævelse af Finanstilsynets krav om kapitaltillæg pga. manglende hjemmel og overholdelse af proportionalitetsprincip 03.02.2022

Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet ophæver fondsbørspåtale: Selskab ikke forpligtet til at offentliggøre igangværende auktionsproces om salg af datterselskab 11.09.2008

Erhvervsankenævnet · Finanstilsynet manglede hjemmel til at pålægge forsikringsdirektør at fratræde – afgørelse ophævet 11.04.2005

§ 6 Proportionalitet og forudgående frist ved inddragelse af tilladelser

Inddragelse af en tilladelse er tilsynets hårdeste våben. Nævnet accepterer det ved grove og gentagne overtrædelser – men kun når proceduren har været proportional.

Hovedreglen: frist til berigtigelse først. I [23/08397](#) inddrog Finanstilsynet den 3. juli 2023 et e-pengeinstituts tilladelse efter [betalingsloven § 135, stk. 1, nr. 2, 4 og 5](#). En inspektion havde afsløret markante afvigelser fra ansøgningsgrundlaget:

Forhold	Planlagt i ansøgning	Konstateret ved inspektion
Kundegrundlag	114 EU-kunder ved opstart	Ingen kunder overført ved opstart
Danske kunder	Mål om 750 SMV-kunder	0 danske kunder
Ledelse	Fysisk tilstedeværelse i Danmark	Virtuelle møder, ledelse fra udlandet
Ansatte	15 medarbejdere første år	1 medarbejder ud over direktøren

Nævnet tiltrådte, at betingelserne i [§ 135, stk. 1, nr. 2](#) (ingen reel brug af tilladelsen inden 12 måneder) og [nr. 5](#) (manglende dansk tilknytning, jf. [§ 10, stk. 1, nr. 2](#)) materielt var opfyldt. Til gengæld afviste nævnet inddragelsesgrundlaget i [nr. 4](#) om urigtige eller vildledende oplysninger:

"Efter en samlet vurdering finder ankenævnet det ikke godtgjort, at de af AA ApS i forbindelse med ansøgningen meddelte oplysninger herunder særligt AA ApS's forretningsplan, indeholder bevidst urigtige eller vildledende oplysninger."

Nævnet lagde vægt på, at en forretningsplan afspejler **hensigter**, og at tilsynet ikke havde løftet bevisbyrden for bevidst vildledning. Og selv om de øvrige inddragelsesgrunde var til stede, blev sagen **hjemvist**: forholdene var ikke af en sådan karakter, at Finanstilsynet kunne fravige det grundlæggende princip om at meddele en frist til berigtigelse, før tilladelsen inddrages.

Undtagelsen: grove og gentagne overtrædelser efter forgæves påbud. Modstykket er [2013-0033906](#), hvor nævnet stadfæstede inddragelsen af en fondsmæglertilladelse efter [LFV § 224, stk. 1, nr. 1](#). Selskabet havde i 2011-2012 foretaget 61 spekulative handler for egen regning uden tilladelse og uden den lovkrævede basiskapital på 1 mio. euro, havde klassificeret kunder med ønske om medium risiko som højrisikokunder (100 % aktier), manglede en reel compliancefunktion, og havde overtaget 154 kunder fra et andet selskab, der havde mistet sin tilladelse – uden bestyrelsens formelle godkendelse. Afgørende for udfaldet var, at selskabet allerede i 2010 havde modtaget påbud for lignende forhold og trods forsikringer om efterlevelse fortsatte:

Ankenævnet afviste selskabets ønske om mildere sanktioner med henvisning til, at selskabet allerede havde haft rig mulighed for at bringe forholdene i orden gennem dialog og påbud, men havde undladt at gøre det. Hensynet til investorbeskyttelsen og markedets integritet vejede tungere end selskabets kommercielle interesser eller de praktiske udfordringer for de berørte kunder.

Mønsteret er dermed: én forudgående, forgæves påbudsrunde legitimerer inddragelse; fravær af enhver frist gør den uproportional – også når de materielle betingelser er opfyldt.

LOV

[Betalingsloven § 10, stk. 1](#)[Betalingsloven § 135, stk. 1](#)[Lov om finansiel virksomhed § 71, stk. 1](#)[Lov om finansiel virksomhed § 224, stk. 1](#)

PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af sag om inddragelse af e-pengeinstituttiladelse grundet manglende frist til berigtigelse	04.07.2024
	Erhvervsankenævnet · Inddragelse af K A/S' tilladelse til fondsmæglervirksomhed grundet grove og gentagne lovovertrædelser	02.10.2013

Officialprincippet og begrundelseskravet – hjemvisning som den typiske sanktion

Den mest produktive klagegrund er ikke, at tilsynet skønnede forkert, men at det **ikke oplyste sagen ordentligt**. Her prøver nævnet intensivt, og sanktionen er som regel ophævelse og hjemvisning frem for realitetsændring.

Utilstrækkelig sagsoplysning før påbud. I [22/14105](#) hjemviste nævnet Finanstilsynets påbud til en række ejendoms- og solcelleprojekter netop på grund af **utilstrækkelig sagsoplysning**. Sagen angik, om projekterne var alternative investeringsfonde omfattet af registrerings- og tilladelseskravene i lov om forvaltere af alternative investeringsfonde §§ 3, 5, 6, 9 og 11, jf. tilsynsbeføjelserne i §§ 155, 157 og 161 og påbudshjemlen i §§ 190, 193 og 195, sammenholdt med bekendtgørelse om alternative investeringsfonde. Den kvalifikation kræver en konkret, individuel vurdering af hvert enkelt projekt – ikke en skabelonbetragtning.

Faktuelle fejl i beslutningsgrundlaget. I [24/03035](#) hjemviste nævnet et påbud om værdiansættelse af en domicilejendom, fordi Finanstilsynets beslutningsgrundlag indeholdt **faktuelle fejl** – vurderet efter bekendtgørelse om koncerninterne transaktioner § 4, stk. 1, og [erhvervslejeloven § 13](#). Er grundlaget forkert, falder skønnet, uanset hvor fagligt det ellers måtte være.

Manglende selvstændig vurdering. Den tilsvarende – og principielt vigtige – betragtning på Erhvervsstyrelsens område findes i [24/00680](#), hvor styrelsen havde bygget et påbud på en antaget anerkendelse fra ledelsen. Nævnet fandt det "sædeles tvivlsomt", om klageren reelt havde anerkendt noget – og understregede, at **uanset** om en sådan anerkendelse forelå, fritog det ikke myndigheden for dens pligt til selvstændigt at vurdere de materielle regler. Princippet er generelt og gælder også Finanstilsynet: en parts tilkendegivelse erstatter ikke officialprincippet.

Begrundelsesmangler i aktindsigtssager. Samme streghed slår igennem på aktindsigtssiden:

- [23/09932](#): Finanstilsynet havde undtaget dokumenter som "fejlljournaliserede" og dermed uden for partsaktindsigten. Nævnet præciserede tærsklen: > "Erhvervsankenævnet bemærker hertil, at dokumenter, som fremgår af sagen, som klart udgangspunkt må anses at angå den pågældende sag, og at kun helt åbenbare fejlljournaliseringer, hvor de pågældende dokumenter ikke er indgået som et element i grundlaget for sagens behandling, kan undtages fra partsaktindsigt." Tilsynet havde hverken redegjort for, hvordan fejlljournaliseringen var sket, konkretiseret risikoen for økonomisk skade efter [offentlighedsloven § 30, nr. 2](#), eller indhentet udtalelser fra de berørte virksomheder. Hjemvist.
- [25/01282](#): to tidligere ledelsesmedlemmer, sagsøgt for ca. 90,5 mio. kr. i ledelsesansvar, søgte aktindsigt. Nævnet fandt en stribe væsentlige retlige mangler og kendte fire afgørelser **ugyldige**. Om de bortredigerede aktlister: > "Ankenævnet finder, at det er i strid mod hensynene bag offentlighedsloven om offentlighedens muligheder for at føre kontrol med forvaltningen, ligesom det herved ikke er muligt for klagerne at kontrollere, hvilke dokumenter, som tilsynet har undtaget fra aktindsigt." Tilsynet havde desuden henvist til to tavshedspligtsbestemmelser med ikke-overlappende anvendelsesområder uden at redegøre for hvilken

der gjaldt hvad, undladt at forholde sig til [offentlighedsloven § 26](#) og [§ 28](#), og ikke overvejet, om klagernes forudgående kendskab fra møder, de selv havde deltaget i, havde bragt beskyttelseshensynet til ophør.

- [25/02316](#): et **generelt** afslag på aktindsigt i inspektionstal var utilstrækkeligt begrundet – vurderet efter [LFV § 354, stk. 1](#) sammenholdt med [stk. 4](#), hvorefter tilsynet netop kan videregive fortrolige oplysninger i **summarisk eller sammenfattende form**, når hverken virksomheden eller dens kunder kan identificeres.

Sammenfattende: Nævnets sanktionsvalg er nuanceret. Er manglen materiel og udfaldet givet (som i 19/05715 om kapitaltillægget), **ophæves** afgørelsen. Er manglen processuel og udfaldet uafklaret, **hjemvises** sagen. Er en hjemvisning meningsløs – fx fordi selskabet i mellemtiden er tvangsopløst – nøjes nævnet med at konstatere fejlen, jf. [23/11185](#).

LOV	Forvaltningsloven § 9, stk. 1	Lov om finansiel virksomhed § 354, stk. 1, 4
	Offentlighedsloven § 28	Offentlighedsloven § 30
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet hjemviser sag om aktindsigt i konkursbo-krav til Finanstilsynet på grund af væsentlige retlige mangler	14.05.2025
	Erhvervsankenævnet · Finanstilsynets generelle afslag på aktindsigt i inspektionstal var utilstrækkeligt begrundet	08.05.2025
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af påbud om værdiansættelse af domicilejendom grundet faktuelle fejl i Finanstilsynets beslutningsgrundlag	16.04.2025
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af aktindsigtssag grundet begrundelsesmangler om partsstatus og fejljournalisering	05.01.2024
	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnets hjemvisning af påbud til ejendoms- og solcelleprojekter grundet utilstrækkelig sagsoplysning	02.03.2023

§ 8 Fit & proper efter § 64 – ledelsesmedlemmer, nøglepersoner og kapitalejere

Egnetheds- og hæderlighedskravene i [LFV § 64, stk. 1](#) omfatter fem kumulative betingelser: tilstrækkelig viden og erfaring (nr. 1), tilstrækkeligt godt omdømme og hæderlighed (nr. 2), fravær af relevant strafansvar (nr. 3), fravær af rekonstruktion/konkurs/gældssanering (nr. 4) og fravær af adfærd, der giver grund til at antage uforsvarlig varetagelse (nr. 5).

Erhvervsankenævnets praksis viser fire mønstre.

1. Vurderingen rammer bredt – også kapitalejere. Fit & proper er ikke forbeholdt ledelsen. I

[Erhvervsankenævnets kendelse af 1. oktober 2002](#) forsøgte ansøgeren at omgå en varslet underkendelse som direktør ved at anmelde en anden person som direktør og selv nøjes med at eje moderselskabet 100 %. Det hjalp ikke: nævnet tiltrådte, at han heller ikke kunne godkendes som ejer af en kvalificeret andel. Klageren anførte, at afgørelsen reelt var et **erhvervsforbud**, som krævede klar lovhjemmel – men nævnet fastholdt, at hensynet til en "sund og forsigtig forvaltning" af selskabet vejede tungere, ikke mindst fordi der var tale om en 100 %-ejer med maksimal indflydelse. Denne partsstilling er i dag kodificeret i [LFV § 355, stk. 2, nr. 4](#).

2. Manglende erfaring er en selvstændig diskvalifikationsgrund. I [2013-0034464](#) stadfæstede nævnet et afslag på godkendelse som bestyrelsesmedlem i en betalingstjenestevirksomhed, netop begrundet i manglende erfaring – dvs. § 64, stk. 1, nr. 1, ikke hæderlighedsleddet. Og i [2014-9485](#) blev en hel virksomhedstilladelse nægtet på grund af direktørens manglende egnethed og hæderlighed – et eksempel på, at fit & proper-svigt hos én person kan blokere for hele virksomheden.

3. Virksomheden er part i sagen om sin egen direktør. Dette er det centrale gennembrud i [2016-7420](#). En sparekasse ønskede aktindsigt i Finanstilsynets § 64-undersøgelse af sin tidligere direktør, som var relevant for en voldgiftssag, hvor direktøren krævede over 8,5 mio. kr. for angiveligt uberettiget bortvisning. Tilsynet afslog under henvisning til manglende partsstatus og til [§ 354](#). Nævnet **ændrede** afgørelsen:

"Navnlig under hensyn til, at den indledte undersøgelse af B's egnethed og hæderlighed angik A's egen direktør, og til at udfaldet af undersøgelsen ville fastlægge retsstillingen for såvel B som A, må sparekassen anses for at have været part i en sag, hvori der var eller ville blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed."

Afgørende var, at den skærpede tavshedspligt **primært beskytter virksomheden selv og dens kunder over for tredjemand** – ikke over for virksomheden selv i en sag, hvor den er part. Resultatet er nu lovfæstet: efter [LFV § 355, stk. 4](#) anses **både** den berørte finansielle virksomhed **og** det bestyrelsesmedlem, den direktør eller den nøgleperson, afgørelsen omhandler, som parter i fit & proper-sager samt i sager efter §§ 64 a, 64 b, 313 og 351.

4. Fortroligheden falder, når virksomheden selv går ud med sagen. I [22/14133](#) havde Finanstilsynet i august 2021 nægtet at godkende et ledelsesmedlem. Banken offentliggjorde selv sagens udfald og parternes identitet på sin hjemmeside og udtrykte uenighed i vurderingen. En journalist krævede indsigt i aktlisterne. Nævnet gav delvist medhold: da oplysningerne om personen og banken var blevet **almindeligt kendte** gennem bankens egen offentliggørelse og efterfølgende landsdækkende mediedækning, var de ikke længere omfattet af tavshedspligten i [§ 354, stk. 1](#). Identitetsoplysninger og advokatnavne skulle udleveres – mens de øvrige sagsspecifikke indholdsoplysninger forblev fortrolige. Nævnet understregede desuden, at virksomhedsnavne normalt ikke kan undtages med henvisning til enkeltpersoners private forhold efter [offentlighedsloven § 30, nr. 1](#), når sagens omstændigheder allerede er offentligt kendte.

Procesvej: Bemærk endelig, at afgørelser efter § 64, stk. 1 og §§ 64 c-64 d, som træffes efter [§ 64, stk. 2](#), efter [§ 351, stk. 10](#) kan forlanges indbragt for **domstolene** – ikke for Erhvervsankenævnet – inden 4 uger. Klageren skal derfor vælge den rigtige vej fra start.

LOV

[Lov om finansiell virksomhed § 64, stk. 1, 2](#)
[Lov om finansiell virksomhed § 351, stk. 10](#)
[Lov om finansiell virksomhed § 354, stk. 1](#)
[Lov om finansiell virksomhed § 355, stk. 2, 4](#)
[Offentlighedsloven § 30](#)

PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Delvis aktindsigt i aktlister hos Finanstilsynet efter offentliggørelse af oplysninger i pressen	22.03.2023
	Erhvervsankenævnet · Sparekasses ret til aktindsigt som part i sag om direktørs egnethedsvurdering	05.10.2016
	Erhvervsankenævnet · Nægtelse af tilladelse til forsikringsmæglervirksomhed grundet direktørs manglende egnethed og hæderlighed (Fit & Proper)	04.08.2015
	Erhvervsankenævnet · Afslag på godkendelse som bestyrelsesmedlem i betalingstjenestevirksomhed grundet manglende erfaring	13.11.2013
	Erhvervsankenævnet · Forsikringsselskab nægtet tilladelse: Kapitalejer underkendtes grundet ledelsesmæssigt svigt som tidligere forsikringsdirektør	01.10.2002

§ 9 God skik-sagerne efter § 43 – og undtagelsen fra tavshedspligten i § 354, stk. 3

God skik-sagerne indtager en særstilling: her er tilsynets afgørelser **ikke** omfattet af den skærpede tavshedspligt, jf. [LFV § 354, stk. 3](#), hvorefter stk. 1 "ikke finder anvendelse på oplysninger i sager om god skik, prisoplysning og kontraktforhold, jf. [§§ 43-54](#) og bekendtgørelser udstedt i medfør heraf". Offentlighedsprincippet slår derfor igennem.

Det blev udnyttet i [2009-0019205](#), hvor en hedgeforening forgæves modsatte sig, at et netværk af investorer fik aktindsigt i et udkast til afgørelse om god skik. Foreningen anførte økonomisk tab, omdømmeskade og forestående sagsanlæg samt inhabilitet hos sagsbehandleren, der tidligere havde udleveret materialet ved en ekspeditionsfejl. Nævnet stadfæstede aktindsigten: der forelå ikke en tilstrækkelig nærliggende risiko for væsentligt økonomisk tab, og materialet – der i alt væsentligt vedrørte allerede offentligt markedsføringsmateriale – kunne ikke undtages fra det dominerende offentlighedsprincip.

Materielt kræver [§ 43, stk. 1](#), at finansielle virksomheder drives "i overensstemmelse med redelig forretningsskik og god praksis inden for virksomhedsområdet", udmøntet i god skik-bekendtgørelsen med hjemmel i [§ 43, stk. 2](#). Nævnets praksis er her **markant mindre tilbageholdende** end i solvenssagerne – men falder alligevel næsten altid ud til tilsynets fordel:

- **Ensidig aftalefortolkning.** I [2009-0019011](#) havde en bank i en låneaftale defineret debetrenten som "variabel og følger Nationalbankens til enhver tid gældende udlånsrente med et fast tillæg på 0,95 %" – for få måneder senere at koble renten fra Nationalbanken med henvisning til de generelle forretningsbetingelser. Nævnet stadfæstede påbuddet: en så specifik renteformel må i mangel af udtrykkelig bestemmelse om det modsatte forstås som en **fravigelse** af forretningsbetingelsernes almindelige renteændringsadgang. Banken indvendte, at tilsynet ikke havde hjemmel til at gribe ind i civilretlige aftaleforhold; det afviste nævnet, idet tilsynet udøver et **offentligretligt** tilsyn med den fremtidige adfærd og ikke tager stilling til konkrete civilretlige krav.
- **Standardbreve, der ligner rådgivning.** I [2013-0034592](#) tiltrådte nævnet tre påbud til et livsforsikringsselskab, der havde udsendt personligt adresserede standardbreve med "Vi synes, du skal vælge 3 i 1 Livspension" og individuelle konsekvensberegninger – mens oplysningen om, at ægtefællepensionen bortfaldt, stod på side 4 i et bilag. Et medlem, der netop havde fået udbetalt dækning for kritisk sygdom, skiftede og døde to år senere; ægtefællen stod uden pensionsdækning. Nævnet fastslog, at et standardbrev ikke må fremstå som indeholdende en individuel anbefaling, når en konkret vurdering ikke er foretaget, at bortfald af dækning er så indgribende, at oplysningen altid skal have **fremtrædende placering**, og at selskabet skal vurdere, om bortfaldet har særlig betydning for særlige kundegrupper. Bemærk arbejdsdelingen: Ankenævnet for Forsikring havde i kendelse nr. 80.442 civilretligt frifundet selskabet – det forhindrede ikke Finanstilsynet i offentligretligt at påtale samme materiale, da de to organer har forskellig kompetence.
- **Vildledning ved udeladelse.** I [2014-0038307](#) udsendte en andelskasse en uge efter at have modtaget en risikooplysning fra Finanstilsynet (udlånsvækst 46,2 % mod tilsynsdiamantens 20 %, begrænset kapitaloverdækning, skrøbelig organisation) et brev med overskriften "Andelskassen vokser!" og opfordring til at købe mere andelskapital med udsigt til over 8 % forrentning. Nævnet stadfæstede påtalen: > "Andelskassens markedsføring havde således et ensidigt fokus på fordelene ved at erhverve yderligere andelsbeviser og gav modtageren et mangelfuld billede af den risiko, der var forbundet med investeringen." At brevet kun gik til eksisterende andelshavere ændrede intet.

- **Ensidigt bebyrdende handelsvilkår.** I [2005-0002558](#) stadfæstede nævnet i det væsentlige et påbud om at fjerne klausuler, der lod banken annullere gennemførte handler ved "manifest error" eller ved manglende evne til selv at afdække risikoen. Nævnet fandt, at bankens interne risikostyring ligger i dens egen professionelle sfære og ikke kan væltes over på kunden gennem generelle ansvarsfraskrivelser.

Også **samtykke- og videregivelsesreglerne** hører til dette felt. I [03-93.504](#) stadfæstede nævnet påbud til tre livsforsikringsselskaber, hvis standardsamtykke lød på, at "alle oplysninger om mig videregives til de øvrige forsikringsselskaber i K forsikringskoncern". Formuleringen "alle oplysninger" var for upræcis – forarbejderne kræver, at **typer** af oplysninger fremgår – og modtagerselskaberne skulle nævnes **ved navn direkte i tilknytning til samtykkeerklæringen**, ikke blot på blanketside 1. Nævnet tiltrådte Datatilsynets vurdering.

Endelig prøver nævnet også **governance-påbud** relativt intensivt, men typisk med stadfæstelse. I [2016-4752](#) stadfæstede nævnet to påbud til et pengeinstitut: inhabile bestyrelsesmedlemmer havde deltaget i **behandlingen** (ikke blot afstemningen) af et køb fra et selskab, de selv ejede og ledede – [selskabsloven § 131](#) forbyder netop deltagelse i behandlingen – og en ekstern konsulent havde i fire måneder deltaget i stort set alle bestyrelsesmøder uden afgrænset opdrag, hvilket strejdede mod [LFV § 117](#), da bestyrelsesmøder er lukkede og eksterne kun må deltage i enkeltstående tilfælde ved specifikke dagsordenspunkter.

LOV	Lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1, 2	Lov om finansiel virksomhed § 117
	Lov om finansiel virksomhed § 354, stk. 3	Selskabsloven § 131
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnets stadfæstelse af påbud til pengeinstitut om habilitet og brug af eksterne konsulenter 21.12.2016 Erhvervsankenævnet · Andelskasses markedsføringsbrev til andelshavere var i strid med god skik grundet mangelfulde risikoplysninger 20.02.2015 Erhvervsankenævnet · Livsforsikringsselskab påbudt at overholde god skik: Standardbrev måtte ikke fremstå som individuel rådgivning ved pensionsomvalg 06.10.2014 Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af aktindsigt i sag om god skik hos investeringsforening trods indsigelser om økonomisk tab og inhabilitet 16.04.2010 Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til pengeinstitut om overholdelse af principper for rentefastsættelse og god skik 19.03.2010 Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnets kendelse om pengeinstituts handelsbetingelser og overholdelse af god skik 03.01.2007 Erhvervsankenævnet · Forsikringskoncerns samtykkeerklæring om videregivelse af kundeoplysninger var for upræcis – Erhvervsankenævnet stadfæster Finanstilsynets påbud 24.11.2004	

§ 10 Partsbegrebet i § 355 – udtømmende og snævrere end forvaltningslovens

Partsspørgsmålet afgør både klageretten og adgangen til partsaktindsigt efter [forvaltningsloven § 9](#) – og dermed reelt hele sagens udfald. Udgangspunktet i [LFV § 355, stk. 1](#) er, at **kun den finansielle virksomhed selv** (eller holdingvirksomheden) er part i forhold til Finanstilsynet.

Nævnet har konsekvent fastholdt, at bestemmelsen er **udtømmende**. Klarest i [2016-2353](#): et tidligere bestyrelsesmedlem i en pensionskasse, der selv havde modtaget en påtale for at have brudt sin tavshedspligt om en direktørs aflønning, fik aktindsigt i **påtalesagen mod ham selv** (partsstatus efter [§ 355, stk. 3](#)), men **ikke** i den bagvedliggende sag om direktørens forlig. Efter § 355 er partsbegrebet udtømmende defineret, og et tidligere

bestyrelsesmedlem falder ikke inden for definitionen i en sag, der retter sig mod virksomhedens eller direktørens forhold – heller ikke selv om han mente, at dokumenterne var relevante for hans egen sag.

Mønsteret går igen på tværs af aktortyper:

Aktør	Afgørelse	Udfald
Forsikringskunde	2010-0021305	Ikke part
Tidligere direktør i andelskasse	2015-12645	Partsstatus kun efter § 355, stk. 3 (afgørelse rettet direkte mod ham)
Tidligere bestyrelsesmedlem	2016-2353	Ikke part i sag om andre
Kapitalejer i nødlidende institut	19/00716	Ikke part
Klager i markedsmissbrugssag	24/05548	Ikke part vedr. politianmeldelse
Tredjemand i tilsynsundersøgelse	95-68.300	Ikke part

Undtagelsen i § 355, stk. 2, nr. 8 og 10. Bestemmelsen giver ledelsesmedlemmer og kapitalejere partsstatus, men **kun** når tilsynet nægter eller inddrager en tilladelse (nr. 8), eller når tilsynet træffer afgørelse om, at et penge- eller realkreditinstitut er nødlidende eller forventeligt nødlidende efter [§ 224 a](#) (nr. 10). Kravet er dermed, at tilladelsen **rent faktisk er inddraget**. Det viste sig afgørende i [19/00716](#), hvor en kapitalejer forgæves søgte aktindsigt i en nødlidende-afgørelse – nævnet stadfæstede afslaget under henvisning til manglende partsstatus og beskyttelse af erhvervshemmeligheder.

Historisk kontinuitet. Praksis går langt tilbage. Allerede i Folketingets Ombudsmands udtalelse [Aktindsigt i sag om 6. Juli Banken](#) fra 1987 blev det lagt til grund, at en advokat og hans klienter ikke var parter i Banktilsynets sag om beslutningsgrundlaget for at anmelde betalingsstandsning. Ombudsmanden fastslog samtidig det princip, der stadig bærer området: bestemmelser om tavshedspligt – særlige som almindelige – begrænser efter [forvaltningsloven § 9, stk. 2](#) ikke pligten til at give aktindsigt til den, der er part. Partsstatus er derfor nøglen til alt.

Andre klageadgange kan have et bredere partsbegreb. Sammenlign med [betalingsloven § 145, stk. 5](#), hvorefter klager til Konkurrenceankenævnet kan indbringes både af den, afgørelsen retter sig mod, **og** af den, som i øvrigt har individuel, væsentlig interesse i sagen. Den udvidelse findes ikke i LFV § 372.

LOV

[Betalingsloven § 145, stk. 5](#)
[Forvaltningsloven § 9, stk. 1, 2](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 224a](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 355, stk. 1-4](#)

PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af afslag på aktindsigt i sag om markedsmissbrug grundet manglende partsstatus og skærpet tavshedspligt	27.09.2024
	Erhvervsankenævnet · Afslag på aktindsigt i Finanstilsynets nødlidende-afgørelse: Kapitalejer uden partsstatus og skærpet tavshedspligt	13.06.2019
	Erhvervsankenævnet · Afslag på aktindsigt i tilsynssager om forsikringsselskab under likvidation – hverken partsstatus eller meroffentlighed	07.03.2019
	Erhvervsankenævnet · Afslag på aktindsigt i sag om direktør aflønning grundet manglende partsstatus og skærpet tavshedspligt	15.04.2016
	Erhvervsankenævnet · Sag om nægtelse af aktindsigt og spørgsmålet om partsstatus for en tidligere direktør i en andelskasse	30.10.2015
	Erhvervsankenævnet · Afslag på aktindsigt og manglende partsstatus for forsikringskunde i sag hos Finanstilsynet	03.06.2010

§ 11 Skærpet tavshedspligt og aktindsigt – § 354 forud for offentlighedsloven, men kun efter konkret vurdering

Aktindsigtssagerne udgør langt den største sagsgruppe. Retsgrundlaget er trelaget: [offentlighedsloven § 7](#) giver adgang, [§ 35](#) begrænser den ("Pligten til at meddele oplysninger er begrænset af særlige bestemmelser om tavshedspligt fastsat ved lov..."), og [LFV § 354, stk. 1](#) er netop en sådan særlig bestemmelse: Finanstilsynets ansatte er under ansvar efter straffelovens §§ 152-152 e forpligtet til at **hemmeligholde** fortrolige oplysninger, de får kendskab til gennem tilsyns- og afviklingsvirksomheden.

At § 354 er en **særlig** tavshedspligtsbestemmelse i OFL § 35's forstand, er bekræftet af Folketingets Ombudsmand i [2016-35 om dataudtræk fra Andelsboliginfo](#) med henvisning til lovforslag nr. L 165 af 8. februar 2001 (2000/01), de specielle bemærkninger til lovforslagets § 72, og til bilag 5 til betænkning nr. 1510/2009 om offentlighedsloven. Forarbejderne angiver det dobbelte hensyn:

"Finanstilsynets tavshedspligt er i høj grad baseret på et ønske om at beskytte de finansielle virksomheders kunder, det være sig privatpersoner eller erhvervskunder. Hertil kommer et ønske om af konkurrencemæssige grunde at beskytte de finansielle virksomheders forretningsmæssige forhold."

Dertil kommer et tredje, tilsynsteknisk hensyn, som tilsynet gennemgående påberåber sig, og som nævnet accepterer: virksomhederne skal turde give tilsynet fortrolige oplysninger uden frygt for videregivelse.

Konsekvenserne når § 354 finder anvendelse:

- **Meroffentlighed er udelukket.** Princippet i [offentlighedsloven § 14](#) kan ikke anvendes, hvis det ville stride mod lovbestemt tavshedspligt. Fast fastslået i bl.a. [23-13474](#), [22/14130](#) og [22/14143](#).
- **Samtykke hjælper ikke.** Efter [§ 354, stk. 2](#) berettiger samtykke fra den, tavshedspligten tilsigter at beskytte, **ikke** til videregivelse – udtrykkeligt bekræftet i [24/05548](#) (efter den parallelle bestemmelse i lov om kapitalmarkeder § 224, stk. 2).
- **Tavshedspligten er ikke tidsbegrænset.** I [23-13474](#) om et medies begæring i tilsynsmateriale fra 2012-2017 vedrørende en stor hvidvasksag afviste nævnet både tidsargumentet og den betydelige offentlige interesse: selv 10 år gamle dokumenter kan indeholde oplysninger om metoder og håndtering af tilsynspåbud, som fortsat kræver beskyttelse.
- **En fejljournalisering ophæver ikke fortroligheden.** At klageren via en aktliste fik kendskab til et dokument eksistens skyldtes en menneskelig fejl – det medførte ikke, at oplysningerne mistede deres fortrolighed, jf. [24/05548](#). Modsæt gælder dog ved **partsaktindsigt**, hvor kun helt åbenbare fejljournaliseringer kan undtages, jf. [23/09932](#). Sml. den ældre [94-60.963](#) om faktiske oplysninger i et internt notat forevist ved en fejl.

Men – og dette er den vigtigste udvikling i nyere praksis – § 354 er ikke et generelt låg. Nævnet har i en række afgørelser fra 2016 og frem understreget, at fortrolighed kræver en **konkret vurdering af hver enkelt oplysning**:

- [2016-12037](#): nævnet **omgjorde** et afslag på aktindsigt i et brev fra 2009 om ikrafttrædelsen af lov om betalingstjenester. Brevet havde i alt væsentligt karakter af **generel information** – dvs. regulerings- og informationsvirksomhed, ikke tilsynsvirksomhed efter [§ 344](#): > "Da der således efter det oplyste ikke er tale

om fortrolige oplysninger modtaget af Finanstilsynet som led i dets tilsynsvirksomhed, ændrer ankenævnet herefter Finanstilsynets afgørelse... således at der meddeles aktindsigt som anmodet." Sondringen mellem **tilsynsvirksomhed** (omfattet) og **regulerings- og informationsvirksomhed** (ikke omfattet) er dermed afgørende.

- [25/01282](#): > "Det må bero på en konkret vurdering af de enkelte oplysninger, om disse er fortrolige oplysninger efter § 285, stk. 1 i lov om forsikringsvirksomhed. Det kan således ikke efter denne bestemmelses ordlyd eller forarbejder antages, at alle oplysninger, som Finanstilsynet får kendskab til gennem sin tilsynsvirksomhed, som udgangspunkt er fortrolige oplysninger."
- [23/14642](#) og [25/02316](#): ophævelse henholdsvis kritik af generelle, ukonkrete afslag.
- [22/14130](#): nævnet udpegede konkret fire kategorier, der **ikke** er fortrolige efter [hvidvaskloven § 56](#): kontaktoplysninger på tilsynets sagsbehandlere, navne på virksomhedens repræsentanter, navne på tidligere sagsbehandlere og dokumentdatoer i aktlisten.
- [21/12120](#): skelen mellem fortrolige kundedata og overordnede sagsoplysninger.
- [24/00160](#), [24/08918](#), [25/03939](#), [25/06441](#) og [25/10147](#): en sammenhængende serie, hvor nævnet underkender, ændrer, delvist ophæver og udvider tilsynets afslag – bl.a. fordi oplysningerne allerede var offentligt tilgængelige, eller fordi privatlivsbeskyttelsen i [offentlighedsloven § 30, nr. 1](#) var anvendt forkert.

Videregivelse ved konkurs. Efter [§ 354, stk. 5](#) kan fortrolige oplysninger videregives under en civil retssag, når en finansiel virksomhed er erklæret konkurs eller trådt i likvidation – forudsat oplysningerne ikke vedrører kundeforhold eller tredjemand involveret i redningsforsøg. Nævnet hjemviste i [23/14056](#) netop med den begrundelse, at fortrolige oplysninger **kan** videregives til brug for en civil retssag.

Grænsen for aktindsigtsretten: Den gælder kun dokumenter, der **faktisk findes** hos myndigheden. I [23/14374](#) ønskede en forening indsigt i den hvidvaskrisikoklassifikation, dens bank havde lavet om den. Nævnet stadfæstede afslaget: tilsynet havde udfoldet relevante og tilstrækkelige søgebestræbelser, og det forhold, at tilsynet **potentielt kunne** have indhentet oplysningerne som led i sin tilsynsvirksomhed, medfører ingen pligt til at gøre det efter offentlighedsloven.

Øvrige illustrationer: [17/00696](#) (godkendelser af betalingstjenester), [0711-0069](#) (journalists begæring om direktørers eksterne hverv), [21/02335](#) samt [2016-4768](#) og [2016-13026](#) om bidragssatser hos realkreditinstitutter (sml. [/praksisoversigt/realkredit-tvister](#)). For hvidvasktilsynets materielle side, se [/praksisoversigt/hvidvasktilsyn](#).

LOV

[Hvidvaskloven § 56](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 344](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 354, stk. 1, 2, 5](#)
[Offentlighedsloven § 7](#)
[Offentlighedsloven § 14](#)
[Offentlighedsloven § 30](#)
[Offentlighedsloven § 35](#)

PRAKSIS

Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet udvider aktindsigt i Finanstilsynets kommunikation med børsoperatør om afnoteringssag	04.12.2025
Erhvervsankenævnet · Delvis aktindsigt i Finanstilsynets sager om sletning af aktier: Hjemvisning pga. offentligt tilgængelige oplysninger og forkert anvendelse af privatlivsbeskyttelse	11.09.2025
Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnets delvise ophævelse af Finanstilsynets afslag på aktindsigt i sag om AA P/S	26.07.2025
Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet hjemviser sag om aktindsigt i konkursbo-krav til Finanstilsynet på grund af væsentlige retlige mangler	14.05.2025
Erhvervsankenævnet · Finanstilsynets generelle afslag på aktindsigt i inspektionstal var utilstrækkeligt begrundet	08.05.2025

Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet giver delvist medhold i klage over Finanstilsynets afslag på aktindsigt i sag om mulig ulovlig virksomhed	24.10.2024
Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af afslag på aktindsigt i sag om markedsmisbrug grundet manglende partsstatus og skærpet tavshedspligt	27.09.2024
Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet hjemviser sag om aktindsigt til Finanstilsynet: Fortrolige oplysninger kan videregives til brug for civil retssag	17.09.2024
Erhvervsankenævnet · Ophævelse af Finanstilsynets afslag på aktindsigt grundet manglende konkret vurdering af oplysningernes fortrolighed	30.08.2024
Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af afslag på aktindsigt i dokumenter som Finanstilsynet ikke var i besiddelse af	30.08.2024
Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af delvis aktindsigt i Finanstilsynets tilsynsmateriale vedrørende hvidvasksag på grund af skærpet tavshedspligt	09.08.2024
Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet underkender Finanstilsynets delvise afslag på aktindsigt i aktlister vedrørende personovervågning	09.08.2024
Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af aktindsigtssag grundet begrundelsesmangler om partsstatus og fejljournalisering	05.01.2024
Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af delvist afslag på aktindsigt i hvidvask-inspektionsrapport på grund af særlig tavshedspligt	06.02.2023
Erhvervsankenævnet · Delvis aktindsigt i Finanstilsynets hvidvaskinspektion hos BB A/S og grænserne for tavshedspligt	13.12.2022
Erhvervsankenævnet · Aktindsigt i Finanstilsynets kontrol med ejendomsvurderinger: Skelnen mellem fortrolige kundedata og overordnede sagsoplysninger	17.06.2022
Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af Finanstilsynets delvise afslag på aktindsigt til frivillig forening under hvidvasklovgivningen	03.06.2021
Erhvervsankenævnet · Afslag på aktindsigt i Finanstilsynets godkendelser af betalingstjenester grundet skærpet tavshedspligt	18.04.2017
Erhvervsankenævnet · Delvis afvisning og stadfæstelse af afslag på aktindsigt i sag om bidragssatser hos Finanstilsynet	10.12.2016
Erhvervsankenævnet · Finanstilsynets afslag på aktindsigt omgjort, da oplysninger om lovgivning ikke var fortrolige	23.11.2016
Erhvervsankenævnet · Aktindsigt i Finanstilsynets udkast til påbud og høringssvar vedrørende bidragssatser hos realkreditinstitut	29.09.2016
Erhvervsankenævnet · Afslag på aktindsigt i oplysninger om finansielle direktørers hverv i andre virksomheder grundet særlig tavshedspligt	20.03.1996
Erhvervsankenævnet · Aktindsigt i faktiske oplysninger i internt notat forevist ved en fejl	26.06.1995

Tilsynets anvendelsesområde – hvornår er man overhovedet under Finanstilsynet?

§ 12

En selvstændig sagsgruppe angår afgrænsningen af, hvilke aktiviteter der overhovedet kræver tilladelse. Her går nævnet efter **den faktiske aktivitet**, ikke etiketten.

I [00-213.659](#) tiltrådte nævnet, at en virksomhed, der rådgav erhvervskunder om forsikring og udelukkende blev honoreret af kunderne – aldrig af forsikringsselskaberne – alligevel drev **forsikringsmæglervirksomhed** og dermed krævede tilladelse. Virksomheden argumenterede for, at "erhvervsmæssig formidling" forudsætter en økonomisk fordel ved selve formidlingen, typisk provision, og sammenlignede sig med en arkitekt, der udarbejder udbudsmateriale for en bygherre. Nævnet lagde i stedet vægt på formidlingsbegrebet i **Rådets direktiv 77/92/EØF** og på arbejdsgruppens rapport fra juni 1998, hvorefter en "forsikringsrevisor",

der uafhængigt gennemgår forsikringsbehov, udarbejder udbudsmateriale og rådgiver om etablering af forsikringskontrakter, netop skulle være omfattet. Manglende provision var uden betydning.

Samme realitetsbetragtning i [03-242.069](#): et selskab omformulerede en vedtægtsbestemmelse fra at "kautionere for banklån" til "om fornødent at tilføre en erhverver... tilstrækkelig likvide midler". Selskabet påberåbte sig sondringen mellem kaution og støtteerklæring med henvisning til Højesterets dom af 18. marts 1994. Nævnet tiltrådte Finanstilsynets afgørelse: bestemmelsen åbnede reelt for juridisk forpligtende støtteerklæringer, der kan sidestilles med kaution, og **erhvervsmæssig sikkerhedsstillelse for tredjemands betalingsevne** må kun udøves af pengeinstitutter og skadesforsikringsselskaber med de fornødne tilladelser efter [LFV § 7, stk. 1](#) og [§ 11, stk. 1](#). Tilsynets pointe – at der "navnlig skal lægges vægt på den faktiske aktivitet, ikke på formålsparagraffens formulering" – blev dermed tiltrådt.

Den samme problemstilling ligger bag [22/14105](#), hvor spørgsmålet var, om ejendoms- og solcelleprojekter var alternative investeringsfonde. Her nåede nævnet dog ikke til realiteten: sagsoplysningen var utilstrækkelig, og sagen blev hjemvist. Det illustrerer pointen præcist – jo mere indgribende kvalifikationen er, jo mere konkret skal grundlaget være.

At der er tale om en kvalifikation efter faktisk aktivitet betyder også, at **tredjemands partsstatus** kan opstå: efter [LFV § 355, stk. 2, nr. 3](#) er en fysisk eller juridisk person, som Finanstilsynet kræver oplysninger af til afgørelse af, om vedkommende er omfattet af loven, part i den del af sagen – og efter [nr. 12](#) gælder det samme for den, der driver tilladelseskrævende virksomhed uden tilladelse.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 7, stk. 1](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 11, stk. 1](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 355, stk. 2](#)

PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnets hjemvisning af påbud til ejendoms- og solcelleprojekter grundet utilstrækkelig sagsoplysning	02.03.2023
	Erhvervsankenævnet · Erhvervsmæssig sikkerhedsstillelse: K ApS' påtænkte vedtægtsændring krævede koncession som pengeinstitut eller skadesforsikringsselskab	18.10.2004
	Erhvervsankenævnet · Forsikringsrådgivningsvirksomhed anset for forsikringsmæglervirksomhed – krav om tilladelse fra Finanstilsynet	03.05.2001

§ 13 Sammenfatning – hvornår vinder klageren?

Erhvervsankenævnets praksis er bemærkelsesværdigt stabil på tværs af tre årtier og kan sammenfattes i én sætning: **nævnet prøver rammerne, ikke resultatet.**

Klageren taber typisk, når sagen handler om:

- Størrelsen af et solvenskrav eller kapitalbehov. Formuleringen "der er ikke grundlag for at tilsidesætte det af Finanstilsynet udøvede skøn" går igen fra [93-8.240](#) over [2007-0012531](#) til [2009-0020371](#).
- Tilsynets vurdering af, om ledelsen er egnet og hæderlig – hensynet til tilliden til den finansielle sektor vejer tungere end den enkeltes interesse, jf. [2014-9485](#) og [kendelsen af 1. oktober 2002](#).
- Om et forhold falder inden for tilsynets anvendelsesområde – realiteten slår formen, jf. [00-213.659](#).
- Aktindsigt i tilsynsmateriale for ikke-parter, når fortroligheden faktisk er vurderet konkret, jf. [23-13474](#).
- Alt, hvad der ikke er en afgørelse – regeludstedelse, vejledende udtalelser, politianmeldelser, bødeforlæg.

Klageren vinder – typisk med hjemvisning – når sagen handler om:

- **Hjemmel.** Fandtes beføjelsen overhovedet på afgørelsestidspunktet? [03-200.737](#) og [19/05715](#).
- **Trinfølge og proportionalitet.** Er der givet en frist til berigtigelse først? [23/08397](#). Har mindre indgribende foranstaltninger fået lov at virke? [19/05715](#).
- **Beslutningsgrundlaget.** Er der faktuelle fejl? [24/03035](#). Er sagen oplyst konkret og individuelt? [22/14105](#).
- **Begrundelsen.** Er der foretaget en konkret vurdering af hver enkelt oplysning, eller er der tale om et generelt afslag? [25/01282](#), [25/02316](#) og [23/14642](#).
- **Fortrolighedens grænser.** Er oplysningerne blevet almindeligt kendte? [22/14133](#). Er der overhovedet tale om tilsynsvirksomhed – eller blot generel information? [2016-12037](#).
- **Partsstatus.** Rettede afgørelsen sig reelt mod klageren eller mod dennes egen direktør? [2016-7420](#).

Tre praktiske konsekvenser for rådgiveren:

1. **Vælg den rigtige vej.** Fit & proper-afgørelser efter [LFV § 64, stk. 2](#) og påbud om afsættelse efter [§ 351](#) går til **domstolene**, ikke til Erhvervsankenævnet. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser efter [betalingsloven § 145](#) går til **Konkurrenceankenævnet**. Forbrugerombudsmandens afgørelser efter [§ 144](#) kan slet ikke påklages administrativt.
2. **Angrib processen, ikke tallene.** Nævnets prøvelsesintensitet er asymmetrisk. En klage, der alene bestrider tilsynets faglige vurdering, taber næsten altid; en klage, der påviser manglende hjemmel, manglende frist, faktuelle fejl eller en generisk begrundelse, vinder ofte.
3. **Husk fristerne og den manglende opsættende virkning.** 4 uger er hovedreglen, men 24 timer ved krisehåndtering – og klagen suspenderer ikke afgørelsen, medmindre nævnet konkret bestemmer det, jf. [bekendtgørelse om Erhvervsankenævnet § 9](#).

For tilgrænsende emner: bestyrelsens erstatningsansvar i nødlidende banker behandles under [/praksisoversigt/bestyrelsesansvar](#), hvidvasktilsynets materielle krav under [/praksisoversigt/hvidvasktilsyn](#), og de civilretlige kundetvister under [/praksisoversigt/bank-raadgivning](#) og [/praksisoversigt/realkredit-tvister](#).

LOV	Betalingsloven § 144	Betalingsloven § 145	Lov om finansiel virksomhed § 64, stk. 2
	Lov om finansiel virksomhed § 351	Lov om finansiel virksomhed § 372, stk. 1-3	
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet hjemviser sag om aktindsigt i konkursbo-krav til Finanstilsynet på grund af væsentlige retlige mangler		14.05.2025
	Erhvervsankenævnet · Finanstilsynets generelle afslag på aktindsigt i inspektionstal var utilstrækkeligt begrundet		08.05.2025
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af påbud om værdiansættelse af domicilejendom grundet faktuelle fejl i Finanstilsynets beslutningsgrundlag		16.04.2025
	Erhvervsankenævnet · Ophævelse af Finanstilsynets afslag på aktindsigt grundet manglende konkret vurdering af oplysningernes fortrolighed		30.08.2024
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af delvis aktindsigt i Finanstilsynets tilsynsmateriale vedrørende hvidvask på grund af skærpet tavshedspligt		09.08.2024
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af sag om inddragelse af e-pengeinstitut tilladelse grundet manglende frist til berigtigelse		04.07.2024
	Erhvervsankenævnet · Delvis aktindsigt i aktlister hos Finanstilsynet efter offentliggørelse af oplysninger i pressen		22.03.2023
	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnets hjemvisning af påbud til ejendoms- og solcelleprojekter grundet utilstrækkelig sagsoplysning		02.03.2023

Erhvervsankenævnet · Ophævelse af Finanstilsynets krav om kapitaltillæg pga. manglende hjemmel og overholdelse af proportionalitetsprincip	03.02.2022
Erhvervsankenævnet · Finanstilsynets afslag på aktindsigt omgjort, da oplysninger om lovgivning ikke var fortrolige	23.11.2016
Erhvervsankenævnet · Sparekasses ret til aktindsigt som part i sag om direktørs egnethedsvurdering	05.10.2016
Erhvervsankenævnet · Nægtelse af tilladelse til forsikringsmæglervirksomhed grundet direktørs manglende egnethed og hæderlighed (Fit & Proper)	04.08.2015
Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnets kendelse om fastsættelse af forhøjet individuelt solvenskrav for et pengeinstitut	29.10.2009
Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet stadfæster Finanstilsynets forhøjede solvenskrav på 12,5 % for sparekasse med mangelfuld kreditstyring og høj udlånsvækst	07.02.2008
Erhvervsankenævnet · Finanstilsynet manglede hjemmel til at pålægge forsikringsdirektør at fratræde – afgørelse ophævet	11.04.2005
Erhvervsankenævnet · Forsikringsselskab nægtet tilladelse: Kapitalejer underkendtes grundet ledelsesmæssigt svigt som tidligere forsikringsdirektør	01.10.2002
Erhvervsankenævnet · Forsikringsrådgivningsvirksomhed anset for forsikringsmæglervirksomhed – krav om tilladelse fra Finanstilsynet	03.05.2001
Erhvervsankenævnet · Afvisning af medregning af ansvarlig indskudskapital ved solvensopgørelse pga. manglende opfyldelse af forfalds krav	05.07.1993

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Betalingsloven § 135	stk. 1	Lov om finansiel virksomhed § 64	stk. 1
Lov om finansiel virksomhed § 351	stk. 1	Lov om finansiel virksomhed § 354	stk. 1
Lov om finansiel virksomhed § 355	stk. 1	Lov om finansiel virksomhed § 372	stk. 1
Lov om kapitalmarkeder § 232	stk. 1	Offentlighedsloven § 35	

MATERIALE Citerede afgørelser

61 afgørelser

ERHVERVSANKENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS			61
04.12.2025	Erhvervsankenævnet udvider aktindsigt i Finanstilsynets kommunikation med børsoperatør om afnoteringssag		25/10147
11.09.2025	Delvis aktindsigt i Finanstilsynets sager om sletning af aktier: Hjemvisning pga. offentligt tilgængelige oplysninger og forkert anvendelse af privatlivsbeskyttelse		25/06441
28.08.2025	Erhvervsankenævnets afvisning af klage over aktindsigt grundet manglende kompetence	25/06432 og 25/06435	
26.07.2025	Erhvervsankenævnets delvise ophævelse af Finanstilsynets afslag på aktindsigt i sag om AA P/S		25/03939
14.05.2025	Erhvervsankenævnet hjemviser sag om aktindsigt i konkursbo-krav til Finanstilsynet på grund af væsentlige retlige mangler	J. nr. 25/01282	

08.05.2025	Finanstilsynets generelle afslag på aktindsigt i inspektionstal var utilstrækkeligt begrundet	J.NR. 25/02316
16.04.2025	Hjemvisning af påbud om værdiansættelse af domicilejendom grundet faktuelle fejl i Finanstilsynets beslutningsgrundlag	J.NR.: 24/03035
24.10.2024	Erhvervsankenævnet giver delvist medhold i klage over Finanstilsynets afslag på aktindsigt i sag om mulig ulovlig virksomhed	24/08918
27.09.2024	Stadfæstelse af afslag på aktindsigt i sag om markedsmisbrug grundet manglende partsstatus og skærpet tavshedspligt	24/05548
17.09.2024	Erhvervsankenævnet hjemviser sag om aktindsigt til Finanstilsynet: Fortrolige oplysninger kan videregives til brug for civil retssag	23/14056
30.08.2024	Stadfæstelse af afslag på aktindsigt i dokumenter som Finanstilsynet ikke var i besiddelse af	23/14374
30.08.2024	Ophævelse af Finanstilsynets afslag på aktindsigt grundet manglende konkret vurdering af oplysningernes fortrolighed	23/14642
09.08.2024	Stadfæstelse af delvis aktindsigt i Finanstilsynets tilsynsmateriale vedrørende hvidvasksag på grund af skærpet tavshedspligt	23-13474
09.08.2024	Erhvervsankenævnet underkender Finanstilsynets delvise afslag på aktindsigt i aktlister vedrørende personovervågning	24/00160
04.07.2024	Hjemvisning af sag om inddragelse af e-pengeinstitutlignelse grundet manglende frist til berigtigelse	23/08397
05.01.2024	Hjemvisning af aktindsigtssag grundet begrundelsesmangler om partsstatus og fejlljournalisering	23/09932
22.03.2023	Delvis aktindsigt i aktlister hos Finanstilsynet efter offentliggørelse af oplysninger i pressen	22/14133
02.03.2023	Erhvervsankenævnets hjemvisning af påbud til ejendoms- og solcelleprojekter grundet utilstrækkelig sagsoplysning	22/14105
09.02.2023	Hjemvisning af nægtelse af registrering af ejerforhold og stadfæstelse af lukning for straksregistrering	22/14119
06.02.2023	Stadfæstelse af delvist afslag på aktindsigt i hvidvask-inspektionsrapport på grund af særlig tavshedspligt	22/14143 (tidl. 22/10124)
31.01.2023	Erhvervsankenævnet stadfæster delvis aktindsigt i Finanstilsynets sager om hvidvasktilsyn og bødeforlæg	22/14140
13.12.2022	Delvis aktindsigt i Finanstilsynets hvidvaskinspektion hos BB A/S og grænserne for tavshedspligt	22/14130
17.06.2022	Aktindsigt i Finanstilsynets kontrol med ejendomsvurderinger: Skelnen mellem fortrolige kundedata og overordnede sagsoplysninger	21/12120
03.02.2022	Ophævelse af Finanstilsynets krav om kapitaltillæg pga. manglende hjemmel og overholdelse af proportionalitetsprincip	19/05715

03.06.2021	Stadfæstelse af Finanstilsynets delvise afslag på aktindsigt til frivillig forening under hvidvasklovgivningen	21/02335
13.06.2019	Afslag på aktindsigt i Finanstilsynets nødlidende-afgørelse: Kapitalejer uden partsstatus og skærpet tavshedspligt	19/00716
07.03.2019	Afslag på aktindsigt i tilsynssager om forsikringsselskab under likvidation – hverken partsstatus eller meroffentlighed	18/08302
18.04.2017	Afslag på aktindsigt i Finanstilsynets godkendelser af betalingstjenester grundet skærpet tavshedspligt	17/00696
21.12.2016	Erhvervsankenævnets stadfæstelse af påbud til pengeinstitut om habilitet og brug af eksterne konsulenter	2016-4752
10.12.2016	Delvis afvisning og stadfæstelse af afslag på aktindsigt i sag om bidragssatser hos Finanstilsynet	2016-13026
23.11.2016	Finanstilsynets afslag på aktindsigt omgjort, da oplysninger om lovgivning ikke var fortrolige	2016-12037
05.10.2016	Sparekasses ret til aktindsigt som part i sag om direktørs egnethedsvurdering	2016-7420
29.09.2016	Aktindsigt i Finanstilsynets udkast til påbud og høringssvar vedrørende bidragssatser hos realkreditinstitut	2016-4768
15.04.2016	Afslag på aktindsigt i sag om direktøraftlønning grundet manglende partsstatus og skærpet tavshedspligt	2016-2353
30.10.2015	Sag om nægtelse af aktindsigt og spørgsmålet om partsstatus for en tidligere direktør i en andelskasse	2015-12645
04.08.2015	Nægtelse af tilladelse til forsikringsmæglervirksomhed grundet direktørs manglende egnethed og hæderlighed (Fit & Proper)	2014-9485
20.02.2015	Andelskasses markedsføringsbrev til andelshavere var i strid med god skik grundet mangelfulde risikoplysninger	2014-0038307
06.10.2014	Livsforsikringsselskab påbudt at overholde god skik: Standardbrev måtte ikke fremstå som individuel rådgivning ved pensionsomvalg	2013-0034592
13.11.2013	Afslag på godkendelse som bestyrelsesmedlem i betalingstjenestevirksomhed grundet manglende erfaring	2013-0034464
02.10.2013	Inddragelse af KA/S' tilladelse til fondsmæglervirksomhed grundet grove og gentagne lovovertrædelser	2013-0033906
20.06.2013	Afslag på dispensation fra regler om rentestigninger på ansvarlig lånekapital ved opgørelse af basiskapital	2012-0032476
03.06.2010	Afslag på aktindsigt og manglende partsstatus for forsikringskunde i sag hos Finanstilsynet	2010-0021305
16.04.2010	Stadfæstelse af aktindsigt i sag om god skik hos investeringsforening trods indsigelser om økonomisk tab og inhabilitet	2009-0019205

19.03.2010	Stadfæstelse af påbud til pengeinstitut om overholdelse af principper for rentefastsættelse og god skik	2009-0019011
29.10.2009	Erhvervsankenævnets kendelse om fastsættelse af forhøjet individuelt solvenskrav for et pengeinstitut	2009-0020371
11.09.2008	Erhvervsankenævnet ophæver fondsbørspåtale: Selskab ikke forpligtet til at offentliggøre igangværende auktionsproces om salg af datterselskab	2007-0012239
07.02.2008	Erhvervsankenævnet stadfæster Finanstilsynets forhøjede solvenskrav på 12,5 % for sparekasse med mangelfuld kreditstyring og høj udlånsvækst	2007-0012531
03.01.2007	Erhvervsankenævnets kendelse om pengeinstituts handelsbetingelser og overholdelse af god skik	2005-0002558
11.04.2005	Finanstilsynet manglede hjemmel til at pålægge forsikringsdirektør at fratræde – afgørelse ophævet	03-200.737
24.11.2004	Forsikringskoncerns samtykkeerklæring om videregivelse af kundeoplysninger var for upræcis – Erhvervsankenævnet stadfæster Finanstilsynets påbud	03-93.504
18.10.2004	Erhvervsmæssig sikkerhedsstillelse: K ApS' påtænkte vedtægtsændring krævede koncession som pengeinstitut eller skadesforsikringsselskab	03-242.069
01.10.2002	Forsikringsselskab nægtet tilladelse: Kapitalejer underkendtes grundet ledelsesmæssigt svigt som tidligere forsikringsdirektør	
03.05.2001	Forsikringsrådgivningsvirksomhed anset for forsikringsmæglervirksomhed – krav om tilladelse fra Finanstilsynet	00-213.659
14.05.1998	Finanstilsynet berettiget til at afvise klage over pengeinstituts adfærd – kun banken er part i tilsynssager	97-178.108
05.06.1996	Afvisning af partsstatus og aktindsigt i forbindelse med Finanstilsynets undersøgelser af finansielle institutioner	95-68.300
20.03.1996	Afslag på aktindsigt i oplysninger om finansielle direktørers hverv i andre virksomheder grundet særlig tavshedspligt	0711-0069
10.08.1995	Finanstilsynets udtalelse om dokumenters fortrolighed under retssag mod konkursbo ansat for vejledende	94-67.290
26.06.1995	Aktindsigt i faktiske oplysninger i internt notat forevist ved en fejl	94-60.963
22.03.1994	Erhvervsankenævnets afvisning af klage over manglende udstedelse af generelle regler for puljeopsparing	22-03
02.11.1993	Finanstilsynets afvisning af at behandle en civilretlig klage over et pengeinstituts rådgivning om aktieindløsning	93-21.362
05.07.1993	Afvisning af medregning af ansvarlig indskudskapital ved solvensopgørelse pga. manglende opfyldelse af forfalds krav	93-8.240

10

PRAKSISOVERSIGT · PENGE OG FINANSVÆSEN

Praksisoversigt over MiCA-regulering af kryptoaktiver

Tilladelse, tilsyn og sanktioner efter forordning (EU) 2023/1114 og lov om finansiel virksomhed kapitel 19 b

Version 2 · Opdateret 5. sep. 2026 · 21 afgørelser · 1994-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

MiCA-forordningen (forordning (EU) 2023/1114) indførte fra den 30. december 2024 et fuldharmoniseret offentligretligt reguleringsregime for udstedere af kryptoaktiver og udbydere af kryptoaktivtjenester, og Danmark supplerede forordningen med et nyt afsnit IX b (kapitel 19 b, §§ 332-332 j) i lov om finansiel virksomhed ved lov nr. 481 af 22. maj 2024. Reguleringen erstattede den hidtidige registreringsordning for "udbydere af tjenester med virtuel valuta" i hvidvaskloven med en egentlig tilladelsesordning administreret af Finanstilsynet som kompetent myndighed efter MiCA art. 93. Praksis er endnu sparsom og består primært af Finanstilsynets afslag på CASP-tilladelser og advarsler mod uautoriserede udbydere; de retlige spørgsmål om tilladelsesbetingelser, inddragelse, klageadgang og strafniveau må derfor i vidt omfang belyses gennem den etablerede praksis om tilsvarende tilladelsesregimer på det finansielle område. Denne oversigt samler retsgrundlaget og den foreliggende – overvejende analoge – praksis.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Kryptoaktiver, der udgør finansielle instrumenter, indskud, midler eller forsikrings- og pensionsprodukter, falder helt uden for MiCA, jf. forordningens artikel 2, stk. 4 – kvalifikationen afgør, om MiCA eller MiFID II/prospektreglerne finder anvendelse.
- 02** Aktivbaserede tokens (ART) må kun udbydes til offentligheden af udstederen selv med Finanstilsynets tilladelse, medmindre udstedelsen holder sig under bagatelgrænsen på 5 mio. EUR i gennemsnitligt udestående eller udelukkende retter sig mod kvalificerede investorer.
- 03** E-pengetokens (EMT) kan kun udstedes af et pengeinstitut eller et e-pengeinstitut, jf. FIL § 332 b, jf. MiCA art. 48, stk. 1 – der findes ingen selvstændig EMT-tilladelse.
- 04** Udbud af kryptoaktivtjenester kræver CASP-tilladelse efter MiCA art. 63, medmindre udbyderen er en af de i art. 60 opregnede allerede regulerede finansielle enheder, der i stedet notificerer Finanstilsynet mindst 40 arbejdsdage før første levering.

- 05** Notifikationsordningen efter art. 60 er ikke en formalitet: udbyderen må ikke påbegynde levering, så længe meddelelsen er ufuldstændig, jf. art. 60, stk. 8, 3. afsnit.
-
- 06** Finanstilsynet har afvist CASP-ansøgninger, hvor virksomheden ikke kunne godtgøre reel dansk/EU-tilstedeværelse – hovedsæde i Unionen og mindst ét bestyrelsesmedlem bosiddende i Unionen er ufravigelige tilladelsesbetingelser efter MiCA art. 59, stk. 2.
-
- 07** Inddragelse af en finansiell tilladelse forudsætter som udgangspunkt, at tilsynet først har givet en frist til berigtigelse, medmindre forholdet er af meget væsentlig karakter – princippet fra Erhvervsankenævnets kendelse 23/08397 må antages at gælde tilsvarende for inddragelse efter FIL §§ 332 d og 332 e.
-
- 08** Bevisbyrden for, at en tilladelse er opnået på grundlag af "bevidst" urigtige eller vildledende oplysninger, påhviler Finanstilsynet og er reel – en forretningsplan, der afspejler hensigter, er ikke urigtig, blot fordi den ikke blev realiseret.
-
- 09** Finanstilsynet kan efter FIL § 332 h, jf. MiCA art. 94, mod behørig legitimation og uden retskendelse få adgang til lokaler hos udstedere og udbydere af kryptoaktiver med henblik på inspektion.
-
- 10** Udbud af kryptoaktivtjenester uden tilladelse straffes efter FIL § 373, stk. 1, jf. MiCA art. 59, stk. 1, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, og der skal udmåles skærpet bøde efter § 373, stk. 13, nr. 2, fordi der er tale om drift af finansiell virksomhed uden lovpligtig tilladelse.
-
- 11** Ved overtrædelser med økonomisk fordel skal udbyttet konfiskeres efter FIL § 373, stk. 14, jf. straffeloven § 75 – byretspraksis om ulovlig forbrugslånsvirksomhed viser, at konfiskationen sker sideløbende med bøden og kan overstige bøden mange fold.
-
- 12** Forældelsesfristen for overtrædelse af MiCA art. 16, stk. 1 (ART-tilladelseskravet) er 10 år, jf. FIL § 373, stk. 10, mod normalt 5 år.
-
- 13** Alle udbydere af kryptoaktivtjenester er nu omfattet af hvidvaskloven § 1, stk. 1, nr. 22, mens den tidligere selvstændige registreringspligt for udbydere af tjenester med virtuel valuta er ophævet og afløst af MiCA-tilladelsen.
-
- 14** Finanstilsynets afgørelser efter MiCA og kapitel 19 b kan af adressaten indbringes for Erhvervsankenævnet inden 4 uger, jf. FIL § 372, stk. 1, og klagen kan i særlige tilfælde tillægges opsættende virkning.
-
- 15** Partsbegrebet i Finanstilsynets sager er snævert, jf. FIL § 355, og kunder, aktionærer og tidligere ledelsesmedlemmer har som udgangspunkt hverken partsstatus eller aktindsigt i tilsynssager om en kryptoaktør.
-
- 16** Overgangsordningen i MiCA art. 143, stk. 3, tillod udbydere, der lovligt udbød tjenester før den 30. december 2024, at fortsætte indtil den 1. juli 2026 eller til tilladelse blev meddelt eller nægtet – hvad der end indtraf først.
-

Retsgrundlaget: MiCA-forordningen og det danske supplerende afsnit IX b

§ 1

MiCA-forordningen – [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2023/1114 af 31. maj 2023 om markeder for kryptoaktiver](#) – finder direkte anvendelse i Danmark. Forordningen suppleres af et nyt afsnit IX b i lov om finansiel virksomhed, indsat ved **lov nr. 481 af 22. maj 2024 (LOV nr 481 af 22/05/2024)** på grundlag af lovforslag [L 122 \(2023/24\)](#).

De centrale definitioner findes i [lov om finansiel virksomhed § 332](#), der oplister de ti kryptoaktivtjenester – fra deponering og administration af kryptoaktiver på kunders vegne over drift af handelsplatform, veksling mellem kryptoaktiver og midler og porteføljepleje til levering af tjenester vedrørende overførsel af kryptoaktiver.

Lovgivers begrundelse for indgrebet fremgår klart af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 2.4.1 om gældende ret:

"I dag er udstedere af kryptoaktiver og udbydere af kryptoaktivtjenester som udgangspunkt ikke omfattet af den finansielle lovgivning. Kryptoaktiver er i dag kun omfattet af den finansielle lovgivning i det omfang, at kryptoaktiverne udgør finansielle instrumenter eller andre former for regulerede aktiver, såsom elektroniske penge. [...] Det betyder samtidig, at investorer og forbrugere, der handler med kryptoaktiver i dag, ikke er omfattet af den investor- og forbrugerbeskyttelse, som den gældende finansielle lovgivning fastsætter."

Og om den valgte ordning hedder det i pkt. 2.4.2:

"Det foreslås blandt andet, at Finanstilsynet tillægges beføjelser til at meddele og inddrage tilladelse til udstedere af aktivbaserede tokens, udstedere af e-penetokens og udbydere af kryptoaktivtjenester. Som følge heraf foreslås det at ophæve krav om registrering efter hvidvaskloven [...] En række virksomheder, der allerede har tilladelse under den finansielle lovgivning, skal ikke søge om tilladelse til eksempelvis at udbyde kryptoaktivtjenester."

Finanstilsynet er udpeget som kompetent myndighed efter MiCA art. 93, stk. 1. Forbrugerombudsmanden kan ved siden heraf påse, at udstedere og udbydere overholder kravene over for forbrugere, idet dette tilsyn udøves efter markedsføringslovens regler.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 332](#)

Anvendelsesområdet og den afgørende grænseflade til finansielle instrumenter og e-penge

§ 2

MiCA er et residualregime. Efter [artikel 2, stk. 4](#) finder forordningen ikke anvendelse på kryptoaktiver, der betragtes som finansielle instrumenter, indskud, midler (medmindre de er e-penetokens), securitiseringspositioner, forsikrings- eller pensionsprodukter. Efter [artikel 2, stk. 3](#) er unikke og ikke-fungible kryptoaktiver (NFT'er) heller ikke omfattet. Kvalifikationsspørgsmålet er dermed det første og ofte det sværeste: er tokenet et finansielt instrument (MiFID II og prospektforordningen), elektroniske penge (e-pengedirektivet og betalingsloven), eller et "øvrigt kryptoaktiv" (MiCA)?

Den danske afgrænsningspraksis på området for finansielle instrumenter er velbelyst – om end den er skabt før MiCA. Erhvervsankenævnet fastslog i [2012-0031859](#), at aktier i aktieselskaber som udgangspunkt er

omsættelige værdipapirer omfattet af lovens bilag, uanset at vedtægterne indeholdt forkøbsret og krav om samtykke ved overdragelse. Nævnet lagde vægt på, at investorerne erhvervede ejerandele ned til 1 % uden kontrol over driften, og at formålet var passivt økonomisk afkast:

"Da K A/S formidler alt mellem 1-40% af aktiekapitalen i de udbudte selskaber, er det Finanstilsynets vurdering, at der er tale om, at man formidler værdipapirer og ikke solenergi projekter som sådan."

Overført på kryptoaktiver betyder samme ræsonnement, at en tokenisering af en ejerandel eller et afkastkrav som udgangspunkt vil kvalificere tokenet som et finansielt instrument – med den følge, at MiCA ikke finder anvendelse, men at tilladelseskrav efter [lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 13](#) i stedet slår igennem.

EU-Domstolen har på naboområdet præciseret afgrænsningen mellem betalingstjenester og udstedelse af elektroniske penge. I [C-661/22](#) – hvor den litauiske centralbank havde inddraget et betalingsinstituts tilladelse, fordi instituttet efter bankens opfattelse havde udstedt elektroniske penge uden tilladelse – fastslog Domstolen, at modtagelse af kundemidler uden umiddelbar betalingsordre er en betalingstjeneste og ikke udstedelse af elektroniske penge, fordi e-penge forudsætter en særlig aftale om konvertering til et særskilt pengeaktiv. Sondringen er direkte relevant for MiCA, fordi e-pengetokens efter [artikel 48, stk. 2](#) netop "anses for at være elektroniske penge".

Den ældre danske praksis peger i samme retning: i [03-176.255](#) tiltrådte Erhvervsankenævnet Finanstilsynets pålæg om, at et netbetalingssystem måtte ansøge om tilladelse, da bagatelgrænsen på 75 EUR pr. konto var overskredet – en tidlig illustration af, at beløbsmæssige tærskler afgør, om en digital værdirepræsentation falder ind eller ud af et tilladelsesregime, ganske som MiCA's 5 mio. EUR-grænse for aktivbaserede tokens gør det i dag.

Endelig har EU-Domstolen i [C-472/24](#) afvist, at videresalg af virtuel valuta til brug i et onlinespil kunne fritages som transaktion vedrørende betalingsmidler, og i stedet kvalificeret ydelsen som en elektronisk tjenesteydelse. Selv om afgørelsen er momsretlig, illustrerer den, at "virtuel valuta" med begrænset anvendelsesområde ikke uden videre kan behandles som betalingsmiddel – en sontring der genfindes i MiCA's undtagelse for lukkede netværk.

LOV	Lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 13, stk. 1	
PRAKSIS	EU-Domstolen · Momspligt ved handel med virtuel valuta i onlinespil: Afvisning af momsfritagelse og kvalificering som elektronisk tjenesteydelse (Sag C-472/24)	05.03.2026
	EU-Domstolen · Kvalificering af midler på betalingskonti: Betalingstjenester kontra elektroniske penge (Sag C-661/22)	22.02.2024
	Erhvervsankenævnet · Krav om tilladelse som værdipapirhandler ved formidling af aktier i solcelleprojekter	05.11.2012
	Erhvervsankenævnet · Elektroniske penge kan kun udstedes af pengeinstitutter eller virksomheder med særskilt tilladelse – K A/S pålagt at søge tilladelse	07.10.2004

Tilladelse til udstedere af aktivbaserede tokens (ART) efter FIL § 332

§ 3 a

Efter [lov om finansiel virksomhed § 332 a, stk. 1](#) skal en juridisk person, der udbyder aktivbaserede tokens til offentligheden eller anmoder om optagelse til handel i EU, være udsteder af de pågældende tokens og have tilladelse fra Finanstilsynet i overensstemmelse med [MiCA artikel 21, jf. artikel 16, stk. 1, litra a](#).

To undtagelser gælder:

- **Pengeinstitutter** er undtaget fra tilladelseskrauet, hvis de opfylder kravene i MiCA art. 17, jf. [§ 332 a, stk. 2](#). De skal i stedet have hvidbogen godkendt.
- **Bagatel- og professionaludstedelser** er undtaget efter [§ 332 a, stk. 3](#), jf. [MiCA art. 16, stk. 2](#), når den gennemsnitlige udestående værdi opgjort ved udgangen af hver kalenderdag over 12 måneder aldrig har oversteget 5 mio. EUR, og udstederen ikke er tilknyttet et netværk af andre fritagne udstedere – eller når udbuddet udelukkende retter sig til kvalificerede investorer. Den fritagne udsteder skal dog stadig udarbejde og give meddelelse om en hvidbog efter MiCA art. 19 og efter anmodning give Finanstilsynet meddelelse om enhver markedsføringskommunikation.

At fritagelsen er betinget og skal dokumenteres, følger et kendt mønster: i [03-176.255](#) faldt bagatelundtagelsen bort, så snart det blev konstateret, at der faktisk eksisterede konti over tærsklen – og pålægget om at ansøge om tilladelse fulgte umiddelbart heraf.

En tilladelse meddelt efter art. 21 er gyldig i hele Unionen (art. 16, stk. 3), og den kompetente myndigheds godkendelse af hvidbogen gælder ligeledes for hele Unionen (art. 16, stk. 4). Finanstilsynet kan inddrage tilladelsen efter [§ 332 d](#), jf. MiCA art. 24.

Udstedere af ART, der er omfattet af [§ 361, stk. 1, nr. 11](#), skal senest den 1. juli hvert år indberette summen af det gennemsnitlige udestående til Finanstilsynet, jf. [§ 332 f](#). Gennemsnittet beregnes som den samlede markedsværdi af de udestående tokens opgjort på baggrund af det daglige udestående ved udgangen af hver dag i de foregående 6 måneder, med opgørelse den første dag i hver måned.

LOV

Lov om finansiel virksomhed § 332a, stk. 1-3

Lov om finansiel virksomhed § 332d

Lov om finansiel virksomhed § 332f, stk. 1-2

PRAKSIS

Erhvervsankenævnet · Elektroniske penge kan kun udstedes af pengeinstitutter eller virksomheder med særskilt tilladelse – KA/S pålagt at søge tilladelse

07.10.2004

§ 4 E-pengetokens (EMT): institutmonopolet efter FIL § 332 b

For e-pengetokens gælder en fundamentalt anden ordning end for aktivbaserede tokens. Efter [lov om finansiel virksomhed § 332 b](#) skal en person, der udbyder e-pengetokens til offentligheden eller anmoder om optagelse til handel i EU, være udsteder af disse, **være meddelt tilladelse fra Finanstilsynet som pengeinstitut eller e-pengeinstitut** og offentliggøre en hvidbog, som Finanstilsynet er blevet underrettet om i overensstemmelse med [MiCA artikel 51, jf. artikel 48, stk. 1](#).

Der findes altså ingen selvstændig "EMT-tilladelse". Udstedelse af e-pengetokens forudsætter en eksisterende bank- eller e-pengeinstitutlicens, og afsnit II og III i e-pengedirektivet (2009/110/EF) finder anvendelse på e-pengetokens, jf. art. 48, stk. 3. Udstederen skal desuden underrette den kompetente myndighed mindst 40 arbejdsdage før udbuddet, jf. art. 48, stk. 6.

Det er præcis den institutmonopol-konstruktion, som Erhvervsankenævnet allerede i [03-176.255](#) håndhævede under den daværende lov om udstedere af elektroniske penge, hvor Finanstilsynet fastslog:

"Det er kun muligt at udstede elektroniske penge, såfremt udstederen enten har tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed efter bank- og sparekasseloven eller har tilladelse til at udstede elektroniske penge efter lov om udstedere af elektroniske penge."

I høringen over lovforslag L 122 rejste Dansk Fintech Alliance netop spørgsmålet om, hvorvidt pengeinstitutter både kan udstede og udbyde e-pengetokens i kraft af pengeinstitutstilladelsen, og om betalings- og e-pengeinstitutter kan udbyde kryptoaktivtjenester uden særskilt selskab. Erhvervsministeriet henviste i høringsnotatet til, at lovforslaget alene supplerer MiCA i nødvendigt omfang, og at Finanstilsynet udpeges som kompetent myndighed.

Afgrænsningen mellem e-pengetoken og almindeligt betalingsarrangement må afgøres efter samme kriterier, som EU-Domstolen anvendte i [C-661/22](#): det afgørende er, om der er indgået en særlig aftale om konvertering af midlerne til et særskilt pengeaktiv.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 332b](#)

PRAKSIS

EU-Domstolen · Kvalificering af midler på betalingskonti: Betalingstjenester kontra elektroniske penge (Sag C-661/22) 22.02.2024

Erhvervsankenævnet · Elektroniske penge kan kun udstedes af pengeinstitutter eller virksomheder med særskilt tilladelse – KA/S pålagt at søge tilladelse 07.10.2004

CASP-tilladelsen efter FIL § 332 c og undtagelsen for allerede regulerede virksomheder

Efter [lov om finansiel virksomhed § 332 c, stk. 1](#) skal en juridisk person eller anden virksomhed, der leverer kryptoaktivtjenester i EU, have tilladelse af Finanstilsynet efter [MiCA artikel 63, jf. artikel 59, stk. 1, litra a](#).

Artikel 59 stiller tre krav, som ofte er de reelt afgørende i tilladelsessager:

Krav	Hjemmel	Indhold
Registreret hjemsted	Art. 59, stk. 2	I en medlemsstat, hvorfra der udføres i det mindste en del af tjenesterne
Hovedsæde og ledelse	Art. 59, stk. 2	Hovedsæde i Unionen; mindst ét bestyrelsesmedlem bosiddende i Unionen
Løbende opfyldelse	Art. 59, stk. 4	Betingelserne skal være opfyldt til enhver tid

Hertil kommer navneforbuddet i [art. 59, stk. 5](#): en person, der ikke er kryptoaktivtjenesteudbyder, må ikke anvende et navn eller firmanavn eller udsende markedsføringskommunikation, der antyder eller kan skabe forvirring om, at den pågældende er CASP. Tilladelsen skal specificere, hvilke kryptoaktivtjenester den omfatter (art. 59, stk. 6), og udvidelse kræver særskilt anmodning efter art. 59, stk. 8.

Undtagelsen for allerede regulerede enheder. [§ 332 c, stk. 2](#) undtager pengeinstitutter, værdipapircentraler, fondsmæglerselskaber, markedsoperatører, e-pengeinstitutter, investeringsforvaltningsselskaber og forvaltere af alternative investeringsfonde, der har tilladelse til at udbyde tjenester som angivet i [MiCA art. 60, stk. 1-6](#),

og som har underrettet Finanstilsynet. Kernemekanismen er en **ækvivalensmapping**: et fondsmæglerselskab kan levere de kryptoaktivtjenester, der svarer til de investeringstjenester, det allerede har tilladelse til, jf. [lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 13, stk. 6](#), og en FAIF kan tilsvarende levere tjenester efter [lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v. § 8](#). Begge skal give Finanstilsynet meddelelse **mindst 40 arbejdsdage** før første levering, ledsaget af oplysningerne i art. 60, stk. 7.

Notifikationen er ikke en formalitet. Efter [art. 60, stk. 8](#) vurderer myndigheden inden 20 arbejdsdage, om meddelelsen er fuldstændig, og – afgørende – "[u]dbyderen af kryptoaktivtjenester må ikke begynde at levere kryptoaktivtjenesterne, så længe meddelelsen er ufuldstændig." De notificerende enheder er til gengæld undtaget fra art. 62, 63, 64, 67, 83 og 84, jf. art. 60, stk. 10, og retten bortfalder automatisk, hvis den underliggende tilladelse inddrages, jf. art. 60, stk. 11.

At grænsen mellem "blot rådgivning" og tilladelsespligtig formidling kan være hårfin, illustreres af Erhvervsankenævnets kendelse i [00-213.659](#), hvor en virksomhed, der alene gennemgik tilbud og deltog som bisidder – og som ikke modtog provision – alligevel blev anset for at drive tilladelsespligtig formidlingsvirksomhed. Overført på MiCA understreger kendelsen, at aktiviteter som "modtagelse og formidling af ordrer vedrørende kryptoaktiver" og "rådgivning om kryptoaktiver" i [§ 332, nr. 7](#) skal fortolkes efter deres reelle indhold og ikke efter den betegnelse, virksomheden selv anvender.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 332c, stk. 1-2](#)
[Lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 13, stk. 6](#)
[Lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v. § 8](#)

- PRAKSIS** **Erhvervsankenævnet** · Krav om tilladelse som værdipapirhandler ved formidling af aktier i solcelleprojekter 05.11.2012
- Erhvervsankenævnet** · Forsikringsrådgivningsvirksomhed anset for forsikringsmæglervirksomhed – krav om tilladelse fra Finanstilsynet 03.05.2001

§ 6 Finanstilsynets afgørelsespraksis: afslag på CASP-tilladelse og advarsler mod uautoriserede udbydere

Den egentlige MiCA-praksis i Danmark består indtil videre af Finanstilsynets afgørelser om ansøgninger og af tilsynets advarsler. Tre offentliggjorte afslag på CASP-tilladelse foreligger:

Afgørelse	Dato	Virksomhed	Angivet hovedbegrundelse
Kittrow Finance ApS	3. september 2025	Kittrow Finance ApS	Afslag på ansøgning om godkendelse som udbyder af kryptoaktivtjenester
Fuse Loyalty ApS	30. april 2026	Fuse Loyalty ApS (CVR 45210898)	Manglende dansk tilstedeværelse
BigeDirect ApS	30. april 2026	BigeDirect ApS (CVR 43762125)	Afslag på ansøgning om tilladelse som kryptoaktivtjenesteudbyder

Begrundelsen i Fuse Loyalty-sagen – manglende dansk tilstedeværelse – knytter direkte an til kravene i [MiCA art. 59, stk. 2](#) om registreret hjemsted, hvorfra i det mindste en del af tjenesterne udføres, hovedsæde i Unionen

og mindst ét bestyrelsesmedlem bosiddende i Unionen. Kravet er substantielt og ikke formelt: det er ikke tilstrækkeligt at være registreret i CVR.

Dette svarer nøje til den vurdering, Erhvervsankenævnet foretog i [23/08397](#), hvor et e-pengeinstituts ledelse var fysisk forankret i udlandet – bestyrelsen deltog i tre ud af fem ordinære møder via videolink og samtlige direktionsmøder var virtuelle – og hvor nævnet tiltrådte, at selskabet ikke tilstrækkeligt havde dokumenteret at opfylde kravene om tilstedeværelse. Argumentationsmønsteret må antages at være det samme under MiCA.

Ved siden af tilladelsessagerne fører Finanstilsynet en løbende advarselspraksis mod uautoriserede aktører, jf. senest advarslen mod investeringsplatformen [Quantum AI](#), der markedsførte investeringservices over for danske investorer uden tilladelse. Advarselslisternes praktiske betydning i den civile kontekst blev berørt i [92/2020](#), hvor Det Finansielle Ankenævn imidlertid ikke pålagde banken et selvstændigt ansvar for ikke at have opdaget, at modtagerselskabet stod på udenlandske tilsyns advarselslister. Advarslerne er derfor et tilsynsinstrument – ikke et selvstændigt civilretligt ansvarsgrundlag for tredjemand.

LOV	Lov om finansiel virksomhed § 332c, stk. 1	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af investeringstab til uautoriseret firma afvist grundet for sen indsigelse og manglende dækning for kontooverførsler	30.10.2020
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af sag om inddragelse af e-pengeinstitut tilladelse grundet manglende frist til berigtigelse	04.07.2024

§ 7 Inddragelse af tilladelser: kravet om frist til berigtigelse og beviskravet til "bevidst" urigtige oplysninger

Finanstilsynet kan inddrage en tilladelse til en udsteder af aktivbaserede tokens efter [§ 332 d](#), jf. MiCA art. 24, og til en udbyder af kryptoaktivtjenester efter [§ 332 e](#), jf. MiCA art. 64. Hertil kommer, at grove eller gentagne MiCA-overtrædelser er selvstændig inddragelsesgrund over for tilgrænsende licenstyper:

- [Betalingsloven § 135, stk. 1, nr. 7](#): Finanstilsynet kan inddrage tilladelsen som e-pengeinstitut, betalingsinstitut eller udbyder af kontooplysningstjenester, hvis virksomheden "gør sig skyldig i grove eller gentagne overtrædelser af hvidvaskloven eller [...] forordning (EU) 2023/1114 [...] om markeder for kryptoaktiver". Inddragelsen offentliggøres, jf. [§ 135, stk. 3](#).
- [Lov om kapitalmarkeder § 60, stk. 1, nr. 7](#): tilladelsen til en operatør af et reguleret marked kan inddrages, hvis operatøren groft eller gentagne gange tilsidesætter pligter efter MiCA og regler fastsat i medfør heraf.

Den centrale processuelle begrænsning er kravet om forudgående frist til berigtigelse. Erhvervsankenævnet fastslog i [23/08397](#):

"Om end inddragelse af en virksomheds tilladelse kan blive aktuel, når blot en af de i betalingslovens § 135, stk. 1, nr. 1-7, opstillede betingelser er opfyldt, forudsættes det – medmindre forholdet er af meget væsentlig karakter, eller inddragelsen sker efter anmodning fra virksomheden – at inddragelse af tilladelsen først sker, efter at der har været givet en frist til berigtigelse af forholdet, og at berigtigelse herefter ikke er sket."

Da Finanstilsynet ikke havde meddelt en sådan frist, blev sagen hjemvist – selv om nævnet tiltrådte, at inddragelsesbetingelserne i nr. 2 (manglende brug af tilladelsen inden for 12 måneder) og nr. 5 (manglende opfyldelse af tilladelseskravene) "som udgangspunkt" var opfyldt. Da nr. 7 om MiCA-overtrædelser er

indsat i samme paragraf og opregning, må princippet gælde tilsvarende for inddragelser begrundet i MiCA-overtrædelser.

Kendelsen fastlægger tillige et reelt beviskrav for den skærpede inddragelsesgrund om urigtige oplysninger:

"Efter en samlet vurdering finder ankenævnet det ikke godtgjort, at de af AA ApS i forbindelse med ansøgningen meddelte oplysninger herunder særligt AA ApS's forretningsplan, indeholder bevidst urigtige eller vildledende oplysninger."

Nævnet lagde vægt på, at forretningsplanen afspejlede, hvad selskabet planlagde og havde til hensigt at gøre. En ansøger, hvis forretningsplan ikke realiseres, kan derfor ikke uden videre mødes med den skærpede inddragelsesgrund; Finanstilsynet må løfte bevisbyrden for bevidst vildledning. Nævnets formand tillagde desuden klagen opsættende virkning, hvorefter selskabet kunne genoptage driften under klagesagen – en mulighed der også står åben i MiCA-sager.

Som modstykke viser [23/12027](#), at systematiske overtrædelser af kundekendskabsprocedurer, risikovurderingspligt og undersøgelses- og underretningspligt fører til stadfæstelse af påbud og påtaler i fuldt omfang – og til politianmeldelse. Da udbydere af kryptoaktivtjenester nu er hvidvasklovspligtige, er dette den nærmeste indikation af, hvad der venter en CASP med tilsvarende mangler.

LOV	Betalingsloven § 135, stk. 1, 3	Lov om finansiel virksomhed § 332d
	Lov om finansiel virksomhed § 332e	Lov om kapitalmarkeder § 60, stk. 1
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven i rådgivningsvirksomhed 10.01.2025	
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af sag om inddragelse af e-pengeinstituttiladelse grundet manglende frist til berigtigelse 04.07.2024	

§ 8 Finanstilsynets tilsyns- og undersøgelsesbeføjelser, herunder adgang uden retskendelse

[Lov om finansiel virksomhed § 332 h](#) giver Finanstilsynet – eller den myndighed, som kompetencen ved lov er tillagt – adgang til at udøve de beføjelser, der følger af [MiCA artikel 94](#). Bestemmelsen fastslår udtrykkeligt:

"Dette inkluderer til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse at kunne få adgang til lokaler og lokaliteter tilhørende udbydere af kryptoaktiver undtagen aktivbaserede tokens eller e-pengetokens og personer, der anmoder om optagelse til handel af kryptoaktiver undtagen aktivbaserede tokens eller e-pengetokens, udstedere af aktivbaserede tokens, udstedere af e-pengetokens og udbydere af kryptoaktivtjenester, med henblik på indhentelse af oplysninger, herunder ved inspektioner."

Af de almindelige bemærkninger fremgår, at Finanstilsynet tillige gives beføjelse til at give påbud og påtaler for MiCA-overtrædelser samt til at gribe ind med målrettede foranstaltninger – herunder at kræve, at en udbyder af kryptoaktivtjenester **suspenderer** leveringen, eller helt at **forbyde** leveringen, hvis tilsynet finder, at forordningen er overtrådt, eller hvis der er rimelig mistanke om, at den vil blive overtrådt.

Afgifter. Kryptoaktørerne finansierer tilsynet. Efter [§ 361, stk. 1, nr. 12](#) betaler en udbyder af kryptoaktivtjenester med tilladelse efter [§ 332 c, stk. 1](#), årligt et grundbeløb på 12,5 promille af virksomhedens omkostninger til løn, provision og tantieme, dog minimum 20.000 kr., og udstedere af aktivbaserede tokens

betaler efter [§ 361, stk. 1, nr. 11](#). Beregningsgrundlaget indberettes senest den 1. juli hvert år, jf. [§ 332 g](#). Virksomheder, der alene notificerer efter art. 60, opkræves ikke yderligere afgift.

Indberetningshjæmper. [§ 332 j](#) bemyndiger erhvervsministeren til at fastsætte regler om indberetning af oplysninger til Finanstilsynet for virksomheder omfattet af MiCA. På skatteområdet er indberetningspligten udmøntet i [bekendtgørelse om indberetningspligt for udbydere af kryptoaktivtjenester](#) (DAC8/CARF), der trådte i kraft den 1. januar 2026 og har virkning for indberetning vedrørende kalenderåret 2026 og senere, jf. [§ 83](#). Bekendtgørelsen definerer "udbydere af kryptoaktivtjenester" med direkte henvisning til MiCA art. 3, stk. 1, nr. 15, jf. [§ 7](#). Under høringen over DAC8-lovforslaget efterlyste Finanstilsynet netop en præcisering af, om listeføringen skulle omfatte alene virksomheder med MiCA-tilladelse meddelt af Finanstilsynet eller også de enheder, der udbyder kryptoaktivtjenester på grundlag af en banktilladelse med efterfølgende notifikation, jf. [høringen om DAC8 og CARF](#). Spørgsmålet illustrerer den praktiske betydning af sondringen mellem art. 59-tilladelse og art. 60-notifikation.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 332h](#)[Lov om finansiel virksomhed § 332g](#)[Lov om finansiel virksomhed § 332j](#)[Lov om finansiel virksomhed § 361, stk. 1](#)

Fra hvidvaskregistrering til MiCA-tilladelse: hvidvaskregimet, travel § 9 rule og selvhostede adresser

Den legislative overgang er et af de mest praktisk betydningsfulde elementer i reformen. Tidligere skulle udbydere af tjenester med virtuel valuta registreres i Finanstilsynets hvidvaskregister. Registreringskravet blev ophævet med MiCA-lovgivningen, og alle udbydere er nu samlet under [hvidvaskloven § 1, stk. 1, nr. 22](#) som "[u]dbydere af kryptoaktivtjenester som defineret i lov om finansiel virksomhed". Registreringsordningen i [hvidvaskloven § 48](#) gælder herefter alene for virksomheder omfattet af lovens § 1, stk. 1, nr. 8.

Af de almindelige bemærkninger fremgår baggrunden:

"Den foreslåede ændring af hvidvaskloven vil medføre, at alle udbydere af tjenester med virtuel valuta fremover vil blive samlet under betegnelsen udbydere af kryptoaktivtjenester. Virksomheder og personer, som udbyder kryptoaktivtjenester, vil fortsat være omfattet af de forpligtelser, der gælder i hvidvaskloven, med undtagelse af registreringskravet i hvidvaskloven, som foreslås ophævet [...] og erstattet af en tilladelsesordning i henhold til MiCA."

Den praktiske konsekvens er, at den vandelsprøvelse, som tidligere skete ved registreringen efter hvidvaskloven § 48, stk. 2-3, nu indgår i selve MiCA-tilladelsesvurderingen. Praxis om proportionaliteten i denne prøvelse er derfor fortsat relevant. I [2010-0021587](#) ophævede Erhvervsankenævnet et afslag på registrering i hvidvaskregisteret, selv om en deltager syv år tidligere var dømt for mandatsvig. Nævnet lagde vægt på, at forholdet – salg af en bil til ca. 20.000 kr. i vedkommendes eget selskab – ikke efter en konkret vurdering begrundede en nærliggende fare for misbrug, og at der var idømt betinget dom helt uden straffastsættelse. Kendelsen understreger, at vandelsvurderingen skal være konkret og individuel, ikke skematisk.

[Hvidvaskloven § 33](#) giver Finanstilsynet hjemmel til at fastsætte regler om, at bl.a. udbydere af kryptoaktivtjenester, der er registreret i et andet EU-/EØS-land og etableret her i landet på anden måde end ved en filial, skal udpege en ansvarlig person – eventuelt med krav om tilstedeværelse her i landet.

Travel rule og selvhostede adresser. Fra den 30. december 2024 finder [forordning \(EU\) 2023/1113](#) om oplysninger, der skal medsendes ved pengeoverførsler og ved overførsler af visse kryptoaktiver, anvendelse. Danmark har udmøntet de skærpede krav ved [bekendtgørelse om gennemførelse af risikobegrænsende foranstaltninger ved overførsel af kryptoaktiver, der er rettet mod eller stammer fra en selvhostet adresse](#), der finder anvendelse på udbydere af kryptoaktivtjenester omfattet af hvidvaskloven § 1, stk. 1, nr. 22, jf. bekendtgørelsens § 1. Efter § 2 skal udbyderen som led i de skærpede krav i hvidvasklovens § 17, stk. 1, træffe én eller flere risikobegrænsende foranstaltninger, der står i rimeligt forhold til de identificerede risici:

- identifikation og kontrol af ordregiverens og ordremodtagerens identitet eller deres reelle ejer, eventuelt gennem tredjeparter (§ 3),
- indhentelse af yderligere oplysninger om kryptoaktivernes oprindelse og bestemmelsessted, fx ved DLT-analyseværktøjer (§ 4),
- øget løbende overvågning af overførslerne (§ 5), og
- enhver anden nødvendig foranstaltning, herunder mod unddragelse af målrettede finansielle sanktioner (§ 6).

Finanstilsynets vejledning om hvidvaskloven (C20200986460) er skrevet før MiCA og opererer stadig med den ældre terminologi om "virtuel valuta" og udbydere af virtuelle tegnebøger, jf. afsnittet om [hvilke virksomheder der er omfattet af hvidvaskloven](#). Vejledningen må derfor læses med forbehold for den nye afgrænsning i hvidvasklovens § 1, stk. 1, nr. 22.

Endelig regulerer [forordning \(EU\) 2022/858](#) (DLT-pilotordningen) markedsinfrastrukturer baseret på distributed ledger-teknologi for de tokeniserede aktiver, der er finansielle instrumenter – og som derfor efter MiCA art. 2, stk. 4, litra a, falder uden for MiCA.

LOV	Hvidvaskloven § 1, stk. 1	Hvidvaskloven § 33	Hvidvaskloven § 48, stk. 1-3
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven i rådgivningsvirksomhed 10.01.2025 Erhvervsankenævnet · Ophævelse af afslag på registrering i hvidvaskregisteret trods tidligere dom for mandatsvig 06.10.2011		

§ 10 Hvidbog og markedsføringskommunikation

MiCA erstatter prospektpligten med en hvidbogsordning. For aktivbaserede tokens skal fritagne udstedere efter [MiCA art. 16, stk. 2](#) udarbejde en hvidbog efter art. 19 og give den kompetente myndighed meddelelse herom – og efter anmodning meddelelse om enhver markedsføringskommunikation. Dette er direkte afspejlet i [lov om finansiell virksomhed § 332 a, stk. 3](#). For e-pengetokens er hvidbogen efter art. 51 en selvstændig gyldighedsbetingelse for udbuddet, jf. [§ 332 b](#).

Kommissionen har fastsat de gennemførelsesmæssige tekniske standarder for hvidbøgerne i [gennemførelsesforordning \(EU\) 2024/2984](#) om formularer, formater og modeller til hvidbøger om kryptoaktiver, mens [gennemførelsesforordning \(EU\) 2025/304](#) fastlægger standardformularerne for de art. 60-meddelelser, som allerede regulerede finansielle enheder skal indgive.

At hvidbogspligten er et reelt gyldighedskrav – og ikke blot en oplysningsforpligtelse – kan belyses ved EU-Domstolens dom i [C-627/23](#). Domstolen fastslog her, at aktier med vidtgående ejer- og

overdragelsesbegrænsninger fortsat er "værdipapirer" i prospektdirektivets forstand, hvis restriktionerne ikke gør omsætteligheden på kapitalmarkedet umulig eller yderst vanskelig, og at et udbud til kommuner udgjorde et udbud til offentligheden, der krævede prospekt, fordi kommuner ikke er kvalificerede investorer. Overført på MiCA understreger dommen to ting: dels at begrebet "udbud til offentligheden" skal fortolkes bredt, dels at undtagelsen for udbud, der udelukkende retter sig til **kvalificerede investorer** (MiCA art. 16, stk. 2, litra b), skal fortolkes snævert efter en materiel vurdering af modtagerkredsen.

Overtrædelse af hvidbogs- og markedsføringsreglerne er strafbelagt. Efter [lov om finansiel virksomhed § 373, stk. 2](#) straffes med bøde overtrædelse af bl.a. MiCA art. 6, stk. 1-10 (hvidbogens indhold), art. 7, stk. 1 og 2 (markedsføringskommunikation), art. 9 og art. 51, stk. 1-9 og 11-13 (hvidbog for e-pengetokens). Efter [§ 373, stk. 1](#) straffes overtrædelse af bl.a. art. 14, stk. 3 (returnering af midler ved annulleret udbud) med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 332a, stk. 3](#)[Lov om finansiel virksomhed § 373, stk. 1-2](#)

PRAKSIS

EU-Domstolen · Prospektforpligtelse ved udbud af aktier til offentlige myndigheder: Fortolkning af begrebet »værdipapirer« 09.01.2025

§ 11 Straf og konfiskation ved udbud af kryptoaktivtjenester uden tilladelse

Straffebestemmelserne er fordelt over tre love efter tilsynskompetencen.

Lov om finansiel virksomhed. Efter [§ 373, stk. 1](#) straffes med **bøde eller fængsel indtil 4 måneder** overtrædelse af bl.a. MiCA art. 16, stk. 1 (ART-tilladelseskrauet), art. 48, stk. 1 (EMT), art. 59, stk. 1 (CASP-tilladelseskrauet), art. 60, stk. 1-6 (notifikationspligten) samt art. 70, 72, 75 og 76. Efter [§ 373, stk. 2](#) straffes en lang række øvrige MiCA-forpligtelser med bøde. Der kan pålægges juridiske personer strafansvar efter straffelovens 5. kapitel, jf. [§ 373, stk. 5](#).

Betalingsloven. [§ 152](#) strafbelægger bl.a. MiCA art. 48, stk. 1, art. 50, art. 54, art. 59, stk. 1, og art. 60, stk. 4, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Lov om kapitalmarkeder. [§ 251 b](#) opererer med tre niveauer: bøde for de i stk. 1 nævnte artikler; bøde eller fængsel indtil 4 måneder for bl.a. art. 59, stk. 1, og art. 60, stk. 2 og 6; og – for markedsmisbrug i kryptoaktiver – **bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder** for overtrædelse af art. 89, stk. 1 og 3, art. 90, stk. 1, og art. 91, stk. 1.

Skærpet bøde og konfiskation. To bestemmelser er praktisk afgørende. Efter [§ 373, stk. 13, nr. 2](#) skal der udmåles **skærpet bøde** for overtrædelser, der indebærer "drift af en finansiel virksomhed uden lovpligtig tilladelse". Og efter [§ 373, stk. 14](#) gælder: "Er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde." Ved udmålingen lægges efter [§ 373, stk. 12](#) vægt på overtrædelsens grovhed og – for juridiske personer – nettoårsomsætningen på gerningstidspunktet.

Der foreligger endnu ingen offentliggjort dansk straffesag om udbud af kryptoaktivtjenester uden MiCA-tilladelse. Niveauet må derfor foreløbig udledes af den nærtstående praksis om ulovlig finansiel virksomhed:

Afgørelse	Forhold	Udbytte	Bøde	Konfiskation
AM2024.07.03B (Retten i Esbjerg)	Udlånsvirksomhed maj 2020 – dec. 2021, tilbagebetalinger ca. 3 mio. kr.	850.000 kr.	125.000 kr. (forvandlingsstraf 40 dage)	850.000 kr.
A5-1626/2023 (Retten i Sønderborg)	Udlånsvirksomhed ultimo 2019 – juni 2021, trusler anvendt	282.363,83 kr.	25.000 kr. (forvandlingsstraf 14 dage)	282.363,83 kr.

I **AM2024.07.03B** tog retten udgangspunkt i et skærpet bødeniveau og fravígte det nedadgående:

"Efter den tid der er forløbet, siden forholdet blev begået sammenholdt med omfanget af udlånsvirksomheden, der, uanset hvordan omsætningen opgøres, ligger i den lave ende af det i forarbejderne angivne omsætningsinterval, og under hensyn til, at tiltalte på et tidligt stadie i efterforskningen og også i retten har erkendt forholdet, finder retten herefter, at bøden passende kan fastsættes til 125.000 kr."

Om konfiskationen udtalte retten:

"Det er forudsat i de ovenfor nævnte forarbejder, at en eventuel fortjeneste skal konfiskeres sideløbende med idømmelse af bøde. Retten tager herefter påstanden om konfiskation til følge, jf. straffelovens § 75, stk. 1."

Mønstret er entydigt: **konfiskationen af udbyttet er hovedsanktionen** og kan overstige bøden mange fold, mens bøden fastsættes efter omsætningens størrelse med sædvanlige skærpene og formildende momenter, jf. [straffeloven § 80](#), [§ 81](#) og [§ 82](#). Det bemærkes dog, at konfiskation af hele omsætningen ikke sker automatisk: Vestre Landsret frifandt i [SS-2674/2007-VLR](#) for en konfiskationspåstand på 4,95 mio. kr. ved godskørsel uden tilladelse, fordi der ikke var tale om en merfortjeneste opnået udelukkende ved den ulovlige handling. Ved kryptoaktivtjenester uden tilladelse må konfiskationen tilsvarende rette sig mod nettofortjenesten ved den ulovlige virksomhed – ikke mod bruttovolumen af de formidlede kryptoaktiver.

Ved valg af ansvarssubjekt gælder [Rigsadvokatmeddelelsen om strafansvar for juridiske personer](#), hvorefter udgangspunktet i særlovgivningen er, at tiltalen rejses mod den juridiske person, jf. [afsnit 3.1.1](#). Bøder til juridiske personer fastsættes som sumbøder under særligt hensyn til betalingsevnen og den opnåede eller tilsigtede fortjeneste, jf. [afsnit 5](#) og straffeloven § 51, stk. 3. Meddelelsen fremhæver udtrykkeligt lov om finansiel virksomhed § 373, stk. 9, som et af de særlovsområder, hvor der gælder supplerende strafudmålingsregler.

Forældelse. Hovedreglen er 5 år, jf. [§ 373, stk. 9](#). Men for overtrædelse af MiCA art. 16, stk. 1 – ART-tilladelseskrevet – er fristen **10 år**, jf. [§ 373, stk. 10](#).

LOV	Betalingsloven § 152	Lov om finansiel virksomhed § 373, stk. 1-2, 9-14	
	Lov om kapitalmarkeder § 251b	Straffeloven § 75, stk. 1	
PRAKSIS	Landsretten · Landsrettens dom i sag om godskørsel uden tilladelse – Frifindelse for konfiskation		04.03.2008
	Byretten · Bøde og konfiskation for illegal forbrugslånsvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse		03.07.2024
	Byretten · Bøde og konfiskation for ulovlig drift af forbrugslånsvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse		07.03.2024

§ 12 Klageadgang, partsbegreb og aktindsigt i MiCA-sager

Efter [lov om finansiel virksomhed § 372, stk. 1](#) kan afgørelser truffet af Finanstilsynet eller Erhvervsstyrelsen i henhold til loven og i henhold til bl.a. "Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1114 af 31. maj 2023 om markeder for kryptoaktiver og regler udstedt i medfør heraf" indbringes for Erhvervsankenævnet af **den, som afgørelsen retter sig til**, senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. MiCA er dermed udtrykkeligt nævnt i klagebestemmelsen, og en afvist CASP-ansøger eller en udsteder, hvis tilladelse inddrages, har en klar klageadgang.

Klagen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, men nævnet kan i særlige tilfælde bestemme det – hvilket faktisk skete i [23/08397](#), hvor selskabet kunne genoptage driften under klagesagen.

Partsbegrebet er snævert. Efter [§ 355](#) er det som udgangspunkt alene den virksomhed, afgørelsen retter sig mod, der er part. Praksis er konsekvent restriktiv:

- I [2010-0021305](#) havde en kunde ikke partsstatus i tilsynssagen om selskabets redegørelse til Finanstilsynet.
- I [2010-0022669](#) havde en aktionær hverken partsstatus eller adgang til undersøgelsesmateriale, og tavshedspligten bestod uanset konkursen.
- I [19/02561](#) havde et tidligere bestyrelsesmedlem ikke partsstatus, og undtagelsen i § 355, stk. 2, nr. 8, om nægtelse eller inddragelse af tilladelse blev fortolket strengt efter ordlyden.
- Allerede i [94-5.169](#) fastslog nævnet, at en kunde ikke kan kræve, at Finanstilsynet tager stilling til, om et institut har handlet i strid med god skik.

Overført på MiCA betyder dette, at en kunde, en investor eller en tredjemandskonkurrent normalt hverken kan påklage Finanstilsynets afgørelse om en kryptoaktør eller opnå aktindsigt i tilsynssagen. Undtagelsen i § 355, stk. 2, nr. 8, om partsstatus for bestyrelses- og direktionsmedlemmer, når tilsynet nægter tilladelse eller inddrager den, må derimod antages at have selvstændig betydning i MiCA-sager om afslag og inddragelse.

Aktindsigt. Selv for parten er indsigt begrænset. I [22/14140](#) stadfæstede nævnet, at udkast til afgørelser og interne notater var korrekt undtaget som interne arbejdsdokumenter, at navnet på en anden virksomhed under tilsyn var fortroligt, og at dokumenter i en bødesag kunne undtages af hensyn til retshåndhævelsen – også selv om der allerede forelå et udkast til bødeforelæg. Omvendt viser [24/11524](#), at Finanstilsynet blev pålagt at udlevere de **fulde aktlister**, selv om afslaget på indsigt i de interne arbejdsdokumenter blev stadfæstet, og [25/10147](#) viser, at nævnet foretager en reel prøvelse af fortrolighedsvurderingen og kan udvide aktindsigten, hvor oplysningerne ikke er fortrolige.

LOV	Lov om finansiel virksomhed § 355, stk. 1-2	Lov om finansiel virksomhed § 372, stk. 1
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet udvider aktindsigt i Finanstilsynets kommunikation med børsoperatør om afnoteringssag	04.12.2025
	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnets afgørelse om aktindsigt i Finanstilsynets sager om FAIF-registrering og markedsføringspåbud	28.04.2025
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af sag om inddragelse af e-pengeinstitutstilladelse grundet manglende frist til berigtigelse	04.07.2024
	Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet stadfæster delvis aktindsigt i Finanstilsynets sager om hvidvasktilsyn og bødeforlæg	31.01.2023
	Erhvervsankenævnet · Tidligere bestyrelsesmedlem fik afslag på aktindsigt i Finanstilsynets nødlidende-afgørelse mod andelskasse	13.06.2019
	Erhvervsankenævnet · Afslag på aktindsigt i Finanstilsynets undersøgelsesmateriale om konkursramt pengeinstitut	31.03.2011

Erhvervsankenævnet · Afslag på aktindsigt og manglende partsstatus for forsikringskunde i sag hos 03.06.2010
Finanstilsynet

Erhvervsankenævnet · Afvisning af klage over pengeinstituts praksis grundet manglende partstatus i 27.10.1994
forhold til Finanstilsynet

§ 13 Overgangsordningen og de tidsmæssige knæk

MiCA's overgangsbestemmelser i [artikel 143](#) er afgørende for at bedømme lovligheden af en aktivitet i en konkret periode, og de opererer med flere forskellige skæringsdatoer:

Aktør/forhold	Regel	Skæringsdato
Udbud til offentligheden afsluttet før 30. dec. 2024	Art. 4-15 finder ikke anvendelse (art. 143, stk. 1)	30. december 2024
Kryptoaktiver optaget til handel før 30. dec. 2024	Kun art. 7 og 9 om markedsføringskommunikation gælder for kommunikation offentliggjort efter datoen; hvidbog skal foreligge senest 31. dec. 2027 (art. 143, stk. 2)	31. december 2027
Eksisterende kryptoaktivtjenesteudbydere	Kan fortsætte indtil 1. juli 2026, eller indtil tilladelse er meddelt eller nægtet efter art. 63 – hvad der end indtræder først (art. 143, stk. 3)	1. juli 2026
Ikke-kreditinstitut-udstedere af ART	Kan fortsætte indtil tilladelse er meddelt eller nægtet, forudsat ansøgning inden 30. juli 2024 (art. 143, stk. 4)	30. juli 2024
Kreditinstitut-udstedere af ART	Kan fortsætte indtil hvidbogen er godkendt/ikke godkendt, forudsat underretning inden 30. juli 2024 (art. 143, stk. 5)	30. juli 2024
Forenklet tilladelsesprocedure	Kan anvendes for ansøgninger indgivet mellem 30. dec. 2024 og 1. juli 2026 fra enheder, der pr. 30. dec. 2024 havde national tilladelse (art. 143, stk. 6)	1. juli 2026

Tre praktiske konsekvenser bør fremhæves. For det første betyder art. 143, stk. 3, at en virksomhed, der lovligt var registreret som udbyder af tjenester med virtuel valuta før den 30. december 2024, ikke automatisk kunne fortsætte til den 1. juli 2026 – retten bortfaldt allerede ved et **afslag** på CASP-tilladelse. Et afslag som det, Finanstilsynet meddelte [Kittrow Finance ApS](#) den 3. september 2025, afskar dermed umiddelbart videre lovlig drift.

For det andet er den forenklede procedure i art. 143, stk. 6, ikke en lempelse af de materielle krav: de kompetente myndigheder skal sikre, at afsnit V, kapitel 2 og 3, er overholdt, inden tilladelse gives.

For det tredje gælder den DAC8-baserede indberetningspligt først for kalenderåret 2026 og senere, med den lempelse at anmeldelse til registrering for indberetningspligtige udbydere vedrørende kalenderåret 2026 er rettidig, hvis den indgives senest den 31. december 2026, jf. [bekendtgørelsens § 83](#).

Der foreligger på nuværende tidspunkt ingen vedtagne, men endnu ikke konsoliderede ændringer af kapitel 19 b i lov om finansiel virksomhed.

LOV

Lov om finansiel virksomhed § 332c, stk. 1

§ 14 Grænsen til de tilstødende områder

MiCA-regimet er et **offentligretligt tilladelses- og tilsynsregime**. Det må holdes adskilt fra en række beslægtede spor, der behandles i selvstændige praksisoversigter:

- **Beskatning af kryptoaktiver** (spekulation efter statsskatteloven § 5, jf. Højesterets praksis om bitcoin) hører under [kryptovaluta-beskatning](#).
- **Hvidvask af udbytte gennem kryptovaluta** efter straffeloven § 290 og § 290 a hører under [hvidvask-via-krypto](#).
- **Strafferetlig investeringssvindel via fake-platforme** hører under [investeringssvindel-online-krypto-nft](#).
- **Pengeinstitutters begrænsning af kunders kryptotransaktioner** af kundekendskabs- og hvidvaskhensyn hører under [hvidvasktilsyn](#) og [bank-raadgivning](#). Praksis her er restriktiv over for kunden: i [759/2023](#) fik en kunde ikke medhold i sin indsigelse mod bankens krav om ophør med bitcoin-handel og varsel om opsigelse af kundeforholdet begrundet i hvidvaskreglerne.
- **Klager over Finanstilsynet generelt** behandles i [finanstilsynets-afgoerelser](#), og **markedsmisbrug** – herunder MiCA afsnit VI om insiderhandel og markedsmanipulation i kryptoaktiver, straffelagt med op til 1 år og 6 måneders fængsel efter [lov om kapitalmarkeder § 251 b, stk. 3](#) – grænser op til [markedsmisbrug-kursmanipulation](#).

Det skal fremhæves, at MiCA-tilladelsen ikke i sig selv skaber civilretlige krav for kunder mod udbyderen. Praksis fra Det Finansielle Ankenævn viser konsekvent, at en kunde, der selv har autoriseret sine overførsler til en kryptoplatform, ikke kan få dem tilbageført – heller ikke når platformen efterfølgende viser sig at være svigagtig, jf. [92/2020](#). Den investorbeskyttelse, MiCA tilsigter, virker gennem tilladelseskravet, hvidbogen og tilsynet – ikke gennem et efterfølgende tilbageførselskrav mod betalingsformidleren.

LOV

Lov om kapitalmarkeder § 251b, stk. 3

PRAKSIS

Det finansielle ankenævn · 759/2023 Krav om stop for bitcoin-handel og varsel om opsigelse grundet hvidvaskregler 30.08.2024

Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af investeringstab til uautoriseret firma afvist grundet for sen indsigelse og manglende dækning for kontooverførsler 30.10.2020

§ 15 Sammenfatning: hvad kan man udlede af den foreliggende praksis?

MiCA-regimet er retligt fuldt etableret i dansk ret, men praksis er stadig i sin vorden. Følgende kan med rimelig sikkerhed lægges til grund:

1. Kvalifikationen kommer først. Før man overhovedet spørger om MiCA-tilladelse, skal det afklares, om kryptoaktivet er et finansielt instrument, elektroniske penge eller et indskud. Falder det i én af disse kategorier, gælder MiFID II-, e-penge- eller indlånsreglerne – ikke MiCA, jf. art. 2, stk. 4. Den danske praksis om omsættelige værdipapirer, jf. [2012-0031859](#), og EU-Domstolens sontring i [C-661/22](#) er de bedste ledetråde.

2. Tilladelseskravet håndhæves substantielt, ikke formelt. Finanstilsynets afslag i [Fuse Loyalty](#)- og [BigeDirect](#)-sagerne – og den parallelle vurdering i [23/08397](#) – viser, at kravene om hjemsted, hovedsæde og reel ledelse i Unionen skal godtgøres med faktisk aktivitet, ikke med registreringer.

3. Inddragelse kræver som hovedregel forudgående berigtigelsesfrist. Princippet fra [23/08397](#) må gælde tilsvarende ved inddragelse efter FIL §§ 332 d og 332 e og efter [betalingsloven § 135, stk. 1, nr. 7](#). Kun forhold af "meget væsentlig karakter" kan begrunde fravigelse – og Finanstilsynet bærer bevisbyrden for, at oplysninger var **bevidst** urigtige.

4. Sanktionen for udbud uden tilladelse er bøde plus konfiskation. Der skal efter [§ 373, stk. 13, nr. 2](#) udmåles skærpet bøde, og udbyttet skal konfiskeres efter [§ 373, stk. 14](#), jf. [straffeloven § 75, stk. 1](#). Byretspraksis i [AM2024.07.03B](#) og [A5-1626/2023](#) viser, at konfiskationen typisk er den økonomisk tungeste sanktion, mens bøden fastsættes efter omsætning og med sædvanlige formildende momenter for tilståelse og tidsforløb. Konfiskationen skal dog rette sig mod merfortjenesten ved den ulovlige virksomhed, jf. [SS-2674/2007-VLR](#).

5. Klageadgangen er reel, men snæver i kredsen. Adressaten kan klage til Erhvervsankenævnet inden 4 uger efter [§ 372, stk. 1](#), og opsættende virkning kan opnås. Tredjemand – kunder, investorer, konkurrenter – står derimod uden for både partsbegrebet og aktindsigten, jf. [2010-0021305](#) og [19/02561](#).

6. Hvidvaskregimet følger med tilladelsen. Alle CASP'er er omfattet af [hvidvaskloven § 1, stk. 1, nr. 22](#), og de skærpede krav ved overførsler til og fra selvhostede adresser gælder ubetinget. [23/12027](#) viser, hvad systematiske mangler koster: syv påbud, otte påtaler og politianmeldelse – stadfæstet i sin helhed.

De kommende års praksis må forventes at koncentrere sig om tre spor: Erhvervsankenævnets prøvelse af Finanstilsynets første MiCA-afslag og -inddragelser, de første straffesager om udbud uden tilladelse efter udløbet af overgangsperioden den 1. juli 2026, og kvalifikationstvisterne om, hvornår et token krydser grænsen til at være et finansielt instrument.

LOV

[Hvidvaskloven § 1, stk. 1](#)

[Lov om finansiell virksomhed § 372, stk. 1](#)

[Lov om finansiell virksomhed § 373, stk. 13-14](#)

[Straffeloven § 75, stk. 1](#)

PRAKSIS	EU-Domstolen · Kvalificering af midler på betalingskonti: Betalings tjenester kontra elektroniske penge (Sag C-661/22)	22.02.2024
	Landsretten · Landsrettens dom i sag om godskørsel uden tilladelse – Frifindelse for konfiskation	04.03.2008
	Byretten · Bøde og konfiskation for illegal forbrugslåns virksomhed uden Finanstilsynets tilladelse	03.07.2024
	Byretten · Bøde og konfiskation for ulovlig drift af forbrugslåns virksomhed uden Finanstilsynets tilladelse	07.03.2024
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud og påtaler for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven i rådgivnings virksomhed	10.01.2025
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af sag om inddragelse af e-pengeinstitut tilladelse grundet manglende frist til berigtigelse	04.07.2024
	Erhvervsankenævnet · Tidligere bestyrelsesmedlem fik afslag på aktindsigt i Finanstilsynets nødlidende-afgørelse mod andelskasse	13.06.2019
	Erhvervsankenævnet · Krav om tilladelse som værdipapirhandler ved formidling af aktier i solcelleprojekter	05.11.2012
	Erhvervsankenævnet · Afslag på aktindsigt og manglende partsstatus for forsikringskunde i sag hos Finanstilsynet	03.06.2010

Betalingsloven § 135	stk. 1	Hvidvaskloven § 1	stk. 1
Lov om finansiel virksomhed § 332a	stk. 1	Lov om finansiel virksomhed § 332b	
Lov om finansiel virksomhed § 332c	stk. 1-2	Lov om finansiel virksomhed § 332h	
Lov om finansiel virksomhed § 372	stk. 1	Lov om finansiel virksomhed § 373	stk. 1
Lov om kapitalmarkeder § 60	stk. 1	Straffeloven § 75	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

21 afgørelser

EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL		3
05.03.2026	Momspligt ved handel med virtuel valuta i onlinespil: Afvisning af momsfrigtagelse og kvalificering som elektronisk tjenesteydelse (Sag C-472/24)	C-472/24
09.01.2025	Prospektforpligtelse ved udbud af aktier til offentlige myndigheder: Fortolkning af begrebet »værdipapirer«	C-627/23
22.02.2024	Kvalificering af midler på betalingskonti: Betalingstjenester kontra elektroniske penge (Sag C-661/22)	C-661/22
LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS		1
04.03.2008	Landsrettens dom i sag om godskørsel uden tilladelse – Frifindelse for konfiskation	6110-7321
BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS		2
03.07.2024	Bøde og konfiskation for illegal forbrugslånsvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse	AM2024.07.03B
07.03.2024	Bøde og konfiskation for ulovlig drift af forbrugslånsvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse	A5-1626/2023
ERHVERVSANKENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		13
04.12.2025	Erhvervsankenævnet udvider aktindsigt i Finanstilsynets kommunikation med børsoperatør om afnoteringssag	25/10147
28.04.2025	Erhvervsankenævnets afgørelse om aktindsigt i Finanstilsynets sager om FAIF-registrering og markedsføringspåbud	24/11524
10.01.2025	Stadfæstelse af påbud og påtaler for omfattende overtrædelser af hvidvaskloven i rådgivningsvirksomhed	23/12027
04.07.2024	Hjemvisning af sag om inddragelse af e-pengeinstitut tilladelse grundet manglende frist til berigtigelse	23/08397
31.01.2023	Erhvervsankenævnet stadfæster delvis aktindsigt i Finanstilsynets sager om hvidvasktilsyn og bødeforlæg	22/14140
13.06.2019	Tidligere bestyrelsesmedlem fik afslag på aktindsigt i Finanstilsynets nødlidende-afgørelse mod andelskasse	19/02561

05.11.2012	Krav om tilladelse som værdipapirhandler ved formidling af aktier i solcelleprojekter	2012-0031859
06.10.2011	Ophævelse af afslag på registrering i hvidvaskregisteret trods tidligere dom for mandatsvig	2010-0021587
31.03.2011	Afslag på aktindsigt i Finanstilsynets undersøgelsesmateriale om konkursramt pengeinstitut	2010-0022669
03.06.2010	Afslag på aktindsigt og manglende partsstatus for forsikringskunde i sag hos Finanstilsynet	2010-0021305
07.10.2004	Elektroniske penge kan kun udstedes af pengeinstitutter eller virksomheder med særskilt tilladelse – K A/S pålagt at søge tilladelse	03-176.255
03.05.2001	Forsikringsrådgivningsvirksomhed anset for forsikringsmæglervirksomhed – krav om tilladelse fra Finanstilsynet	00-213.659
27.10.1994	Afvisning af klage over pengeinstituts praksis grundet manglende partstatus i forhold til Finanstilsynet	94-5.169
DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGEINSTANS		2
30.08.2024	759/2023 Krav om stop for bitcoin-handel og varsel om opsigelse grundet hvidvaskregler	759/2023
30.10.2020	Krav om tilbageførsel af investeringstab til uautoriseret firma afvist grundet for sen indsigelse og manglende dækning for kontooverførsler	92/2020

11

PRAKSISOVERSIGT · PENGE OG FINANSVÆSEN

Praksisoversigt over realkredit-tvister

Kurssikring, bidragsforhøjelser, differencerenter og opgørelse efter tvangsauktion

Version 2 · Udateret 24. jun. 2026 · 56 afgørelser · 1999-2024

[Læs online](#)**INTRODUKTION**

Denne praksisoversigt kortlægger de centrale afgørelsesmønstre fra Det Finansielle Ankenævn (tidligere Realkreditankenævnet og Pengeinstitutankenævnet) i tvister mellem låntagere og realkreditinstitutter. Retsgrundlaget hviler primært på lov om finansiell virksomhed § 43, stk. 1 (god skik), lov om realkreditlån og realkreditobligationer m.v. §§ 5, 7 og 10, suppleret af aftalelovens §§ 36 og 38 b samt kreditaftaleloven § 7 a. Ankenævnets praksis viser et gennemgående mønster, hvor låntageren som udgangspunkt bærer markedsrisikoen ved fravalg af kurssikring, mens instituttet hæfter for kurstab, hvis det ikke kan dokumentere fyldestgørende rådgivning. Ved bidragsforhøjelser er hjemlen i pantebrev og forretningsbestemmelser afgørende, og ankenævnet tilsidesætter kun forhøjelser, der fremstår vilkårlige eller åbenbart urimelige. Ved personlige fordringer efter tvangsauktion pålægger nævnet konsekvent instituttet bevisbyrden for, at kravet ikke består af forældede renter og bidrag.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Markedsrisikoen ved fravalg af kurssikring bærer låntageren selv, så længe instituttet har rådgivet fyldestgørende – skriftlig bekræftelse i tinglysningsaftale eller rådgivningsskema vejer tungt.
- 02** Instituttet hæfter for kurstab, hvis det ikke kan dokumentere, at låntageren forud for opsigelse eller hjemtagelse er rådgivet om kurssikring.
- 03** Ved mundtlig fastkursaftale kræves bekræftelse på varigt medium – manglende fremsendelse gør dog ikke aftalen ugyldig, men vender bevisbyrden mod instituttet.
- 04** Ensidig bidragsforhøjelse er tilladt, når hjemlen står klart i pantebrev og forretningsbestemmelser, og forhøjelsen ikke fremstår vilkårlig eller åbenbart urimelig.
- 05** ESIS-skemaet (Standardiseret Europæisk Informationsblad) er kun et øjebliksbillede af aktuelle vilkår og tilsidesætter ikke instituttets generelle hjemmel til at ændre bidrag.
- 06** Værdiansættelse af pant er et kredit- og udlånspolitisk skøn, som ankenævnet kun undtagelsesvis efterprøver – hverken offentlig ejendomsvurdering eller mæglervurdering binder instituttet.
- 07** Differencerenter ved straksindfrielse er berettigede, når denne metode var det økonomisk gunstigste alternativ – instituttet kan kun bebrejdes, hvis opsigelse til partermin var mere fordelagtig.

- 08** Ved personlig fordring efter tvangsauktion bærer instituttet bevisbyrden for, at kravet ikke består af forældede renter og bidrag – som enepanthaver råder instituttet over fordelingen af budsummen.
- 09** Uklare forretningsbetingelser om kursfastsættelsens tidspunkt kan medføre bortfald af gebyrer og vederlag, selv om der ikke kan påvises direkte kurstab.
- 10** Morarenter ved forsinket indfrielse er berettigede, når fristerne fremgår klart af opsigelsesbekræftelse og pantebrev – låntageren bærer selv risikoen for rettidig betaling.
- 11** Kreditpolitiske beslutninger om lånebevilling, låneomlægning og tillægslån efterprøves som udgangspunkt ikke af ankenævnet.

§ 1 Retsgrundlag og rammer for realkredit-tvister

Realkreditinstitutternes rådgivnings- og oplysningspligter hviler på den generelle standard i [lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1](#), der kræver, at finansielle virksomheder drives i overensstemmelse med redelig forretningsskik og god praksis. Bestemmelsen suppleres af bekendtgørelse om god skik for boligkredit, der bl.a. stiller krav om bekræftelse af væsentlige aftaler på varigt medium (§ 10) og oplysning om indfrielsesvilkår og differencerenter (§ 23).

Låneudmålingen reguleres af [lov om realkreditlån og realkreditobligationer m.v. § 5](#), der fastsætter lånegrænser fra 40 til 80 % af ejendommens værdi afhængig af ejendomskategori, samt [§ 7](#), der tillader låneomlægning ud over lånegrænsen ved indfrielse af eksisterende lån. Værdiansættelsen af pant er reguleret i bekendtgørelse om værdiansættelse af pant og lån i fast ejendom som sikkerhed for udstedelse af dækkede obligationer.

Det civilretlige grundlag for at tilsidesætte urimelige vilkår – herunder bidragsforhøjelser og morarenteklausuler – er [aftaleloven § 36](#) og [§ 38 b](#). Kreditrådgivningens omfang og oplysningskrav ved boliglån følger af [kreditaftaleloven § 7 a](#), herunder krav om udlevering af ESIS-skemaet.

Forældelse af fordringer efter tvangsauktion bedømmes efter [forældelsesloven § 3](#) (3-årig forældelse). Tvangsauktionsprocessen og den personlige fordring er reguleret i retsplejelovens kapitel 51.

Praksis i denne oversigt stammer udelukkende fra Det Finansielle Ankenævn. For tvister om generel bankrådgivning, investering og værdipapirer henvises til [bankrådgivning](#).

LOV

[Aftaleloven § 36](#)[Forældelsesloven § 3, stk. 1](#)[Kreditaftaleloven § 7a](#)[Lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1](#)[Lov om realkreditlån og realkreditobligationer m.v. § 5](#)[Lov om realkreditlån og realkreditobligationer m.v. § 7](#)

§ 2 Kurssikring og rådgivningsansvar – låntageren bærer risikoen, men instituttet skal dokumentere rådgivning

Det gennemgående princip i ankenævnets praksis er, at **markedsrisikoen** ved fravalg af kurssikring påhviler låntageren selv. Instituttet frifindes konsekvent, når det kan dokumentere, at låntageren er informeret om

muligheden for kurssikring – typisk via skriftlig bekræftelse i tinglysningsaftale, rådgivningsskema eller lånetilbuddets ledsagedokumenter.

I [9811130/1998](#) fastslog nævnet, at når lånetilbud og tinglysningsaftale indeholdt klare oplysninger om kurssikring, er det alene låntagerens egen beslutning, om risikoen skal bæres. Samme princip genfindes i [200111050/2001](#), [20509043/2005](#) og [21212184/2013](#), hvor underskrevne dokumenter med oplysninger om kurssikring var tilstrækkelig dokumentation.

Når instituttet derimod **ikke** kan dokumentere rådgivningen, hæfter det for kurstabet:

- I den ledende afgørelse [129/2005](#) pålagde nævnet pengeinstituttet erstatningsansvar, fordi det ikke informerede om kurssikring, da klagerne underskrev opsigelsen af deres lån. Nævnet fandt det ubetænkeligt, at klagerne ville have kurssikret inden for en uge og tilkendte erstatning baseret på kursen én uge efter mødet.
- I [20709082/2008](#) fastslog et flertal, at den låneformidlende ejendomsmægler handlede som fuldmægtig for instituttet, og at den manglende mundtlige rådgivning påførte klageren et dokumenterbart tab på ca. 12.000 kr.
- I [200108033/2002](#) medførte tilsidesættelse af en mæglers instruks om kurssikring en skønsmæssig erstatning på 12.000 kr.
- I [20912135/2009](#) havde instituttet lovet at "låse det fast med det samme" – undladelsen medførte erstatning på 38.496 kr.

Samlet viser praksis, at **bevisbyrden** for fyldestgørende rådgivning om kurssikring påhviler instituttet ved en klage, og at skriftlige underskrifter på rådgivningsskemaer er det stærkeste forsvar.

LOV	Lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar ved kurstab i forbindelse med låneomlægning og manglende kurssikring	12.08.2013
	Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar for realkreditinstitut ved manglende kurssikring af låneomlægning efter tilsagn om øjeblikkelig fastlåsnings	16.06.2010
	Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar for mangelfuld mundtlig rådgivning om kurssikring af realkreditlån	03.04.2008
	Det finansielle ankenævn · Manglende erstatningsansvar for realkreditinstitut ved rådgivning om kurssikring	24.02.2006
	Det finansielle ankenævn · Pengeinstitut erstatningsansvarlig for manglende rådgivning om kurssikring ved opsigelse af realkreditlån	11.10.2005
	Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar for realkreditinstitut ved manglende kurssikring af ejerskiftelån trods instruks	04.04.2002
	Det finansielle ankenævn · Realkreditinstituts frifindelse for rådgivningsansvar ved tab på låneomlægning uden kurssikring	05.03.2002
	Det finansielle ankenævn · Realkreditinstituts rådgivningsansvar i forbindelse med manglende kurssikring ved låneomlægning	03.06.1999

Mundtlig fastkursaftale – strenge dokumentationskrav og bevisbyrde

§ 3

Fastkursaftaler (kurssikring) indgås ofte telefonisk, og ankenævnets praksis viser, at den mundtlige aftale som udgangspunkt er bindende efter aftaleretlige regler – men at manglende skriftlig bekræftelse vender bevisbyrden mod instituttet.

I den principielle afgørelse [245/2022](#) pålagde et flertal banken at kompensere kunderne, fordi den ikke havde bekræftet den påståede fastkursaftale på et varigt medium. Nævnet henviste til [bekendtgørelse om god skik for boligkredit § 10, stk. 1](#) og fastslog, at formuleringen "Terminshandel jf. separat fondsordre" i et standarddokument ikke var tilstrækkelig dokumentation for en konkret kurssikringsaftale.

Modsat i [126/2023](#), hvor transskriptioner af telefonsamtaler dokumenterede, at klageren udtrykkeligt sagde "vi låser den". Her fandt nævnet aftalen bindende, selv om banken erkendte ikke at have sendt bekræftelse i Netbank – overtrædelsen af god skik-reglerne medførte ikke ugyldighed.

I [337/2022](#) og [361/2022](#) afviste nævnet sagerne, da de krævede bevisførelse (parts- og vidneforklaringer), som ikke kan finde sted for ankenævnet.

Praksis kan sammenfattes i følgende mønster:

Situation	Typisk udfald
Telefonsamtale optaget/transskriberet	Aftalen er bindende
Kun bankens interne registrering, ingen bekræftelse til kunden	Bevisbyrden vender mod instituttet
Påstand mod påstand om mundtlig aftale	Sagen afvises som bevisegnet

LOV

[Aftaleloven § 1](#)

PRAKSIS

Det finansielle ankenævn · Afvisning af erstatningskrav for manglende kurssikring ved projektsalg grundet behov for bevisførelse	25.09.2024
Det finansielle ankenævn · Mundtlig aftale om kurssikring ved indfrielse af realkreditlån var bindende trods bankens manglende fremsendelse af aftaledokument	06.02.2024
Det finansielle ankenævn · Tvist om indgåelse af mundtlig aftale om kurssikring ved omlægning af realkreditlån	09.05.2023
Det finansielle ankenævn · Bank pålagt at kompensere kunder efter mangelfuld dokumentation af mundtlig kurssikringsaftale	30.03.2023

§ 4 Ensidige bidragsforhøjelser – hjemmel, rimelighedsvurdering og det kreditpolitiske skøn

Bidragsforhøjelser er det hyppigst påklagede emne i realkredit tvister, og ankenævnets praksis viser en klar tendens: instituttet frifindes, når forhøjelsen har **klar hjemmel** i aftalegrundlaget og ikke fremstår **vilkårlig eller åbenbart urimelig**.

Den retlige test har tre elementer:

- **Hjemmel i aftalegrundlaget:** Pantebrevets særlige bestemmelser eller forretningsbetingelser skal indeholde en eksplicit adgang til at ændre bidragssatsen. I [21110118/2012](#) fastslog nævnet, at pantebrevets bestemmelse om ændring med tre måneders varsel var tilstrækkelig hjemmel.
- **Saglig begrundelse:** Forhøjelsen skal være begrundet i markedsmæssige, omkostningsmæssige eller indtjeningsmæssige forhold. I [21209106/2013](#) slog nævnet fast, at instituttet ikke var forpligtet til

at foretage individuel kreditvurdering ved generelle prisændringer – realkreditmodellen bygger på gennemsnitsbetragtninger for specifikke låntyper og belåningsintervaller.

- **Ikke vilkårlig:** Nævnet foretager en overordnet rimelighedsvurdering. I [21205064/2012](#) blev en forhøjelse fra 1,3 % til 1,9 % godkendt, mens et mindretal bemærkede, at instituttet kunne have været tydeligere i varslingsbrevet.

Flere sager illustrerer, at **mundtlige tilsagn** fra rådgivere ikke kan tilsidesætte det skriftlige aftalegrundlag:

- I [21110118/2012](#) udtalte en kunderådgiver, at bidraget "hverken kunne sættes op eller ned" – nævnet fandt, at den enkelte rådgiver ikke har kompetence til at beslutte bidragsændringer.
- I [21305079/2014](#) påberåbte en andelsboligforening et telefonisk tilsagn om uændrede satser – nævnet fandt det ikke bevist.

I [21409136/2015](#) gjorde klagerne gældende, at formuleringen "fastsat til 0,50 %" i lånetilbuddet var en garanti. Nævnet afviste dette, da det samlede aftalegrundlag – herunder pantebrevet – klart hjemlede ændringsadgangen.

I den atypiske sag [21603057](#) stemte et mindretal for medhold, da rådgivningsskemaet oplyste, at "ydelsens størrelse er kendt i hele lånets løbetid" – flertallet frifandt dog, da aftalegrundlaget var klart, og der ikke fandtes realkreditlån med fast bidragssats.

Nævnet præciserer konsekvent, at et lån bevarer den **intervallemæssige placering** (belåningsgrad), det havde ved udbetalingen – en forbedret friværdi giver ikke automatisk ret til lavere bidragssats.

LOV	Aftaleloven § 36	Lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod bidragsforhøjelse på ejendom med blandet bolig og erhverv		30.09.2020
	Det finansielle ankenævn · Uenighed om bidragsforhøjelser efter markedsføring af realkreditlån som havende en kendt ydelse		18.09.2017
	Det finansielle ankenævn · Totalkredit frifundet for bidragsforhøjelser og tvist om ændring af afdragsfrihed		18.09.2015
	Det finansielle ankenævn · Totalkredits varslings af bidragsforhøjelser på realkreditlån fundet berettiget trods oprindelig angivelse i lånetilbud		01.06.2015
	Det finansielle ankenævn · Andelsboligforening fik ikke medhold i klage over bidragsforhøjelse og værdiansættelse hos BRFkredit		15.01.2014
	Det finansielle ankenævn · Realkreditinstituts berettigelse til generel bidragsforhøjelse uden individuel kreditvurdering		03.01.2013
	Det finansielle ankenævn · BRFkredits forhøjelse af bidragssats på Færøerne var berettiget trods markant stigning		23.10.2012
	Det finansielle ankenævn · Bidragsforhøjelse på fastforrentet realkreditlån og betydningen af rådgivers mundtlige udtalelser		27.02.2012
	Det finansielle ankenævn · Berettiget forhøjelse af bidragssats på realkreditlån kort efter omlægning		28.04.2011

§ 5 ESIS-skemaet – øjebliksbillede, ikke garanti mod bidragsstigninger

Det Standardiserede Europæiske Informationsblad (ESIS) skal efter [kreditaftaleloven § 7 a](#) udleveres til forbrugere ved boliglån. En gennemgående klagetematik er, om oplysningerne i ESIS-skemaet begrænser instituttets adgang til at forhøje bidraget.

Den ledende afgørelse er [21409138/2015](#), hvor klageren havde optaget et 3,5 % obligationslån med 10 års afdragsfrihed. ESIS-skemaet oplyste en bidragssats på 0,5332 % og nævnte, at satsen ville falde med 0,0500 procentpoint, når afdragsfriheden udløb. Klageren argumenterede for, at bidraget ikke kunne forhøjes i den afdragsfrie periode.

Ankenævnet fastslog entydigt:

Oplysningerne i lånetilbuddet og ESIS-skemaet skal betragtes som et øjebliksbillede af de aktuelle vilkår. Dokumenterne sætter ikke instituttets generelle hjemmel til prisændringer ud af kraft.

Nævnet lagde vægt på, at ESIS-skemaet, pantebrevet og LånGuiden alle indeholdt oplysning om, at bidragssatser kunne ændres efter instituttets beslutning. Klageren fik ikke medhold, men nævnet bemærkede, at det havde været hensigtsmæssigt, hvis instituttet i materialet udtrykkeligt havde markeret bidraget som en usikkerhedsfaktor.

Samme princip genfindes i [21010129/2011](#), hvor en forhøjelse blot halvanden måned efter lånets start blev godkendt, da det "Standardiserede Europæiske Informationsblad" eksplicit oplyste, at bidragets størrelse og beregningsmetode kunne ændre sig.

LOV [Kreditaftaleloven § 7a](#)

PRAKSIS **Det finansielle ankenævn** · Realkreditinstituts adgang til bidragsforhøjelse i afdragsfri periode trods oplysninger i ESIS-skema 01.06.2015
Det finansielle ankenævn · Berettiget forhøjelse af bidragssats på realkreditlån kort efter omlægning 28.04.2011

§ 6 Differencerenter ved straksindfrielse – instituttets valg af indfrielsesmetode

Differencerenter er den compensation, som låntageren betaler ved straksindfrielse (paristraksindfrielse) for perioden frem til den termin, hvor lånet ellers kunne være opsagt. Klagerne gør typisk gældende, at instituttet burde have valgt en anden indfrielsesmetode eller ventet til en ordinær termin.

I den centrale afgørelse [21009117/2011](#) udgjorde differencerenterne 36.815 kr. Nævnet frifandt instituttet med en dobbelt begrundelse:

- Klagerne havde via pantebrevene og LånGuiden modtaget tilstrækkelig information om indfrielsesvilkårene.
- Straksindfrielsen med differencerente var faktisk den **økonomisk mest fordelagtige metode**, da differencerenterne er fradragsberettigede, mens kursgevinst ved obligationsopkøb til overkurs ikke er det.

Samme mønster ses i:

- [20211066/2002](#): Klageren forstod ikke, at indfrielsen var en paristraksindfrielse – men lånetilbuddet specificerede omkostningerne.
- [513/2009](#): Et underskud på 41.095 kr. skyldtes bl.a. 12.305 kr. i differencerenter – nævnet fandt, at straksindfrielsen ikke var en reel merudgift.
- [142/2012](#): Forsinkede differencerenter på 13.648 kr. var ikke bankens ansvar, da klageren selv meddelte, at et andet pengeinstitut stod for sagen.
-

[21511187/2016](#): Selv en auktionskøber hæfter for differencerenter, når indfrielsesvilkårene fremgik af salgsopstillingens "Særlige bemærkninger".

Instituttet kan dog pådrage sig ansvar, hvis det **bør vide**, at opsigelse til partermin er fordelagtigere. I [21103040/2011](#) præciserede nævnet, at der ikke påhviler instituttet en pligt til at tage initiativ til opsigelse til obligationstermin, men at dette ansvar kan ligge hos låntagerens eget pengeinstitut.

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Auktionskøber hæfter for indfrielsesgebyrer og differencerente ved manglende kreditgodkendelse	27.05.2016
	Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar for differencerenter ved indfrielse af realkreditlån i forbindelse med ejendomssalg	27.03.2013
	Det finansielle ankenævn · Frifindelse af realkreditinstitut i sag om differencerenter ved tvungen indfrielse pga. manglende adkomst	24.10.2011
	Det finansielle ankenævn · Omlægning af realkreditlån og tvist om differencerenter ved straksindfrielse	08.04.2011
	Det finansielle ankenævn · Tvist om underskud ved omlægning af realkreditlån og beregning af differencerenter ved straksindfrielse	27.05.2010
	Det finansielle ankenævn · Tvist om differencerenter og rådgivningsansvar ved straksindfrielse af realkreditlån	08.07.2003
	Det finansielle ankenævn · Realkreditinstituts krav om differencerente ved straksindfrielse i forbindelse med låneomlægning fundet berettiget	24.02.2003

§ 7 Værdiansættelse og kreditpolitisk skøn – ankenævnets begrænsede efterprøvelse

Ankenævnet har i en fast og konsekvent praksis fastslået, at **værdiansættelse af pant er et kredit- og udlånspolitisk anliggende**, som nævnet som udgangspunkt ikke efterprøver. Princippet er centralt, fordi værdiansættelsen direkte bestemmer belåningsgraden og dermed bidragssatsen.

I [21302035/2013](#) fastslog nævnet, at beslutninger om lånebevilling og vilkår er grundlæggende kreditpolitiske anliggender. Nævnet efterprøver heller ikke, om afdragsfrihed burde være tilbudt.

I [21302045/2013](#) dokumenterede klageren sin påstand med en mægler vurdering på 30 mio. kr. – instituttet fastholdt 21 mio. kr. Nævnet fastslog, at en realkreditvurdering skal udtrykke en **langsigtet markedsværdi**, ikke en aktuel optimistisk salgsspris, og at instituttet lovmæssigt ikke kan basere sin långivning på en ekstern vurdering uden for instruksbeføjelse.

I [21309155/2014](#) nedsatte instituttet vurderingen fra 2.800.000 kr. til 2.280.000 kr. via en statistisk LTV-overvågningsmodel – uden fysisk besigtigelse og uden at orientere kunden. Nævnet frifandt instituttet, da hverken loven eller aftalerne krævede besigtigelse eller individuel orientering.

Princippet har også vist sig i [21302034/2014](#), [21303055/2014](#), [21706051/2017](#), [537/2023](#) og [396/2017](#) – i alle tilfælde frifundet.

Der synes ikke i nævnets praksis at eksistere tilfælde, hvor en klagers egen vurdering har medført tilsidesættelse af instituttets kreditpolitiske skøn.

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Afslag på erstatningskrav for lav realkreditbelåning i 2019 og indsigelse mod afslag på låneomlægning i 2022	18.04.2024
---------	--	------------

Det finansielle ankenævn · Afslag på ansøgning om tillægslån begrundet i kreditpolitiske vurderinger og ægtefælles gæld	23.03.2018
Det finansielle ankenævn · Afslag på nedsættelse af bidragssats da realkreditinstituttets værdiansættelse er en kreditpolitisk vurdering	14.02.2018
Det finansielle ankenævn · Afvisning af krav om tilbagebetaling af gebyrer og ændring af bidragssats ved realkreditbelåning	16.06.2014
Det finansielle ankenævn · Tvist om bidragsindplacering, garantiprovision og gebyropkrævning ved realkreditbelåning	16.06.2014
Det finansielle ankenævn · Realkreditinstituts ret til at nedsætte ejendomsvurdering uden besigtigelse og orientering ved bidragsberegning	28.05.2014
Det finansielle ankenævn · Afslag på låneomlægning og betydningen af kreditpolitiske skøn hos realkreditinstitutter	31.10.2013
Det finansielle ankenævn · Tvist om bidragsforhøjelse og værdiansættelse af fast ejendom hos Realkredit Danmark	11.09.2013

§ 8 Personlig fordring efter tvangsauktion – bevisbyrde for forældelse af renter og bidrag

Når et realkreditinstitut overtager en ejendom på tvangsauktion og efterfølgende gør en personlig fordring gældende mod den tidligere ejer, opstår spørgsmålet, om dele af kravet består af **forældede renter og bidrag**.

Ankenævnet har i en lang række afgørelser fra slutningen af 1990'erne fastlagt et klart princip: **bevisbyrden for fordragens sammensætning påhviler instituttet**. Da instituttet som enepanthaver selv kan råde over fordelingen af budsummen, kan det ikke udelukkes, at budsummen forlods er gået til dækning af hovedstolen, hvorved den tilbageværende fordring består af forældede renter.

De centrale afgørelser er:

- [9810120/1998](#): Instituttet havde i 1989 overtaget ejendommen. Et flertal fastslog, at instituttet ikke havde fremlagt fyldestgørende opgørelse, og at det påhvilede instituttet at bevise, at kravet ikke var forældet.
- [9903022/1999](#): Kravet blev rejst 7 år efter tvangsauktion – nævnet krævede specifikke regnskabsbilag og nedsatte kravet.
- [9904041/1999](#): Nævnet sondrede klart mellem hovedstol (dengang 20-årig forældelse) og renter/bidrag (5-årig forældelse efter 1908-loven).
- [9905051/2000](#) og [9905056/2000](#): Begge sager fulgte samme mønster.

Et gennemgående element er, at institutterne efter afgørelserne ofte meddelte, at de **ikke ønskede at være bundet af kendelsen** – men sagerne blev i flere tilfælde efterfølgende forligt.

I den nyere sag [90/2019](#) blev forældelsesspørgsmålet kombineret med bevisbyrden for selve gældsovertagelsesaftalen. Her var kravet forældet efter [forældelsesloven § 3](#), og forhandlingsperioden medførte kun tillægsfrist efter [§ 21, stk. 5](#).

Praksis efter den nuværende forældelseslov (3-årig frist) har skærpet betydningen af rettidig afbrydelse, men princippet om instituttets bevisbyrde for fordragens sammensætning er uændret.

LOV

[Forældelsesloven § 3, stk. 1](#)[Forældelsesloven § 21, stk. 5](#)

PRAKSIS

Det finansielle ankenævn · Klager fritaget for gældsansvar efter tvangsauktion grundet manglende bevis for aftale og forældelse	20.08.2019
Det finansielle ankenævn · Bevisbyrde for forældelse af renter og bidrag ved personlig fordring efter tvangsauktion	16.05.2000
Det finansielle ankenævn · Personlig fordring efter tvangsauktion og spørgsmål om forældelse af renter i restfordring	19.01.2000
Det finansielle ankenævn · Bevisbyrde for forældelse af restancer ved opgørelse af personlig fordring efter tvangsauktion	19.01.2000
Det finansielle ankenævn · Tvist om personlig hæftelse efter tvangsauktion og forældelse af renter	18.01.2000
Det finansielle ankenævn · Forældelse af personlig fordring og bevisbyrde for restgældens sammensætning efter tvangsauktion	18.01.2000
Det finansielle ankenævn · Sag om personlig fordring efter tvangsauktion: Bevisbyrde for forældelse af renter og bidrag	08.12.1999

§ 9 Uklare forretningsbetingelser og bortfald af vederlag

En særlig sanktion i ankenævnets praksis er **bortfald af gebyrer og vederlag**, når instituttets forretningsbetingelser er uklare eller modstridende – selv om der ikke kan påvises et direkte kurstab.

I den principielle afgørelse [21011130/2011](#) ønskede klageren, at kursfastsættelsen skete på selve udbetalingsdagen den 30. september 2010. Instituttet fastsatte kursen tre dage forinden i overensstemmelse med sædvanlig børspraksis (T+3). Nævnet fandt ikke grundlag for erstatning for kursdifferencen, men kritiserede forretningsbetingelsernes brug af ord som "udbetalt" og "udbetalingsdag", der let kunne misforstås af en forbruger. Som konsekvens blev instituttet pålagt at tilbagebetale alle gebyrer – i alt 4.529 kr.

Samme princip ses i [21108094/2012](#), hvor modstridende oplysninger i lånetilbud og fastkursaftale skabte usikkerhed om, hvorvidt en marts-termin var indregnet i omlægningen. Selvom klagerne ikke led et økonomisk tab i egentlig forstand – terminen var en eksisterende gæld – medførte den modstridende information, at instituttet mistede retten til vederlag for omlægningen (13.380 kr.).

I [20809079/2008](#) medførte en fejlagtig høj prisoplysning for kurssikring (12.000 kr. i stedet for den reelle pris), at instituttet mistede retten til vederlag for omprioriteringen (6.893 kr.).

Sanktionen er altså ikke erstatningsretlig men kontraktuel: **den professionelle part, der har skabt uklarheden, mister sin ret til betaling for den ydelse, hvor informationspligten er forsømt.**

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Realkreditinstituts modstridende oplysninger og fejlrådgivning ved låneomlægning førte til bortfald af vederlag	27.02.2012
	Det finansielle ankenævn · Kursfastsættelse ved låneudbetaling: Uklare forretningsbetingelser medførte tilbagebetaling af vederlag	28.04.2011
	Det finansielle ankenævn · Erstatning for forsinket låneudbetaling og tilbagebetaling af vederlag grundet mangelfuld rådgivning om kurssikring	22.12.2008

§ 10 Morarenter og rykkerprocedure ved forsinket indfrielse

Morarenter ved forsinket indfrielse af realkreditlån er berettigede, når pantebrevets vilkår og opsigelsesbekræftelsen klart angiver fristerne og konsekvenserne ved for sen betaling.

I [20404014/2004](#) var morarenterne 22.036 kr. for en forsinkelse fra januar til februar 2004. Nævnet frifandt instituttet, da klageren allerede den 21. november 2003 modtog "klare og utvetydige oplysninger" om indfrielsesfristen og konsekvenserne.

I [20510048/2006](#) medførte klagerens eget valg af at forestå tinglysningen, at forsinkelsen var hans risiko – morarenten på 6.287 kr. blev fastholdt. Et mindretal fandt dog renten på 1,4 % pr. påbegyndt måned åbenbart urimelig efter [aftaleloven § 36](#).

I [21203033/2012](#) udgjorde procesrenterne ca. 11.000 kr. for 43 dages forsinkelse. Nævnet fastslog, at når indfrielsesopgørelsen klart angiver fristerne, er instituttet berettiget til morarente – selv om forsinkelsen skyldtes klagerens eget pengeinstituts langsomme tinglysning.

Hvad angår **rykkerprocedure**, viser [104/2013](#), at misvisende rykkerbreve (der angiver restancen til 0,00 kr.) og overskridelse af rykkerloftet i renteloven § 9 b, stk. 2 (maks. 3 rykkergebyrer) medfører bortfald af alle gebyrer og morarenter. Ankenævnet lægger afgørende vægt på, om kreditors procedure skaber en **overskuelig situation** for låntageren.

LOV	Aftaleloven § 36	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af rykkergebyrer og morarenter grundet misvisende rykkerbreve og utilsigtet restance	18.09.2013
	Det finansielle ankenævn · Realkreditinstituts krav på morarente ved forsinket låneomlægning fundet berettiget	02.07.2012
	Det finansielle ankenævn · Sag om morarente ved forsinket indfrielse af realkreditlån grundet forsinket tinglysning	17.03.2006
	Det finansielle ankenævn · Realkreditinstitut frifundet i sag om opkrævning af morarenter ved forsinket indfrielse af lån	14.10.2004

§ 11 Sammenfatning og centrale takeaways

Ankenævnets praksis i realkredit-tvister tegner et klart billede af rollefordelingen mellem låntager og institut:

- **Låntageren bærer markedsrisikoen** – men kun når instituttet har løftet sin rådgivningsbyrde. Den skriftlige dokumentation i form af underskrevne tinglysningsaftaler, rådgivningsskemaer og LånGuider er det afgørende bevis.
- **Instituttet har bevisbyrden** i to kernesituationer: ved påstanden om fyldestgørende rådgivning om kurssikring, og ved opgørelsen af personlige fordringer efter tvangsauktion, hvor instituttet som enepanthaver selv råder over fordelingen af budsummen.
- **Aftalegrundlaget er afgørende** for bidragsforhøjelser – ankenævnet tilsidesætter kun, hvad der er vilkårligt eller åbenbart urimeligt. ESIS-skemaet er kun et øjebliksbillede og begrænser ikke ændringshjemlen.
- **Kreditpolitiske skøn** om værdiansættelse, lånebevilling og afdragsfrihed efterprøves reelt ikke. Hverken mæglervurderinger, ejendomsskatte-vurderinger eller BBR-oplysninger binder instituttet.
- **Uklare betingelser og modstridende oplysninger** medfører vederlagsbortfald som en særlig civilretlig sanktion – instituttet mister sin ret til gebyrer, selv om låntageren ikke kan påvise et direkte tab.
- **Mundtlige aftaler** om kurssikring er som udgangspunkt bindende, men manglende skriftlig bekræftelse vender bevisbyrden. Sager med ren "påstand mod påstand" afvises typisk til domstolene.
-

Differencerenter er berettigede, når straksindfrielse var den gunstigste metode – og det er den ofte, fordi differencerenter er skattemæssigt fradragsberettigede.

- **Morarenter** ved forsinket indfrielse er berettigede, når fristerne fremgår klart – men låntageren kan få medhold, hvis rykkerproceduren er fejlbehæftet.

For tvister om bankrådgivning, investering og kredit (ikke realkredit) henvises til [bankrådgivning](#). For bygningsforsikring og forsikringsdækning henvises til [bygningsforsikring](#).

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Aftaleloven § 36	Forældelsesloven § 3	stk. 1
Kreditaftaleloven § 7a	Lov om finansiel virksomhed § 43	stk. 1
Lov om realkreditlån og realkreditobligationer m.v. § 5	Lov om realkreditlån og realkreditobligationer m.v. § 7	

MATERIALE Citerede afgørelser

56 afgørelser

DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGEINSTANS			56
25.09.2024	Afvisning af erstatningskrav for manglende kurssikring ved projektsalg grundet behov for bevisførelse		361/2022
18.04.2024	Afslag på erstatningskrav for lav realkreditbelåning i 2019 og indsigelse mod afslag på låneomlægning i 2022		537/2023
06.02.2024	Mundtlig aftale om kurssikring ved indfrielse af realkreditlån var bindende trods bankens manglende fremsendelse af aftaledokument		126/2023
23.06.2023	Klagere fik ikke medhold i sag om mangelfuld rådgivning ved kurssikring af realkreditlån		326/2022
09.05.2023	Twist om indgåelse af mundtlig aftale om kurssikring ved omlægning af realkreditlån		337/2022
30.03.2023	Bank pålagt at kompensere kunder efter mangelfuld dokumentation af mundtlig kurssikringsaftale		245/2022
30.09.2020	Indsigelse mod bidragsforhøjelse på ejendom med blandet bolig og erhverv		440/2019
20.08.2019	Klager fritaget for gældsansvar efter tvangsauktion grundet manglende bevis for aftale og forældelse		90/2019
23.03.2018	Afslag på ansøgning om tillægslån begrundet i kreditpolitiske vurderinger og ægtefælles gæld		396/2017
14.02.2018	Afslag på nedsættelse af bidragssats da realkreditinstituttets værdiansættelse er en kreditpolitisk vurdering		21706051/2017

18.09.2017	Uenighed om bidragsforhøjelser efter markedsføring af realkreditlån som havende en kendt ydelse	21603057/0
27.05.2016	Auktionskøber hæfter for indfrielsesgebyrer og differencerente ved manglende kreditgodkendelse	21511187/2016
18.09.2015	Totalkredit frifundet for bidragsforhøjelser og tvist om ændring af afdragsfrihed	21406087/2015
01.06.2015	Totalkredits varsling af bidragsforhøjelser på realkreditlån fundet berettiget trods oprindelig angivelse i lånetilbud	21409136/2015
01.06.2015	Realkreditinstituts adgang til bidragsforhøjelse i afdragsfri periode trods oplysninger i ESIS-skema	21409138/2015
16.06.2014	Afvisning af krav om tilbagebetaling af gebyrer og ændring af bidragssats ved realkreditbelåning	21302034/2014
16.06.2014	Tvist om bidragsindplacering, garantiprovision og gebyropkrævning ved realkreditbelåning	21303055/2014
28.05.2014	Realkreditinstituts ret til at nedsætte ejendomsvurdering uden besigtigelse og orientering ved bidragsberegning	21309155/2014
15.01.2014	Andelsboligforening fik ikke medhold i klage over bidragsforhøjelse og værdiansættelse hos BRFkredit	21305079/2014
31.10.2013	Afslag på låneomlægning og betydningen af kreditpolitiske skøn hos realkreditinstitutter	21302035/2013
18.09.2013	Krav om tilbageførsel af rykkergebyrer og morarenter grundet misvisende rykkerbreve og utilsigtet restance	104/2013
11.09.2013	Tvist om bidragsforhøjelse og værdiansættelse af fast ejendom hos Realkredit Danmark	21302045/2013
12.08.2013	Erstatningsansvar ved kurstab i forbindelse med låneomlægning og manglende kurssikring	21212184/2013
27.03.2013	Erstatningsansvar for differencerenter ved indfrielse af realkreditlån i forbindelse med ejendomssalg	142/2012
03.01.2013	Realkreditinstituts berettigelse til generel bidragsforhøjelse uden individuel kreditvurdering	21209106/2013
23.10.2012	BRFkredits forhøjelse af bidragssats på Færøerne var berettiget trods markant stigning	21205064/2012
02.07.2012	Realkreditinstituts krav på morarente ved forsinket låneomlægning fundet berettiget	21203033/2012
27.02.2012	Realkreditinstituts modstridende oplysninger og fejlrådgivning ved låneomlægning førte til bortfald af vederlag	21108094/2012
27.02.2012	Bidragsforhøjelse på fastforrentet realkreditlån og betydningen af rådgivers mundtlige udtalelser	21110118/2012
24.10.2011	Frifindelse af realkreditinstitut i sag om differencerenter ved tvungen indfrielse pga. manglende adkomst	21103040/2011

28.04.2011	Berettiget forhøjelse af bidragssats på realkreditlån kort efter omlægning	21010129/2011
28.04.2011	Kursfastsættelse ved låneudbetaling: Uklare forretningsbetingelser medførte tilbagebetaling af vederlag	21011130/2011
08.04.2011	Omlægning af realkreditlån og tvist om differencerenter ved straksindfrielse	21009117/2011
16.06.2010	Erstatningsansvar for realkreditinstitut ved manglende kurssikring af låneomlægning efter tilsagn om øjeblikkelig fastlåsning	20912135/2009
27.05.2010	Tvist om underskud ved omlægning af realkreditlån og beregning af differencerenter ved straksindfrielse	513/2009
22.12.2008	Erstatning for forsinket låneudbetaling og tilbagebetaling af vederlag grundet mangelfuld rådgivning om kurssikring	20809079/2008
03.04.2008	Erstatningsansvar for mangelfuld mundtlig rådgivning om kurssikring af realkreditlån	20709082/2008
17.03.2006	Sag om morarente ved forsinket indfrielse af realkreditlån grundet forsinket tinglysning	20510048/2006
24.02.2006	Manglende erstatningsansvar for realkreditinstitut ved rådgivning om kurssikring	20509043/2005
29.11.2005	Tvist om kursfastsættelsestidspunkt ved udbetaling af omlægningslån	20503015/2005
11.10.2005	Pengeinstitut erstatningsansvarlig for manglende rådgivning om kurssikring ved opsigelse af realkreditlån	129/2005
14.10.2004	Realkreditinstitut frifundet i sag om opkrævning af morarenter ved forsinket indfrielse af lån	20404014/2004
08.07.2003	Tvist om differencerenter og rådgivningsansvar ved straksindfrielse af realkreditlån	101/2003
08.07.2003	Spørgsmål om bankens opsigelse af realkreditlån uden samtykke og opgørelse af økonomisk tab	62/2003
24.02.2003	Realkreditinstituts krav om differencerente ved straksindfrielse i forbindelse med låneomlægning fundet berettiget	20211066/2002
24.10.2002	Tvist om rådgiveransvar ved manglende kurssikring af kortrentelån	20204032/2002
04.04.2002	Erstatningsansvar for realkreditinstitut ved manglende kurssikring af ejerskiftelån trods instruks	200108033/2002
05.03.2002	Realkreditinstituts frifindelse for rådgivningsansvar ved tab på låneomlægning uden kurssikring	200111050/2001
23.10.2000	Erstatningsansvar for kurstab ved låneomlægning og påstået mangelfuld rådgivning om kurssikring og indfrielsesvilkår	9911091/2000
16.05.2000	Bevisbyrde for forældelse af renter og bidrag ved personlig fordring efter tvangsauktion	9905056/2000
19.01.2000	Personlig fordring efter tvangsauktion og spørgsmål om forældelse af renter i restfordring	9810120/1998

19.01.2000	Bevisbyrde for forældelse af restancer ved opgørelse af personlig fordring efter tvangsauktion	9905051/2000
18.01.2000	Tvist om personlig hæftelse efter tvangsauktion og forældelse af renter	9904030/2000
18.01.2000	Forældelse af personlig fordring og bevisbyrde for restgældens sammensætning efter tvangsauktion	9904041/1999
08.12.1999	Sag om personlig fordring efter tvangsauktion: Bevisbyrde for forældelse af renter og bidrag	9903022/1999
03.06.1999	Realkreditinstituts rådgivningsansvar i forbindelse med manglende kurssikring ved låneomlægning	9811130/1998

12

PRAKSISOVERSIGT · PENGE OG FINANSVÆSEN

Praksisoversigt over rykkergebyrer og inkassoomkostninger

Rentelovens §§ 9 a-9 b, maksimumsatserne og god inkassoskik i praksis

Version 2 · Opdateret 6. sep. 2026 · 40 afgørelser · 2004-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Når en betaling udebliver, kan kreditor vælte en række omkostninger over på skyldneren – men kun inden for meget snævre, i forbrugerforhold ufravigelige rammer. Rentelovens § 9 b sætter et absolut loft på 100 kr. pr. rykkerskrivelse, højst tre skrivelser og mindst 10 dages mellemrum, mens § 9 a og bekendtgørelsen om udenretlige inddrivelsesomkostninger regulerer inkassosalæret med faste maksimumbeløb i bilag 1 (fremmedinkasso) og bilag 2 (egeninkasso/frivilligt forlig). Praksis skabes navnlig af Forbrugerombudsmanden, men også af fogedretter, landsretter og Højesteret, der i 2013 fastslog både at loftet er absolut, og at Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med inkassobranchen uanset sektorlovgivning. Denne oversigt samler de tilbagevendende mønstre: kravet om »rimelig grund«, læren om »én sammenhængende restance«, varslingskravet før inkassoomkostninger og adfærdsnormen i inkassolovens §§ 9-11.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Rykkergebyret må aldrig overstige 100 kr. pr. skrivelse, og loftet er absolut: et betalingsservicegebyr på 5,50 kr. eller et faktureringsgebyr på 29 kr. oven i et gebyr på 99-100 kr. gør opkrævningen ulovlig.
- 02** Har skyldneren i en sammenhængende periode til stadighed været i restance i samme skyldforhold, kan der højst kræves gebyr for tre rykkerskrivelser for hele perioden – ikke tre pr. misligholdt månedsydelse.
- 03** Restanceperioden anses ikke for afbrudt, blot fordi skyldneren betaler afdrag; så længe et tilskrevet gebyr med renter står ubetalt, løber den samme restance videre.
- 04** Der kan kun kræves gebyr for rykkerskrivelser sendt med mindst 10 dages mellemrum; sendes anden rykker efter 7 dage, bortfalder gebyret for den.
- 05** Rykker- og inkassogebyr forudsætter »rimelig grund«; har skyldneren berettiget bestridt kravet eller klaget, er der som udgangspunkt ikke rimelig grund til at rykke videre.
- 06** Udenretlige inddrivelsesomkostninger (inkassosalær) kan kun kræves, hvis der forinden er sendt en rykkerskrivelse med mindst 10 dages frist og udtrykkeligt varsel om, at yderligere inddrivelsesomkostninger vil blive pålagt.

- 07** Varslet skal fremgå af selve rykkerskrivelsen – en løs, udateret påmindelsesseddel vedlagt skrivelsen er ikke tilstrækkelig.
- 08** Maksimumbeløbene i bekendtgørelsens bilag 1 dækker hele det sædvanlige inkassoarbejde; Højesteret har fastslået, at girokort og adressesøgning er indeholdt heri og ikke kan faktureres særskilt.
- 09** Forbrugerombudsmandens tilsynskompetence efter markedsføringsloven er generel og udelukkes ikke af, at inkassobranchen har sit eget sektortilsyn.
- 10** Reglerne i rentelovens § 9 b, stk. 1-3, kan ikke fraviges til skade for skyldneren i forbrugeraftaler, jf. § 9 b, stk. 4, jf. § 7, stk. 1 – heller ikke af pengeinstitutter.
- 11** Før andre inddrivelsesskridt må iværksættes, skal der efter inkassolovens § 10 sendes en påkravsskrivelse med alle oplysninger, der er nødvendige for skyldnerens bedømmelse af kravet, og en frist på mindst 10 dage.
- 12** Ved genoptagelse af gammel, forældelsestruet gæld skærpes kravene til påkravsskrivelsens indhold – manglende oplysning om stiftelsestidspunkt, oprindelig hovedstol og opgørelse er i strid med god inkassoskik.
- 13** Det er kreditor, der har bevisbyrden for, at den gebyrbelagte rykkerskrivelse er kommet frem til skyldneren; kan bevisbyrden ikke løftes, bortfalder gebyrerne og inkassoomkostningerne.
- 14** Rykker- og inkassogebyrer sidestilles med sagsomkostninger og forrentes efter rentelovens § 8 a fra fuldbyrdelsesfristens udløb, uden at forrentningen behøver fremgå af domskonklusionen.
- 15** Efter dom er kreditors omkostninger ved fortsat udenretlig inddrivelse (afdragsrykkere) som udgangspunkt dækket af de tilkendte sagsomkostninger og kan ikke kræves særskilt.
- 16** Standardsalæret for advokatbistand i inkassosager dækker advokatens udenretlige skridt, men udgifter til fremmedinkasso hos en autoriseret inkassovirksomhed kan tilkendes ved siden af.
- 17** I handelsforhold har fordringshaver efter rentelovens § 9 a, stk. 3, ret til et fast kompensationsbeløb, som ikke kan udelukkes ved aftale, handelsbrug eller sædvane, og som forfalder uden rykkerskrivelse.
- 18** Gebyrer, der pålægges sammen med selve fakturaen og ikke i forbindelse med en rykkerskrivelse, er ikke rykkergebyrer i rentelovens forstand og skal bedømmes efter andre regelsæt.
- 19** Et gebyr, der alene fremgår af den erhvervsdrivendes hjemmeside og ikke af aftalen, er ikke gyldigt aftalt og kan kræves tilbagebetalt.
- 20** Det er i strid med god inkassoskik og god markedsføringsskik at ændre en afbetalingsaftale ved negativ aftalebinding eller at kalde et tilbud om delvis eftergivelse for »gældssanering«.

§ 1 Regelhierarkiet: renteloven, bekendtgørelsen og inkassoloven

Området hviler på tre lag, som skal holdes adskilt.

Første lag – gebyrerne. [Rentelovens § 9 b, stk. 1](#) giver fordringshaveren ret til et *rykkergebyr*, »såfremt skrivelsen er fremsendt med rimelig grund«, og til et *inkassogebyr* for at anmode en anden om at inddrive fordringen, »såfremt dette er sket med rimelig grund«. [Stk. 2](#) fastsætter de tre kvantitative grænser: højst 100 kr. pr. skrivelse, højst tre skrivelser vedrørende samme ydelse, og kun for skrivelser sendt med mindst 10 dages mellemrum. [Stk. 3](#) sætter inkassogebyret til højst 100 kr.

Andet lag – de egentlige inddrivelsesomkostninger. [Rentelovens § 9 a, stk. 1](#) giver ret til »fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen, medmindre forsinkelsen med betalingen ikke beror på skyldnerens forhold«. Rammerne udfyldes af [bekendtgørelse om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling](#), hvis [§ 2](#) henviser gebyrerne til rentelovens § 9 b og »yderligere inddrivesskridt« til bekendtgørelsens §§ 3 og 4.

Tredje lag – adfærden. [Inkassolovens § 9](#) indeholder generalklausulen om god inkassoskik, og [§ 10](#) den obligatoriske påkravsskrivelse med 10-dages-frist. Overtrædelse af [§ 10](#) er strafbelagt, jf. [inkassolovens § 29, stk. 1](#).

Beskyttelsespræceptiviteten er det bærende træk. Efter [§ 9 b, stk. 4](#) kan stk. 1-3 ikke fraviges til skade for skyldneren, når fordringen hviler på en aftale som nævnt i [§ 7, stk. 1](#) – dvs. en aftale, som en erhvervsdrivende indgår som led i sit erhverv med en skyldner, der hovedsagelig handler uden for sit erhverv. Tilsvarende for inddrivelsesomkostningerne, jf. [§ 9 a, stk. 2, 2. pkt.](#). Undtagelsen for pengeinstitutter og realkreditinstitutter i [§ 7, stk. 4](#) angår alene morarentereglen i [§ 5](#) – den fritager ikke banker fra gebyrreglerne, hvilket ses direkte af, at både Sydbank i **303/2006** og Basisbank i **BS-401/2018-VLR** blev underkendt på [§ 9 b](#).

Uden for forbrugerforhold er billedet et andet: her kan §§ 9 a-9 b fraviges ved aftale, handelsbrug eller sædvane i det omfang, der følger af [§ 9 a, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt.](#), jf. [§ 9 b, stk. 4, 2. pkt.](#) – dog med det ufravigelige minimum, at kreditor altid har krav på rimelige og relevante inddrivelsesomkostninger.

LOV	Inkassoloven § 9	Inkassoloven § 10	Inkassoloven § 29, stk. 1	Renteloven § 7, stk. 1
	Renteloven § 9b, stk. 1-4	Renteloven § 9a, stk. 1-2		

PRAKSIS	Landsretten · Landsretten stadfæster fogedrettens afgørelse om rykkergebyrer i udlægssag	14.12.2018
	Det finansielle ankenævn · Tvist om rykkergebyrer, inkassoomkostninger og renter efter manglende fremmøde i retten	22.06.2007

§ 2 Maksimumsatserne i bilag 1 og bilag 2 – og den ikke-konsoliderede 2013-ændring

Bekendtgørelsen sonderer mellem, hvem der har forestået inddrivelsen.

Fremmedinkasso – [§ 3, stk. 1](#): har fordringshaveren anmodet en anden (advokat eller inkassobureau) om at inddrive, kan der kræves betaling for det »hermed forbundne rimelige salærkrav«. Beløbet kan ikke overstige **bilag 1**.

Egeninkasso/frivilligt forlig – [§ 4, stk. 1](#): har fordringshaveren selv forestået inddrivelsen, kan der kræves betaling for rimelige udgifter til udarbejdelse og indgåelse af en betalingsaftale (frivilligt forlig) og til administration heraf. Beløbet kan ikke overstige **bilag 2**.

Fordringens størrelse	Bilag 1 – fremmedinkasso (ekskl. moms)	Bilag 2 – egeninkasso (inkl. moms)
0 – 1.000 kr.	300 kr.	200 kr.
1.001 – 2.500 kr.	500 kr.	350 kr.
2.501 – 5.000 kr.	700 kr.	450 kr.
5.001 – 10.000 kr.	900 kr.	600 kr.
10.001 – 25.000 kr.	1.200 kr.	800 kr.
25.001 – 50.000 kr.	1.600 kr.	1.000 kr.
50.001 – 100.000 kr.	2.000 kr.	1.300 kr.
100.001 – 250.000 kr.	2.700 kr.	1.800 kr.
250.001 – 500.000 kr.	4.500 kr.	3.000 kr.
Over 500.000 kr.	4.500 kr. + 1 % af det overskydende	3.000 kr. + 0,67 % af det overskydende

Ved »fordring« forstås hovedkravet inkl. moms med tillæg af renter påløbet **før** forfaldsdagen – morarenter tæller altså ikke med ved indplaceringen i tabellen. Begge bestemmelser er efter § 5 beskyttelsespræceptive i forbrugerforhold.

Vær opmærksom på en ikke-konsolideret ændring. Den konsoliderede tekst i databasen er 2002-affattelsen. Ved [bekendtgørelse nr. 105 af 2. februar 2013](#), i kraft **1. marts 2013**, blev der indsat nye stykker: i § 2 en ret for fordringshaveren til et **fast kompensationsbeløb på 310 kr.** uden forudgående rykkerskrivelse ved forsinket betaling i handelsforhold (og en undtagelse for forbrugeraftaler efter rentelovens § 7, stk. 1), og i § 3, stk. 2, og § 4, stk. 2, nye punktummer, hvorefter fordringshaveren kan få dækket **faktiske omkostninger, der overstiger de faste beløb** – dog ikke i forbrugerforhold. Maksimumsatserne i bilag 1 og 2 er derfor fortsat absolutte over for forbrugere, men ikke længere ubetinget over for erhvervsskyldnere.

LOV

[Bekendtgørelse om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling § 3, stk. 1-2](#)

[Bekendtgørelse om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling § 4, stk. 1-2](#)

[Bekendtgørelse om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling § 5](#)

[Renteloven § 7, stk. 1](#)

Lovgivers hensigt: fra forbrugerbeskyttelse til generel formueretlig ramme

Gebyrreglerne opstod som en ren forbrugerbeskyttelsesregel og blev først i 2002 løftet op til en generel formueretlig ordning. Af de almindelige bemærkninger til [lov nr. 379 af 6. juni 2002](#), pkt. 4.5.4, fremgår:

»Der er med virkning fra 1. juli 2001 gennemført regler om rykkergebyrer mv. i renteloven (den nuværende § 9 a), som alene gælder i forbrugerforhold [...] Der kan højst opkræves et gebyr på 100 kr. pr. rykkerskrivelse og højst for 3 rykkerskrivelser vedrørende samme fordring. Endvidere kan der højst opkræves et inkassogebyr på 100 kr. [...] Med lovforslaget sker der ikke materielle ændringer i den beskrevne retstilstand i forbrugerforhold, og lovforslaget medfører således på dette punkt alene, at reglerne om loft over rykkergebyrer mv. i forbrugerforhold indsættes i en ny § 9 b i renteloven«.

Samme sted begrundes udvidelsen til handelsforhold: »det er nærliggende at anse et rykker- og inkassogebyr på 100 kr. for i almindelighed at være rimeligt også i handelsforhold«.

At inddrivelsesomkostningsreglen i § 9 a blev gjort **generel** – og ikke begrænset til det direktivpligtige handelsområde – begrundes i pkt. 4.5.2 med hensynet til en ensartet retlig ramme, med udtrykkelig henvisning til [Justitsministeriets betænkning nr. 1321/1996 om inkassovirksomhed, s. 58](#), hvor arbejdsgruppen anbefalede, at kreditors ret til inkassoomkostninger uden aftalehjemmel blev reguleret »generelt og uafhængigt af, om kreditor har benyttet sig af et inkassobureau eller ej«. Betænkningen konstaterede samtidig, at inkassobureauer i praksis opkrævede omkostninger uden hjemmel, og at [sådanne opkrævninger er i strid med god inkassoskik](#).

Denne forarbejdsforståelse anvendes stadig operativt. Da Forbrugerombudsmanden skulle fastsætte det maksimale gebyr for regninger uden PBS-tilmelding, blev netop forarbejderne til § 9 b lagt til grund: gebyret kunne **ikke** sidestilles med et rykkergebyr på op til 100 kr., fordi administrationen er mindre, og loftet blev fastsat til **50 kr.** – svarende til de rimelige meromkostninger ved at modtage betalingen på den måde (Forbrugerombudsmandens udtalelse af 8. juli 2010, [se sagen](#)).

LOV

[Renteloven § 9b, stk. 2](#)[Renteloven § 9a, stk. 1](#)

PRAKSIS

Forbrugerombudsmanden · Forbrugerombudsmandens fastsættelse af maksimalt gebyr for regninger uden PBS-tilmelding 08.07.2010

Rykkergebyrets tre kvantitative grænser: 100 kr., tre skrivelser, 10 dage

Beløbsloftet er absolut og dækker alt. I Forbrugerombudsmandens sag af 27. juli 2010 havde en erhvervsdrivende opkrævet 99 kr. i rykkergebyr **plus** 29 kr. i faktureringsgebyr, i alt 128 kr. Det var i strid med [§ 9 b, stk. 2](#): loftet på 100 kr. er »et absolut maksimum, der skal dække alle udgifter forbundet med fremsendelsen af rykkerskrivelsen« ([se sagen](#)). Samme resultat i optikersagen af 9. marts 2023, hvor et rykkergebyr på 105,50 kr. – 100 kr. plus et betalingsservicegebyr på 5,50 kr. – overskred grænsen ([se sagen](#)).

10-dages-intervallet håndhæves mekanisk. I [303/2006](#) havde Sydbank sendt rykkere den 6. og den 13. marts 2006. Det Finansielle Ankenævn fandt, at banken handlede i strid med § 9 b, stk. 2, og pålagde tilbagebetaling af det ene gebyr på 100 kr. Vestre Landsret nåede samme resultat i [BS-1883/2007-VLR](#):

»Allerede fordi der ikke er 10 dage mellemrum mellem det første og det sidste rykkerbrev, kan der ikke kræves mere end 1 rykkergebyr efter § 9 b, stk. 2.«

»Rimelig grund« er en selvstændig betingelse – og den bortfalder, når kravet bestrides. Ankenævnet på Energiområdet formulerede normen skarpt i [SPA-24/06882](#), hvor to rykkergebyrer på hver 100 kr. var pålagt **efter** forbrugerens klage. Nævnet citerede forarbejderne til [§ 9 b, stk. 1](#):

»Der vil heller ikke være rimelig grund til at rykke yderligere for betaling, hvis forbrugeren efter den første rykkerskrivelse meddeler, at han ikke vil betale. [...] I så fald må den erhvervsdrivende søge beløbet indkrævet på anden vis.«

Begge gebyrer skulle tilbagebetales. Teleankenævnet nåede samme resultat i [25-325](#), hvor et rykkergebyr på 100 kr. var opkrævet »uden rimelig grund, jf. rentelovens § 9 b, stk. 1«, fordi klageren allerede med

rette havde bestridt kravet. I [25-292](#) blev et rykkergebyr krediteret, fordi udbyderen ikke havde stillet det omtvistede beløb i bero under klagebehandlingen, og i [25-346](#) blev rykker- og genåbningsgebyrer krediteret, fordi kontospærringen skyldtes en administrativ fejl hos selskabet.

Rimelig grund mangler også, når kravet slet ikke består. I Forbrugerombudsmandens sag af 25. maj 2016 var der ikke tilstrækkelig dokumentation for, at der overhovedet var indgået en abonnementsaftale; rykkerskrivelserne var derfor ikke fremsendt med rimelig grund efter § 9 b, stk. 1, og fremgangsmåden var i strid med god markedsføringsskik ([se sagen](#)). Tilsvarende i udlejersagen af 26. maj 2004, hvor udlejeren ikke havde sendt de lovede giroindbetalingskort: en kortere betalingsforsinkelse bør da ikke udløse rykkergebyrer, og Forbrugerombudsmanden bemærkede, at rykkerskrivelser med gebyr ikke bør »eskalere til et meningsløst omfang« ([se sagen](#)).

Grænsetilfælde. Netbank-sagen af 5. november 2014 viser, at »rimelig grund« også rummer en risikofordeling: da en forbruger betalte inden fristen, men beløbet først kom frem efter fristens udløb, fandt Forbrugerombudsmanden **ikke** tilstrækkeligt grundlag for at anse inkassogebyr og -omkostninger for stridende mod §§ 9 a-9 b, fordi debitor kontrollerer betalingstidspunktet, mens kreditor ikke kan se, om betaling er sket ([se sagen](#)).

LOV	Markedsføringsloven § 3	Renteloven § 9b, stk. 1-2	Renteloven § 9a, stk. 1
PRAKSIS			
	Landsretten · Landsrettens dom om inkassoomkostninger og rykkergebyrer		11.01.2008
	Forbrugerombudsmanden · Optikerkædes opkrævning af rykkergebyrer i strid med renteloven		09.03.2023
	Forbrugerombudsmanden · Virksomhedshandling i strid med god markedsføringsskik ved fremsendelse af rykkerskrivelser uden aftalegrundlag		25.05.2016
	Forbrugerombudsmanden · Forbrugerombudsmanden: Inkassogebyr og -omkostninger ved forsinket betaling via netbank		05.11.2014
	Forbrugerombudsmanden · Erhvervsdrivende opkrævede ulovligt rykkergebyr over 100 kr.		27.07.2010
	Forbrugerombudsmanden · Udlejers krav på rykkergebyr afvist grundet manglende fremsendelse af giroindbetalingskort		26.05.2004
	Teleankenævnet · Bindingsperiode og opsigelse af internetabonnement: Ret til tilbagebetaling efter lukning af forbindelse		16.06.2026
	Teleankenævnet · Uenighed om rådgivning ved udlandsforbrug og roamingpakker på mobilabonnement		16.06.2026
	Teleankenævnet · Teleankenævnet: Uenighed om slutaftregning ved opsigelse af mobilt bredbånd efter mundtlig aftale om bortfald af binding		08.05.2026
	Ankenævnet for Energi · Grøn Elforsyning A/S dømt til at tilbagebetale 1.427 kr. – introduktionstilbud om gratis strøm ikke dokumenteret		12.12.2024
	Det finansielle ankenævn · Tvist om rykkergebyrer, inkassoomkostninger og renter efter manglende fremmøde i retten		22.06.2007

»En sammenhængende restance« – kernefortolkningen af § 9 b, stk. 2, 2. pkt.

§ 5

Den praktisk vigtigste fortolkning knytter sig til 2. pkt. i § 9 b, stk. 2: »Har skyldneren inden for en sammenhængende periode til stadighed været i restance vedrørende samme skyldforhold, kan der uanset 1. pkt. højst kræves rykkergebyr for 3 skrivelser vedrørende restancerne i den pågældende periode.« Reglen afskærer den ellers oplagte omgåelse, hvor kreditor behandler hver misligholdt månedsydelse som en selvstændig »ydelse« med sine egne tre gebyrer.

Abonnementsmodellen underkendt. I optikersagen af 9. marts 2023 udlejede kæden briller mod en fast månedlig betaling og opkrævede tre rykkergebyrer **for hver** udeblevet månedsydelse. Selv om forbrugeren løbende foretog enkelte indbetalinger, kom restancen aldrig ned på 0 kr. i abonnementsperioden. Forbrugerombudsmanden konkluderede:

»Efter Forbrugerombudsmandens opfattelse var der derfor tale om én varig restance i rentelovens forstand.«

Der kunne dermed højst kræves tre rykkergebyrer for hele perioden, og kæden – der havde opkrævet betydeligt flere – blev afkrævet at standse praksis og tilbagebetale til både nuværende og tidligere kunder ([se sagen](#)).

Landsretten: afdrag afbryder ikke restanceperioden. Vestre Landsret nåede samme resultat i en udlægssag i [BS-401/2018-VLR](#). Basisbank gjorde gældende, at der kun var opkrævet to gebyrer pr. ydelse, at alle rykkere havde tjent et reelt formål, fordi debitor betalte afdrag imellem dem, og at banken ved at rykke frem for at gå til inkasso havde sparet skyldneren for omkostninger. Landsretten tiltrådte alligevel fogedrettens afvisning af det fjerde gebyr:

»Basisbank A/S har herefter ikke været berettiget til at tilskrive mere end 3 rykkergebyrer, jf. rentelovens § 9 b, stk. 2, 2. pkt.«

Det afgørende var, at skyldneren ikke havde betalt et tidligere rykkergebyr på 100 kr. med renter på 22,06 kr. – restanceperioden var derfor **ikke afbrudt**, uanset de mellemliggende afdrag. Et enkelt ubetalt gebyr holder altså restancen i live og lukker for yderligere gebyrer.

Efter dom er kilden udtømt. Fogedretten i Nykøbing Falster afviste i [FS-2735/2012-NYK](#) gebyrer for seks-syv »afdragsrykkere« pålagt efter dommen. Retten citerede forarbejderne til renteloven:

»Der er ikke herudover fastsat regler i renteloven (eller anden formueretlig lovgivning) om kreditors ret til at kræve udenretlige inddrivelsesomkostninger dækket af skyldner, og dette spørgsmål beror således på, om der i øvrigt er den fornødne hjemmel hertil, f.eks. i parternes aftale eller i almindelige erstatningsregler.«

Da rekvirentens omkostninger til efterfølgende udenretlig inddrivelse allerede var dækket af de tilkendte sagsomkostninger, og der hverken forelå aftale- eller erstatningsretlig hjemmel, kunne de 300 kr. ikke medtages i opgørelsen.

LOV	Renteloven § 9b, stk. 2	Renteloven § 9a, stk. 1	
PRAKSIS	Landsretten · Landsretten stadfæster fogedrettens afgørelse om rykkergebyrer i udlægssag		14.12.2018
	Byretten · Afgørelse om afvisning af gebyrer for afdragsrykkere i fogedsag		07.05.2012
	Forbrugerombudsmanden · Optikerkædes opkrævning af rykkergebyrer i strid med renteloven		09.03.2023

Varslingskravet: ingen inkassoomkostninger uden forudgående rykker med 10-dages-frist

Inkassogebyret på 100 kr. efter § 9 b, stk. 3, og de egentlige inddrivelsesomkostninger efter § 9 a er to forskellige ting – og de sidste er betinget af et **udtrykkeligt varsel**.

Efter [bekendtgørelsens § 3, stk. 1](#) (fremmedinkasso) og [§ 4, stk. 1](#) (egeninkasso) gælder kravet kun, hvis

- der forinden er sendt en **rykkerskrivelse**,
- med angivelse af, at manglende betaling inden en frist på **mindst 10 dage fra afsendelsen** vil kunne medføre, at der pålægges **yderligere inddrivelsesomkostninger**, og
- det i øvrigt har været **relevant** at iværksætte det pågældende skridt.

Varslet skal stå i selve rykkeren. I Forbrugerombudsmandens sag af 4. august 2010 havde et inkassoselskab sendt en rykkerskrivelse med en vedlagt, udateret påmindelsesseddel. Rykkeren varslede kun om inkassogebyr, ikke om inkassoomkostninger, og der var »ikke en sikker sammenhæng« mellem skrivelsen og den vedlagte seddel. Forbrugerombudsmanden indskærpede, at inkassoomkostningerne skal fremgå af selve rykkerskrivelsen, hvis de skal kunne opkræves ([se sagen](#)).

Ingen rykker overhovedet = ingen omkostninger. I sagen af 19. februar 2024 havde et parkeringsselskab indgået afdragsordninger, hvis vilkår udtrykkeligt sagde, at kravet ville gå til inkasso **uden** forudgående varsel. Da forbrugerne misligholdt én ydelse, blev kravet sendt til inkasso, og forbrugerne blev pålagt inkassoomkostninger, uden at de havde modtaget en rykker. Forbrugerombudsmanden indskærpede både [inkassolovens § 9](#) og [§ 10, stk. 1](#) og fastslog, at selskabet havde forsøgt at inddrive inkassoomkostninger i strid med [rentelovens § 9 a](#) – også fordi afdragsordningerne selv udelukkede rykkere ([se sagen](#)).

Relevanskravet er reelt. Retten i Kolding frifandt i [BS-1304/2007-KOL](#) for udenretlige inkassoomkostninger, fordi kravet var overgivet til et inkassobureau, selv om skyldneren allerede havde bestridt fordringen. Retten sondrede skarpt mellem bureau og advokat med henvisning til **UfR 2004.99 H**: en advokat kan kræve inkassosalær for en bestridt fordring, fordi advokaten kan indbringe sagen for retten, mens et inkassobureau ikke har den beføjelse. Når det måtte stå kreditor klart, at inddrivelse via bureauet ikke ville føre til et resultat, var skridtet ikke »rimeligt og relevant«. Rykkergebyrerne faldt samtidig – dels fordi indsigelserne var kendt før første rykker, dels fordi rykkerne var sendt med under 10 dages mellemrum.

Vestre Landsret nuancerede billedet i [BS-1883/2007-VLR](#):

»Det forhold, at der er gjort indsigelse mod kravet, findes ikke i sig selv at udelukke, at en kreditor kan afgive rykkerbrev med inkassovarsel og overgive kravet til inkasso med den virkning, at der kan kræves rykkergebyr og inkassogebyr efter rentelovens § 9 b, stk. 1.«

Men samtidig afviste landsretten et beløb for udenretlig fremmedinkasso, netop fordi »kreditor ved overgivelsen til inkasso var bekendt med indsigelser fra debtors side«. Sondringen er altså: en indsigelse spærrer ikke automatisk for **gebyrerne** efter § 9 b, men den kan meget vel gøre selve **fremmedinkassoskridtet** irrelevant efter § 9 a.

LOV

[Bekendtgørelse om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling § 3, stk. 1](#)

[Bekendtgørelse om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling § 4, stk. 1](#)

[Inkassoloven § 9](#)

[Inkassoloven § 10, stk. 1](#)

[Renteloven § 9a, stk. 1](#)

[Renteloven § 9b, stk. 1, 3](#)

PRAKSIS **Landsretten** · Landsrettens dom om inkassoomkostninger og rykkergebyrer

11.01.2008

Byretten · Afslag på krav om inkassoomkostninger ved inddrivelse af bestridt fordring

02.11.2007

Forbrugerombudsmanden · Inkassoselskabs opkrævning af inkassoomkostninger uden forudgående rykkerskrivelse og i strid med afdragsordning 19.02.2024

Forbrugerombudsmanden · Inkassoselskab indskærpes for mangelfuldt varsel om inkassoomkostninger 04.08.2010

Højesteret 2013: loftet er udtømmende, og

§ 7 Forbrugerombudsmanden har generel tilsynskompetence

Den principielle afklaring kom med Højesterets dom af 4. juli 2013 i [Sag 335/2012](#) (Forbrugerombudsmanden mod KGS Europe ApS), som Forbrugerombudsmanden selv har refereret som en fastslåelse af, at opkrævning ud over maksimumsatserne er ulovlig (se [omtalen](#)). Sø- og Handelsretten havde afvist sagen med henvisning til, at inkassobranchen havde sit eget tilsyn hos Rigspolitiet. Højesteret omgjorde afvisningen og gav Forbrugerombudsmanden medhold på begge punkter.

Tilsynskompetencen:

»Inden for markedsføringslovens anvendelsesområde er Forbrugerombudsmandens tilsynskompetence generel og omfatter alle typer af erhvervsdrivende. I overensstemmelse med forudsætningerne herom i forarbejderne til markedsføringsloven finder Højesteret, at sektorspecifik lovgivning med et særskilt tilsyn er uden betydning for Forbrugerombudsmandens kompetence efter markedsføringsloven, medmindre andet er fastsat ved lov.«

Da [inkassoloven](#) ikke indeholder nogen begrænsning heraf, kan Forbrugerombudsmanden føre tilsyn med inkassovirksomheders aftalevilkår, herunder overholdelsen af renteloven og bekendtgørelsen.

Omkostningsloftet:

»Fremsendelse af girokort og adressesøgning må efter Højesterets opfattelse anses for en del af sådant sædvanligt inkassoarbejde, og udgifterne dertil er derfor indeholdt i inddrivelsesomkostningerne og dermed omfattet af de begrænsninger, der er fastsat i bilag 1 til bekendtgørelsen.«

Dommen etablerer dermed, at maksimumbeløbene i bilag 1 er **udtømmende** for det sædvanlige inkassoarbejde. Man kan ikke lovligt udskille administrative delydelser og fakturere dem særskilt oven i loftet. Højesteret afviste desuden en indsigelse om manglende retlig interesse: Forbrugerombudsmanden har en selvstændig offentligretlig interesse i at få retstilstanden afklaret for fremtidig håndhævelse, selv om parterne undervejs var blevet enige.

LOV [Inkassoloven § 9](#) [Markedsføringsloven § 22](#) [Markedsføringsloven § 27](#)
[Renteloven § 9b, stk. 1](#) [Renteloven § 9a, stk. 4](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Forbrugerombudsmandens kompetence og loft over inkassoomkostninger 04.07.2013

Forbrugerombudsmanden · Højesteret fastslår ulovlighed af inkassogebyrer over maksimumsatser og Forbrugerombudsmandens tilsynskompetence 22.08.2013

God inkassoskik: generalklausulen i inkassolovens § 9 og dens forarbejder

§ 8

Inkassolovens § 9 er kort: »Inkassovirksomhed skal udøves i overensstemmelse med god inkassoskik. Det er i strid med god inkassoskik at anvende metoder, der udsætter nogen for urimelig pression, skade eller ulempe.« De originale bemærkninger til bestemmelsen ([LSF 132, 1996-97](#)) er usædvanligt detaljerede og fungerer stadig som den centrale fortolkningskilde. Ledesyndspunktet er proportionalitet:

»I forhold til skyldneren forudsættes det, at der generelt ikke må anvendes virkemidler, som lægger et stærkere pres på skyldneren, når det må antages, at en lempeligere fremgangsmåde ville føre til samme resultat.«

Forarbejderne opregner – ikke udtømmende – bl.a. følgende som stridende mod god inkassoskik:

- at iværksætte inkassoskridt **uden forinden at vurdere kravets berettigelse**, eller at inddrive endnu ikke forfaldne krav,
- **vildledende udtalelser** om faktum eller retsregler, herunder henvisning til tvangsfuldbyrdsregler, der ikke kan anvendes i det konkrete tilfælde,
- **trussel om retlige skridt**, som det ikke er aktuelt at foretage, eller om politianmeldelse uden formodning om strafbart forhold,
- **opsigtsvækkende skridt**, der udstiller skyldneren – uniformerede besøg, biler mærket »inkasso« uden for bopælen, eller kuverter påtrykt »rykker«/»sidste varsel«,
- at **afkræve skyldneren inkassoomkostninger, som der ikke er hjemmel til at kræve**,
- at **fortsætte inddrivelsen trods en berettiget indsigelse**: bestrider skyldneren fordringens eksistens eller opgørelse, vil det normalt være i strid med god inkassoskik at fortsætte, medmindre nærmere undersøgelser viser, at indsigelsen ikke er berettiget,
- at fortsætte inddrivelsen efter at være blevet bekendt med, at skyldneren har en **verserende gældssaneringssag**.

Praksis følger opregningen tæt. Forbrugerombudsmanden fandt i sagen af 12. maj 2004, at det var i strid med god markedsføringsskik at true med, at et **mundtligt** forlig omgående ville blive sendt i fogedretten – et sådant forlig kan ikke tvangsfuldbyrdes ([se sagen](#)). Samme dato blev brugen af »Godkendt/Autoriseret af Rigspolitichefen« på inkassobreve anset for vildledende, og firmaet blev pålagt alene at inkassere **ubestridte** krav ([se sagen](#)). Markedsføringskonceptet »Den sorte Mand« – en person i bowlerhat og kjolesæt, der fulgte skyldneren tæt – var en grov overtrædelse af kravet om god markedsføringsskik ([se sagen](#)).

Rolleblanding. Det er uforeneligt med god markedsføringsskik, at en inkassovirksomhed samtidig optræder som **långiver** over for sine egne debitorer; Forbrugerombudsmanden anså det for »en ubehagelig og upassende pression«, fordi skyldnere i inkassosager typisk er økonomisk trængte og let påvirkelige ([se sagen](#)). Omvendt var det **ikke** i strid med god inkasso- og markedsføringsskik at udlodde præmier på op til 25.000 kr. blandt skyldnere, der påbegyndte og overholdt afdragsordninger – forudsat gennemsigtige vilkår og udtrykkelig oplysning om, at andre kreditorer kan gøre udlæg i præmierne ([se sagen](#)).

Aftaleretlige overgreb. I sagen af 3. marts 2023 havde en skyldner rettet rentesatsen i et forligstilbud til 0 % og returneret det underskrevet. Efter [aftalelovens § 6, stk. 1](#) udgjorde det et afslag kombineret med et nyt tilbud; da inkassovirksomheden afviste modtilbuddet, forelå der ingen aftale – og de betalingsservicetræk, virksomheden alligevel gennemførte, var uautoriserede efter [betalingslovens § 82, stk. 1](#) og i strid med god inkassoskik ([se sagen](#)). I sagen af 2. februar 2024 blev to praksisser indskærpet: forhøjelse af afbetalingsaftalers månedsydelse ved **negativ aftalebinding**, og brug af betegnelsen »**gældssanering**« om et tilbud om delvis eftergivelse ([se sagen](#)):

»Det vil endvidere være særligt betænkeligt, hvis økonomisk svage skyldnere ensidigt får ændret deres månedlige ydelser, da disse skyldnere generelt vil have meget lave rådighedsbeløb. Der vil derfor være stor risiko for, at forhøjelsen medfører, at skyldneren misligholder anden gæld og bliver pålagt yderligere inkassoomkostninger.«

Forholdene blev henført under [markedsføringslovens § 3](#) og [§ 4](#) samt vildledningsforbuddet i [§ 5](#) og [§ 6](#), jf. [§ 8](#), og tillige under inkassolovens § 9.

LOV

Aftaleloven § 6, stk. 1

Betalingsloven § 82, stk. 1

Inkassoloven § 9

Markedsføringsloven § 3

Markedsføringsloven § 4

Markedsføringsloven § 5

Markedsføringsloven § 6

PRAKSIS

Forbrugerombudsmanden · Inkassoselskabs brug af negativ aftalebinding og vildledende markedsføring af gældssanering

02.02.2024

Forbrugerombudsmanden · Inkassovirksomheds uautoriserede opkrævninger efter uoverensstemmende accept af forligstilbud

03.03.2023

Forbrugerombudsmanden · Forbrugerombudsmandens vurdering af lodtrækning om præmier i inkassosager

23.03.2018

Forbrugerombudsmanden · Inkassobureauers långivning til egne debitorer er uforenelig med god markedsføringsskik

28.07.2005

Forbrugerombudsmanden · Vildledende inkassopraksis: Trussel om fagedret på baggrund af mundtligt forlig

12.05.2004

Forbrugerombudsmanden · Vildledende brug af "Godkendt af Rigspolitichefen" og fortsat inkassoinddrivelse af bestridte krav

12.05.2004

Forbrugerombudsmanden · Forbrugerombudsmandens vurdering af markedsføringskonceptet "Den sorte Mand" som stridende mod god markedsføringsskik

12.05.2004

Påkravsskrivelsen efter inkassolovens § 10 – indhold, frist og skærpelse ved gammel gæld

[Inkassolovens § 10, stk. 1](#) er en absolut procesbetingelse: før der over for skyldneren må iværksættes **andre foranstaltninger** med henblik på inddrivelse, skal der være sendt en påkravsskrivelse, og fristen skal være udløbet – bortset fra retslige skridt, hvor overholdelse ville medføre nærliggende risiko for, at fordringen ikke kan inddrives, jf. [§ 11](#).

Efter [stk. 2](#) skal skrivelsen tydeligt angive »alle oplysninger, som er nødvendige for skyldnerens bedømmelse af fordringen«. Forarbejderne konkretiserer: kreditors og skyldnerens navn og adresse, det forhold kravet støttes på, specifikation i **hovedstol og rente**, grundlaget for renteberegningen (satser og fra hvilken dato – bl.a. så skyldneren kan kontrollere, at der ikke opkræves forældede renter), samt så vidt muligt oplysning om påløbne og fremtidige **inkassoomkostninger**. Efter [stk. 3](#) skal fristen være mindst 10 dage fra afsendelsen; forarbejderne bemærker udtrykkeligt, at kravet blev sat til 10 dage frem for de 8, arbejdsgruppen havde foreslået i [betænkning nr. 1321/1996](#).

Skærpelse ved genoptagelse af gammel gæld. I sagen af 9. marts 2023 inddrev et inkassoselskab 3.109 forældelsestruede bankkrav, hvor der ikke var foretaget inddrivelseskridt i 8-10 år. Standardbrevet oplyste hverken stiftelsestidspunkt, oprindelig hovedstol, kravets opgørelse eller et reelt kreditorreferencenummer (skyldnerens CPR-nummer blev brugt i stedet). Formålet var at få skyldneren til at betale eller underskrive en skyldnererklæring og dermed afbryde forældelsen. Forbrugerombudsmanden indskærpede både § 9 og § 10 og fremhævede, at påkravsskrivelsen skal give skyldneren mulighed for at vurdere kravets berettigelse og opgørelse, **før** der indgås forlig – og at der stilles skærpede krav, når kravet er gammelt ([se sagen](#)).

Den processuelle sanktion. Fogedretten i Nykøbing Falster nægtede i [FS-8335/2009-NYK](#) at pålægge skyldneren retsafgift og rekvirentsalær:

»Fogedretten finder herefter under henvisning til, at rekvirenten ikke forinden sagens indbringelse for fogedretten har sendt inkassobrev, at sagens omkostninger i form af retsafgift og rekvirentsalær ikke kan pålægges rekviritus.«

Retten afviste samtidig, at undtagelsen i § 11 kunne anvendes. Manglende påkrav rammer også den forenkede inkassoproces: i [FS-6840/2023-HBK](#) stadfæstede Højesteret afvisningen af et betalingspåkrav efter [retsplejelovens § 477 a](#), fordi påkravsskrivelsen ikke var kommet frem til skyldneren – en afgørende proceduremæssig mangel. (Selve den forenkede inkassoproces behandles i [betalingspaakrav-forenklet-inkassoproces](#).)

LOV	Inkassoloven § 9	Inkassoloven § 10, stk. 1-3	Inkassoloven § 11	Retsplejeloven § 477a
PRAKSIS	Byretten · Kæremål vedrørende afvisning af betalingspåkrav			22.01.2024
	Byretten · Fogedretssag om manglende inkassobrev og betaling af sagsomkostninger			12.01.2010
	Forbrugerombudsmanden · Inkassoselskab indskræpes for mangelfulde oplysninger ved genoptagelse af inddrivelse af gammel gæld			09.03.2023

§ 10 Bevisbyrden for, at den gebyrbelagte skrivelse er kommet frem

Gebyrreglerne forudsætter, at skrivelsen faktisk er nået frem – og bevisbyrden ligger hos kreditor.

Det mest markante eksempel er Forbrugerombudsmandens behandling af **139 klager** over ét parkeringsselskab, der havde opkrævet kontrolafgifter, rykkergebyrer, inkassogebyrer og inkassoomkostninger. Selskabet redegjorde for sine postrutiner og fremlagde kopier af rykkerskrivelser fra sine it-systemer, men ikke dokumentation for selve postomdelingen. Forbrugerombudsmanden fandt, at det høje antal klager inden for en afgrænset periode indikerede uregelmæssigheder i omdelingen, og at selskabet ikke havde bevist, at brevene var kommet frem. Konsekvensen var, at selskabet **ikke var berettiget til at opkræve rykker- og inkassogebyrer samt inkassoomkostninger**; Forbrugerombudsmanden biintervenerede endvidere i to ankesager til støtte for forbrugerne ([se sagen](#)).

Samme princip er slået igennem processuelt i [FS-6840/2023-HBK](#), hvor Højesteret stadfæstede afvisning af et betalingspåkrav, fordi påkravsskrivelsen ikke var **leveret** til skyldner.

Praktisk betyder det, at kreditor bør kunne dokumentere afsendelsestidspunkt og omdelingsforløb, når gebyrgrundlaget bestrides. Et it-systemudtræk, der viser, at brevet er **dannet**, er ikke i sig selv bevis for, at det er **kommet frem**.

LOV	Inkassoloven § 10, stk. 1	Renteloven § 9b, stk. 1-2
-----	---	---

PRAKSIS Byretten · Kæremål vedrørende afvisning af betalingspåkrav

22.01.2024

Forbrugerombudsmanden · Parkeringssselskabs opkrævning af rykkergebyrer og inkassoomkostninger: Bevisbyrde for modtagelse af breve

24.08.2023

§ 11 Forrentning af gebyrerne og grænsefladen til sagsomkostninger

Gebyrerne forrentes som sagsomkostninger. Østre Landsret tog i [BS-1284/2018-OLR](#) stilling til, om der kunne tvangsfuldbyrdes renter af 300 kr. i rykkergebyrer og 100 kr. i inkassogebyr. Fogedretten havde afvist; landsretten ændrede afgørelsen:

»Det er ikke et krav, at forrentningen fremgår af domskonklusionen, og det følger af Højesterets dom af 20. april 2007, U.2007.1882H, at rykker- og inkassogebyrer i henhold til rentelovens § 9 b sidestilles med sagsomkostninger.«

Gebyrerne forrentes derfor efter [rentelovens § 8 a](#) fra fuldbyrdelsesfristens udløb med rente efter [§ 5, stk. 1 og 2](#), uanset at forrentningen ikke er nævnt i dommen.

Fremmedinkasso kan tilkendes ved siden af advokattaksterne. Byretterne havde længe fratrasket udgifter til fremmedinkasso i det takstmæssige advokatsalær. Østre Landsret ændrede denne praksis i [BS-252/2008-OLR](#) med direkte støtte i Retsplejerådets bemærkninger i [betænkning nr. 1436/2004, kapitel 7](#):

»Der bør derfor efter Retsplejerådets opfattelse ikke ved siden af et tilkendt sagsomkostningsbeløb til dækning af advokatbistand være mulighed for at få dækket udgifter til advokat efter rentelovens regler om udenretslige inkassoomkostninger. Derimod bør der efter Retsplejerådets opfattelse ikke være noget til hinder for ved siden af sagsomkostninger efter retsplejelovens regler at få dækket eventuelle rykkergebyrer, inkassogebyr og/eller udgifter til egen inkasso eller til fremmedinkasso hos en autoriseret inkassovirksomhed efter rentelovens regler om udenretslige inkassoomkostninger.«

Da inddrivelsen konkret var udført af et kreditforsikringsselskab, og kravet på 1.200 kr. svarede præcist til maksimumbeløbet for fremmedinkasso af fordringer på 10.001-25.000 kr. i bilag 1, blev beløbet tilkendt ved siden af advokatsalæret.

Men småsagsreglerne sætter en grænse. I [BS-446/2008-NAE](#) blev der i en udeblivelsesdom påstået 1.600 kr. i udenretlige inddrivelsesomkostninger, 300 kr. i rykkergebyrer og 100 kr. i inkassogebyr på en hovedstol på 36.043,70 kr. Retten tilkendte kun de 400 kr. i gebyrer og afviste de 1.600 kr.:

»Beløb, der tilkendes efter rentelovens regler om udenretlige omkostninger til fremmedinkasso, skal derfor fratrækkes. Det er herved uden betydning, om det er en advokat eller en anden dækningsberettiget repræsentant.«

Begrundelsen var, at forarbejderne til [retsplejelovens kapitel 39](#) om småsager forudsætter, at advokatbistand ikke er nødvendig, og at omkostningerne derfor højst kan svare til inkassosagstaksterne.

Og efter dom er sporet lukket. Som fastslået i [FS-2735/2012-NYK](#) er kreditors efterfølgende udenretlige inddrivelsesarbejde – herunder afdragsrykkere ved misligholdt afdragsordning – allerede dækket af de tilkendte sagsomkostninger. Om selve tvangsfuldbyrdelsen henvises til [fogedretsbehandling](#).

LOV

[Renteloven § 5, stk. 1-2](#)[Renteloven § 8a](#)[Renteloven § 9a, stk. 5](#)[Renteloven § 9b](#)[Retsplejeloven § 312, stk. 2](#)

PRAKSIS	Landsretten · Kære af fogedrettens kendelse om afvisning af tvangsfuldbyrdelse af renter på rykker- og inkassogebyrer	10.12.2018
	Landsretten · Grov- Kleinsmedes & Maskinbyggeres Aktieselskab mod Tidligere Sagsøgte om udenretlige inddrivelsesomkostninger	17.03.2008
	Byretten · Afgørelse om afvisning af gebyrer for afdragsrykkere i fogedsag	07.05.2012
	Byretten · Udeblivelsesdom i småsag vedrørende ubetalt maling og inkassoomkostninger	08.04.2008

Handelstransaktioner: det faste kompensationsbeløb og direktiv 2011/7/EU

§ 12

Uden for forbrugerforhold suppleres § 9 a, stk. 1, af en EU-retligt bestemt ordning. [Rentelovens § 9 a, stk. 3](#) bestemmer, at angår kravet vederlag i henhold til en aftale omfattet af [§ 1, stk. 4](#) – dvs. levering af varer eller tjenesteydelser mellem erhvervsdrivende indbyrdes eller mellem en erhvervsdrivende og en offentlig myndighed – kan fordringshaver kræve et **fast kompensationsbeløb** til dækning af inddrivelsesomkostninger ved forsinket betaling. Retten kan ikke udelukkes ved aftale, handelsbrug eller anden sædvane.

Bestemmelsen blev indsat ved ændringsloven af 19. december 2012 (i kraft 1. marts 2013) til gennemførelse af [direktiv 2011/7/EU om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner](#), navnlig [artikel 6](#) og [artikel 7, stk. 3](#). Af de paragrafspecifikke bemærkninger fremgår tre forhold, som ofte overses i praksis:

- Kompensationsbeløbet **forfalder uden rykkerskrivelse**: »Kompensationsbeløbet forfalder til betaling, uden det er nødvendigt at sende en rykkerskrivelse til skyldner.«
- Det **påvirker ikke** kravet efter § 9 a, stk. 1: kreditor beholder retten til rimelige og relevante inddrivelsesomkostninger ved siden af.
- Den danske regel går **videre end direktivet**: mens direktivets artikel 7, stk. 3, blot lader et udelukkende kontraktvilkår være »formodet klart urimeligt«, fastslår § 9 a, stk. 3, 3. pkt., at et sådant vilkår ikke gyldigt kan aftales – forarbejderne betegner det udtrykkeligt som »en merimplementering, der indebærer en bedre retsstilling for kreditor«.

Beløbets størrelse fastsættes administrativt efter [§ 9 a, stk. 4](#), 2. pkt. Af bemærkningerne hertil: »Efter direktivets artikel 6, stk. 1 og 2, er fordringshaver berettiget til fra skyldneren som minimum at modtage et fast beløb på 40 euro [...] Et kompensationsbeløb på 310 kr. vil derfor på nuværende tidspunkt være passende.« Beløbet blev udmøntet i bekendtgørelsens § 2 ved [bekendtgørelse nr. 105 af 2. februar 2013](#) med virkning fra 1. marts 2013 – og med udtrykkelig undtagelse for forbrugeraftaler omfattet af rentelovens § 7, stk. 1. Samme ændring gav i handelsforhold adgang til at få dækket **faktiske** omkostninger, der overstiger de faste beløb i bilag 1 og 2.

Bemærk endelig samspillet med morarentereglerne: [morarentesatsen i § 5, stk. 1](#) blev ved samme ændringslov hævet fra referencesatsen + 7 pct. til + 8 pct. netop for at opfylde direktivets minimumskrav.

LOV

[Renteloven § 1, stk. 4](#)[Renteloven § 5, stk. 1](#)[Renteloven § 7, stk. 1](#)[Renteloven § 9a, stk. 3-4](#)

Morarente- og gebyrvilkår i forbrugeraftaler – grænsen til aftalelovens § 36

§ 13

Rykker- og inkassogebyrer opstår sjældent isoleret; de indgår i et samlet opkrævningsapparat, hvis vilkår også prøves efter aftale- og markedsføringsretten.

Morarentevilkår. I sagen af 15. december 2010 anvendte et realkreditinstitut et vilkår om morarente på 1,5 % pr. **påbegyndt** måned fra forfaldsdagen, så en forbruger, der betalte den 2. januar, blev afkrævet rente for hele januar. Instituttet påberåbte sig undtagelsen i [rentelovens § 7, stk. 4](#). Forbrugerombudsmanden anførte, at [§ 5](#) må anses for den deklaratoriske regel også for de omfattede finansielle virksomheder, at der ikke kan kræves morarente for en periode, der ligger efter opfyldelsen, og henviste til artikel 3 i **direktiv 93/13/EØF** om urimelige kontraktvilkår: et vilkår, der pålægger forbrugeren en uforholdsmæssigt stor godtgørelse, vil ofte være urimeligt. Vilkåret blev ændret, og Forbrugerombudsmanden henledte Justitsministeriets opmærksomhed på, at »tiden var løbet fra« [§ 7, stk. 4](#) ([se sagen](#)).

Overtrædelse af rentelovens morarenteregler = overtrædelse af god markedsføringsskik. Det blev indskærpet over for bilbranchen i 2014, med den præcisering, at forudgående oplysning om morarente ikke er en betingelse for at kunne opkræve den, og at morarente ved manglende forudfastsat forfaldsdag kan kræves 30 dage efter betalingsanmodningen, jf. [rentelovens § 3, stk. 2](#) ([se sagen](#)).

Ensidige gebyrændringer. Et vilkår, der gav virksomheden ret til ensidigt at ændre priser og gebyrer uden varsel, blev anset for urimeligt og ugyldigt efter [aftalelovens § 38 c](#), jf. [§ 36](#), og i strid med [markedsføringslovens § 3](#) ([se sagen](#)).

Gebyrer skal være aftalt – ikke blot publiceret. Ankenævnet på Energiområdet ophævede i [SPA-24/06657](#) et gebyr på 1.000 kr. for iværksættelse af en lukkeprocedure, fordi gebyrets størrelse hverken fremgik af kontrakten eller leveringsbetingelserne, men alene af selskabets hjemmeside. Nævnet lagde Forbrugerombudsmandens gebyrvejledning til grund:

»I relation til aftalevilkår om gebyrer bemærkes i den forbindelse, at det efter Forbrugerombudsmandens opfattelse som udgangspunkt ikke vil være tilstrækkeligt, at oplysningerne blot er tilgængelige fx på den erhvervsdrivendes hjemmeside som en del af dennes forretningsbetingelser. Forbrugernes opmærksomhed skal eksplicit henledes på sådanne oplysninger inden aftalens indgåelse, før vilkåret kan anses for aftalt mellem parterne.«

Nævnet fandt desuden, at gebyret ikke afspejlede selskabets faktiske omkostninger.

LOV	Aftaleloven § 36	Aftaleloven § 38c	Markedsføringsloven § 3	Renteloven § 3, stk. 2
	Renteloven § 5	Renteloven § 7, stk. 4		
PRAKSIS	Forbrugerombudsmanden · Urimeligt aftalevilkår om ensidig ændring af priser og gebyrer uden varsel			17.12.2024
	Forbrugerombudsmanden · Forbrugerombudsmandens indskærpelse vedrørende morarente og god markedsføringsskik			17.07.2014
	Forbrugerombudsmanden · Realkreditinstituts anvendelse af urimeligt morarentevilkår i privatkundaftaler			15.12.2010
	Ankenævnet for Energi · Vindstød A/S: Delvist medhold om tilbagebetaling af 1.000 kr. lukkegebyr – acontomodregning godkendt			28.06.2024

Afgrænsningen mod andre gebyrtyper: hvornår er et gebyr overhovedet et rykkergebyr?

§ 14

En tilbagevendende konfliktlinje er, om et gebyr overhovedet falder ind under § 9 b – eller skal bedømmes efter et andet regelsæt. Kvalifikationen er afgørende, fordi den bestemmer både loftet og klageorganets kompetence.

Tidspunktet er kriteriet. Parkeringsklagenævnet formulerede sondringen præcist i afgørelsen af 4. august 2026 om et ANPR-baseret »administrationsgebyr« på 89 kr.: gebyret var pålagt inden eller i forbindelse med fremsendelsen af selve fakturaen – »og altså ikke i forbindelse med en efterfølgende rykkerskrivelse, jf. [rentelovens § 9 b](#) – hvorfor gebyret ikke udgør et rykkergebyr i rentelovens forstand«. Flertallet sidestillede i stedet gebyret med en kontrolafgift, som derfor skulle have været meddelt fysisk på køretøjet (se [sagen](#); tilsvarende i [den parallelle sag](#)). Nævnets mindretal ville omvendt henføre gebyret under renteloven som en inddrivelsesomkostning og afvise sagen som liggende uden for nævnets kompetence, med henvisning til Forbrugerombudsmandens sager **FO-22/11329-13** og **FO-22/05070-23**. Uenigheden viser, at kvalifikationsspørgsmålet fortsat er uafklaret i grænsetilfælde.

Bemærkelsesværdigt er det i øvrigt, at det parallelt opkrævede **rykkergebyr på 100 kr.** i sagen blev slettet af selskabet selv, fordi det var pålagt ved en fejl under en verserende klage – en linje der stemmer med praksis fra Teleankenævnet og Ankenævnet på Energiområdet ovenfor.

Gebyrer for betalingsmåde. Et gebyr for at modtage papirregning uden PBS-tilmelding er hverken et rykkergebyr eller en inddrivelsesomkostning, men skal dække de faktiske meromkostninger. Forbrugerombudsmanden fastsatte loftet til **50 kr.** netop under henvisning til, at gebyret ikke kan sidestilles med et rykkergebyr på op til 100 kr., fordi administrationen er mindre (se [sagen](#)).

Sektorregulering kan skærpe. I telesektoren følger det af [slutbrugerbekendtgørelsen § 16, stk. 2](#) og § 17, at det omtvistede beløb skal stilles i bero under klagebehandlingen – netop for at sikre klageadgang »uden at blive påført yderligere inddrivelsesomkostninger«, jf. [25-292](#). Den sektorregel har samme praktiske effekt som »rimelig grund«-kriteriet i § 9 b, stk. 1, men er en selvstændig hjemmel.

Uden for oversigten. Offentlige restancers inddrivelse efter gældsinddrivelsesloven, herunder restanceinddrivelsesmyndighedens rykkergebyr, følger et helt andet regelsæt og er ikke omfattet af renteloven; det samme gælder forældelse af hovedkravet, jf. [forældelse-pengekrav-afbrydelse](#), og kreditoplysningsregistrering, jf. [sletning-rki-experian-kreditoplysning](#).

LOV

[Renteloven § 9b, stk. 1](#)
[Slutbrugerbekendtgørelsen § 16, stk. 2](#)
[Slutbrugerbekendtgørelsen § 17](#)

PRAKSIS	Parkeringsklagenævnet · Kontrolafgift på 89 kr. fra OPARKO annulleret: Administrationsgebyr for ANPR-parkering sidestillet med kontrolafgift	04.08.2026
	Parkeringsklagenævnet · Efteropkrævning på 89 kr. for manglende parkeringstilladelse sidestillet med kontrolafgift og annulleret	04.08.2026
	Teleankenævnet · Bindingsperiode og opsigelse af internetabonnement: Ret til tilbagebetaling efter lukning af forbindelse	16.06.2026
	Teleankenævnet · Teleankenævnet: Uenighed om slutaftregning ved opsigelse af mobilt bredbånd efter mundtlig aftale om bortfald af binding	08.05.2026
	Forbrugerombudsmanden · Forbrugerombudsmandens fastsættelse af maksimalt gebyr for regninger uden PBS-tilmelding	08.07.2010

§ 15 Sammenfatning: den praktiske tjekliste

Praksis kan destilleres til en række kontrolpunkter, der i det væsentlige er ens for kreditor, skyldner og fogedret.

Før første rykker

- Er kravet forfaldent, og er der overhovedet et aftalegrundlag? Uden det er der ikke »rimelig grund« til at rykke, jf. Forbrugerombudsmandens sag af 25. maj 2016.
- Er skyldneren i stand til at betale – er fakturaen/girokortet faktisk sendt? Jf. udlejersagen af 26. maj 2004.

Rykkerne

Kontrolpunkt	Hjemmel	Konsekvens ved brud
Højst 100 kr. pr. skrivelse, alt inklusive	§ 9 b, stk. 2, 1. pkt.	Hele gebyret ulovligt
Højst 3 skrivelser pr. ydelse	§ 9 b, stk. 2, 1. pkt.	Overskydende gebyrer bortfalder
Højst 3 skrivelser for hele en sammenhængende restanceperiode	§ 9 b, stk. 2, 2. pkt.	Overskydende gebyrer bortfalder
Mindst 10 dages mellemrum	§ 9 b, stk. 2, 3. pkt.	Gebyret for den for tidlige rykker bortfalder
Rimelig grund – ikke ved berettiget indsigelse/klage	§ 9 b, stk. 1	Gebyret bortfalder
Kan fremkomsten bevises?	Almindelig bevisbyrde	Gebyr og omkostninger bortfalder

Før inkasso

- Rykkerskrivelse med **mindst 10 dages frist** og **udtrykkeligt varsel** om yderligere inddrivelsesomkostninger – i selve skrivelser, jf. bekendtgørelsens §§ 3-4 og Forbrugerombudsmandens sag af 4. august 2010.
- Påkravsskrivelse efter [inkassolovens § 10](#) med alle nødvendige oplysninger; skærpet ved gammel gæld.
- Er skridtet **relevant**? Er kravet bestridt, kan fremmedinkasso via bureau være uden mening, jf. [BS-1304/2007-KOL](#).
- Inkassogebyr højst 100 kr., og salæret højst bilag 1 (fremmedinkasso) henholdsvis bilag 2 (egeninkasso/frivilligt forlig). Loftet er udtømmende for sædvanligt inkassoarbejde, jf. [Sag 335/2012](#).

Efter dom

- Rykker- og inkassogebyrer forrentes automatisk som sagsomkostninger fra fuldbyrdesfristens udløb, jf. [BS-1284/2018-OLR](#).
- Nye »afdragsrykkergebyrer« kan som udgangspunkt ikke opkræves, jf. [FS-2735/2012-NYK](#).

Håndhævelsesbilledet. Retsskabelsen sker overvejende administrativt: Forbrugerombudsmanden indskærper, kræver praksisændring og – som i optikersagen – **tilbagebetaling til samtlige berørte nuværende og tidligere kunder**. Domstolene kommer typisk kun ind i billedet, når gebyrerne skal tvangsfuldbyrdes, hvor fogedretten af egen drift beskærer opgørelsen. Overtrædelse af inkassolovens § 10 er derudover strafbelagt efter [§ 29, stk. 1](#), med mulighed for selskabsansvar efter straffelovens 5. kapitel.

LOV

[Bekendtgørelse om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling § 3, stk. 1](#)

[Inkassoloven § 10](#)

[Inkassoloven § 29, stk. 1](#)

[Renteloven § 9b, stk. 1-3](#)

[Renteloven § 9a, stk. 1](#)

Landsretten · Kære af fogedrettens kendelse om afvisning af tvangsfuldbyrdelse af renter på rykker- og inkassogebyrer	10.12.2018
Byretten · Afgørelse om afvisning af gebyrer for afdragsrykkere i fogedsag	07.05.2012
Byretten · Afslag på krav om inkassoomkostninger ved inddrivelse af bestridt fordring	02.11.2007
Forbrugerombudsmanden · Optikerkædes opkrævning af rykkergebyrer i strid med renteloven	09.03.2023
Forbrugerombudsmanden · Inkassoselskab indskærpes for mangelfulde oplysninger ved genoptagelse af inddrivelse af gammel gæld	09.03.2023
Forbrugerombudsmanden · Virksomhedshandling i strid med god markedsføringsskik ved fremsendelse af rykkerskrivelser uden aftalegrundlag	25.05.2016
Forbrugerombudsmanden · Inkassoselskab indskærpes for mangelfuldt varsel om inkassoomkostninger	04.08.2010
Forbrugerombudsmanden · Udlejers krav på rykkergebyr afvist grundet manglende fremsendelse af giroindbetalingskort	26.05.2004

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Bekendtgørelse om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling § 3	stk. 1-2	Inkassoloven § 9	
Inkassoloven § 10	stk. 1-3	Markedsføringsloven § 3	
Renteloven § 1	stk. 2-4	Renteloven § 7	stk. 1
Renteloven § 9b	stk. 1-4	Renteloven § 9a	stk. 1-5

MATERIALE Citerede afgørelser

40 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		1
04.07.2013	Forbrugerombudsmandens kompetence og loft over inkassoomkostninger	335-2012
LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS		4
14.12.2018	Landsretten stadfæster fogedrettens afgørelse om rykkergebyrer i udlægssag	1448-1759
10.12.2018	Kære af fogedrettens kendelse om afvisning af tvangsfuldbyrdelse af renter på rykker- og inkassogebyrer	1347-1633
17.03.2008	Grov- Kleinsmedes & Maskinbyggeres Aktieselskab mod Tidligere Sagsøgte om udenretlige inddrivelsesomkostninger	5375-6448
11.01.2008	Landsrettens dom om inkassoomkostninger og rykkergebyrer	6890-8274
BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS		5
22.01.2024	Kæremål vedrørende afvisning af betalingspåkrav	9470-11020
07.05.2012	Afgørelse om afvisning af gebyrer for afdragsrykkere i fogedsag	3299-3928
12.01.2010	Fogedretssag om manglende inkassobrev og betaling af sagsomkostninger	5707-6821

08.04.2008	Udeblivelsesdom i småsag vedrørende ubetalt maling og inkassoomkostninger	5954-7120
02.11.2007	Afslag på krav om inkassoomkostninger ved inddrivelse af bestridt fordring	6868-8251
FORBRUGEROMBUDSMANDEN · NÆVN / KLAGEINSTANS		21
17.12.2024	Urimeligt aftalevilkår om ensidig ændring af priser og gebyrer uden varsel	
19.02.2024	Inkassoselskabs opkrævning af inkassoomkostninger uden forudgående rykkerskrivelse og i strid med afdragsordning	
02.02.2024	Inkassoselskabs brug af negativ aftalebinding og vildledende markedsføring af gældssanering	
24.08.2023	Parkeringselskabs opkrævning af rykkergebyrer og inkassoomkostninger: Bevisbyrde for modtagelse af breve	
09.03.2023	Optikerkædes opkrævning af rykkergebyrer i strid med renteloven	
09.03.2023	Inkassoselskab indskærpes for mangelfulde oplysninger ved genoptagelse af inddrivelse af gammel gæld	
03.03.2023	Inkassovirksomheds uautoriserede opkrævninger efter uoverensstemmende accept af forligstilbud	
23.03.2018	Forbrugerombudsmandens vurdering af lodtrækning om præmier i inkassosager	
25.05.2016	Virksomhedshandling i strid med god markedsføringsskik ved fremsendelse af rykkerskrivelser uden aftalegrundlag	
05.11.2014	Forbrugerombudsmanden: Inkassogebyr og -omkostninger ved forsinket betaling via netbank	
17.07.2014	Forbrugerombudsmandens indskærpelse vedrørende morarente og god markedsføringsskik	
22.08.2013	Højesteret fastslår ulovlighed af inkassogebyrer over maksimumsatser og Forbrugerombudsmandens tilsynskompetence	
15.12.2010	Realkreditinstituts anvendelse af urimeligt morarentevilkår i privatkundefølelser	
04.08.2010	Inkassoselskab indskærpes for mangelfuldt varsel om inkassoomkostninger	
27.07.2010	Erhvervsdrivende opkrævede ulovligt rykkergebyr over 100 kr.	
08.07.2010	Forbrugerombudsmandens fastsættelse af maksimalt gebyr for regninger uden PBS-tilmelding	
28.07.2005	Inkassobureauers langivning til egne debitorer er uforenelig med god markedsføringsskik	
26.05.2004	Udlejers krav på rykkergebyr afvist grundet manglende fremsendelse af giroindbetalingskort	
12.05.2004	Vildledende brug af "Godkendt af Rigspolitichefen" og fortsat inkassoinddrivelse af bestridte krav	

12.05.2004	Forbrugerombudsmandens vurdering af markedsføringskonceptet "Den sorte Mand" som stridende mod god markedsføringsskik	
12.05.2004	Vildledende inkassopraksis: Trussel om fogedret på baggrund af mundtligt forlig	
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		3
04.08.2026	Kontrolafgift på 89 kr. fra OPARKO annulleret: Administrationsgebyr for ANPR-parkering sidestillet med kontrolafgift	park-17723
04.08.2026	Efteropkrævning på 89 kr. for manglende parkeringstilladelse sidestillet med kontrolafgift og annulleret	park-17951
21.12.2022	Annullering af kontrolafgift ved fejlagtigt valg af køretøj i parkeringsapp	park-1633
TELEANKENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		3
16.06.2026	Bindingsperiode og opsigelse af internetabonnement: Ret til tilbagebetaling efter lukning af forbindelse	25-325
16.06.2026	Uenighed om rådgivning ved udlandsforbrug og roamingpakker på mobilabonnement	25-346
08.05.2026	Teleankenævnet: Uenighed om slutaftagning ved opsigelse af mobilt bredbånd efter mundtlig aftale om bortfald af binding	25-292
ANKENÆVNET FOR ENERGI · NÆVN / KLAGEINSTANS		2
12.12.2024	Grøn Elforsyning A/S dømt til at tilbagebetale 1.427 kr. – introduktionstilbud om gratis strøm ikke dokumenteret	SPA-24/06882
28.06.2024	Vindstød A/S: Delvist medhold om tilbagebetaling af 1.000 kr. lukkegebyr – acontomodregning godkendt	SPA-24/06657
DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
22.06.2007	Tvist om rykkergebyrer, inkassoomkostninger og renter efter manglende fremmøde i retten	303/2006

FORARBEJDE Betænkninger

2 referencer

Betænkning om inkassovirksomhed

nr. 1321 · 1996 · Justitsministeriet

Betænkning nr. 1436/2004 om adgang til domstolene - Reform af den civile retspleje III, Kapitel 7: Sagsomkostninger

nr. 1436 · 2004 · Justitsministeriet

13

PRAKSISOVERSIGT · PENGE OG FINANSVÆSEN

Praksisoversigt over straf for ulovlig finansiel virksomhed uden tilladelse (FIL § 373)

Bøde, konfiskation og ledelsesstrafansvar efter FIL § 373

Version 2 · Opdateret 7. sep. 2026 · 25 afgørelser · 1998-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Straffebestemmelsen i [lov om finansiel virksomhed § 373](#) er den centrale hjemmel for strafforfølgning af finansielle virksomheder og deres ledelse – fra drift af pengeinstitut- eller realkreditvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse over misbrug af de beskyttede betegnelser »bank«, »sparekasse« og »andelskasse« til grove ledelsessvigt i systemisk vigtige institutter. Praksis er kendetegnet ved et markant skævt billede: den administrative håndhævelse hos Finanstilsynet og Erhvervsankenævnet er omfattende og velbelyst, mens antallet af gennemførte straffesager er meget lavt – i perioden 2008-2019 blev kun ti sager om ledelsesovertrædelser politianmeldt, og otte af dem endte med indstillet efterforskning eller påtaleopgivelse. Oversigten samler retsgrundlaget, bødemodellen med det skærpede niveau ved drift uden tilladelse, konfiskationspraksis og de reformer af ledelsesstrafansvaret, der blev gennemført ved [lov nr. 1563 af 27. december 2019](#) og [lov nr. 409 af 25. april 2023](#).

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Drift af pengeinstitut-, realkredit- eller investeringsforvaltningsvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse straffes efter FIL § 373, stk. 1, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning.
- 02** Ved drift af en finansiel virksomhed uden lovpligtig tilladelse skal der efter FIL § 373, stk. 13, nr. 2, altid udmåles en skærpet bøde – begrundelsen er, at tilladelseskravet er en grundlæggende forudsætning for, at der overhovedet kan føres tilsyn.
- 03** Bøden udmåles efter overtrædelsens grovhed sammenholdt med gerningsmandens økonomiske forhold: for juridiske personer nettoårsomsætningen på gerningstidspunktet, for fysiske personer indtægtsforholdene, jf. FIL § 373, stk. 12.
- 04** En ved overtrædelsen opnået økonomisk fordel skal konfiskeres efter straffelovens 9. kapitel, og kan konfiskation ikke ske, lægges den skønnede fortjeneste eller besparelse oven i bøden, jf. FIL § 373, stk. 14.

- 05 I de parallelle byretssager om ulovlig forbrugslånsvirksomhed fraviges det vejledende skærpede bødeniveau på 500.000 kr.-1 mio. kr. markant nedad ved lav omsætning, tidlig og fastholdt tilståelse samt lang sagsbehandlingstid.
- 06 Konfiskationsbeløbet følger den faktiske fortjeneste og kan langt overstige bøden – i Retten i Esbjergs dom var forholdet 850.000 kr. i konfiskation mod 125.000 kr. i bøde.
- 07 Eneretten til fra offentligheden at modtage indlån krænkes allerede ved internetbaseret annoncering rettet mod en ikke på forhånd afgrænset personkreds – efterfølgende indsatte login-spærringer repareret ikke bagudrettet.
- 08 Betegnelsesbeskyttelsen i FIL § 7, stk. 5, og § 8, stk. 5, er absolut: selv den svageste forvekslingsmulighed er tilstrækkelig, og virksomhedens aktuelle formål er uden betydning, fordi virksomhedens karakter kan ændres.
- 09 Forbuddet mod vildledende betegnelser omfatter ikke kun det registrerede selskabsnavn, men også domænenavne, e-mailadresser og markedsføringsmateriale.
- 10 Grove eller oftere gentagne ledelsessvigt i pengeinstitutter, realkreditinstitutter, investeringsforvaltningsselskaber og finansielle holdingvirksomheder straffes efter FIL § 373, stk. 6, med bøde eller fængsel indtil 2 år.
- 11 For medlemmer af direktionen eller bestyrelsen i et systemisk vigtigt finansielt institut (SIFI) er strafferammen for de samme forhold hævet til fængsel indtil 3 år, jf. straffelovens § 290 b, stk. 1.
- 12 Tilregnelsskravet for ledelsesstrafansvaret er simpel uagtsomhed, jf. straffelovens § 19 – der kræves ikke forsæt eller grov uagtsomhed.
- 13 Forældelsesfristen er som udgangspunkt 5 år, men 10 år for de tunge tilladelses-, ledelses- og solvensovertrædelser, herunder § 7, stk. 1-4, § 8, stk. 1 og 3, §§ 70, 71 og 124-126 a.
- 14 Selskaber m.v. kan pålægges strafansvar efter straffelovens 5. kapitel, jf. FIL § 373, stk. 5.
- 15 Manglende efterkommelse af Finanstilsynets påbud efter bl.a. §§ 347 b, 347 c, 348, 350 og 351 er selvstændigt strafbelagt med bøde efter FIL § 373, stk. 3.
- 16 Finanstilsynet kan afgøre en række tilladelsesovertrædelser – herunder pengeinstitutvirksomhed uden tilladelse – administrativt ved bødeforelæg uden retssag.
- 17 Ansvarsudvalget konstaterede, at de hidtidige strafbestemmelser var utilstrækkeligt præcise til at bære straffesager, hvilket var hoveddrivkraften bag nyaffattelsen af § 373, stk. 6-8, i 2023.

Opbygningen af straffebestemmelsen i FIL § 373 – fire strafferammer og tre skærpsesgrunde

§ 1

Lov om finansiel virksomhed § 373 er ikke én, men en række selvstændige straffebestemmelser samlet i fjorten stykker. Systematikken er afgørende for at placere en konkret overtrædelse korrekt:

Bestemmelse	Gerningsindhold	Strafferamme
§ 373, stk. 1	Overtrædelse af de tunge materielle regler, herunder tilladelseskravene i §§ 7, 8, 10 og 334 samt en lang række EU-forordningsartikler	Bøde eller fængsel indtil 4 måneder
§ 373, stk. 2	Overtrædelse af bl.a. ledelsesreglerne i §§ 70 og 71, aflønningsreglerne og oplysningsforpligtelserne	Bøde
§ 373, stk. 3	Manglende efterkommelse af Finanstilsynets påbud efter bl.a. §§ 347 b, 347 c, 348, 350 og 351	Bøde
§ 373, stk. 6	Grove eller oftere gentagne ledessvigt med tab eller risiko for tab	Bøde eller fængsel indtil 2 år
§ 373, stk. 7	Grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed hos andre tilknyttede personer	Bøde eller fængsel indtil 2 år
§ 373, stk. 8	Urigtige eller vildledende oplysninger om virksomhedens forhold	Bøde eller fængsel indtil 2 år

Oven på strafferammerne ligger tre udmålingsregler. Efter [§ 373, stk. 12](#) lægges der vægt på overtrædelsens grovhed og gerningsmandens økonomiske forhold, herunder virksomhedens nettoårsomsætning på gerningstidspunktet. Efter [§ 373, stk. 13](#) udmåles der en *skærpet* bøde i tre situationer: risiko for virksomhedens fortsatte drift, drift af finansiel virksomhed uden lovpligtig tilladelse, og grov eller gentagen tilsidesættelse af oplysningspligterne over for Finanstilsynet under skærpene omstændigheder. Og efter [§ 373, stk. 14](#) skal en opnået økonomisk fordel konfiskeres efter straffelovens 9. kapitel.

Hertil kommer [§ 373, stk. 5](#) om strafansvar for juridiske personer efter straffelovens 5. kapitel, [§ 373, stk. 4](#) om bemyndigelse til at strafbelægge bekendtgørelsesregler, og [§ 373 a](#) om administrative bødeforelæg.

Det er væsentligt at holde § 373 adskilt fra [§ 374](#), der hjemler *tvangsbøder*. Tvangsbøder er et forvaltningsretligt tvangsmiddel og ikke en strafferetlig sanktion; de bortfalder, hvis forpligtelsen opfyldes, inden bøden er betalt eller inddrevet. Efter [§ 374, stk. 5](#) er der dog en egentlig strafhjemmel for den virksomhed, der ikke efterlever et påbud efter § 374, stk. 4, eller afgiver urigtige oplysninger til Finanstilsynet i den forbindelse.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 373, stk. 1-3, 6-8, 12-14](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 374](#)

§ 2 Tilladelseskravene og deres afgrænsning: hvornår er der tale om tilladelsespligtig virksomhed?

Strafansvaret for ulovlig finansiel virksomhed hviler på tilladelseskravene i lovens første kapitler. Retsgrundlaget er ændret betydeligt i de senere år, og det er nødvendigt at holde tungen lige i munden:

- [§ 7, stk. 1](#) kræver **tilladelse som pengeinstitut** for virksomhed, der består i fra offentligheden at modtage indlån eller andre midler, der skal tilbagebetales, *samt* i at yde lån for egen regning. Begge led skal være opfyldt.

- [§ 8, stk. 1](#) kræver **tilladelse som realkreditinstitut** for at yde lån mod registreret pant i fast ejendom på grundlag af udstedelse af realkreditobligationer.
- [§ 10, stk. 1](#) kræver **tilladelse som investeringsforvaltningsselskab**. Bestemmelsen regulerer i dag ikke forsikringselskaber; forsikringsvirksomhed er udskilt til lov om forsikringsvirksomhed, og [§ 11](#) er ophævet.
- [§ 334, stk. 1](#) kræver **tilladelse som sparevirksomhed** for den, der erhvervsmæssigt eller som væsentligt led i sin drift modtager tilbagebetalingspligtige midler fra offentligheden og anbringer dem på anden måde end ved indsættelse i et pengeinstitut.

Forarbejderne til nyaffattelsen af § 7, stk. 2, ved lovforslaget bag ændringsloven af 15. december 2021 indeholder den mest udførlige afgrænsning af begrebet »indlån og andre midler, der skal tilbagebetales«:

"Indlån og andre midler, der skal tilbagebetales, er f.eks. modtagne midler, hvor indskyderen har krav på at få de indbetalte midler tilbagebetalt i sin helhed. Dette gælder uanset modtagerens økonomiske stilling. [...] Hvorvidt der er tale om indlån eller andre midler, der skal tilbagebetales, beror på en konkret afvejning af, om de modtagne midler er et indlån eller andre midler, der skal tilbagebetales. I afvejningen indgår blandt andet rentebetingelser, løbetid, tilbagebetalingsbetingelser og fordringens form."

Forarbejderne afgrænser samtidig negativt: forudbetaling af forsikringspræmier, forudbetaling af varer og tjenesteydelser, spilkonti under onlinekasinobekendtgørelsen samt e-pengeinstitutters og betalingsinstitutters modtagelse af midler falder uden for. Omvendt er masse gælds breve, obligationslån og lån optaget gennem en crowdfundingplatform typeeksempler på »andre midler, der skal tilbagebetales«.

En særlig grænsedragning gælder crowdfunding. Projektejere er efter [§ 7, stk. 3](#) undtaget, når midlerne modtages som led i et udbud omfattet af [crowdfundingforordningen](#). Forarbejderne præciserer dog, at undtagelsen kun rækker til rollen som projektejer:

"Det vil forsat falde under tilladelseskrevende virksomhed, hvis en projektejer udøver pengeinstitutvirksomhed ved samtidig at yde udlån for egen regning. [...] Forretningsmodeller, der baserer sig på løbende og væsentlig finansiering via crowdfunding, vil skulle ansøge om tilladelse som pengeinstitut eller sparevirksomhed."

Den administrative praksis viser, at afgrænsningen af tilladelsespligtig virksomhed sjældent er trivial. I [03-176.255](#) tiltrådte Erhvervsankenævnet, at et netbetalingssystem, der lod brugere have indeståender over bagatelgrænsen på 75 euro, skulle søge tilladelse som udsteder af elektroniske penge. I [00-213.659](#) blev en rådgivningsvirksomhed, der hverken indhentede tilbud selv eller modtog provision, alligevel anset for tilladelseskrevende forsikringsmæglervirksomhed, fordi de samlede ydelser udgjorde formidling. Og i [24-02796](#) stadfæstede Erhvervsankenævnet i 2026 Finanstilsynets påbud om, at to selskaber drev ulovlig virksomhed som forvalter af alternative investeringsfonde uden tilladelse eller registrering – efter at tilsynets første afgørelse var blevet hjemvist på grund af utilstrækkelig sagsoplysning. Sagen illustrerer, at bevisbyrden for, at en aktivitet er tilladelseskrevende, er reel og skal løftes konkret.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 7, stk. 1-3](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 8, stk. 1](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 10, stk. 1](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 334, stk. 1](#)

PRAKSIS

Erhvervsankenævnet · Erhvervsankenævnet stadfæster Finanstilsynets påbud om ophør af markedsføring af solcelle- og ejendomsprojekter til detailinvestorer efter FAIF-loven

27.04.2026

Erhvervsankenævnet · Elektroniske penge kan kun udstedes af pengeinstitutter eller virksomheder med særskilt tilladelse – K A/S pålagt at søge tilladelse

07.10.2004

§ 3 Eneretten til indlån fra offentligheden – hvornår er der tale om en "henvendelse til offentligheden"?

§ 7, stk. 2 giver pengeinstitutter, udenlandske kreditinstitutter, sparevirksomheder, staten og Nationalbanken eneret til fra offentligheden at modtage indlån og andre tilbagebetalingspligtige midler, mens § 7, stk. 4 giver pengeinstitutter, staten og visse udenlandske kreditinstitutter eneret til ved henvendelse til offentligheden at tilbyde sig som modtagere af indlån. Overtrædelse af begge bestemmelser er strafbelagt efter § 373, stk. 1.

Den centrale afgørelse om, hvad der udgør en henvendelse til offentligheden, er Erhvervsankenævnets kendelse i 2007-0012186. Et kommanditselskab uden pengeinstitutstilladelse havde på sin hjemmeside udbudt konti, opsparing, kreditkort og netbank til enhver, der ville indskyde mindst 20.000 euro. Selskabet gjorde gældende, at siden var forbeholdt kommanditister bag et login. Finanstilsynet fremhævede, at login-spærringen først var indsat, efter at sagen var taget op:

"Før sagen blev taget op, kunne potentielle indskydere frit henvende sig og oprette en konto, ... som lå frit tilgængeligt, for alle der var interesseret i at indskyde mindst Euro 20.000. Det fremgår ikke ..., at det forudsætter, at man er kommanditist for at oprette konti i K K/S"

Ankenævnet stadfæstede og lagde afgørende vægt på, at hverken vedtægter eller hjemmeside indeholdt reelle begrænsninger i adgangen til at blive selskabsdeltager. Enhver kunne i princippet blive kommanditist og dermed indskyde midler, og den internetbaserede annoncering efter indlån til en ikke på forhånd afgrænset personkreds var derfor en henvendelse til offentligheden i strid med § 7, stk. 4.

Tre principper kan udledes af afgørelsen:

- Eneretten angår **markedsføringen** – adgangen til at rette et tilbud mod en ikke på forhånd afgrænset personkreds – og ikke først den faktiske modtagelse af midler.
- En formel adgangs begrænsning (medlemskreds, login, vedtægtsbestemt formål) er kun reel, hvis den faktisk begrænser, hvem der kan komme ind.
- Efterfølgende afhjælpning på hjemmesiden reparerer ikke den allerede skete overtrædelse.

At kravene til de forretningsgange, der ligger til grund for en tilladelse, håndhæves stramt allerede på ansøgningsstadiet, ses af 18/09255, hvor en vekselvirksomhed med elleve års drift blev nægtet tilladelse både på grund af indehaverens manglende egnethed og på grund af gennemgående mangler i risikovurdering og forretningsgange. Og i 23/08397 blev en inddragelse af en e-pengeinstitutstilladelse hjemvist, fordi Finanstilsynet ikke først havde meddelt selskabet en frist til berigtigelse – et forvaltningsretligt krav, der også har betydning i strafsporet, fordi den ulovlige tilstand først kan straffes, når den er retligt fastslået.

LOV	Lov om finansiel virksomhed § 7, stk. 2, 4	Lov om finansiel virksomhed § 373, stk. 1
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af sag om inddragelse af e-pengeinstitutstilladelse grundet manglende frist til berigtigelse	04.07.2024
	Erhvervsankenævnet · Afslag på tilladelse til valutavekslingsvirksomhed stadfæstet – mangelfuld hvidvaskforretningsgang og utilstrækkelig egnethed hos indehaver	22.08.2019

§ 4 Betegnelsesbeskyttelsen – »bank«, »sparekasse«, »andelskasse« og forvekslelige navne

§ 7, stk. 5 giver pengeinstitutter eneret til betegnelserne »bank«, »sparekasse« og »andelskasse« og forbyder andre virksomheder at anvende navne eller betegnelser, der er egnet til at fremkalde det indtryk, at de er pengeinstitutter. § 7, stk. 6 pålægger omvendt pengeinstitutter en *pligt* til at bruge den betegnelse, der svarer til deres organisatoriske form. En tilsvarende beskyttelse for »realkreditinstitut«, »kreditforening« m.fl. findes i § 8, stk. 5. Overtrædelse af begge er strafbelagt efter § 373, stk. 1.

Erhvervsankenævnets praksis er omfattende og bemærkelsesværdigt streng.

Formålet er absolut beskyttelse. I 04-249.605 blev syv binavne indeholdende »andelskredit« og »boligkredit« nægtet registreret, fordi de kunne forveksles med henholdsvis en andelskasse og et realkreditinstitut.

Finanstilsynet citerede forarbejderne:

"Hensynet til offentligheden nærmere kan karakteriseres som et hensyn til indskydere og investorer i de finansielle virksomheder. Dette hensyn har betydelig vægt, idet det også samfundsøkonomisk har stor betydning, at man uden problemer kan identificere de institutioner, der har tilladelse til at forvalte værdier. Af denne grund må selv den svageste mulighed for forveksling ikke kunne finde sted."

Virksomhedens faktiske formål er uden betydning. Samme sag henviste til U 1980.457, hvorefter det er uden betydning, om virksomhedens aktuelle beskæftigelse adskiller sig væsentligt fra bankvirksomhed, "idet virksomhedens karakter kan ændres". Det samme ræsonnement bar 04-201.137, hvor Finanstilsynet fandt et selskabsnavn med ordet »bank« ulovligt, selv om selskabets aktivitet var køb og salg af sæd – klagen blev dog afvist som for sent indgivet efter fristen i § 372, stk. 1.

Sammenligneligheds-kriteriet. Omvendt viser Østre Landsrets dom i UfR 1999.330 Ø (»Image Bank«), som Erhvervsankenævnet gentagne gange har lagt til grund, at der ikke foreligger en overtrædelse, når ordet »bank« beskriver noget helt andet end pengeinstitutvirksomhed:

"[V]ed vurderingen af, om ordet 'bank' er anvendt i strid med navneeneretten, må tillægges betydning, om ordet er anvendt som betegnelse for en virksomhed, der kan sammenlignes med pengeinstitutvirksomhed."

Ingen analogi for udenlandske selskaber uden for kreditinstitutdefinitionen. I 97-220.383 fik et svensk forsikringselskab ikke lov at etablere et dansk datterselskab med moderselskabets »bank«-varemærke i navnet. Undtagelsen for udenlandske kreditinstitutter, der gennemførte artikel 5 i første banksamordningsdirektiv, kunne ikke anvendes analogt på forsikringselskaber, og forbuddet blev ikke anset for at stride mod etableringsfriheden.

Beskyttelsen rækker ud over selskabsnavnet. I 2009-0019017 blev en andelskasse påbudt at fjerne ordet »bank« fra sit domænenavn og sin markedsføring – også selv om domænet havde været brugt i over ti år og omfattede mere end 60 e-mailadresser. Ankenævnet afviste både et forventningsargument (Finanstilsynet havde ikke tidligere grebet ind) og et proportionalitetsargument, og lagde vægt på, at en hjemmeside efter EU-direktiv 2003/58/EF sidestilles med breve og forretningspapirer.

Bemærk, at § 374, stk. 1 giver Finanstilsynet mulighed for at anvende daglige eller ugentlige tvangsbøder som pressionsmiddel over for den, der ikke bringer et ulovligt navn i orden – et instrument, der i praksis anvendes før en egentlig politianmeldelse efter § 373.

LOV	Lov om finansiel virksomhed § 7, stk. 5, 6	Lov om finansiel virksomhed § 8, stk. 5
	Lov om finansiel virksomhed § 372, stk. 1	Lov om finansiel virksomhed § 374, stk. 1
PRAKSIS	Erhvervsankenævnet · Påbud til andelskasse om ophør af brug af betegnelsen "bank" i domænenavn og markedsføring 09.02.2010 Erhvervsankenævnet · Binavne med 'andelskredit' og 'boligkredit' nægtet registrering – forveksling med pengeinstitut og realkreditinstitut 21.11.2005 Erhvervsankenævnet · Klage over selskabsnavn med "bank" afvist som for sent indgivet – Erhvervsankenævnet 2004 14.10.2004 Erhvervsankenævnet · Svensk forsikringsselskab nægtet ret til at bruge ordet 'bank' i dansk datterselskabs navn 31.08.1998	

§ 5 Bødemodellen: grovhed, nettoårsomsætning og det skærpede niveau ved drift uden tilladelse

Bødeudmålingen efter FIL styres af en model, der blev indført ved lovændringen i december 2016 og siden er videreført ordret i den finansielle særlovgivning. Modellen fremgår i dag af § 373, stk. 12 og stk. 13. Den mest udførlige beskrivelse af modellens indhold findes i forarbejderne til den parallelle bestemmelse i [lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter § 271](#), der udtrykkeligt viderefører FIL's model uden materielle ændringer.

Modellens byggesten:

- **To selvstændige akser.** Overtrædelsens grovhed vurderes *uafhængigt* af gerningsmandens økonomiske forhold. Omsætningens størrelse må ikke indgå i vurderingen af, om et forhold er bagatelagtigt, men bestemmer, inden for hvilket bødeinterval udmålingen sker.
- **Kategoriopdeling efter nettoårsomsætning.** Virksomhederne inddeles i størrelseskategorier med hvert sit bødeinterval, og der lægges vægt på, om virksomheden ligger i den øvre eller nedre del af sin kategori. Nettoomsætningen opgøres på grundlag af årsregnskabet for gerningsåret – og ved **tilstandsforbrydelser**, som netop drift uden tilladelse er, på det tidspunkt, hvor den ulovlige tilstand ophører.
- **Bagatelagtige, rent formelle overtrædelser** udløser et fast lavt niveau på mellem 10.000 kr. og 50.000 kr. afhængigt af kategori, uden yderligere gradueringsmulighed.
- **Fysiske personer** udmåles som udgangspunkt i intervallet fra 10.000 kr. og indtil en nettomånedsløn, beregnet som 1/25 af bruttoindtægten efter årsopgørelsen.
- **Hensynet til virksomhedens overlevelse.** Bøden må ikke føre til, at en finansiel virksomhed bliver nødlidende, eller forværre økonomien i en allerede nødlidende virksomhed – men dette hensyn kan aldrig føre bøden ned under det beløb, der følger af reglen om vindingsbøde.

Om den skærpede bøde ved drift uden tilladelse anfører forarbejderne til den parallelle bestemmelse:

"Drift af et fondsmæglervirksomhed uden den fornødne tilladelse indebærer en grundlæggende tilsidesættelse af Finanstilsynets mulighed for at føre tilsyn med fondsmæglerselskabet. Bestemmelsen indebærer, at der for sådanne overtrædelser fastsættes et skærpet bødeniveau med henblik på at markere alvorligheden af drift af

fondsmæglervirksomhed uden lovpligtig tilladelse. Kravet om tilladelse er en grundlæggende forudsætning for, at der kan føres tilsyn."

Samme begrundelse bærer [§ 373, stk. 13, nr. 2](#). Bemærk, at skærpesesgrunden i nr. 3 om grov eller gentagen tilsidesættelse af oplysningspligterne efter forarbejderne kun aktiveres, når overtrædelsen har "sådan en karakter, at den kan sidestilles med at drive et fondsmæglerselskab uden tilladelse" – altså en høj tærskel.

Konfiskation og vindingsbøde hænger sammen. Efter [§ 373, stk. 14](#) skal en opnået økonomisk fordel konfiskeres efter [straffelovens § 75, stk. 1](#), og kan konfiskation ikke ske, fastsættes en forhøjet bøde ved at lægge den skønnede fortjeneste eller besparelse *oven i* den bøde, der ellers ville være udmålt. Forarbejderne præciserer, at en blot *tilsigtet* fortjeneste ikke udløser vindingsbøde, men efter straffelovens almindelige regler kan indgå i grovhedsvurderingen.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 373, stk. 12-14](#)
[Straffeloven § 75, stk. 1](#)

§ 6 Byretspraksis om ulovlig udlånsvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse – Sønderborg og Esbjerg

Den mest oplysende domspraksis om sanktionsniveauet ved drift af finansiel virksomhed uden tilladelse findes i to byretsdomme fra 2024. Begge angår den parallelle straffebestemmelse i [lov om forbrugslånsvirksomheder § 30, stk. 1, jf. § 3, stk. 1](#) – ikke FIL § 373 – men bødemodellen og konfiskationsprincipperne er identiske, og forarbejderne bag begge love bygger på samme skærpede niveau ved ulovlig drift af finansiel virksomhed.

Sag	Gerningsperiode	Udbytte	Bøde	Forvandlingsstraf	Konfiskation
A5-1626/2023 , Retten i Sønderborg	ultimo 2019 – 9. juni 2021	282.363,83 kr.	25.000 kr.	14 dages fængsel	282.363,83 kr.
AM2024.07.03B , Retten i Esbjerg	maj 2020 – december 2021	850.000 kr.	125.000 kr.	40 dages fængsel	850.000 kr.

Esbjerg-dommen er den mest udførligt begrundede. Retten tog udgangspunkt i det skærpede niveau og gengav forarbejdernes taksering:

"Det fremgår af forarbejderne til lov om forbrugslånsvirksomhed, LFF 2020 149, ad bemærkningerne til m. 12, at der forudsættes et bødeniveau for virksomhed med en omsætning på op til 50 mio. kr. om året, således at det generelle niveau for virksomhedsbøder ligger fra 25.000 kr. til 100.000 kr., mens det skærpede bødeniveau ligger fra 500.000 kr. til 1 mio. kr."

Udgangspunktet var altså 500.000 kr. Retten fraveg det nedad til 125.000 kr. med tre begrundelser, som samlet udgør den mest brugbare rettesnor i praksis:

"Efter den tid der er forløbet, siden forholdet blev begået sammenholdt med omfanget af udlånsvirksomheden, der, uanset hvordan omsætningen opgøres, ligger i den lave ende af det i forarbejderne angivne omsætningsinterval, og under hensyn til, at tiltalte på et tidligt stadie i efterforskningen og også i retten har erkendt forholdet, finder retten herefter, at bøden passende kan fastsættes til 125.000 kr."

Konfiskationen blev derimod taget fuldt til følge, og retten fremhævede, at forarbejderne udtrykkeligt forudsætter, at fortjenesten konfiskeres *sideløbende* med bøden:

"Det er forudsat i de ovenfor nævnte forarbejder, at en eventuel fortjeneste skal konfiskeres sideløbende med idømmelse af bøde. Retten tager herefter påstanden om konfiskation til følge, jf. straffelovens § 75, stk. 1."

Sønderborg-dommen placerede bøden i den *nederste* del af det generelle – ikke det skærpede – niveau, 25.000 kr., trods flere skærpende omstændigheder: tiltalte havde udnyttet personer med betydelige økonomiske vanskeligheder, drev virksomheden ulovligt i over halvandet år og anvendte i visse tilfælde trusler for at gennemtvinge tilbagebetaling. Modvægten var gode personlige forhold, ren straffeattest, fuld tilståelse efter [straffelovens § 82, stk. 1](#) og lang tid siden gerningen. Det er værd at bemærke, at Finanstilsynets notat om bødeniveau indgik som bevis i sagen.

De to domme tegner tilsammen et mønster:

- Konfiskationsbeløbet er styret af den faktiske fortjeneste og fraviges ikke.
- Bøden er derimod stærkt individualiseret og lander i praksis langt under det vejledende skærpede niveau.
- Forholdet mellem bøde og konfiskation kan blive markant skævt – i Esbjerg-sagen 1:6,8.
- Sagsbehandlingstiden er en selvstændig og tungtvejende formildende faktor.

Som sammenligningsgrundlag uden for det finansielle område kan henvises til praksis om erhvervsvirksomhed uden tilladelse efter godskørselsloven. I [SS-2690/2007-VIB](#) fastsatte Retten i Viborg bøde og et skønsmæssigt konfiskationsbeløb for syv års kørsel uden tilladelse, men Vestre Landsret frifandt i [SS-2674/2007-VLR](#) for konfiskationspåstanden på 4,95 mio. kr. og stadfæstede alene bøden på 20.000 kr., fordi der ikke forelå en merfortjeneste opnået *udelukkende* ved den ulovlige handling. Distinktionen mellem virksomhedens samlede omsætning og den merfortjeneste, der kan henføres til selve den manglende tilladelse, er dermed også relevant for FIL-sager – men er i forbrugslånssagerne ikke blevet aktualiseret, fordi den fulde renteindtægt dér udsprang direkte af den ulovlige udlånsvirksomhed.

LOV	Lov om finansiel virksomhed § 373, stk. 13	Lov om forbrugslånsvirksomheder § 3, stk. 1
	Lov om forbrugslånsvirksomheder § 30, stk. 1	Straffeloven § 75, stk. 1 Straffeloven § 82, stk. 1
PRAKSIS	Landsretten · Landsrettens dom i sag om godskørsel uden tilladelse – Frifindelse for konfiskation 04.03.2008 Byretten · Bøde og konfiskation for illegal forbrugslånsvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse 03.07.2024 Byretten · Bøde og konfiskation for ulovlig drift af forbrugslånsvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse 07.03.2024 Byretten · Dom for ulovlig godskørsel uden tilladelse og konfiskation af udbytte 04.12.2007	

§ 7 Ledelsessvigt-strafansvaret i § 373, stk. 6-8, og straffelovens § 290 b

Ledelsesstrafansvaret blev nyaffattet ved [lov nr. 409 af 25. april 2023](#) med virkning fra 1. juli 2023. De hidtidige stk. 6 og 7 blev ophævet og erstattet af tre selvstændige gerningsindhold i [§ 373, stk. 6-8](#).

Stk. 6 – grove eller oftere gentagne ledelsessvigt. Bestemmelsen rammer et medlem af bestyrelsen eller direktionen i et pengeinstitut, realkreditinstitut, investeringsforvaltningsselskab eller en finansiel holdingvirksomhed – samt en ansat, der i det daglige er en del af den faktiske ledelse – som gør sig skyldig i grove eller oftere gentagne ledelsessvigt, der medfører tab eller risiko for tab for virksomheden, indskyderne,

obligationsejerne eller andre investorer eller kunder. Strafferammen er bøde eller fængsel indtil 2 år. Et selvstændigt led rammer ledelsessvigt, der medfører **væsentlig øget risiko for, at virksomheden udsættes for eller anvendes som led i kriminalitet**. Om dette led anfører de almindelige bemærkninger:

"Den foreslåede bestemmelse er udtryk for, at ledelsen af en finansiel virksomhed har en strafferetlig sanktioneret pligt til at beskytte virksomheden dels mod selv at blive udsat for kriminalitet, dels mod at blive anvendt som et redskab i forbindelse med udenforstående aktørers kriminalitet."

Stk. 7 – grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed. Bestemmelsen rammer personer, der er knyttet til instituttet uden at være ledelsesmedlem eller del af den faktiske ledelse, og for nøglefunktionsansvarlige tillige det kriminalitetsrelaterede led. Samme strafferamme på 2 år.

Stk. 8 – urigtige eller vildledende oplysninger om virksomhedens forhold til offentlige myndigheder, offentligheden, selskabsorganer, indskydere, obligationsejere eller investorer. Bestemmelsen er en videreførelse af det tidligere § 373, stk. 7, 1. pkt., 1. led.

Tilregnelseskravet er simpel uagtsomhed. De almindelige bemærkninger til reformen fastslår, at tilregnelseskravet efter de tidligere stk. 6 og 7 var simpel uagtsomhed, jf. [straffelovens § 19](#), og at der "således ikke [er] krav om, at eksempelvis den konkrete undladelse af at træffe passende foranstaltninger i tilfælde af tab eller nærliggende fare for tab af væsentlig størrelse er foretaget forsætligt eller groft uagtsomt".

SIFI-forhøjelsen. [Straffelovens § 290 b, stk. 1](#) hæver strafferammen til fængsel indtil 3 år, når overtrædelsen af FIL § 373, stk. 6 eller 8, begås af et medlem af direktionen eller bestyrelsen i et systemisk vigtigt finansielt institut. Bestemmelsen blev indsat ved [lov nr. 1563 af 27. december 2019](#) sammen med forhøjelsen af strafferammen i den daværende § 373, stk. 7, fra fængsel indtil 4 måneder til 2 år. Forarbejderne begrundede forhøjelsen ikke kun med strafværdigheden, men også med efterforskningsmulighederne:

"Det bemærkes i den forbindelse, at den foreslåede forhøjelse af strafferammen, udover at have betydning for den maksimalt udmålte straf for overtrædelse af de bestemmelser, der er omfattet af strafbestemmelsen, også vil kunne give politi og anklagemyndighed adgang til at foretage flere efterforskningsskridt i forbindelse med en efterforskning af at evt. strafbart forhold, end hvad der mulighed for i dag."

Sammenhængen med de materielle ledelsesregler. Strafbestemmelserne skal læses sammen med [§ 70](#) om bestyrelsens overordnede og strategiske funktion og [§ 71](#) om effektive former for virksomhedsstyring, hvis overtrædelse selvstændigt kan straffes med bøde efter [§ 373, stk. 2](#), samt med ledelsesbekendtgørelserne udstedt i medfør heraf.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 70](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 71, stk. 1](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 373, stk. 6-8](#)
[Straffeloven § 19](#)
[Straffeloven § 290b, stk. 1](#)

§ 8 Hvorfor så få straffesager? Ansvarsudvalgets diagnose og 2023-reformen

Den mest bemærkelsesværdige iagttagelse ved FIL § 373 er, hvor sjældent bestemmelsen fører til domme mod ledelsesmedlemmer. Ansvarsudvalget, hvis forslag blev gennemført ved [lov nr. 409 af 25. april 2023](#), kortlagde omfanget:

"Særligt med hensyn til overtrædelse af de centrale ledelsesregler i §§ 70 og 71 og § 373, stk. 6 og 7, i lov om finansiel virksomhed, anmeldte Finanstilsynet i perioden fra 2008-2019 i ti sager ledelsesmedlemmer fra i alt syv pengeinstitutter til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (i dag National enhed for Særlig Kriminalitet, NSK). I otte af de ti sager har Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet imidlertid måttet indstille efterforskningen eller opgive påtale efter retsplejelovens regler herom."

Begrundelserne for at indstille eller opgive fordelte sig efter udvalget på tre typer: manglende rimelig formodning om et strafbart forhold, umuligheden af at påvise ledelsesmæssige svigt i form af en tilstrækkelig grad af **individuel** pligtforsømmelse, og manglende bevismæssig klarhed. I flere sager blev der lagt "betydelig vægt på det skøn, som vurderingen af den retlige standard i § 71 i lov om finansiel virksomhed indebar".

Udvalgets diagnose var, at problemet ikke primært var manglende vilje til at forfølge, men at strafbemmelserne ikke var egnede til at bære straffesager:

"Et eventuelt ledelsesmæssigt strafansvar knytter sig i vidt omfang til bredt formulerede bestemmelser, der efterlader en betydelig grad af usikkerhed med hensyn til det nærmere indhold af ledelsesmedlemmernes pligter og karakteren af eventuelle strafbare pligtforsømmelser. Endvidere indeholder lovgivningen en række – i strafferetlig sammenhæng – vage og ubestemte retlige standarder."

og videre:

"[F]orarbejderne til de relevante strafbemmelser i lov om finansiel virksomhed, herunder § 373, stk. 6 og 7, [har ikke] i tilstrækkelig grad indeholdt retningslinjer, bidrag eller eksempler på den adfærd, der skulle kunne danne grundlag for et strafferetligt ledelsesansvar."

Reformens svar var derfor ikke først og fremmest en strafskærpelse, men en **præcisering med eksempler i forarbejderne** – netop for at skabe "et hjemmelsmæssigt mere sikkert grundlag for anklagemyndigheden at føre sager på".

Udvalgets iagttagelser om det individuelle pligtforsømmelseskrav genfindes i den civile ansvarspraksis, hvor domstolene gennemgående har givet ledelsen et bredt forretningsmæssigt skøn. I [BS-241/2017-HJR](#) fandt Højesteret kun den administrerende direktør ansvarlig for tab på aktiekreditter og frifandt samtlige bestyrelsesmedlemmer. I [Sag 34/2020](#) om ebh bank og [Sag 32/2020](#) om Løkken Sparekasse blev grænserne for domstolenes efterprøvelse af det forretningsmæssige skøn trukket tilsvarende snævert. Og i [BS-426/2011-VLR](#) frifandt Vestre Landsret både direktør, bestyrelsesformand, næstformand og revisorer for et krav på 275 mio. kr. vedrørende en sparekasses udlånsvækst til ejendomssektoren. Når culpatærsklen i civilretten ligger så højt, ligger den strafferetlige tærskel nødvendigvis endnu højere.

I [BS-427/2011-VLR](#) om bankkrakket i Gl. B1 indgik [FIL § 373, stk. 1](#) blandt de påberåbte bestemmelser sammen med §§ 70, 78, 117, 124, 145 og 152 – en illustration af, at strafbemmelserne også har betydning som normfastlæggende element i civile ansvarssager, selv når der ikke rejses tiltale. Sagskomplekset omkring ledelsesansvar i nødlidende banker behandles nærmere under [bestyrelsesansvar](#); om den processuelle side kan henvises til Højesterets kendelse i [BS-27428/2025-HJR](#) om tredjemandsedition i Danske Bank-komplekset.

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 70](#)

[Lov om finansiel virksomhed § 71, stk. 1](#)

[Lov om finansiel virksomhed § 373, stk. 6](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret ophæver afgørelse om tredjemandsedition i sag om ledelsesansvar i Danske Bank-komplekset

13.11.2025

Højesteret · Højesterets dom i sag om erstatningsansvar for tidligere ledelsesmedlemmer i Bank 1	01.12.2022
Højesteret · Højesterets dom om ledelsesansvar i ebh bank: Forretningsmæssigt skøn og inhabilitet	08.04.2022
Højesteret · Erstatningsansvar for bankdirektør i Løkken Sparekasse vedrørende udlånsengagementer	04.02.2021
Landsretten · Dom om erstatningsansvar for tidligere ledelse og revisorer i Sparekasse	28.02.2020
Landsretten · Sag om erstatningsansvar for ledelse og revision i Gammel Bank 1 (Gl. B1)	31.01.2020

§ 9 Strafansvar for ikke at efterkomme Finanstilsynets påbud

[§ 373, stk. 3](#) er den bestemmelse, der i praksis oftest aktualiseres ved siden af tilladelsesovertrædelserne. Efter 1. pkt. straffes en finansiel virksomhed eller finansiel holdingvirksomhed med bøde, hvis den ikke efterkommer et påbud givet i medfør af bl.a. [§ 347 b, stk. 1](#) om uvildig undersøgelse, [§ 347 c, stk. 1](#), [§ 348, stk. 2](#) om berigtigelse af god skik-overtrædelser eller [§ 350, stk. 1](#) om nødvendige foranstaltninger ved forringet økonomisk stilling. Efter 2. pkt. straffes tillige *den*, som ikke efterkommer et påbud efter [§ 351, stk. 2, 3 og 5](#) – altså det enkelte bestyrelsesmedlem, der ikke nedlægger sit hverv.

Sanktionstrappen er dermed treleddet: administrativt påbud → tvangsbøder efter [§ 374](#) → straf efter [§ 373, stk. 3](#). Finanstilsynets egen beskrivelse af trappen findes i [vejledning om tilsynsdiamanten for pengeinstitutter](#), hvor det fremgår, at tilsynet ud fra en proportionalitetsvurdering "vil benytte den mindst indgribende reaktion", og at reaktionerne på de højere trin alene anvendes "i mere alvorlige situationer, fx ved gentagne overskridelser og ved manglende reaktion fra instituttets side".

Den administrative praksis om [§ 351](#)-påbud er velbelyst. I [2010-0022787](#) stadfæstede Erhvervsankenævnet et påbud til en bestyrelsesformand om at nedlægge sit hverv efter gentagne, systematiske overtrædelser gennem fem år: mangelfuld protokolføring i strid med [§ 74, stk. 3](#), manglende efterlevelse af et tidligere påbud om årlig behandling af retningslinjer, og uafklarede præmierestancer fra rederier tilknyttet formanden selv. Sagen er lærerig, fordi den viser den type dokumenterbare, individualiserede pligtforsømmelser, som Ansvarsudvalget efterlyste i strafsporet – og som i det administrative spor faktisk lader sig føre.

Højesteret har i [BS-16601/2019-HJR](#) fastslået, at adfærd udvist i en *ikke-finansiel* virksomhed kan bære et påbud efter [§ 351, stk. 2](#), og at der ikke kræves en konkret, kortsigtet risiko for virksomhedens ophør. Rækkevidden af egnetheds- og hæderlighedskravene er nærmere beskrevet i [Fit & Proper-vejledningen](#). Bemærk, at fit & proper-sporet er *administrativt* og ikke strafferetligt – den administrative prøvelse af Finanstilsynets afgørelser behandles under [finansstilsynets-afgørelser](#). At de to spor kobles, ses dog af [§ 351, stk. 5](#), hvorefter Finanstilsynet kan påbyde en virksomhed at afsætte en direktør eller nøgleperson, når der er **rejst tiltale** i en straffesag om overtrædelse af straffeloven eller den finansielle lovgivning, indtil straffesagen er afgjort.

At Finanstilsynet fortsat anvender politianmeldelse som reaktion, fremgår af tilsynets egen offentliggørelse af [politianmeldelsen af Stadil Sparekasse for manglende kreditkontroller](#) af 22. juni 2026, indgivet efter to inspektioner af sparekassens forretningsgange.

Strafhjemlen rækker også ud i bekendtgørelsesregulering. Efter [§ 373, stk. 4](#) kan der i bekendtgørelser udstedt i medfør af loven fastsættes straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Eksempler er [§ 30 i bekendtgørelsen om god skik for finansielle virksomheder](#), der straffer manglende efterkommelse af påbud efter bekendtgørelsens [§ 29](#), og [§ 52 i bekendtgørelsen om et skibsfinansieringsinstitut](#), der gør hele [§ 373](#) anvendelig på skibsfinansieringsinstituttet.

LOV [Lov om finansiel virksomhed § 347b, stk. 1](#) [Lov om finansiel virksomhed § 350, stk. 1](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 351, stk. 2](#) [Lov om finansiel virksomhed § 373, stk. 3](#)
[Lov om finansiel virksomhed § 374](#)

PRAKSIS	Højesteret · Afgørelse om nedlæggelse af bestyrelseshverv i finansielle virksomheder grundet adfærd i ikke-finansiel virksomhed	17.01.2020
	Erhvervsankenævnet · Afslag på godkendelse som bestyrelsesmedlem i betalingstjenestevirksomhed grundet manglende erfaring	13.11.2013
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til bestyrelsesformand om at nedlægge sit hverv i finansiel virksomhed grundet ledelsessvigt	25.03.2011

§ 10 Juridiske personers strafansvar, den 10-årige forældelsesfrist og administrative bødeforelæg

Selskabsansvar. Efter [§ 373, stk. 5](#) kan der pålægges selskaber m.v. strafansvar efter straffelovens 5. kapitel. Det er i praksis den primære ansvarsform ved tilladelses- og oplysningsovertrædelser begået i selskabsform, mens ledelsessvigt-bestemmelserne i stk. 6-8 er rettet mod fysiske personer.

Forældelse. Hovedreglen i [§ 373, stk. 9](#) er en forældelsesfrist på 5 år. Men [§ 373, stk. 10](#) fastsætter en **10-årig** frist for en lang katalogliste af tunge overtrædelser, herunder [§ 7, stk. 1-4](#), [§ 8, stk. 1 og 3](#), [§ 10, stk. 1 og 2](#), [§ 70, stk. 1-5](#), [§ 71, stk. 1 og 5](#), [§§ 75 og 78](#), [§ 124, stk. 1 og 2](#), [§ 125](#), [§ 126 a](#), [§ 152, stk. 1](#), samt en række CRR-artikler og artikel 12, stk. 1, og artikel 23 i crowdfundingforordningen og artikel 16, stk. 1, i MiCA. Den 10-årige frist blev indført ved [lov nr. 1563 af 27. december 2019](#), hvis forarbejder begrundet valget dobbelt:

"Fælles for de anførte bestemmelser i lov om finansiel virksomheder er, at de enten er grove derved, at deres overtrædelse kan have alvorlige økonomiske konsekvenser for en virksomhed, indskyderne, investorerne m.v., eller bestemmelserne kan være karakteriseret ved, at de er alvorlige og vanskelige for Finanstilsynet at føre et effektivt tilsyn med. Dette kan skyldes, at en konstatering af en overtrædelse ofte vil kræve gennemgang af omfattende materiale og længerevarende undersøgelser. Som eksempel på overtrædelse, der er særligt grov, kan nævnes manglende tilladelse til at drive finansiel virksomhed efter lovens § 7."

Det er en væsentlig praktisk pointe, at netop drift uden tilladelse – den overtrædelse, der udløser skærpet bøde efter stk. 13, nr. 2 – også er den, der har den lange forældelsesfrist. Til sammenligning har [lov om forbrugslånsvirksomheder § 30, stk. 7](#) alene en 5-årig frist, hvilket gør sagsbehandlingstiden relativt mere kritisk i de sager.

Administrative bødeforelæg. [§ 373 a](#) giver erhvervsministeren hjemmel til at fastsætte regler om, at Finanstilsynet i nærmere angivne sager kan afgøre sagen uden retssag ved bødeforelæg, hvis den pågældende erklærer sig skyldig og rede til at betale. Hjemlen er udmøntet i [bekendtgørelsen om anvendelse af administrative bødeforelæg på det finansielle område](#). Kataloget i [bekendtgørelsens § 2](#) omfatter netop kernen af tilladelsesovertrædelserne:

- Udøvelse af virksomhed som pengeinstitut uden tilladelse, jf. [§ 7, stk. 1 \(nr. 1\)](#)
- Henvendelse til offentligheden med tilbud om at modtage indlån uden tilladelse, jf. [§ 7, stk. 4 \(nr. 2\)](#)
- Udøvelse af virksomhed som realkreditinstitut uden tilladelse, jf. [§ 8, stk. 1 \(nr. 3\)](#)
- Udstedelse af realkreditobligationer uden at opfylde betingelserne, jf. [§ 8, stk. 3 \(nr. 4\)](#)
- Manglende efterkommelse af påbud efter [§ 350, stk. 1 \(nr. 32\)](#)

Bødeforelægsordningen forklarer en del af den lave dompraksis: en betydelig del af de sager, der ender med en sanktion, afgøres administrativt og bliver derfor aldrig til domme.

Rettighedsfrakendelse. FIL § 373 indeholder ikke selv en frakendelsesbestemmelse. Frakendelse må derfor ske efter [straffelovens § 79](#) om frakendelse af retten til at udøve virksomhed – sml. den udtrykkelige bestemmelse i betalingsloven. I det administrative spor er den funktionelle pendant påbuddet efter § 351 og fit & proper-afgørelsens varighed, hvor forarbejderne til [lov nr. 409 af 25. april 2023](#) fastsætter et udgangspunkt på fem år for negative hæderlighedsvurderinger og forbeholder varigheden "indtil videre" til særligt alvorlige sager om bl.a. "åbenbare ledelsesmæssige svigt, der har medført betydelige økonomiske tab eller skadevirkning".

LOV

[Lov om finansiel virksomhed § 373, stk. 5, 9, 10](#)

[Lov om finansiel virksomhed § 373a](#)

[Lov om forbrugslånsvirksomheder § 30, stk. 7](#)

[Straffeloven § 79](#)

§ 11 EU-forordningerne som gerningsindhold i § 373 – CRR, PRIIP, crowdfunding, MiCA og DORA

En stadig større del af [§ 373](#) består ikke af henvisninger til danske paragraffer, men til artikler i direkte gældende EU-forordninger. Det er en selvstændig fortolkningsudfordring, fordi gerningsindholdet skal findes i forordningsteksten, mens strafferammen og udmålingsreglerne findes i dansk ret.

[§ 373, stk. 1](#) strafbelægger med bøde eller fængsel indtil 4 måneder bl.a.:

- [Artikel 11](#), [artikel 26, stk. 2](#), [artikel 92, stk. 1](#) og [artikel 395](#) i **CRR-forordningen** (kapitalgrundlag, konsolidering og store eksponeringer)
- Artikel 6, 7, 9 og 18-26 i **securitiseringsforordningen** ([forordning 2017/2402](#))
- [Artikel 3, stk. 1](#), artikel 5, [artikel 12, stk. 1](#) og artikel 25 i **crowdfundingforordningen**
- [Artikel 16, stk. 1](#), [artikel 23, stk. 1](#) og [artikel 59, stk. 1](#) i **MiCA-forordningen** om markeder for kryptoaktiver

[§ 373, stk. 2](#) strafbelægger med bøde bl.a. [artikel 5, stk. 1](#), artikel 6 og 7 samt [artikel 14](#) i

PRIIP-forordningen om dokumenter med central information til detailinvestorer, en lang række CRR-artikler, artikler i **PEPP-forordningen**, i **DORA-forordningen** ([forordning 2022/2554](#)) om digital operationel modstandsdygtighed og i **disclosureforordningen** ([forordning 2019/2088](#)).

[§ 373, stk. 3](#), 3. pkt., rammer særskilt den, der overtræder et forbud, en begrænsning eller en restriktion meddelt efter [artikel 16](#), [artikel 17](#) eller artikel 24 i PRIIP-forordningen eller artikel 40-42 i MiFIR.

Den praktisk vigtigste iagttagelse er, at også flere af EU-artiklerne er omfattet af den **10-årige forældelsesfrist** i [§ 373, stk. 10](#) – herunder artikel 12, stk. 1, og artikel 23 i crowdfundingforordningen og artikel 16, stk. 1, i MiCA. Sidstnævnte er tilladelsesbestemmelsen for udstedere af aktivbaserede tokens, hvilket betyder, at kryptoaktivvirksomhed uden fornøden tilladelse forældelsesretligt behandles på linje med pengeinstitutvirksomhed uden tilladelse.

Endelig giver [§ 373, stk. 11](#) Finanstilsynet hjemmel til ved bekendtgørelse at fastsætte bødestraf for overtrædelse af Kommissionens niveau 2-forordninger udstedt i medfør af CRD IV, CRR, Omnibus II og PEPP-forordningen.

§ 12 Sammenfatning og praktiske konsekvenser

Håndhævelsen af [FIL § 373](#) tegner et billede med tre lag, der bør holdes adskilt.

Det administrative lag er dominerende. Erhvervsankenævnets praksis om tilladelseskravene, eneretten til indlån og betegnelsesbeskyttelsen er fyldig og entydig: beskyttelsen er nærmest absolut, virksomhedens faktiske formål er uden betydning, og efterfølgende afhjælpning reparerer ikke en allerede skabt ulovlig tilstand. Samtidig kan de tungeste tilladelsesovertrædelser – herunder pengeinstitutvirksomhed uden tilladelse – afsluttes administrativt ved bødeforelæg, hvilket i sig selv reducerer antallet af domme.

Det strafferetlige lag om tilladelsesovertrædelser er kvantitativt tyndt, men principielt klart. Retspraksis om det konkrete sanktionsniveau må i dag hentes i de parallelle forbrugslånssager, [A5-1626/2023](#) og [AM2024.07.03B](#). De viser en robust tostrengt sanktion: en individualiseret bøde, der i praksis lander langt under det vejledende skærpede niveau på 500.000 kr.–1 mio. kr., kombineret med en fuld konfiskation af den faktiske fortjeneste, som ikke fraviges. For forsvareren er de tre dokumenterede formildende faktorer – lav omsætning inden for intervallet, tidlig og fastholdt tilståelse samt forløbet sagsbehandlingstid – de mest anvendelige argumenter. For anklagemyndigheden er konfiskationspåstanden efter [straffelovens § 75, stk. 1](#) den økonomisk tungeste del af sagen, og den bør efter forarbejderne nedlægges *sideløbende* med bodepåstanden.

Det strafferetlige lag om ledelsessvigt er stort set uprøvet. Ansvarsudvalgets kortlægning – ti anmeldelser på elleve år, hvoraf otte blev indstillet eller opgivet – dokumenterer, at de tidligere bestemmelser ikke var operationelle. Nyaffattelsen af [§ 373, stk. 6-8](#) ved [lov nr. 409 af 25. april 2023](#) og indsættelsen af [straffelovens § 290 b](#) ved [lov nr. 1563 af 27. december 2019](#) har hævet strafferammerne til henholdsvis 2 og 3 år og – vigtigere – forsynet gerningsindholdet med eksemplificerende forarbejder. Om reformen faktisk fører til flere domme, kan først vurderes, når de første sager efter 1. juli 2023 er afgjort. Indtil da må normindholdet af »grove eller oftere gentagne ledelsessvigt« i vidt omfang udfyldes med de dokumentationskrav, der kendes fra det administrative spor, jf. [2010-0022787](#), og med den civile ansvarspraksis, hvor Højesteret i [Sag 34/2020](#) og [BS-241/2017-HJR](#) har afstukket rammerne for det forretningsmæssige skøn. Også revisors rolle er en del af kontrolkæden, jf. Revisornævnets afgørelse i [23-03475](#), hvor en statsautoriseret revisor fik en bøde på 50.000 kr. for mangelfuld going concern-revision af et pengeinstitut.

Tre huskeregler ved sagens tilrettelæggelse:

1. Fastslå først, om overtrædelser falder under stk. 1 (fængsel indtil 4 måneder), stk. 2 eller 3 (bøde) eller stk. 6-8 (fængsel indtil 2 år, for SIFI 3 år) – strafferammen afgør efterforskningsskridtene.
2. Kontrollér forældelsesfristen: 5 år som hovedregel, men 10 år for kataloglisten i stk. 10, herunder alle tilladelsesovertrædelserne.
3. Opgør fortjenesten særskilt fra bødeudmålingen: konfiskation efter stk. 14 er obligatorisk ved opnået økonomisk fordel, og kan konfiskation ikke ske, forhøjes bøden med det skønnede beløb.

Oversigten dækker ikke hvidvaskstraf og hvidvasktilsyn, som behandles under [hvidvask](#) og [hvidvasktilsyn](#), ikke det civile rådgivningsansvar under [bank-rådgivning](#) og [realkredit-tvister](#), ikke markedsmisbrug under [markedsmisbrug-kursmanipulation](#), og ikke forbrugerkreditreguleringen under [kreditaftaler](#).

— —

Straffeloven § 290b, stk. 1

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom i sag om erstatningsansvar for tidligere ledelsesmedlemmer i Bank 1	01.12.2022
	Højesteret · Højesterets dom om ledelsesansvar i ebh bank: Forretningsmæssigt skøn og inhabilitet	08.04.2022
	Byretten · Bøde og konfiskation for illegal forbrugslånsvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse	03.07.2024
	Byretten · Bøde og konfiskation for ulovlig drift af forbrugslånsvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse	07.03.2024
	Erhvervsankenævnet · Stadfæstelse af påbud til bestyrelsesformand om at nedlægge sit hverv i finansiel virksomhed grundet ledelsessvigt	25.03.2011
	Revisornævnet · Revisornævnet pålægger statsautoriseret revisor bøde på 50.000 kr. for mangelfuld going concern-revision og utilstrækkelig professionel skepsis ved revision af pengeinstitut (2017)	03.05.2024

REFERENCE

Lovgrundlag

8 paragraffer

Lov om finansiel virksomhed § 7	stk. 1-6	Lov om finansiel virksomhed § 8	stk. 1
Lov om finansiel virksomhed § 334	stk. 1	Lov om finansiel virksomhed § 373	
Lov om finansiel virksomhed § 374		Lov om forbrugslånsvirksomheder § 3	stk. 1
Straffeloven § 75	stk. 1	Straffeloven § 290b	stk. 1

MATERIALE

Citerede afgørelser

25 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		5
13.11.2025	Højesteret ophæver afgørelse om tredjemandsedition i sag om ledelsesansvar i Danske Bank-komplekset	10343-12160
01.12.2022	Højesterets dom i sag om erstatningsansvar for tidligere ledelsesmedlemmer i Bank 1	2367-2825
08.04.2022	Højesterets dom om ledelsesansvar i ebh bank: Forretningsmæssigt skøn og inhabilitet	34-2020
04.02.2021	Erstatningsansvar for bankdirektør i Løkken Sparekasse vedrørende udlånsengagementer	33-2020
17.01.2020	Afgørelse om nedlæggelse af bestyrelsesshervv i finansielle virksomheder grundet adfærd i ikke-finansiel virksomhed	bs-16601-2019-hjr
LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS		3
28.02.2020	Dom om erstatningsansvar for tidligere ledelse og revisorer i Sparekasse	1289-1558
31.01.2020	Sag om erstatningsansvar for ledelse og revision i Gammel Bank 1 (Gl. B1)	1148-4045
04.03.2008	Landsrettens dom i sag om godskørsel uden tilladelse – Frifindelse for konfiskation	6110-7321
BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS		3
03.07.2024	Bøde og konfiskation for illegal forbrugslånsvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse	AM2024.07.03B

07.03.2024 Bøde og konfiskation for ulovlig drift af forbrugslånsvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse A5-1626/2023

04.12.2007 Dom for ulovlig godskørsel uden tilladelse og konfiskation af udbytte 6066-7256

ERHVERVSANKENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS 12

27.04.2026 Erhvervsankenævnet stadfæster Finanstilsynets påbud om ophør af markedsføring af solcelle- og ejendomsprojekter til detailinvestorer efter FAIF-loven 24-02796

04.07.2024 Hjemvisning af sag om inddragelse af e-pengeinstitut tilladelse grundet manglende frist til berigtigelse 23/08397

22.08.2019 Afslag på tilladelse til valutavekslingsvirksomhed stadfæstet – mangelfuld hvidvaskforretningsgang og utilstrækkelig egnethed hos indehaver 18/09255

13.11.2013 Afslag på godkendelse som bestyrelsesmedlem i betalingstjenestevirksomhed grundet manglende erfaring 2013-0034464

25.03.2011 Stadfæstelse af påbud til bestyrelsesformand om at nedlægge sit hverv i finansiel virksomhed grundet ledelsessvigt 2010-0022787

09.02.2010 Påbud til andelskasse om ophør af brug af betegnelsen "bank" i domænenavn og markedsføring 2009-0019017

07.02.2008 Kommanditselskab med banklignende navn og indlånstilbud i strid med lov om finansiel virksomhed 2007-0012186

21.11.2005 Binavne med 'andelskredit' og 'boligkredit' nægtet registrering – forveksling med pengeinstitut og realkreditinstitut 04-249.605

14.10.2004 Klage over selskabsnavn med "bank" afvist som for sent indgivet – Erhvervsankenævnet 2004 04-201.137

07.10.2004 Elektroniske penge kan kun udstedes af pengeinstitutter eller virksomheder med særskilt tilladelse – K A/S pålagt at søge tilladelse 03-176.255

03.05.2001 Forsikringsrådgivningsvirksomhed anset for forsikringsmæglervirksomhed – krav om tilladelse fra Finanstilsynet 00-213.659

31.08.1998 Svensk forsikringsselskab nægtet ret til at bruge ordet 'bank' i dansk datterselskabs navn 97-220.383

PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS 1

17.03.2023 Kontrolafgift for parkering med trailer uden for opmærket bås i forbindelse med flytning park-2825

REVISORNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS 1

03.05.2024 Revisornævnet pålægger statsautoriseret revisor bøde på 50.000 kr. for mangelfuld going concern-revision og utilstrækkelig professionel skepsis ved revision af pengeinstitut (2017) 23-03475